

การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน

นางสาววิไลพร สาคริก

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชา วาทยวิทยา ภาควิชา วาทยวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3329-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SIGNIFICATION AND PERCEPTION OF IDENTITY
FOR TOURISM PROMOTION OF HUA-HIN COMMUNITY

MISS VILAI PORN SAGARIK

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Communication Arts in Speech Communication

Inter-Departmental Program in Speech Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3320-1

นางสาววิไลพร สาคริก : การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ของชุมชนหัวหิน. (Signification and Perception of Identity for Tourism Promotion of
Hua-Hin Community) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อรรธรณ ปิรันธน์โอวาท,
จำนวน 223 หน้า. ISBN 974-17-3329-1.

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของ
ชุมชนหัวหิน" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน การสื่อความหมาย
เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน และการรับรู้และถอดรหัสเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินในกลุ่มนักท่องเที่ยว
เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดย
มีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชน และ
นักท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างเอกลักษณ์เกิดจากวัฒนธรรมพื้นฐานของชุมชน คือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและ
ประวัติศาสตร์ชุมชน, สื่อจินตคติ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเอกลักษณ์ชุมชน ได้แก่
ภาพลักษณ์ของชุมชน, สถานที่ท่องเที่ยว, สินค้าและบริการ และประเพณีการเล่น
2. การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนมีวิธีการคือการใช้คำขวัญและสโลแกน, การใช้นโยบาย,
การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน, การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม, การจัดงานประเพณี
งานเทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนการสื่อสารนั้น มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การ
สื่อสารระหว่างหน่วยงานกับชาวบ้านในชุมชน และการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว
3. การรับรู้เอกลักษณ์ในกลุ่มนักท่องเที่ยวพบว่าเอกลักษณ์ที่เกิดการรับรู้ได้แก่ ภาพลักษณ์ในด้านการ
เป็นเมืองที่เงียบสงบ, การเป็นเมืองเจ้านาย, สถานที่ท่องเที่ยวและอาหาร ส่วนเอกลักษณ์ที่รับรู้ได้น้อยคือ
ไผ่ กิ่งเพชร, สินค้าและบริการ, ประเพณีการเล่น ส่วนเอกลักษณ์ที่ประทับใจคือบรรยากาศของ
เมือง ความสะอาดสวยงามและความปลอดภัย และความหลากหลายของเมือง

ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาวาทวิทยา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2545

4485125328 : MAJOR Speech Communication

KEY WORD: SIGNIFICATION / PERCEPTION / IDENTITY / TOURISM PROMOTION / HUA-HIN COMMUNITY

Miss VILAI PORN SAGARIK : THESIS TITLE. (SIGNIFICATION AND PERCEPTION OF IDENTITY FOR TOURISM PROMOTION OF HUA-HIN COMMUNITY) THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.ORAWAN PILUNOWAD PH.D., , [223] pp. ISBN 974-17-3329-1.

The objectives of "Signification and Perception of Identity for Tourism Promotion of Hua-Hin Community" were to study identity construction and signification of Hua-Hin community. The research also concentrated on identity perception and decoding of tourists regarding Hua-Hin community.

The method used was qualitative based on document researching and in-depth interview of community leaders, local people, tourism organizations and tourists.

The results are the following;

1. Hua-Hin's identity was originated from cultural background of the community, media, and present condition. The identity consisted of community's image, tourist sites, products and services, and traditional shows and performances.
2. Mottoes and slogans, policies, monuments building, architecture conservation, and traditional festivals and events organizing could be noticed as means to construct the identity of Hua-Hin community. As for the communication, there were communications between communication agencies and local people and to tourists as well.
3. The identity perceptions of tourists regarding Hua-Hin community were its image of calm and peaceful beach and a high-class resort site in the past. However, the image of Phon Kingpeth's hometown was not recognized. Besides, tourists were attracted more to the seaside atmosphere, convenience, and safety rather than to its local products, services, and traditional shows and performances.

Department Speech Communication and Performing Arts Student's signature.....

Field of study Speech Communication

Advisor's signature.....

Academic year 2002

Co-

กิตติกรรมประกาศ

จากการที่วิทยานิพนธ์เรื่อง "การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน" ได้สำเร็จลุล่วงมาแล้วนั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ จนกระทั่งสำเร็จมาเป็นวิทยานิพนธ์ที่ท่านถืออยู่ในมือเล่มนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์.ดร.อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ท่านช่วยสละเวลามากมายชี้แนะแนวทางต่างๆและอดทนดูแลจนสำเร็จ ขอขอบพระคุณคณะกรรมการและอาจารย์ทุกท่านที่ช่วยตรวจสอบแก้ไขในส่วนบกพร่องต่างๆ และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆของหัวหินได้ดียิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านทั้งที่สถาบันเก่าและปัจจุบันที่คอยถามข่าวคราวกันอยู่เสมอ ขอขอบคุณเพื่อนๆปริญญาโท ภาควิชาวาทยาศาสตร์และสื่อสารการแสดง รุ่น 4 ทุกคน ที่คอยดูแล ช่วยเหลือ คอยแจ่มข่าวให้กัน และครอบครัวสราญวัฒน์ที่ได้ให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ญาติๆและขอบคุณน้องชาย ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาตลอด

ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1.บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามนำวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	7
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	7
2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎี.....	8
- แนวคิดเรื่องเอกลักษณ์.....	9
- แนวคิดเรื่องทุนวัฒนธรรม.....	11
- ทฤษฎีสัญญาวิทยา.....	13
- แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย.....	14
- แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ.....	18
- แนวคิดเรื่องการรับรู้.....	20

สารบาญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	22
3.วิธีการดำเนินการวิจัย.....	25
ประชากร.....	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
4.ผลการวิจัย.....	29
ตอนที่ 1 การสร้างเอกลักษณ์และนำมาทำเป็นทุนวัฒนธรรมของชุมชน.....	29
ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนหัวหิน.....	29
1. การสร้างและนำเอกลักษณ์มาทำเป็นทุนวัฒนธรรม.....	32
1.1 วัฒนธรรมพื้นฐานของชุมชนหัวหิน.....	32
1.2 “หัวหิน”ในจินตคติ.....	58
1.3 “หัวหิน” ในบริบททางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน.....	61
2. เอกลักษณ์ที่เป็นทุนวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน...	69
ตอนที่ 2 การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชน.....	88
2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	88
2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายเอกลักษณ์.....	89
2.3 วิธีการสื่อความหมาย.....	91
2.4 การสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย.....	107
ตอนที่ 3 การรับรู้เอกลักษณ์.....	117
3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง.....	117
3.2 การรับรู้เอกลักษณ์.....	119
3.3 การรับรู้การสื่อความหมายเอกลักษณ์และการสื่อสาร.....	127

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	134
สรุปผลการวิจัย.....	134
อภิปรายผล.....	141
ข้อเสนอแนะ.....	150
แนวทางการศึกษาในอนาคต.....	151
สรุป.....	152
รายการอ้างอิง.....	153
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก. บทเพลงที่เกี่ยวข้องกับหัวหิน.....	155
ภาคผนวก ข. ความรู้เกี่ยวกับผ้าไหมพัสดร์.....	158
ภาคผนวก ค. การตากอากาศชายทะเล.....	161
ภาคผนวก ง. กิจกรรมการตากอากาศของหัวหิน.....	165
ภาคผนวก จ. บุคคลสำคัญของหัวหินช่วงปีพ.ศ.2454-2488.....	167
ภาคผนวก ฉ. วังไกลกังวล.....	169
ภาคผนวก ช. กฎหมายและข้อบังคับ.....	170
ภาคผนวก ซ. ประวัติการชกครั้งสำคัญของ โผน กิ่งเพชร.....	182
ภาคผนวก ฌ. นิยายชุดสามเกลอ (พล-นิกร-กิมหงวน) ตอนไปเชียร์โผน...	187
ภาคผนวก ฎ. ภาพสัญลักษณ์ปีที่ท่องเที่ยวหัวหิน 2537.....	222
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	223

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางจำแนกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	27
2	ตารางแสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง.....	117
3	ตารางแสดงจำนวนครั้งของการเดินทางของกลุ่มตัวอย่าง.....	118
4	ตารางแสดงผลการรับรู้ภาพลักษณ์ของชุมชน.....	119
5	ตารางแสดงผลการรับรู้เรื่องสินค้าและบริการ.....	122
6	ตารางแสดงผลการรับรู้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	129
7	ตารางแสดงผลการรับรู้สื่อเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของหัวหิน....	130
8	ตารางแสดงผลการรับรู้สื่อเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว.....	131
9	ตารางแสดงผลการรับรู้สื่อเรื่องกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	132

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	ภาพแสดงกระบวนการเกิดเอกลักษณ์ในวงจรวัดวัฒนธรรม ของ Stuart Hall..... 10
2	ภาพแสดงกระบวนการสื่อความหมายของ Roland Barthes..... 16
3	บ้านพักชายทะเลที่หัวหิน..... 39
4	ไฮเต็ลหัวหินและบรรยากาศภายในโรงแรม..... 41
5	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า- รำไพพรรณีทรงกอล์ฟที่สนามกอล์ฟหลวง หัวหิน..... 42
6	พระตำหนักแสนสำราญ ภายในพระราชวังไกลกังวล..... 43
7	ตลาดนัดรถไฟ หัวหิน..... 45
8	นักท่องเที่ยวที่มาเล่นน้ำที่ชายหาดหัวหิน..... 48
9	เรือชลอมของชาวประมงบ้านแหลมหิน..... 54
10	ถนนนเรศดำริห์ในปัจจุบัน..... 64
11	ภาพประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวใหม่ของหัวหิน..... 67
12	สภาพธรรมชาติริมทะเล เขาตะเกียบ..... 71
13	สวนสนประดิพัทธ์..... 75
14	ชุมชนหัวหินจากจุดชมวิว เขาหินเหล็กไฟ 75
15	จุดชมวิว เขาหินเหล็กไฟ..... 76
16	พระราชวังไกลกังวล หัวหิน..... 77
17	พลับพลาพระมงกุฎเกล้าฯ..... 77
18	สถานีรถไฟหัวหิน..... 78
19	ซุ้มไม้ตัดรูปช้าง ที่โรงแรมรถไฟหัวหิน..... 79
20	บริเวณหน้าตลาดนัดรถไฟในอดีตและปัจจุบัน..... 80
21	ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมพัสดร์..... 81
22	ตลาดโต้รุ่งในอดีตและปัจจุบัน..... 83
23	การขี่ม้าเช่าริมชายหาด..... 84
24	ภาพแสดงการละเล่นผีฟุ้งได้..... 87

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
25	สติ๊กเกอร์ของแผนรณรงค์.....	94
26	ภาพกิจกรรมฝึกอบรมการวาดแผนไทย.....	95
27	ป้าย Good Food Good Taste หน้าร้านอาหาร.....	96
28	ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง (ข้างร้าน Golden Place).....	97
29	ร้านจำหน่ายของที่ระลึกผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย.....	97
30	พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 7 บนเขาหินเหล็กไฟ.....	98
31	อนุสรณ์สถาน โผน กิ่งเพชร บริเวณสวนหย่อม ข้างสถานีรถไฟหัวหิน (ที่ตั้งปัจจุบัน).....	99
32	การอนุรักษ์อาคารของโรงแรมรถไฟหัวหิน.....	101
33	ป้ายชื่อซอยและป้ายหน้าร้าน Golden Place.....	102
34	เอกสารประชาสัมพันธ์กิจกรรม “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโผน”.....	103
35	บรรยากาศภายในงานเทศกาลอาหารหัวหิน.....	104
36	กิจกรรม Hua Hin Jazz Festival.....	106
37	ภาพแสดงการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน.....	108
38	สื่อป้ายประกาศภายในชุมชน.....	113
39	แผ่นพับนำเที่ยวหัวหิน.....	115
40	ภาพแสดงการเกิดเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน.....	145

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยว นับว่าเป็นทางเลือกหนึ่งในการพักผ่อนหย่อนใจของมนุษย์มาทุกยุคสมัย เป็นเรื่องของการนันทนาการ เพื่อให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งยังเป็นการสร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นเงินจำนวนมหาศาล โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา การพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวได้รับความสนใจจากรัฐบาลมากขึ้น ได้มีการบรรจุแผนการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีการบรรจุเรื่องการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และต่อมามีการท่องเที่ยวก็ได้รับการบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดมา

ผลจากการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในโครงการ “ปีท่องเที่ยวไทย” ในปี พ.ศ.2530 ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และจากการดำเนินงานในช่วงปี Amazing Thailand 1998-1999 หรือปีท่องเที่ยวไทย 2541-2542 ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนภายในประเทศถึง 187,898 ล้านบาท และในปี 2542 มีรายได้หมุนเวียนภายในประเทศ 203,858 ล้านบาท ทั้งนี้คาดว่า ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมามีแนวโน้มที่จะมีอัตราการนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อย่างน้อย 9.12 ล้านคน มีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 291,840 ล้านบาท และสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวในประเทศประมาณ 55.05 ล้านคน มีรายได้หมุนเวียนประมาณ 233,329 ล้านบาท และจากการสำรวจพบว่า ในช่วงตั้งแต่เดือน มกราคม - กรกฎาคม 2545 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประเทศไทยเป็นจำนวนถึง 6,248,155 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

จากรายได้ดังกล่าว จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนา ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆเกิดการแข่งขันกันมากขึ้น มีสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย แต่ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวอีกหลายต่อหลายแห่งที่ยังคงได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและ “หัวหิน” นับว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับคามนิยมต่อเนื่องมาเป็น

เวลานาน เนื่องจากหัวหินเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลแห่งแรกของไทยมาหลายสิบปี และมีการพัฒนาขึ้นเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการสังสรรค์ของวัฒนธรรมต่างๆมากมาย

ชุมชนหัวหิน เป็นชุมชนที่มีอาณาบริเวณอยู่ในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ประมาณ 180 กิโลเมตร มีทางรถไฟสายใต้และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 หรือถนนเพชรเกษมตัดผ่านตลอดแนวยาวของพื้นที่ พื้นที่ของชุมชนหัวหินส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาล ทางด้านตะวันออกติดกับอ่าวไทย ซึ่งมีความลาดชันของชายหาดน้อยมาก จึงเหมาะแก่การเล่นน้ำทะเล บริเวณตอนใต้ของพื้นที่มีภูเขาขนาดเล็กตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งทะเล เช่น เขาตะเกียบ เขาไกรลาส และเขาเต่า ส่วนทางด้านตะวันตก มีเทือกเขาไม่สูงนักเป็นแนวเชื่อมติดต่อกัน ได้แก่ เขาหนองดู เขาหินเหล็กไฟ เขาสนามกอล์ฟ และเขาสมอ

สำหรับประวัติความเป็นมาของชุมชนหัวหินนั้น เมื่อปี พ.ศ.2377 ช่วงต้นรัชกาลที่ 3 ชาวบ้านกลุ่มหนึ่งจากเมืองเพชรบุรีได้อพยพหนีความอดอยากลงมาทางใต้ จนมาถึงบริเวณบ่อฝ้าย หนองสะแก และตะเกียบ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน ชาวบ้านเหล่านั้นจึงลงหลักปักฐานสร้างบ้านเรือนและทำประมงเป็นอาชีพหลัก ต่อมาเมื่อชาวบักซี้ได้ ได้แก่ ชาวภูเก็ต พัทลุง และตรัง ย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ด้วย ทำให้ชุมชนขยายตัวใหญ่ขึ้น เป็นชุมชนผสมระหว่างคนภาคกลางและคนภาคใต้ มีภาษาพูดและสำเนียงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เรียกว่า “บ้านสมอเรียง” ตั้งใกล้อยู่กับคลองสมอเรียง เนื่องจากบริเวณนี้มีแนวชายหาดหินใหญ่น้อยเรียงรายไปตามแนวชายฝั่ง จึงมีการเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านตามลักษณะภูมิศาสตร์ว่า “บ้านหินเรียง” ต่อมาได้กลายเป็น “บ้านแหลมหิน” และ “บ้านหัวหิน” ในที่สุด

หัวหิน เริ่มเป็นที่รู้จักในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองและระบบงานราชการ ได้มีการกำหนดให้วันจันทร์ถึงศุกร์เป็นวันทำงาน ส่วนวันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดพักผ่อน ด้วยภาระหน้าที่การงานที่หนัก ทำให้เจ้านายและขุนนางนิยมใช้ช่วงเวลานอนหยุดสุดสัปดาห์ไปพักผ่อนตากอากาศตามอย่างชาวตะวันตก เชื่อกันว่าอากาศชายทะเลจะทำให้มีสุขภาพแข็งแรง ทำให้หายเหนื่อยล้า และได้พักผ่อนเต็มที่

เมื่อกรมรถไฟหลวงได้เปิดเส้นทางรถไฟสายใต้ผ่านตำบลหัวหิน ทำให้การเดินทางสะดวก มีผู้คนมาเยือนมากขึ้น ชื่อเสียงความงดงามของชายหาดสีขาวสลับกับชายหาดหินที่เรียงรายอยู่ริมฝั่งก็โด่งดังขึ้น และยังมีชื่อเสียงเพิ่มขึ้นเมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์วรพตย์ ทรงสร้างพระตำหนักสุขเวศน์เป็นที่ประทับแรม พร้อมทั้งยังได้เชิญชวนพระประยูรญาติมาสร้างบ้านพักตาก

อากาศที่ชายหาดหัวหิน แม้สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี พระพันปีหลวง ก็ทรงสร้างพระตำหนักประทับแรมที่นี้เช่นกัน เมื่อมีพระราชวงศ์ชั้นสูงเสด็จประทับตากอากาศที่หัวหินมากขึ้น จึงมีการสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การตัดถนนหนทางในตำบลหัวหิน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง ถนนสายแรกที่สร้างขึ้นคือ ถนนกำเนิดวิถี ถนนดำเนินเกษม ซึ่งตัดจากสถานีรถไฟมายังพระตำหนักของสมเด็จพระพันปีหลวง และถนนนเรศดำริ ซึ่งเป็นถนนเลียบริมชายทะเล ถนนนี้สร้างเป็นที่ระลึกแก่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ ผู้นำความเจริญมาสู่เมืองนี้

ในยุคที่เจ้านายและเชื้อพระวงศ์มาพักตากอากาศที่หัวหินนั้น ทำให้หัวหินเป็นเมืองที่ได้รับความเจริญถึงขีดสุด ทั้งทางด้านการคมนาคม การปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข และการค้า มีการสร้างไฮเต็ลหัวหิน ซึ่งเป็นโรงแรมที่หรูหราและทันสมัยเช่นโรงแรมชั้นหนึ่งในเมืองกรุง แยกที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ นอกจากนี้ยังมีการสร้างสนามกอล์ฟหลวงหัวหิน ตรงข้ามกับสถานีรถไฟหัวหิน เป็นสนามกอล์ฟที่ออกแบบก่อสร้างได้ตรงตามมาตรฐานสากล และมีชื่อเสียงที่สุดในเอเชียอาคเนย์

หัวหินเจริญที่สุดเมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง “วังไกลกังวล” เป็นสถานที่เสด็จแปรพระราชฐาน หัวหินกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีการก่อสร้างตลาดนัดเช้าเพื่อเป็นแหล่งขายของกินของใช้ จัดเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นอย่างถูกสุขลักษณะ ตลาดแห่งนี้กลายเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของชาวกรุงที่มาพักผ่อน กล่าวได้ว่าหัวหินในยุคนั้นเป็นแหล่งรวมคนดังของประเทศไทย และเป็นแหล่งรวมแฟชั่นชุดเดินชายหาดอีกด้วย

หัวหินเงียบเหงาลงไปเมื่อคณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศในปี พ.ศ.2475 เมื่อบ้านเมืองกลับมามีความสงบเรียบร้อย ชาวกรุงกลับมาเที่ยวที่หัวหินอีกครั้ง แต่ต่างจากอดีตที่มีชนชั้นกลางมาพักที่หัวหินมากกว่าในยุคแรกๆ หัวหินคึกคักมากกว่าเดิมหลายเท่า กล่าวกันว่าคนกรุงในยุคนั้น ถ้าไม่ได้ไปเที่ยวหัวหิน จัดว่าเป็นคนล้าสมัยทีเดียว (ณัฐชยา ราทีกุลกร ลักษณะ, 2544)

จากการที่ชุมชนหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เพราะมีความพร้อมทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะพื้นที่ตลอดชายฝั่งหรือชายหาด นับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนหย่อนใจ มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐจึงได้วางเป้าหมายที่จะพัฒนาการ

ท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน และศึกษาความเหมาะสมในการพัฒนา (Feasibility Study) อีกทั้งยังมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาหัวหิน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับสองรองจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของภูมิภาค (สุนิสา โพธิ์เตี้ย, 2535)

สำหรับโครงร่างของแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่จะบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) นั้น ได้วางแผนให้มีการพัฒนากลยุทธ์เชิงรุกทางด้านการตลาดและขยายบริการด้านการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กำหนดให้หัวหินเป็นเขตท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบดังกล่าวอันดับที่สองสำหรับเขตภาคกลาง และจากการสำรวจศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวนั้น หัวหินจัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงและเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด นอกเหนือจากกรุงเทพมหานครอีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

จากความนิยมในการเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลและประวัติศาสตร์ของชุมชน ทำให้เกิดการสังสมของวัฒนธรรมจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า ชุมชนได้มีการสร้างและนำเอาเอกลักษณ์มาทำเป็นทุนวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างไร รวมทั้งมีการสื่อความหมายเอกลักษณ์และนักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้เอกลักษณ์อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน
2. เพื่อศึกษาถึงการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน
3. เพื่อศึกษาถึงการรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินในกลุ่มนักท่องเที่ยว

คำถามนำวิจัย

1. ชุมชนหัวหินได้มีการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างไร
2. ชุมชนหัวหินได้มีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างไร
3. นักท่องเที่ยวได้มีการรับรู้และถอดรหัสเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษาเฉพาะชุมชนหัวหิน ในเขตเทศบาลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ โดยศึกษาเอกลักษณ์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน สำหรับการศึกษ การสื่อสารเอกลักษณ์ จะเน้นที่กิจกรรมการสื่อสารจากหน่วยงานของรัฐหรือชุมชนเป็นหลัก เช่น เทศบาลหัวหิน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของชุมชนโดยตรง

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลการวิจัยที่จำกัด คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นช่วงฤดูการท่องเที่ยวต่ำ (low season) จึงทำให้กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวอาจมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวจริงในแต่ละปี แต่ผู้วิจัยได้พยายามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีให้มากที่สุด เพื่อให้ได้ผลที่สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่สามารถทำได้มาประกอบการวิจัยครั้งนี้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ชุมชน หมายถึง คนที่อยู่รวมกันในอาณาบริเวณที่ติดต่อกัน และคนในอาณาบริเวณเดียวกันมีความสนใจอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่คล้ายคลึงร่วมกัน ซึ่งทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอยู่ ร่วมกันในห้องที่แห่งเดียวกัน ซึ่งในที่นี้หมายถึง ชุมชนหัวหิน เฉพาะในเขตเทศบาลหัวหิน อำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเด่นของสังคมหรือลักษณะส่วนรวมของสังคมของสังคมที่เห็น เด่นชัด แตกต่างจากสังคมอื่นๆ เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง อาจเป็นเอกลักษณ์ที่ติดตัวมาแต่ กำเนิด หรือเอกลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ภายหลังได้ ซึ่งในที่นี้หมายถึง เอกลักษณ์ของชุมชนหัว หิน ซึ่งมาจากวัฒนธรรมของชุมชนและถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

การสื่อความหมายเอกลักษณ์ หมายถึง การถ่ายทอดเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินไปยัง นักท่องเที่ยว อันได้แก่ การใช้เอกลักษณ์ของหัวหินในการโน้มน้าวใจนักท่องเที่ยวโดยการใส่รหัส เอกลักษณ์ของหัวหินเพื่อให้นักท่องเที่ยวจดจำ

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์กำหนดขึ้น ประดิษฐ์ขึ้น หรือสร้างสรรค์ขึ้นโดยไม่เกี่ยวข้อง หรือมิใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ ไม่ว่าจะเป็นการประดิษฐ์สิ่งของหรือวัตถุขึ้น หรือการ กำหนดพฤติกรรม การกระทำ แบบแผนการดำเนินชีวิตหรือความคิด ตลอดจนวิธีการหรือระบบ การทำงานซึ่งในที่นี้หมายถึง วัฒนธรรมของชุมชนหัวหินที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ทุนวัฒนธรรม หมายถึง ทุนที่เกิดขึ้นจากการที่คนได้นำวัฒนธรรมประเพณีของตนเองมาแปรรูป เป็นสินค้าเพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งในที่นี้หมายถึง เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินที่นำมาใช้ เพื่อเป็นทุนวัฒนธรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การใส่รหัส หมายถึง การนำความคิดของผู้ริเริ่ม ความคิด หรือแหล่งสาร (source) หรือผู้ใส่ รหัส ส่งไปยังผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วย โดยการใช้สัญลักษณ์และสัญลักษณ์ ซึ่งแสดงถึงเป้าหมาย หรือสิ่งที่ผู้ใส่รหัสต้องการสื่อ อันได้แก่ การใส่รหัสเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินไปยังนักท่องเที่ยว โดยผ่านสื่อต่างๆ

การถอดรหัส หมายถึง การถอดความหมายของสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ที่ผู้ใส่รหัสส่งมา ซึ่ง ในที่นี้หมายถึง การตีความของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน

การโน้มน้าวใจ หมายถึง การสื่อสารของมนุษย์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงหรือสร้าง หรือการดำรงไว้ซึ่งความเห็น ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัจจัยอื่น อันได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น ซึ่งในที่นี้หมายถึง การใช้กลยุทธ์การส่งเสริมหรือลดบทบาทในการ นำเสนอเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง ซึ่งในที่นี้หมายถึง การรับรู้ของนักท่องเที่ยวถึง เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่อยู่ในบทบาทของผู้ที่มาอยู่ในพื้นที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อมาพักผ่อนหย่อนใจ โดยมิใช่บุคคลในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้นๆ ซึ่งในที่นี้หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในพื้นที่ของชุมชนหัวหิน

จินตคติ หมายถึง สื่อที่ได้แต่งขึ้นเพื่อการบันเทิง เช่น เพลง นิยาย ละครโทรทัศน์ เป็นต้น ใน
 ที่นี้ หมายถึง สื่อประเภทบันเทิงที่ได้มีการกล่าวถึงหัวหินและเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้ยังคงดำรงอยู่ และเป็นแนวทางในการ
 นำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นมาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่นได้ เพื่อให้เกิด
 การวางแผนพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องการสื่อความหมาย โดยวิธีการใช้สื่อประเภทอื่นๆ
 นอกเหนือไปจากการใช้สื่อบุคคลและสื่อมวลชนโดยทั่วไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ โดยชี้ให้เห็นถึงการประสานแนวคิดทฤษฎีต่างๆว่า
 สามารถนำแนวคิดในเชิงนิเทศศาสตร์ประสานกับแนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรม
 ศึกษา รวมทั้งการจัดการการท่องเที่ยวได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จาก
 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านในชุมชน และนักท่องเที่ยว

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ใช้การเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา โดยการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัยที่
 ได้มา

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นกรอบวิเคราะห์ข้อมูล

แนวคิดและทฤษฎี

- แนวคิดเรื่องเอกลักษณ์
- แนวคิดเรื่องทุนวัฒนธรรม
- ทฤษฎีสัญญาวิทยา
- แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย
  - กระบวนการสร้างความหมาย
  - การใส่รหัส – ถอดรหัส
- แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ
- แนวคิดเรื่องการรับรู้

ซึ่งขอบเขตของเนื้อหาตามแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ สามารถทำให้เข้าใจเนื้อหาของกรวิจัยครั้งนี้ได้ดียิ่งขึ้น และนำมาเป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่างๆต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดเรื่องเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ (Identity – หรือที่ตำราทางวิชาการบางเล่มอาจใช้คำว่า “อัตลักษณ์”) ในทางจิตวิทยาสังคม หมายถึง ความสำนึกของแต่ละบุคคลว่าตนเองมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างไร เป็นคำตอบของคำถามที่ว่า “ฉันคือใคร” และ “ฉันคือใครในสายตาผู้อื่น”

บุคคลหนึ่งๆจะมีหลายเอกลักษณ์ ซึ่งก็คือ การมองตนเองในแง่มุมต่างๆในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม ตัวอย่างเช่น เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด เพศ ชนชั้น อาชีพ การเมือง ศาสนา ดังนั้นในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม บุคคลหนึ่งๆจะมองตนเองในหลายๆแง่มุม ตัวอย่างเช่น นาย ก. มองตนเองว่า เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เป็นชาวอุดรธานี เป็นผู้ขาย เป็นพ่อค้า เป็นชนชั้นนายทุน เป็นชาวพุทธ การมองตนเองในแง่มุมต่างๆของนาย ก. ก็คือเอกลักษณ์ในแง่มุมต่างๆของนาย ก. นั่นเอง

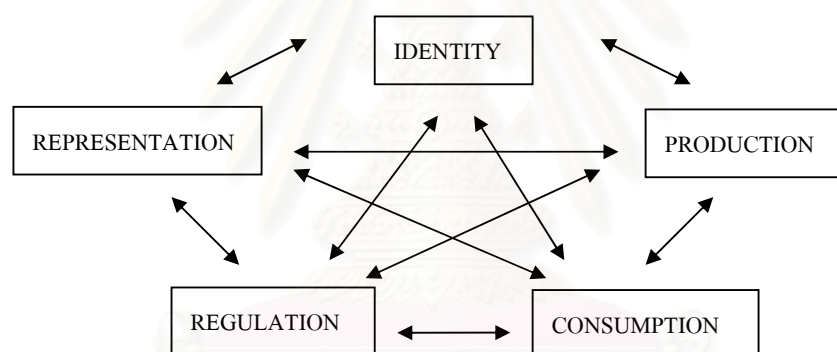
นอกจากเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแล้ว ในระดับกลุ่ม กลุ่มสังคมหนึ่งๆจะมี “เอกลักษณ์ร่วม” (Collective Identity) ซึ่ง Melucci (อ้างใน สกลกานต์ อินทร์ไทย, 2539) อธิบายว่า หมายถึง กระบวนการสร้างสำนึกร่วมของกลุ่มต่างๆในสังคม อันจะทำให้สมาชิกได้ตระหนักถึงลักษณะร่วมของกลุ่ม และเข้าใจว่า “พวกเรา” มีลักษณะต่างไปจาก “พวกเขา” อย่างไรก็ตามสำนึกร่วมดังกล่าวสามารถสร้างและปรับเปลี่ยนได้ โดยอาศัยสัญลักษณ์ต่างๆที่ถูกสร้างขึ้นในระบบวัฒนธรรมของกลุ่ม เช่น เพลงพื้นบ้าน ตำนานเรื่องวีรกรรมของบรรพบุรุษ ดังนั้น สังคมและวัฒนธรรมจึงมีบทบาทในการสร้าง การดำรงรักษา และการปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์โดยตรง

โครงสร้างของเอกลักษณ์ เกิดจากการจัดระบบของสังคม โดยกลุ่มสถาบันต่างๆในสังคมอันได้แก่ สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางสังคม และสถาบันทางการเมือง ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลกับสมาชิกในสังคม ดังนั้น บุคคลหนึ่งๆจึงต้องปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เมื่อตนเข้าไปเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมใหม่ นั่นคือ เอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล และเอกลักษณ์ร่วมของกลุ่มจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนไป

การเกิดเอกลักษณ์ในวงจรวัฒนธรรม

เอกลักษณ์มีหลายระดับ คือ ระดับโลก (Global) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และความเป็นชาติ กับระดับท้องถิ่น (local) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ส่วนตัว คือ ตัวเองเกี่ยวข้องกับใครบ้าง

ในส่วนนี้ เราจำเป็นต้องพิจารณาถึง “วงจรวัฒนธรรม” (circuit of culture) ซึ่งจะอธิบายว่า เอกลักษณ์นั้นฟอร์มตัวของมันขึ้นมาได้อย่างไร ใครผลิตอะไรออกมาให้คนบริโภคจนเกิดการสร้างเอกลักษณ์ มีกระบวนการอย่างไร มีจุดหยุดยั้งที่ตรงไหน หรือจะแปรไปเมื่อใด ดังที่ Stuart Hall อธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 1 : ภาพแสดงกระบวนการเกิดเอกลักษณ์ในวงจรวัฒนธรรม ของ Stuart Hall

S.Hall กล่าวว่า ภาพข้างต้น แสดงกระบวนการของการเกิดเอกลักษณ์ อันได้แก่

- การแสดงออก (representation)
- เอกลักษณ์ (identity)
- การผลิต (production)
- การบริโภค (consumption)
- กฎระเบียบ (regulation)

ในกระบวนการนี้ จุดเริ่มต้นจะอยู่ตรงที่ใดก็ได้ เพราะว่าไม่ได้เป็นกระบวนการแบบเส้นตรง (linear) หรือแบบลำดับขั้นตอน (sequential) แต่จะวงจรจะไม่ถูกผูกเอาไว้ที่จุดใดจุดหนึ่ง แต่จะถูกแยกกันเพื่อให้เรามองเห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นอิสระในแต่ละช่วงเวลาหรือช่วงสถานการณ์ได้

ตัวอย่างของการเกิดเอกลักษณ์ในวงจรวัฒนธรรม เช่น เอกลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ไข่เค็มไชยา จากการที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการผลิตไข่เค็มจำนวนมากและมีรสชาติอร่อย เป็นการผลิต (production) ได้มีผู้ซื้อไปชิมและติดใจรสชาติอย่างมาก (consumption) จนเป็นที่ขึ้นชื่อว่าเมื่อผ่านไชยาจะต้องซื้อไข่เค็ม (regulation) และได้มีการนำเสนอเรื่องไข่เค็มไชยาผ่านสื่อต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ แผ่นพับต่างๆ รวมทั้งการบรรจุไว้ในคำขวัญของจังหวัด (representation) จึงได้กลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัดไปในที่สุด (identity)

แนวคิดเรื่องเอกลักษณ์ เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้คือ ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน อันเป็นเอกลักษณ์ร่วมของคนในชุมชน แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการผลิตเอกลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับ และการสื่อสารเพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ดังกล่าวของชุมชนต่อนักท่องเที่ยว

แนวคิดเรื่องทุนวัฒนธรรม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของทุนวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ (อ้างใน วิไลภรณ์ จิรวัฒนเศรษฐ์, 2544) ได้ให้ความหมายของคำว่าทุนวัฒนธรรมไว้ โดยเชื่อมโยงกันกับทุนการเงินและทุนบริการ ว่า

ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านยุคที่ทุนอุตสาหกรรมเป็นทุนหลักไปสู่ยุคที่ทุนบริการเป็นทุนหลักในระบบทุนนิยมโลกนี้ บริการหลายต่อหลายประเภทกำลังเติบโต โดยที่บริการเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมบางอุตสาหกรรมและสื่อข่ายทางวัฒนธรรมด้วย ทุนที่ใช้ไปในการผลิตสินค้าและบริการที่มีนัยทางวัฒนธรรมเหล่านี้ เรียกว่า ทุนวัฒนธรรม (Cultural Capital)

ดังนั้น ทุนวัฒนธรรม จึงหมายถึง การที่นำเอาวัฒนธรรมต่างๆที่มีอยู่ มาทำเป็นทุนซึ่งเกี่ยวข้องกับ สินค้าวัฒนธรรม (Culture Product) หมายถึง สินค้าและบริการที่วัฒนธรรมฝัง

ตัวในสินค้าหรือบริการนั้น ซึ่งทุนวัฒนธรรมจะเติบโตได้ ก็ต้องอาศัยการเติบโตของอุตสาหกรรม สินค้าวัฒนธรรมนั่นเอง

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2540) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า วัฒนธรรม คือ ทุน (Culture as Capital) หมายความว่า เมื่อวัฒนธรรมเป็นทุนชนิดหนึ่งแล้วก็มีการเก็บสะสมทางวัฒนธรรมได้ (Cultural Stock) และการเปลี่ยนแปลงในการสั่งสมทางวัฒนธรรม น่าจะถือได้ว่าการลงทุนหรือทำให้ทุนเดิม (มรดกทางวัฒนธรรม) สามารถรักษาคุณค่าไว้ได้ วัฒนธรรมที่เป็นทุนของสังคมหนึ่งๆ มีมานานก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม ไม่สูญไปอย่างสิ้นเชิงและไม่สามารถทำลายได้ แต่ถ้าไม่มีการสืบสานต่อ ขาดความเอาใจใส่ ทุนของสังคมนี้ก็จะลดลงและหมดไปในที่สุด

ดังนั้น การปรับสภาพของทุนวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นทุนหลักของสังคมที่สามารถจะลงทุนในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมเพื่อการเพิ่มทุนทุนเดิมได้ คือ การปรับบทบาทของวัฒนธรรมให้พ้นจากการเป็นฝ่ายถูกกระทำ หรือมีบทบาทรอง บทบาทรับ ให้เป็นฝ่ายตื่นตัวและมีบทบาทนำ บทบาทรุกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ การปลูกฝังให้เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้วัฒนธรรมได้เกิดการเคลื่อนไหวและเติบโตได้อย่างไม่มีวันหมด

การลงทุนวัฒนธรรมไม่จำเป็นต้องเป็นการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนด้วยกลไกตลาด แต่เป็นการผลิตบริการที่รัฐและผู้มีอำนาจดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับความพยายามที่จะชดเชยข้อคิด ความเชื่อ คุณค่า เพื่อกลุ่มเกลาทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน เนื่องจากการลงทุนทางวัฒนธรรม มีเป้าหมายต่างไปจากการผลิตสินค้าและบริการเพื่อหวังผลกำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการมีราคาแลกเปลี่ยนตามกลไกตลาด

ตัวอย่างของทุนวัฒนธรรม คือ บ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการนำเอาวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวบ้านมาจัดเป็นรายการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (homestay) ให้นักท่องเที่ยวได้มาเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน มีสินค้าวัฒนธรรม เช่น ผ้าทอแบบพื้นบ้าน ซึ่งเป็นสินค้าที่มีคุณค่าในฐานะที่มีเอกลักษณ์ในตัวเองและเป็นงานฝีมือ

แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้คือ เมื่อคนในชุมชนหัวหินได้มีการสั่งสมทางวัฒนธรรมจนกลายมาเป็นเอกลักษณ์ ดังนั้น ในการที่ชุมชนจะนำเอาเอกลักษณ์ดังกล่าวมานำเสนอเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน จึงถือเป็นการนำเอาเอกลักษณ์มาแปรเป็นทุน

วัฒนธรรมของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน เพื่อให้คนได้สังเกตเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมชุมชนได้

ทฤษฎีสัญญาวิทยา

Ferdinand De Saussure (อ้างในอรรถวรรณ ปีลันธน์โอวาท, 2542) นักภาษาศาสตร์ผู้ให้กำเนิดศาสตร์ของสัญญาวิทยา ได้พัฒนาทฤษฎีมาจากรากฐานความคิดทางภาษาศาสตร์ว่า ความหมาย จะประกอบด้วยสัญญาณ (sign) รหัส (code) และวัฒนธรรม (culture) โดยให้ความสนใจวิธีที่ผู้ผลิตสร้างสัญญาณต่างๆ และแนวทางที่ผู้อ่านสารจะเข้าใจสัญญาณนั้นๆ ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ผู้ผลิตสาร (producer) มากกว่าการเป็นแค่ผู้ส่งสารและให้ความสำคัญ (มิติทางความคิด) แก่ผู้อ่านสาร (reader) มากกว่าผู้รับสาร (receiver) สัญญาวิทยา จึงเป็นการศึกษากระบวนการสร้างความหมาย (signification) หรือวิธีการที่จะนำเอาสัญญาณต่างๆมาใช้ตีความหมายภายในตัวบท (text) อันเป็นผลผลิตทั้งหมดของการสื่อสาร

ในทฤษฎีของ Saussure นั้น กระบวนการสร้างความหมาย (signification) เป็นเพียงความสัมพันธ์ของระบบสัญญาณที่มีต่อระบบอ้างอิง (reference) อย่างเป็นสภาวะวิสัย (objectivity) เช่น พรหม เป็นของจริงหรือสิ่งที่อ้างอิงไปถึง (reference) นี้เป็นระดับแรกๆของระบบสัญญาณ ในระดับที่ 2 ในแต่ละวัฒนธรรมก็จะสร้างสัญญาณขึ้นมาแทนพรหมจริงๆ เช่น ในบริบทสังคมไทยจะสร้างสัญญาณเขียนเป็นตัวอักษรว่า “พรหม” หรือเป็นรูปวาด ในภาษาอังกฤษเรียกว่า carpet ในภาษาอาหรับ ญีปุ่น ฝรั่งเศส ฯลฯ ก็เขียนต่างกันไป วาดรูปต่างกันไป ออกเสียงต่างกันไป ในระดับที่ 2 นี้ Saussure เรียกว่า “ตัวหมาย (signifier)” ในระดับที่ 3 เมื่อคนในแต่ละวัฒนธรรมได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้สัญญาณ (เช่น อ่านออก) เมื่อเห็นสัญญาณ “พรหม / carpet / ...” ในความคิด คำนี้หรือจินตนาการภาพของ “พรหม” ขึ้นมา ที่เราเข้าใจว่าเป็น “ภาพในใจหรือภาพในความคิด” (concept) ซึ่ง Saussure เรียกว่า “ตัวหมายถึง (signified)” และในการศึกษาเรื่องระบบสัญญาณนั้น Saussure สนใจเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ 2 และ 3 เท่านั้น

ในขณะที่ Saussure มุ่งความสนใจเฉพาะไปที่ตัวสัญญาณ (sign) ว่ามันให้ความหมายอะไรเท่านั้น Charles Peirce จะให้ความสำคัญแก่กระบวนการสร้างความหมายของสัญญาณนั้นๆ ด้วย เขาจะดูความสัมพันธ์ของสัญญาณกับวัตถุใดๆก็ตาม (object) ที่สัญญาณนั้นหมายถึง ตลอดจนประสบการณ์ของผู้ตีความ (interpreter) ที่มีต่อสัญญาณและวัตถุนั้นด้วย และยังแยกแยะประเภทของสัญญาณออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ก. Icon เป็นสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวแทนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงสิ่งที่มีนัยหมายถึง เช่น รูปถ่าย แผนที่

ข. Index เป็นสัญลักษณ์ที่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับสิ่งที่อ้างอิงถึง เช่น เมื่อได้กลิ่นน้ำหอม แสดงว่า มีคนอยู่ในบริเวณนั้น เมื่อเห็นผ้าอ้อมแขวนอยู่บนราวแสดงว่ามีเด็กอ่อน

ค. Symbol เป็นสัญลักษณ์ซึ่งให้ความหมายซึ่งคนในบริบทหนึ่งๆ จะเข้าใจร่วมกันได้ เช่น ป้ายจราจรบนท้องถนน

ตัวอย่างการนำเอาสัญลักษณ์ต่างๆมาใช้ในการท่องเที่ยว เช่น ในสื่อภาพยนตร์โฆษณาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีการใช้ภาพต่างๆ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระพุทธรูป ถือเป็นกรนำสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายของความเป็นไทยและเมืองไทย

ทฤษฎีนี้ได้เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์นี้คือ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของหัวหิน และได้ถูกนำมาใช้ในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของหัวหิน

แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย

กระบวนการสร้างความหมาย

Roland Barthes (อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท,แหล่งเดิม) ได้เสนอแนวความคิดเรื่องกระบวนการสร้างความหมาย โดยมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. ความหมายนัยตรง (Denotative Meaning)

เป็นกระบวนการสร้างความหมายขั้นตอนแรก เป็นความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างสัญลักษณ์กับตัวอ้างอิง กล่าวคือ เป็นการให้ความหมายกับสิ่งที่กล่าวถึงโดยตรง เป็นความหมายที่มีลักษณะเป็นสากล (Universal) เป็นความหมายเดียวสำหรับทุกคน และเป็นสภาวะวิสัย (Objective) คือ อ้างอิงขึ้นมาโดยไม่มี การประเมินคุณค่าจากตัวผู้ใช้ความหมาย และปราศจากความโน้มเอียงในค่านิยมใดค่านิยมหนึ่ง เช่น “บ้าน” เป็นตัวให้ความหมาย (Signifier) ที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน

2. ความหมายนัยประหวัด (Connotative Meaning)

เป็นความหมายทางสังคม ซึ่งความหมายในขั้นนี้ จะแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมการรับสารในแต่ละบริบทสังคม ความหมายทางสังคมจะเกิดขึ้นได้จากการกำหนดรูปแบบของตัวหมายหรือตัวให้ความหมาย (Signifier)

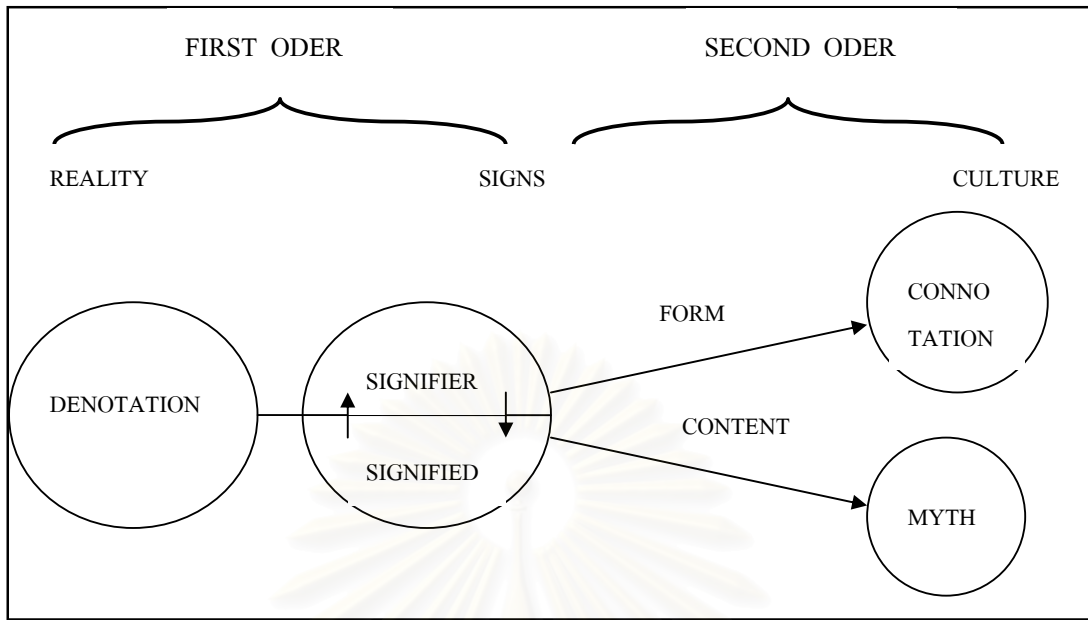
2.1 การควบคุมความหมายทางสังคม จะกระทำได้โดยเปลี่ยนตัวหมาย / ตัวให้ความหมาย แต่คงตัวหมายถึง / ตัวคิดนามธรรม (Signified) ไว้ เช่น ใช้คำว่า “บ้าน” กับ “คฤหาสน์” ในโฆษณาโครงการที่อยู่อาศัย จะให้ความรู้สึกและความหมายที่แตกต่างกัน การสร้างความหมายทางสังคมจึงอยู่ที่การเลือกและจัดลีลาตัวสัญลักษณ์

2.2 ภาษาหรือสัญลักษณ์ใดๆก็ตาม สามารถมีความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย โดยแปรตามสภาวะเศรษฐกิจ – สังคม (Social Context) เช่น พรหม ยังให้ความหมายถึง ความหรรษา โอ้อ่า จัดเป็นตัวหมายถึง / ตัวคิดนามธรรม (Signified) ได้ และความหมายยังแปรตามยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (Historical Context) ด้วย

สรุปได้ว่า ประเด็นสำคัญของการสร้างความหมายขั้นที่สอง อยู่ที่ว่า สัญลักษณ์นั้นๆ สื่อความหมายอย่างไร มากกว่าจะสนใจว่า จะสื่ออะไร และเป็นการให้ความหมายแก่สิ่งอื่นนอกเหนือไปจากตัวมันเอง

3. มายาคติ (Myth)

มายาคติเป็นเรื่องเล่า ซึ่งวัฒนธรรมหนึ่งๆให้อธิบายข้อเท็จจริง หรือความเป็นไป (ธรรมชาติ) ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ก่อให้เกิดการตีความที่มีบริบททางสังคมหรือวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งถ้านัยประหวัดเป็นความหมายระดับที่สอง (Second – Oder Meaning) ของตัวหมาย หรือตัวให้ความหมาย (Signifier) มายาคติ (Myth) ก็จะเป็นความหมายระดับที่สองของตัวถูกหมายถึง / ตัวนามธรรม

ภาพที่ 2 : ภาพแสดงกระบวนการสื่อความหมาย ของ Roland Barthes

ตัวอย่างของกระบวนการสร้างความหมาย อย่างเช่น อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ที่จังหวัดนครราชสีมา (โคราช) หรือที่นิยมเรียกว่าอนุสาวรีย์ย่าโม เป็นอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญ (Denotative Meaning) ที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเสียสละของวีรสตรีไทย (Connotative Meaning) และได้กลายเป็นตำนานเรื่องเล่าและสัญลักษณ์ของเมืองโคราชไปในที่สุด (Myth) เพราะเมื่อเอ่ยถึงโคราชก็จะนึกถึงอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี กระทั่งนครราชสีมา มีฉายาว่าเป็นเมืองย่าโมไปในที่สุด

แนวคิดดังกล่าวนี้ ได้นำมาใช้ในการอธิบายถึงการสร้างความหมายให้กับเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน ว่าในการจะเป็นเอกลักษณ์ได้นั้น จะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบหลายอย่าง และต้องผ่านกระบวนการสร้างจนกลายเป็น “เอกลักษณ์”

แนวคิดเรื่องการใส่รหัส – ถอดรหัส

Stuart Hall (อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541) ได้ทำการค้นคว้าเรื่อง กลยุทธ์ของการใส่รหัสและถอดรหัส (Encoding & Decoding) ซึ่งเขาถือว่าเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมสมัยใหม่ และเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการถ่ายทอดอุดมการณ์ของสังคม โดยเห็นว่าการสื่อสารเป็นเรื่องของการสร้าง การถ่ายทอด และการรับวัฒนธรรม (Theory of cultural

production & reception) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างคำศัพท์ต่างๆที่จะใช้วิเคราะห์ขึ้นมาใหม่ แนวคิดหนึ่งที่ S.Hall เน้น ก็คือ

แนวคิดเรื่อง “ความเป็นจริง”

ในกระบวนการเข้ารหัสและถอดรหัสนั้น ต้องเริ่มจากการสร้าง “ความเป็นจริง” ขึ้นมาก่อน ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology) ของ F. De Saussure ว่าภาษาทำให้มนุษย์สามารถจัดระบบ (organize) สร้าง (construct) และเป็นเครื่องมือ (Instrument) ให้มนุษย์เราเข้าสู่ “ความเป็นจริง” อีกด้วย ซึ่ง S.Hall ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า แท้จริงแล้ว ไม่มีสิ่งที่เราเรียกว่า “ความเป็นจริง” ลอยๆอยู่ จนกว่าจะมีผู้ “สร้าง” ขึ้นมา

หลังจากขั้นตอนของการสร้างความเป็นจริงแล้ว ขั้นตอนที่สองก็คือ การเผยแพร่และถ่ายทอด “ความเป็นจริง” ให้แก่ผู้รับสาร และการที่ผู้รับสารสามารถกลั่นเอาความหมายที่ได้รับจากผู้ส่ง ซึ่งก็คือ การเข้ารหัสและถอดรหัสนั่นเอง หากกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดนี้ประสบความสำเร็จ (กระบวนการ Encoding เหมือนกับ Decoding) ก็จะทำให้เกิดระบบความหมายร่วม (Shared meaning) ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร หรืออาจจะกล่าวว่าผู้ส่งสาร สามารถทำให้ผู้รับสารมาร่วม shared “รับรู้” ความหมายเดียวกับที่ผู้ส่งต้องการได้

การตีความหมายของสารนั้น ขึ้นอยู่กับการผลิตวาทกรรมของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ถอดรหัสและตีความหมายออกมา ในรูปที่ตนเข้าใจจากวาทกรรมของผู้ส่ง หากวาทกรรมของผู้ส่งไม่เข้ากับบริบทของชุมชนก็ย่อมได้รับการต่อต้าน และต่อรอง สร้างความหมายใหม่ขึ้นมา

ทักษะใหม่ต่อผู้ใส่รหัสและผู้ถอดรหัส

การเปรียบเทียบรหัสของผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือ ระบบรหัส (Code system) ไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสชุดเดียวกันเสมอไป มีเหตุผลมากมายที่จะทำให้รหัสคู่มือในการส่งความหมายและถอดรหัสระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ตรงกัน แต่โดยความหมายหลักๆหรือใจความสำคัญนั้น ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้ตามที่ผู้ส่งสารใส่รหัสไว้ให้

แนวคิดเรื่อง การสร้างความเป็นจริง การใส่รหัส การถอดรหัส การตีความหมายสาร เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เอกลักษณะของชุมชนหัวหินนี้มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ ที่ชาวบ้านใน ชุมชนได้มีการสร้างความหมายให้เกิดขึ้นกับสัญลักษณ์ดังกล่าว และนำเอาสัญลักษณ์หรือเอกลักษณ์ ดังกล่าวมาผลิตสร้างให้เกิดขึ้นโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น การสร้างอนุสาวรีย์ “โผน กิ่งเพชร” ซึ่งเป็น การใส่รหัสเอกลักษณ์จากชุมชน ไปยังนักท่องเที่ยว และเมื่อนักท่องเที่ยวมาที่ชุมชนนี้ ก็จะเกิด การตีความหมายสาร ซึ่งเป็นการถอดรหัสเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งอาจมีการตีความได้ตรงตามที่ คนในชุมชนต้องการหรือไม่ก็ได้

แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

Roy Blackwood (อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท,แหล่งเดิม) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อ โน้มน้าวใจ โดยอ้างถึงแบบจำลองของแรงค์ (Rank's Model Of Persuasion) เขาได้กล่าวว่า แรงค์ ได้เสนอว่า กระบวนการโน้มน้าวใจสามารถแยกได้ออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ การทำ ให้เด่นขึ้น (Intensification) และการทำให้ไม่สำคัญหรือการลดบทบาท (Downplaying) ในส่วน ของการทำให้เด่นขึ้น หมายถึง การทำจุดแข็งของเราให้เด่นขึ้น กลยุทธ์เหล่านี้ได้แก่

1. การเสนอซ้ำๆ (Repetition)

เช่น ดิเจสสถานวิทยุต่างๆอาจจะเปิดเพลงจากอัลบั้มใหม่ให้เราฟังซ้ำๆ จนโน้มน้าวใจให้ เราเกิดความชอบ หรือคู่แข่งของประธานาธิบดีคลินตันอาจจะเสนอสารของเขาเกี่ยวกับเรื่อง ความสัมพันธ์กับเลวินส์กีซ้ำๆเป็นการย้ำจุดอ่อนของคลินตันซึ่งมีผลในการโน้มน้าวใจ

2. การเชื่อมโยง (Association)

เช่น นาย ข. เป็นคนดี แน่แน่นอนเพราะบิดาเป็นข้าราชการใช้เงินเบื่องพระบุคคลบาท เป็นที่ไว้วาง พระราชหฤทัย ในทางกลับกัน คู่แข่งของเราไว้ใจไม่ได้เพราะมีพ่อเป็นคนซี้คุก

3. การแต่งรูปโฉมของสาร (Composition)

เช่น เขียน U.S.A. ว่า U.\$A. เพื่อแสดงว่าคิดแต่เรื่องเงิน นิสิตที่ชนะการเลือกตั้งเป็น กรรมการบริหารสโมสรนิสิตใช้ชื่อว่า จุฬากิวัฒน์ ฟังดูคล้ายกับโลกากิวัฒน์ แสดงถึงความ ทันสมัยหมุนทันโลก การโฆษณาลิปสติกในนิตยสาร CLOSE UP ภาพให้เห็นแต่ริมฝีปากเด่นชัด ก็จัดเป็นการแต่งรูปโฉมของสารเพื่อการโน้มน้าวใจด้วย

ส่วนวิธีการลดบทบาทนั้น คือ การปิดจุดด้อยของเรา และไม่เปิดเผยจุดดีของคู่แข่ง ซึ่งมีกลยุทธ์ดังนี้

1. วิธีการละเว้นไม่พูดถึง (Omission)

เช่น ในการหาเสียงลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร คุณพิจิตต์ รัตตกุล หรือ คุณกฤษฎา อรุณวงศ์ ก็ตีมีไวน์เช่นเดียวกับ คุณอากร ฮุนตระกูล แต่สองรายแรกไม่ประกาศให้ประชาชนรู้ เพราะถือว่าเป็นจุดด้อยในการหาเสียง ในขณะที่รายหลังป่าวประกาศให้ประชาชนทราบ ทำให้มองดูเหมือนเป็นคนละชั้นกับประชาชน

2. การหันเหความสนใจ (Diversion)

เช่น นายกรัฐมนตรีชาติชาย ชุณหะวัณ กำลังมีคดีร้ายรอยผิดปกติ เขาดีใจมาก เมื่อพายุได้ฝุ่นเกยเข้ามาหันเหความสนใจ หรือฟุตบอลโลกได้เข้ามาหันเหความสนใจของสื่อมวลชนจากการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของรัฐบาลชวน หลีกภัยไปได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

3. การสร้างความสับสน (Confusion)

ทำได้โดยการใช้ภาษาคนองหรือให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากเกินไป บางครั้งก็ให้ข้อมูลโดยไม่เปิดเผยเต็มที่ เช่น โฆษณาว่า ให้กูดอกเบี้ยต่ำเพียงร้อยละ 2 ต่อเดือน โดยเขียนคำว่าต่อเดือนด้วยตัวเล็กแทบมองไม่เห็น เราท่านคงจะเคยเห็นพ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ที่เขียนป้ายตัวใหญ่ว่า “เงาะราคา 12 บาท” ตามด้วยข้อความตัวเล็กว่า ต่อครึ่งกิโล ซึ่งถ้าผู้ใดไม่ทันอ่านก็นึกว่าต่อหนึ่งกิโล ซึ่งเป็นการโน้มน้าวใจผู้ซื้อที่ก่อความสับสนได้ กรรมธรรม์ประกันภัยหรือประกันชีวิต เป็นเอกสารอีกประเภทหนึ่งที่สร้างความสับสนได้ง่ายเพราะ จะพิมพ์ตัวเล็กมาก ซึ่งผู้อ่านมักจะไม่นึกที่จะอ่าน ต่อเมื่อจะมีการเรียกร้องจึงจะมีการอ่าน ซึ่งจะสร้างความงุนงงสับสนให้อย่างมาก

แนวคิดเรื่องการกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจนี้ ได้ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การนำเสนอเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินว่า ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง โดยจะมีทั้งการให้ความสำคัญหรือลดบทบาทเอกลักษณ์บางอย่าง เพื่อเป็นการปรับแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เอกลักษณ์ดังกล่าวเป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยวมากขึ้นอีกด้วย

แนวคิดเรื่องการรับรู้

ปราณี รามสูต (อ้างถึงใน กัญญา สุวรรณแสง, 2542) ได้กล่าวถึงความหมายของ การรับรู้ไว้ว่า

การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการที่ร่างกายรับสัมผัสสิ่งแวดล้อมแล้วแปลความหมายการสัมผัสที่ได้รับนั้นๆ โดยใช้ความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม เป็นเครื่องช่วยในการแปลความหมายของสิ่งนั้นๆออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ

ดังนั้น การรับรู้เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวระหว่างความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision making) การแสดงพฤติกรรม ซึ่งในกระบวนการรับรู้จะประกอบไปด้วย สิ่งเร้า (Stimulus) การรับรู้ (Perception) และการตอบสนอง (Response) และต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเพื่อแปลความหมายจากสิ่งที่สัมผัสอีกด้วย

เนื่องจากคนเรามีการรับรู้ต่างกัน ความล้มเหลวของการสื่อสารจึงอาจเกิดขึ้นได้ถ้าเราไม่ยอมรับความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การสื่อสาร ทักษะคนดี และความคาดหวังของผู้สื่อสาร การรับรู้จึงเป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองสิ่งเร้าที่ได้รับ เป็นกระบวนการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง (พัชนี เที่ยงจรยา และคณะ, แหล่งเดิม)

อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้

คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆรอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวต่างกัน ฉะนั้น เมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลหรือตัวกรอง (filter) บางอย่าง

1. แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (motives)

เรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็นและได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยินเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ตัวอย่างเช่น ถ้า ก. ไม่ชอบ ข. จึงมักจะขัดแย้งกับ ข. ในเรื่องต่างๆ หาก ก.

ได้รับสารซึ่ง ข. แสดงท่าทีเห็นด้วยกับ ก. ก. ก็ยังจะตีความว่า ข. ได้หมายความว่า ข. พูดจริง เป็นต้น

2. ประสบการณ์เดิม (past experience)

คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกัน และคบหาสมาคมกับคนต่างกัน จะเกิดทัศนคติที่แตกต่างกันไป

3. กรอบอ้างอิง (frame of reference)

ซึ่งเกิดจากการสั่งสมอบรมทางครอบครัวและสังคม ฉะนั้น คนต่างศาสนากัน จึงมีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่างๆกันได้

4. สภาพแวดล้อม

คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เช่น อุณหภูมิ เวลา สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่ได้รับต่างกัน

5. สภาวะจิตใจและอารมณ์

ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ ตัวอย่างเช่น เรามักจะมองความผิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่โต ขณะที่เราอารมณ์ไม่ดีหรือหงุดหงิด แต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อย ขณะที่มีความรัก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกายหรือความสามารถทางกายภาพของบุคคล (individual biology , or physical ability) การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (cultural training) และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล (personal psychology)

แนวคิดเรื่องการรับรู้ ได้เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์นี้คือ ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงการรับรู้และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ต่อเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินในกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ เช่น แรงผลักดันในการมาท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลถึงความสนใจในการรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชน เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

*การสื่อสารความเป็นไทยในภาพยนตร์โฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์สำหรับต่างประเทศ
ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . ศิริมา อยู่เวียงชัย. 2541*

ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นไทยที่มีการนำเสนอในภาพยนตร์โฆษณาประกอบด้วย ความเป็นไทยทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งความเป็นไทยด้านรูปธรรมที่นำมาใช้มากที่สุด ประกอบไปด้วยภาพของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระพุทธรูป การแสดงโขน เรือสุพรรณหงส์ และกระบวนพยุหยาตราชลมารค ส่วนความเป็นไทยในดำนามธรรมที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือ ความเป็นไทยในเรื่องลักษณะนิสัยและวิถีชีวิตแบบไทย ส่วนกลยุทธ์ในการสื่อสารสามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารประเภท Thematic Campaign และ Tactical Campaign สำหรับที่มาของกลยุทธ์พบว่าเป็นแผนงานที่มาจากแผนการตลาดประจำปีของ ททท. ร่วมกับ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภคของบริษัทตัวแทนโฆษณา

*บทบาททางการสื่อสารของผู้นำทางความคิดที่มีต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในนคร
ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา. สายธาร เทวอักษร.2541*

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสื่อสารของคนไทยในลอสแอนเจลิส ได้แก่ การสื่อสาร ระหว่างบุคคล การสื่อสารโดยอาศัยสื่อมวลชน และการสื่อสารในองค์กร บทบาททางการสื่อสาร ของผู้นำความคิดแบ่งออกเป็น การเป็นผู้แจ้งข่าวสาร การเป็นผู้ให้ความรู้ การเป็นผู้โน้มน้าวใจ และการเป็นผู้ให้ความบันเทิง ผู้นำทางความคิดมีบทบาทแตกต่างกันไป ได้แก่ บทบาททางด้าน สังคม ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การศึกษาและการทูต แต่มีคุณลักษณะร่วมกันคือ การมีบทบาททางการสื่อสารเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ งานวันวัฒนธรรมไทย งานในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและประเพณีไทย โครงการ วัฒนธรรมไทยคืนถิ่น เป็นต้น สื่อที่ผู้นำความคิดเลือกใช้ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อ เฉพาะกิจ ผลการจัดกิจกรรมพบว่าคนไทยให้ความร่วมมือดี ปัญหาทางวัฒนธรรมได้แก่ เด็กไทย บางคนเกิดความสับสนทางวัฒนธรรม สำหรับอุปสรรคในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยมีทั้งอุปสรรค ภายในและภายนอก

การศึกษาผลกระทบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของไทยของจังหวัดเชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวของไทย ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ศิรลา สอนศรี.2541

ผลการศึกษาพบว่า แผนการประชาสัมพันธ์ใช้สื่อมวลชนเป็นหลัก โดยมีสื่อเฉพาะกิจและสื่อมวลชนเป็นสื่อรอง การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ยังขาดความสม่ำเสมอและความต่อเนื่องของเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับสูงมาก เปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคลในระดับปานกลาง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว การรับรู้เรื่องของปีท่องเที่ยวไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และการรับรู้เรื่องของปีท่องเที่ยวไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

สื่อโฆษณาขายบริการทางเพศต่อการสร้างความหมายและกำหนดเอกลักษณ์ให้กับประเทศไทยของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ . ไพโรจน์ วิไลนุช . 2542

ผลการศึกษาพบว่า การตีความประเทศไทยของนักท่องเที่ยวในช่วงก่อนและหลังการเดินทางมายังประเทศไทยมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ก่อนการเดินทางมาประเทศไทย การตีความประเทศไทยจะเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีส่วนหนึ่ง นั่นนี้จึงหมายความว่าสื่อโฆษณาขายบริการทางเพศมีอำนาจในภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม แต่เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยพบกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย ซึ่งเป็นภาคปฏิบัติการทางสังคมมีอำนาจเหนือกว่าทำให้เกิดการตีความประเทศไทยในเชิงบวกมากขึ้น เจ็อนไซดังกล่าวล้วนแล้วแต่อยู่ใน “ระบบคิด” ของนักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลเดิมที่นักท่องเที่ยวได้รับในครั้งแรก การขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศ ลักษณะเนื้อหาของสื่อ เป็นต้น และด้วยเจ็อนไซเหล่านี้จึงส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยตามทฤษฎีของนักท่องเที่ยว ว่ามิได้เกี่ยวข้องในเรื่องเพศพาณิชย์แต่เพียงอย่างเดียว

สื่อพื้นบ้านในฐานะทุนวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่พักทางวัฒนธรรม (โฮมสเตย์) : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา. วิไลภรณ์ จิรวัดมนเศรษฐ์.2544

ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวแบบที่พักทางวัฒนธรรมหรือโฮมสเตย์ ทำให้ประเทศไทยมีสินค้าที่จะนำเสนอสู่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ชาวบ้านได้ใช้ความรู้และภูมิปัญญามาจัดการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวแบบดังกล่าวเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะศึกษาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น การใช้สื่อพื้นบ้านพบว่าชาวบ้านได้ใช้สื่อพื้นบ้านทั้งครวรองโสด ครวรองทศน์ ครวรองโสดทศน์ ครวรองรสรหรือกลัน และครวรองทักชะ นับเป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับสื่อพื้นบ้านในการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับการท่องเที่ยวจนเกิดเศรษฐกิจชุมชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน” ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากร

ได้แก่

1. ชาวบ้านในชุมชนหัวหิน โดยมุ่งศึกษาชาวบ้านที่เป็นผู้นำชุมชนและชาวบ้านที่มีส่วนในการสร้างและเผยแพร่เอกลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชน จำนวน 30 คน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น เทศบาล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 2
3. นักท่องเที่ยว โดยมุ่งศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวที่ชุมชนนี้มากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความสะดวกและแม่นยำในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่างๆ ดังนี้

- การอัดเทปการสัมภาษณ์
- การจดบันทึก
- การถ่ายภาพ
- แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

- การศึกษาจากเอกสาร
- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เพื่อความชัดเจนในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยได้แบ่งเป็น

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และมีแนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยบุคคลที่ได้ทำการสัมภาษณ์นั้น แบ่งเป็น

- ตัวแทนของชุมชน ได้แก่

1. คุณ บัญชา เลหาหวุฒม์ชัย

บรรณาธิการฝ่ายข่าว สถานีจีเอ็มเอ็มทีวีท้องถิ่น (GTV)

2. คุณ ชนะการณ ออสุวรรณ

ผู้จัดการบริษัท Western Tour / ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์หัวหินชะอำ

3. คุณสมล อี๊กหาญ ผู้อาวุโสของชุมชน

4. คุณ ราตรี วันเครือ พนักงานร้าน โคมพัสดุ

- เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. คุณ ณัชชา สันสารา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 2

2. คุณผกา เดชะปัญญา

หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลหัวหิน

3. คุณอุกฤษณ์ ป้อทองคำ

เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยว เทศบาลตำบลหัวหิน

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาวบ้านที่ทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของชุมชน จำนวน 30 คน

- นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว จำนวน 30 คน

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- เป็นผู้ที่มาท่องเที่ยวที่ชุมชนหัวหินมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มาท่องเที่ยวในครั้งแรกอาจจะมาด้วยความจำเป็นหรือภาระหน้าที่ และอาจจะยังไม่ได้มีการรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชนอย่างเพียงพอ แต่ถ้าเป็นผู้ที่มามากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปนั้น นักท่องเที่ยวมีการ

ตัดสินใจเลือกที่จะกลับมาท่องเที่ยวที่ชุมชนนี้ก็จะสามารถรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และมีที่อยู่อาศัยปัจจุบันอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
- เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวที่ชุมชนหัวหินเป็นการเฉพาะ ไม่ได้เที่ยวเพื่อเป็นทางผ่านไปยังสถานที่อื่น

และจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การแบ่งภายในกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- เพศ แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 15 คน เพศหญิง จำนวน 15 คน
- อายุ แบ่งเป็น อายุ 18 -30 ปี จำนวน 10 คน อายุ 31-45 ปี จำนวน 10 คน และ อายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 10คน

ซึ่งแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

อายุ เพศ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
18-30 ปี	5	5	10
31- 45 ปี	5	5	10
46 ปีขึ้นไป	5	5	10
รวม (คน)	15	15	รวมทั้งสิ้น 30

ตารางที่ 1 ตารางจำแนกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

การเก็บข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารหนังสือ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งเอกสารที่ได้รับการเอื้อเฟื้อจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ แผ่นพับ หนังสือแนะนำเที่ยว แบบแผนโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นต้น

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางแผนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

กันยายน	- ตุลาคม	2545	-	เก็บข้อมูลเอกสาร
พฤศจิกายน	- ธันวาคม	2545	-	เก็บข้อมูลภาคสนาม
มกราคม	- กุมภาพันธ์	2546	-	วิเคราะห์ข้อมูล
เมษายน	- พฤษภาคม	2546	-	สอบและส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลที่ได้รวบรวมจากการเก็บข้อมูล ทั้งการสัมภาษณ์และข้อมูลเอกสาร เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์
2. ได้มีการวิเคราะห์โดยการพรรณนาตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้
  - ตอนที่ 1 การสร้างเอกลักษณ์และนำมาทำเป็นทุนวัฒนธรรมของชุมชน
  - ตอนที่ 2 การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชน
  - ตอนที่ 3 การรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชนในกลุ่มนักท่องเที่ยว
3. อภิปรายผลการวิจัย โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การสร้างเอกลักษณ์และนำมาทำเป็นทุนวัฒนธรรมของชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนหัวหิน

- สถานที่ตั้ง

เขตเทศบาลตำบลหัวหิน อยู่ในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ประมาณ 180 กิโลเมตร โดยทางหลวงหมายเลข 35 หรือถนนธนบุรี - ปากท่อ หรือประมาณ 232 กิโลเมตร โดยทางหลวงหมายเลข 4 หรือถนนเพชรเกษม อยู่ห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประมาณ 92 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเขาหินเหล็กไฟ

ชุมชนหัวหินมีลักษณะพื้นที่แคบและยาว ทอดตัวตามยาวจากเหนือลงใต้เลียบบชายฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ความยาวของพื้นที่จากเหนือจรดใต้ประมาณ 20 กิโลเมตร และกว้างประมาณ 3-4 กิโลเมตร มีทางรถไฟสายใต้และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 หรือถนนเพชรเกษม ผ่านตลอดแนวยาวของพื้นที่ ทำให้แบ่งชุมชนออกเป็น 2 ส่วน คือ ทางด้านตะวันออกและทางด้านตะวันตกของถนนเพชรเกษม

- สภาพภูมิประเทศ

ด้านตะวันออก

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและเป็นย่านชุมชนโดยตลอด พื้นที่ด้านนี้ติดกับอ่าวไทย ความลาดชันของชายหาดมีน้อยมากจึงเหมาะแก่การเล่นน้ำทะเล ทำให้บริเวณนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของพื้นที่ และเป็นพื้นที่สำหรับการประกอบอาชีพประมงอีกด้วย บริเวณตอนใต้มีภูเขาขนาดเล็กอยู่ริมฝั่งทะเล เช่น เขาตะเกียบ เขาไกรลาส และเขาเต่า ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของหัวหิน

ด้านตะวันตก

มีชุมชนอยู่ทางบริเวณตอนกลางของพื้นที่ ตลอดแนวของด้านตะวันตกจากเหนือไปได้ มีเทือกเขาไม่สูงนักเป็นแนวเชื่อมติดต่อกัน ได้แก่ เขาหนองคู เขาหินเหล็กไฟ เขาสนามกอล์ฟ เขาต่าง และเขาสมอ

- สภาพภูมิอากาศ

เนื่องจากหัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยว ฤดูกาลและสภาพภูมิอากาศจึงมีความสัมพันธ์กับฤดูกาลท่องเที่ยว นอกจากนี้ สภาพอากาศยังมีความสัมพันธ์กับอาชีพการประมงของชาวบ้านอีกด้วย สภาพภูมิอากาศจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสามารถแบ่งฤดูกาลได้ดังนี้

ฤดูร้อน	เริ่มระหว่างกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

สภาพภูมิอากาศของชุมชนหัวหินที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวตากอากาศคือ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศร้อนและแห้งแล้ง ท้องฟ้ากระจ่างไม่มีเมฆฝน นอกจากนี้ ลมตะวันออกเฉียงใต้ที่พัดเข้าสู่ฝั่งในช่วงตอนบ่ายและเย็น ช่วยทำให้อากาศสดชื่น

และเกิดคลื่นตามชายฝั่งพอประมาณ จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะที่สุดในการเล่นน้ำทะเลหรือเล่นเรือใบ

- สภาพแวดล้อมทางสังคม

การปกครอง

แต่เดิมนั้น ผู้นำในชุมชนของหัวหิน จะได้รับการเรียกให้เป็น “นายด่าน” หรือ “ขุนด่าน” ทำหน้าที่เสมือนผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ.2445 ได้มีการยกฐานะหัวหินขึ้นเป็นตำบล ขึ้นกับอำเภอปราณบุรี และได้มีการแต่งตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านขึ้นตามพระราชบัญญัติ

ในปี พ.ศ.2469 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง สภามารุงชายทะเลทิศตะวันตก เป็นการริเริ่มระบบงานเทศบาล โดยตราพระราชบัญญัติการจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก พุทธศักราช 2469 โดยสภามีหน้าที่ในการวางผังเมือง การสาธารณสุข โภค ประปา ไฟฟ้า การคมนาคม การศึกษา และสาธารณสุข เพื่อให้หัวหินเป็นแหล่งพักผ่อนตากอากาศที่สมบูรณ์ ต่อมาในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2481 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยยกฐานะท้องถิ่นหัวหิน ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลหัวหิน ทำหน้าที่แทนสภามารุงชายทะเลดังกล่าว

ปัจจุบัน ชุมชนหัวหินอยู่ในการดูแลของเทศบาลตำบลหัวหิน ซึ่งได้แบ่งการปกครองออกเป็นชุมชนย่อยอีก 34 ชุมชน ซึ่งจะมีประธานกรรมการชุมชนเป็นผู้ดูแลประสานงานระหว่างภายในชุมชนย่อยต่าง ๆ กับเทศบาล

ประชากรของชุมชนหัวหินตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (สำรวจเมื่อสิ้นเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2545) มีจำนวนทั้งสิ้น 43,334 คน

เศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนหัวหินส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับด้านพาณิชยกรรมและการบริการนักท่องเที่ยว ประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบกิจการพาณิชยกรรมที่มีลักษณะในการให้บริการ

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ จากการสำรวจนั้นพบว่า ชุมชนหัวหินมีสถานประกอบการด้านบริการ เช่น โรงแรม บ้านพัก บังกะโล รวม 95 แห่ง

นอกจากนี้ยังมีประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ทางตอนใต้ของเทศบาล โดยผลผลิตที่สำคัญได้แก่ สับปะรด และมีประชาชนบางส่วนที่ประกอบอาชีพประมง ซึ่งแต่เดิมนั้นหัวหินเป็นหมู่บ้านชาวประมง แต่ในปัจจุบัน หัวหินได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้ประชาชนหันมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น การทำประมงจึงลดน้อยลง

1. การสร้างเอกลักษณ์และนำมาทำเป็นทุนวัฒนธรรม

ในการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินนั้น จะประกอบไปด้วย

- 1.1 วัฒนธรรมพื้นฐาน
- 1.2 หัวหิน ในจินตคดี
- 1.3 หัวหินในบริบททางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1.1 วัฒนธรรมพื้นฐานของชุมชนหัวหิน

ชุมชนหัวหินนั้น มีวัฒนธรรมพื้นฐานซึ่งเป็นปัจจัยในการกำหนดเอกลักษณ์พื้นฐานของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1.1 สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 1.1.2 ประวัติศาสตร์ของชุมชน
  - หัวหิน : เมืองเจ้าและเมืองตากอากาศแห่งแรกของไทย
  - หัวหิน : หมู่บ้านชาวประมง
  - หัวหิน : บ้านเกิดของโผน กิ่งเพชร

1.1.1 สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

หัวหิน เป็นชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามและหลากหลาย โดยทางด้านทิศตะวันออกของชุมชน เป็นแนวชายหาดตลอดพื้นที่ และทางด้านทิศตะวันตกกับทิศใต้

จะมีภูเขาขนาดใหญ่ และมียุคที่น่าสังเกตก็คือ แนวหินที่เรียงรายไม่เป็นระเบียบอยู่บริเวณชายหาด ทำให้ภูมิทัศน์ของหัวหินดูแปลกตา และถือเป็นเอกลักษณ์ของหัวหิน

ในสมัยที่หัวหินยังไม่มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการ ได้มีการบันทึกไว้ในแผนที่ถึงหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ อันมีภูมิประเทศที่แปลกตา กล่าวคือ มีแนวหินเรียงรายบนชายหาด ซึ่งเป็นจุดสังเกตของนักเดินเรือและพ่อค้าสมัยก่อน หนังสือที่ระลึก 65 ปี เทศบาลตำบลหัวหิน ได้กล่าวไว้ว่า

“ ...เพราะยังไม่มีใครเคยรู้จัก และกำหนดชื่อของหัวหินไว้ในแผนที่เลย แต่ช่วงที่พ่อค้าเดินทางรอนแรมมาจากกุยบุรี และปราณบุรีนั่นเอง ขบวนพ่อค้าทั้งหลายจะต้องมาแวะพักที่หมู่บ้านเล็ก ๆ มีก้อนหินเรียงระเกะระกะไปในทะเล มีหาดทราย มีต้นไม้ทั้งรอกครี๊มและรันรมย์ หมู่บ้านที่ว่านี้อยู่ระหว่างปราณบุรี ละเพชรรบุรี ซึ่งบรรดาพ่อค้าดังกล่าวจะมาพักเพื่อหาเสบียงอาหารเป็นประจำทั้งขาไปขากลับ ต่อมาในแผนที่เดินทางของพวกพ่อค้าชาวเปอร์เซีย ชาวจีน และฝรั่งมังค่า จะกำหนดจุดพักของหมู่บ้านเล็ก ๆ ริมทะเลนี้ไว้เป็นที่สังเกต ”

ได้ปรากฏหลักฐานว่า หมู่บ้านที่ไม่มีชื่อแห่งนี้ เป็นที่รู้จักของนักเดินเรือชาติต่าง ๆ มาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยรู้จักควบคู่ไปกับเมืองกุย เขาสามร้อยยอด (ปัจจุบันคือพื้นที่ของ อำเภอ กุยบุรีและอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

“ ในรัชกาลสมเด็จพระบรมราชาที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา หรือเมื่อ 550 ปีมาแล้ว และต่อมาราว 100 ปี ก็ได้ปรากฏชื่อ เมืองกุย (KUI หรือ KUWI) อยู่ในแผนที่เดินเรือของชาวอาหรับ นอกจากนั้นยังมีเครื่องหมายเขียนเป็นก้อนหินเล็ก ๆ เรียงกัน ซึ่งเป็นจุดที่อยู่ของหมู่บ้านริมทะเล จะเป็นที่พักของนักเดินทาง และบรรดาพ่อค้าต่างรู้จักกันดี... ”

“ ...นอกจากนั้นปรากฏว่า แผนที่ของโปรตุเกสสมัยแรก ๆ ก็ได้กำหนดว่า ความยาวของหมู่บ้านที่มีหินเรียงรายไปทางใต้จนถึงบ้านบางสะพาน มีความยาว 212 กิโลเมตร ส่วนที่กว้างที่สุดอยู่ที่หมู่บ้านที่ว่านี้ คือ กว้าง 60 กิโลเมตร และมีชายฝั่งทะเลยาว 244.4 กิโลเมตร “

(เทศบาลตำบลหัวหิน, กองวิชาการและแผนงาน, 2545: 55-56)

ที่มาของชื่อชุมชน

จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน จึงทำให้เป็นที่มาของชื่อชุมชน โดยมีประวัติความเป็นมาว่า

“ ช่วงก่อนหน้านี้ ชื่อหัวหินยังไม่เกิด ตำนานเก่าแก่เล่ากันว่าเมื่อราวปี พ.ศ.2377 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พื้นที่เกษตรกรรมบางแห่งของเมืองเพชรบุรีแห้งแล้งกันดาร การประกอบอาชีพขาดสั่นเกินทน ราษฎรกลุ่มหนึ่งจึงชวนกันทิ้งถิ่นฐานย้ายลงมาทางใต้ ผ่านหนองจอก บ้านชะอำ บางกร (ตำบลที่ตั้งพระราชนิเวศน์มฤคทายวันปัจจุบัน) ผ่านบ้านบ่อฝ้าย มาหยุดยั้งตั้งบ้านเรือนที่ บ้านสมอเรียง ตำแหน่งเหนือขึ้นมาจากเขาตะเกียบและบ้านหนองแกหรือหนองสะแกขณะนั้น หาดทรายชายทะเลแห่งนี้แปลกกว่าที่อื่น คือมีกลุ่มหินกระจายอยู่อย่างสวยงาม ขณะนั้นเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่มีผู้ใดจับจองอยู่ก่อน พวกอพยพพบว่าที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์พอจะตั้งหลักฐานทำไร่ทำนาได้กับทั้งยังสามารถทำประมงไม่จำกัดอีกด้วย...”

(สรศิลป์ แพงสภา,2545 :18)

“ ชื่อสมอเรียงไม่ทราบว่าเรียกขานกันมาแต่ครั้งใด หรือว่าผู้อพยพมาตั้งขึ้น เพราะต่อมาได้เปลี่ยนเป็น บ้านหินเรียง ด้วยข้ออ้างที่ว่าตั้งตามลักษณะกลุ่มหิน แต่คนพื้นบ้านสมัครใจจะเรียกว่าบ้านแหลมหิน ก็มีเหตุผลฟังได้ว่า กลุ่มหินที่เรียงกันมองประหนึ่งว่าเป็นแหลมที่ยื่นออกไปในทะเล ปัจจุบันคนพื้นเพดั้งเดิมยังเรียกว่าบ้านแหลมหินกันอยู่ แต่น่าจะหมายถึงเพียงช่วงหาที่มีกลุ่มหินกับหมู่บ้านประมงเท่านั้นกระมัง...”

(เทศบาลตำบลหัวหิน,กองวิชาการและแผนงาน,2545: 57)

คำว่าสมอเรียงนั้น มีผู้สันนิษฐานว่า มาจากคำว่า “ถมอ” เป็นภาษาเขมร แปลว่า “หิน” ต่อมาได้เรียกเพี้ยนเป็น “สมอเรียง” ไปในที่สุด

จะเห็นได้ว่าการเรียกชื่อของชุมชนหัวหินนั้น ได้อาศัยลักษณะทางธรรมชาติมาเป็นปัจจัยในการเรียกชื่อ แต่ทั้งนี้ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียกชื่อจาก บ้านสมอเรียง บ้านหินเรียง หรือบ้านแหลมหิน มาเป็น “หัวหิน” ดังนี้

“ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ (พระองค์เจ้าชายกฤษดาภินิหาร ต้นราชสกุลกฤดากร) เป็นเจ้านายพระองค์แรกที่สร้างตำหนักหลังใหญ่ชายทะเลด้านใต้ของหมู่บ้าน (ปัจจุบันอยู่ติดกับโรงแรมโซฟิเทลฯ) ไม่ห่างกันก็มากนัก ประทานชื่อตำหนักว่า “แสนสำราญ สุขเวศน์” ภายหลังทรงปลูกอีกหลังหนึ่งแยกเป็น แสนสำราญ และ สุขเวศน์ พร้อมกับทรงสร้างเรือนขนาดเล็กได้สูงอีกหลายหลัง ที่สมัยต่อ ๆ มารู้จักกันในชื่อ บังกาโลว์สุขเวศน์ กรมพระนเรศวรฯ ทรงขนานนามหาดทรายบริเวณตำหนัก และหาดถัด ๆ ไปทางใต้เสียใหม่ว่า “หัวหิน” เป็นคนละส่วนกับบ้านแหลมหินเดิม โดยมีกองหินชายทะเลเป็นที่หมายแบ่งเขต ซึ่งบ้านแหลมหินเดิมมีเขตด้านใต้ถึงเพียงต้นแกดใหญ่ชายทะเล (ปัจจุบันอยู่หน้าโรงแรมโซฟิเทลฯ มีศาลเทพารักษ์ใหญ่) เท่านั้น ไม่ถึงที่ดินของเสด็จในกรมฯ แต่เมื่อวันเวลาเนิ่นนานออกไป ชื่อ “หัวหิน” ก็แผ่คลุมทั้งหาดทั้งตำบลเรื่อยมา จนขยายเป็นอำเภอหัวหิน ถ้าจะพูดว่ากรมพระนเรศวรฯ เป็นผู้ตั้งชื่อให้บ้านหัวหินก็คงจะไม่ผิดนัก ”

(แหล่งเดิม,2545:57)

จะเห็นได้ว่า ที่มาของชื่อชุมชนนั้น แรกเริ่มจะเรียกตามลักษณะทางภูมิประเทศเป็นสำคัญ แต่ต่อมานั้นได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์อย่างมาก จนทำให้การเรียกชื่อนั้นแปรเปลี่ยนไป จนกลายเป็นการเรียกตามความนิยม ทำให้จากการเรียกว่าบ้านสมอเรียง บ้านหินเรียงหรือบ้านแหลมหิน กลายเป็นหัวหินไปในที่สุด

นอกจากสภาพภูมิทัศน์ที่แปลกตาของหัวหินแล้ว บรรยากาศที่เงียบสงบก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สร้างความประทับใจให้กับผู้ที่ได้มาเยือน

1.1.2 ประวัติศาสตร์ของชุมชน

หัวหิน : เมืองเจ้า และ เมืองตากอากาศแห่งแรกของไทย

ประวัติศาสตร์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่ง ที่สร้างความโดดเด่นจนกลายเป็นเอกลักษณ์ให้กับชุมชนหัวหิน จนกระทั่งในยุคหนึ่ง คนที่มาพักผ่อนตากอากาศที่หัวหิน จะถูกถือว่าเป็น “พวกเจ้า” นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์ ได้เป็นตัวกำหนดภาพลักษณ์ของชุมชนและทิศทางของการพัฒนาชุมชนอีกด้วย

แต่เดิมนั้น ชุมชนหัวหินเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ที่มีชื่อว่า บ้านแหลมหิน หรือ บ้านสมอเรียง โดยยังไม่ได้เป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศอย่างเช่นในปัจจุบัน บุคคลกลุ่มแรกที่ได้เข้า

ไปสร้างบ้านพักตากอากาศและสร้างความเจริญให้กับหัวหิน คือ พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ จึงเป็นที่มาของสมญานามของหัวหินในยุคหนึ่ง ว่าเป็น “เมืองเจ้า”

ประวัติการพักผ่อนตากอากาศชายทะเลในประเทศไทย

การพักผ่อนตากอากาศของประเทศไทยนั้น เริ่มจากการเสด็จประพาสต้นเพื่อตรวจราชการตามเมืองต่าง ๆ หรือการเสด็จแปรพระราชฐานของ พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นหลัก โดยมีข้าราชการตามเสด็จไปด้วยเป็นขบวนใหญ่ มีการสร้างพระตำหนักขึ้นตามเมืองต่าง ๆ ที่มีอากาศดี เช่น พระนครคีรี และพระราชวังบางปะอิน

ต่อมาเมื่อมี ชาวยุโรป และชาวอเมริกา เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น และนำเอาวัฒนธรรมการพักผ่อนตากอากาศเพื่อรักษาสุขภาพเข้ามาแพร่หลายในสังคมไทย เริ่มจากความนิยมในการไปตากอากาศที่สิงคโปร์ของหมอสอนศาสนาในสมัยรัชกาลที่ 3 ต่อมาจึงเกิดเมืองพักผ่อนตากอากาศบริเวณเมืองชายทะเลทิศตะวันออกของอ่าวไทย ได้แก่ อ่างศิลา เกาะสีชัง และศรีราชา เนื่องจากในสมัยนั้น การคมนาคมโดยรถไฟละรดยนต์ยังไม่พัฒนาไปถึงเมืองที่อยู่ไกล การเดินทางจึงได้ใช้ เรือเดินสมุทร เป็นหลัก แต่ทั้งนี้เมืองพักผ่อนตากอากาศดังกล่าว ยังคงอยู่ในกลุ่มของพระบรมวงศานุวงศ์เป็นหลัก เป็นการสร้างพระตำหนักส่วนพระองค์ โดยมีผู้มีที่พักสำหรับไปเที่ยวตากอากาศของบุคคลทั่วไป

เมื่อเกิดเหตุการณ์ทหารฝรั่งเศสบุกยึดอ่าวไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วง พ.ศ.2436 (ร.ศ.112) ส่งผลให้ความนิยมในการไปพักผ่อนตากอากาศที่ชายทะเลฝั่งตะวันออกหยุดชะงักในทันที หลังจากนั้นมีการสร้างทางรถไฟสายใต้ขึ้นทำให้การเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปยังชายทะเลทิศตะวันตกเริ่มสะดวกมากขึ้น ประกอบกับมีการค้นพบชายทะเลแห่งใหม่ที่สวยงาม อันได้แก่ หัวหิน และ ชะอำ ทำให้ผู้คนไปจับจองที่ดินและสร้างบ้านพักตากอากาศขึ้นมากมาย

ประวัติการเป็นเมืองพักผ่อนตากอากาศของหัวหิน

ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการสร้างทางรถไฟสายใต้ไปจนถึงสุดพระราชอาณาเขต ต่อเชื่อมกับทางรถไฟมลายูของอังกฤษ (มาเลเซียในปัจจุบัน) งานสร้างทางเริ่มเมื่อ พ.ศ.2441 ช่วงแรกคือ บางกอกน้อย-ตัวเมืองเพชรบุรี และทรงโปรดให้แยกกรมรถไฟออกเป็นกรมรถไฟหลวงสายเหนือและกรมรถไฟหลวงสาย

ใต้ โดยกรมรถไฟหลวงสายใต้ได้รับผิดชอบการสร้างทางต่อจากสถานีเพชรบุรีลงไป มีมิสเตอร์ เฮนรี กิดตินส์ เป็นเจ้ากรมรถไฟหลวงสายใต้ (พ.ศ.2452-2460) และได้มีการกราบทูลรายงาน ถึงความสวยงามของชายหาดบ้านสมอเรียงหรือแหลมหินแก้ว พลโท พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุน กำแพงเพชรธำชโรยธิน (บางแห่งสะกด “กำแพงเพชรธำชโรยธิน” โดยมียศสุดท้ายคือ พลเอก กรม พระฯ) ซึ่งขณะนั้นทรงเป็นที่ปรึกษากรมรถไฟหลวงทั้งสองกรมอยู่ในขณะนั้น และได้มีการเปิด เส้นทางเดินรถจากสถานีบ้านชะอำถึงหัวหิน วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2454 โดยสถานีหัวหิน นับว่าเป็นสถานีรถไฟที่ 50 จากกรุงเทพฯ

ต่อมาวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2460 (ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6) กรมรถไฟหลวงทั้งสองกรมรวมเข้ากันเป็นกรมเดียวคือ กรมรถไฟหลวง โดยมีพลโท พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนกำแพงเพชรธำชโรยธิน เป็นผู้บังคับบัญชา

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรฯ ทรงนำความเรื่องความสวยงามของชายหาด บ้านแหลมหินและความเหมาะสมที่จะให้เป็นแหล่งพักผ่อนตากอากาศเพราะสามารถเดินทางโดยรถไฟ เพียงครึ่งวัน (231 กิโลเมตร) ขึ้นกราบทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและยังได้ทรง ชักชวนพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ พ่อค้า คหบดี ให้สนใจชายทะเลบ้านแหลมหิน พระเจ้า บรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ เป็นพระองค์แรกที่สร้างตำหนัก “แสนสำราญสุขเวศน์” ขึ้น และขนานนามว่า “หัวหิน”

ต่อมา สมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ พระพันปีหลวง ทรงซื้อที่ดินจากชาวบ้าน แหลมหินซึ่งตรงกับหมู่หินไฉ้ประมาณ 13 ไร่ จากนั้นได้มีผู้ตามเสด็จออกไปหาที่ดินชายทะเลหัวหิน มากขึ้นเป็นลำดับ จนเมื่อมีการเปิดการเดินทางรถไฟช่วงหัวหิน-หนองแก-เขาเต่า-วังก้ง เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2456 การจับจองที่ดินจึงเลยออกไปถึงเขาเต่า

พ.ศ.2460 พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรธำชโรยธิน ทรงให้มีการตัด ถนนสายตรงจากสถานีรถไฟไปถึงชายทะเล นับว่าเป็นถนนสายแรกของหัวหิน

พ.ศ.2464 ทางรถไฟสายใต้ได้เชื่อมต่อกับมลายูของอังกฤษเรียบร้อยแล้ว ชาวยุโรปสามารถ เดินทางผ่านสิงคโปร์และมลายูเข้ามาเมืองไทยได้สะดวก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ให้จัดสร้าง “ไฮเตลหัวหิน” ขึ้น เพื่อให้เป็นไฮเตลที่ สามารถรองรับแขกชาวต่างประเทศระดับสูงเช่นในยุโรป เพื่อให้สยามมีสถานตากอากาศในระดับ

สากล โดยมีผู้ดำเนินงานคือ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธินฯ และทรงโปรดให้สร้าง "สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน" ด้วย

ปัจจัยอีกประการที่มีส่วนทำให้หัวหินขยับตัวเจริญเร็วขึ้นคือ การก่อสร้างพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ที่ตำบลบางกรว (ปัจจุบันคือ ต.ห้วยทรายเหนือ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี) ซึ่งแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2467 จึงทำให้พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ คณะทูต ที่ตามเสด็จฯ สามารถเข้าพักที่ไฮเต็ลหัวหินได้อย่างไม่ขัดเขิน

เมื่อได้มีการตั้งแผนกโฆษณาในกรมรถไฟหลวง เมื่อ พ.ศ.2467 เพื่อโฆษณาชักชวนให้ชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย (ขณะนั้นยังมีได้เปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทย) รวมทั้งเป็นการชักชวนให้ชาวสยามท่องเที่ยวและพักผ่อนในประเทศด้วยการเดินทางโดยรถไฟ ซึ่งได้มีการจัดทำแผ่นพับโฆษณา คู่มือแนะนำเที่ยวสถานที่ต่างๆ รวมทั้งหัวหิน ซึ่งได้มีการลงโฆษณาไว้ใน Guide Book of Siam ดังนี้

"...Hua Hin ,which is the seaside resort is soon reached and if one has the time it should be favourite with a visit. The sea is some 10 minutes quite walk from the railway station and situated right on the beach are furnished bungalows which can be rented by applying to the Traffic Superintendant at Bangkok. Here in addition to excellent sea bathing, one may shoot leopards, deers, hares and doves, but except for the latter, guides must be obtained..."

(อ้างถึงใน บัณฑิต จุลาสัย,2541:26)

บ้านพักชายทะเลหัวหิน

ในยุคแรกนั้น ได้มีการสร้างบ้านพักตากอากาศชายทะเลของเจ้านายและเชื้อพระวงศ์ต่างๆ เช่น ตำนกแสนสำราญสุขเวศน์ (ภายหลังได้แยกเป็น แสนสำราญและสุขเวศน์) ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศร์วรฤทธิ์ , บ้านพิชัยญาติ ของเจ้าพระยาพิชัยญาติ, บ้านจักรพงษ์ ของ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ, สำนักดีสกุล ของ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นต้น

ในสมัยนั้น ได้มีการใช้ชื่อบ้านแทนเลขบ้าน เพื่อให้สะดวกแก่การไปรษณีย์ เนื่องจาก
 เลขที่บ้านยังไม่ได้จัดให้เป็นระบบ ชื่อตำหนักชื่อบ้านในหัวหินตั้งกันเป็นการเฉพาะองค์
 เฉพาะตัว จึงไม่ค่อยจกกันเหมือนที่ชะอำ ที่คล้ายจกกันมีเพียงกลุ่มสุขเวศน์ของกรมพระนเรศวร
 ๆ คือ สุขเวศน์ - แสนสำราญ - บานฤทัย - ใจชื่น - รื่นจิตต์ - ปลิดกังวล - ดลสุขเพลิน - เจริญ
 อาหาร - สمانอารมณี - รับลมทะเล

จากความกันดารน้ำจืดของหัวหิน จึงทำให้ทุกบ้านจะต้องมีบ่อน้ำ ถังเหล็กหรือถัง
 คอนกรีตใต้พื้นเพื่อเก็บน้ำจืดสำรองไว้

การไปพักผ่อนที่หัวหินในยุคแรกนั้นต้องอยู่กันเป็นเดือน เพราะเมื่อจะไปในั้นต้องมี
 สัมภาระทุกอย่างให้ครบครัน เครื่องใช้ต่าง ๆ มักจะเป็นของมีราคา เช่น เครื่องโต๊ะ เครื่องครัว
 รวมทั้ง อาหารแห้ง เครื่องประกอบอาหารต่าง ๆ ส่วนอาหารสดจะต้องขึ้นรถไฟไปซื้อจากตัวเมือง
 เพชรบุรี เนื่องจากในชวงนั้นหัวหินยังไม่มีตลาดใหญ่ อาหารสดมีไม่มากนัก การไปก็จะไปกันเป็น
 ครอบครัวใหญ่ มีคนครัวคนรับใช้ไปด้วย

ภาพที่ 3 บ้านพักชายทะเลที่หัวหิน

ไฮเต็ลหัวหินและสนามกอล์ฟหลวงหัวหิน

จากการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงโปรดให้สร้างไฮเต็ลหัวหินและ
 สนามกอล์ฟหลวงหัวหินขึ้น ไฮเต็ลหัวหินอยู่ในสังกัดของกองไฮเต็ล กรมรถไฟหลวง (จัดตั้งเมื่อ

พ.ศ.2465) โดยมีพระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธินฯ เป็นผู้บังคับบัญชา โดยใช้ที่ดินกลุ่มบ้านเช่าเดิมของกรมรถไฟหลวงซึ่งอยู่ระหว่างตึกในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ กับ ตึกสุขุเวศน์ การก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2466 รูปแบบของไฮเต็ลเป็นแบบยุโรปแต่มีการประยุกต์ให้เข้ากับอากาศเมืองไทย วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ตกแต่งเป็นวัสดุที่หรูหราและใหม่มากในยุคนั้น

ไฮเต็ลหัวหิน (หรือมักเรียกอีกชื่อว่า โรงแรมรถไฟ) จัดว่าเป็นโรงแรมที่สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่ต้องการไปพักผ่อนตากอากาศที่หัวหิน ตัวโรงแรมสร้างอยู่ในวิวทัศนียภาพที่สวยงามดึงดูดใจผู้ที่เดินทางผ่านไปให้แวะพักผ่อน นับเป็นโรงแรมประเภทตากอากาศ (Resort Hotel) ซึ่งจะมีบริการที่นอกเหนือไปจากบริการที่พักและอาหารอย่างเช่นโรงแรมในเมืองแล้วนั้น คือการมีสิ่งที่จะสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้มาพัก เช่น สนามกอล์ฟและสนามเทนนิสเพื่อการพักผ่อนของผู้มาพัก นอกเหนือไปจากการอาบน้ำทะเลและกีฬาการล่าสัตว์

กรมรถไฟหลวงจัดบริการของไฮเต็ลหัวหินตามแบบไฮเต็ลในยุโรป มีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านอาหาร บริการ และกิจการโรงแรมจากต่างประเทศมาฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ของกรมรถไฟฯ ทำให้ไฮเต็ลหัวหิน นับเป็นโรงเรียนสอนการโรงแรมแห่งแรกในสยาม การดำเนินงานในไฮเต็ลแห่งนี้ กลายเป็นแบบแผนของโรงแรมอื่นในเวลาต่อมา รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรอีกด้วย

ไฮเต็ลหัวหินได้กลายเป็นจุดแวะพักที่สำคัญ สำหรับคณะทูตหรือนักธุรกิจชาวยุโรป ที่ต้องเดินทางทางรถไฟจากมลายูขึ้นมายังกรุงเทพฯ ไฮเต็ลหัวหินและบริการรถไฟหลวงแห่งสยามรวมทั้งสนามกอล์ฟที่ดีที่สุดใภูมิภาคตะวันออก ทำให้ชื่อเสียงของหัวหินเป็นที่โด่งดังมากในสมัยนั้น

บรรยากาศของไฮเต็ลหัวหินค่อนข้างเป็นแบบยุโรปสมัยเก่า มีกฎกติกาและระเบียบต่าง ๆ คร่งครัด อุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องแบบบริการ เครื่องใช้ประจำห้องนอน ต้องสะอาดเรียบร้อย มารยาทของพนักงานต้องเรียบร้อยและงามสง่า ประกอบกับแขกทั้งที่มาพักและที่เข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ของโรงแรม มักเป็นบุคคลสำคัญทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ เจ้านาย คณะทูต ข้าราชการระดับสูงทั้งของไทยและต่างชาติ ดังนั้น แม้แต่แขกที่มาเยี่ยมเยือนเอง ยังต้องดูแลรักษาภาพลักษณ์ทั้งกิริยามารยาทรวมถึงการแต่งกาย ที่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติตนเอง เช่น ถ้าเป็นสุภาพบุรุษชาวยุโรปจะใส่เสื้อนอก มีผ้าผูกคอ ส่วนคนไทยอาจนุ่งผ้าม่วงสวมเสื้อชั้นนอกปิดกระดุมคอห้าเม็ด แต่ทั้งนี้ต้องพิถีพิถันและเป็นทางการ เพื่อเป็นการรักษา

เกียรติและให้เกียรติซึ่งกันและกัน โฮเต็ลหัวหิน จึงเสมือนศูนย์กลางในการเข้าสังคมของชนชั้นสูงที่มาเยือนหัวหินในสมัยนั้น

ภาพที่ 4 โฮเต็ลหัวหินและบรรยากาศภายในโรงแรม

แม้กระทั่งในยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง นักท่องเที่ยวที่มาหัวหินมิได้จำกัดเฉพาะกลุ่มชนชั้นสูงเท่านั้น แต่โฮเต็ลหัวหินก็ยังคงเป็นสถานที่รวมกลุ่มสังคมแบบมีระดับ และมีแขกมาเยือนมิได้ขาด ถึงแม้ใครมิได้มาพักที่โฮเต็ลแต่ก็ยังคงต้องมาเที่ยวบริเวณโฮเต็ล จนกลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของหัวหินไปโดยปริยาย

บุคคลสำคัญท่านหนึ่งที่มีส่วนในการทำให้โฮเต็ลหัวหินมีชื่อเสียงในด้านมาตรฐานการบริการ คือ คุณหญิงเบอรุทา เดชานุชิต ดำรงตำแหน่งผู้จัดการโฮเต็ลหัวหิน คุณหญิงได้ทำสวนผักที่จำเป็นต้องใช้ประกอบอาหารฝรั่งสำหรับโฮเต็ลเอง และยังเริ่มทำขนมปัง หมูแฮม แยมผิวส้ม และขนมเค้ก ซึ่งไม่เพียงแต่บริการแขกในโรงแรมเท่านั้น ยังได้กลายเป็นของฝากติดไม้ติดมือของผู้ที่มาเยือนหัวหินด้วย รวมถึงยังเป็นผู้ที่คอยดูแลเรื่องการจัดสวนและภูมิสถาปัตยกรรมที่รอบๆ โฮเต็ล ซึ่งไม่ได้ดัดรูปต่าง ๆ ยังคงอยู่จนถึงทุกวันนี้

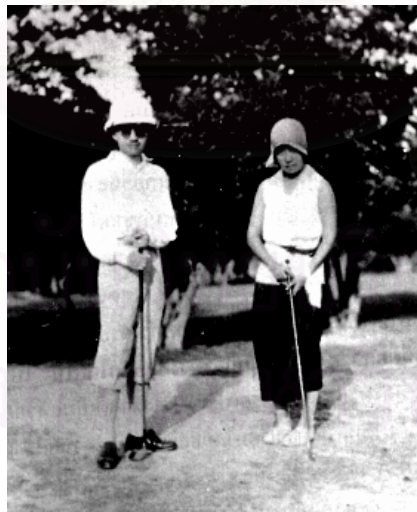
นอกจากไฮเต็ลหัวหินแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้ทรงโปรดให้สร้างสนามกอล์ฟขึ้นบริเวณพื้นที่ตรงข้ามกับสถานีรถไฟ ทรงมีแนวพระราชดำริจะให้สนามกอล์ฟที่ทันสมัยที่สุดของภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มแรกได้สร้างเป็นสนามกอล์ฟแบบเก้าหลุม และเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2467 พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปไฮเต็ลหัวหินและทรงกอล์ฟที่สนามกอล์ฟแห่งนี้ จึงมีชื่อว่า “สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน” ตั้งแต่นั้นมา

ได้มีการเขียนถึงไฮเต็ลหัวหินและสนามกอล์ฟหลวงหัวหินไว้ใน Guide to Bangkok ของ Major Erik Seidenfaden ว่า

“...Hua Hin- on –sea, the famous seaside resort of Siam,... The Hua Hin Hotel carries a stock of golf requisities and loans are often made to visiting golfter. Swimming, Shooting and Fishing are among the popular sports at Hua Hin...”

(อ้างถึงใน บัณฑิต จุลาสัย,2541:38)

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ทรงโปรดกีฬา กอล์ฟมาก เมื่อเสด็จแปรพระราชฐานมายังพระราชวังไกลกังวล ทั้งสองพระองค์เสด็จมาทรงกอล์ฟที่นี่เป็นประจำ

ภาพที่ 5 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ทรงกอล์ฟที่สนามกอล์ฟหลวง หัวหิน

พระราชวังไกลกังวล

พระราชวังไกลกังวล หรือ วังไกลกังวล (ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เรียกว่า สวนไกลกังวล) นับว่าเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวหัวหิน เนื่องด้วยเป็นที่ประทับสำหรับแปรพระราชฐานของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์มาหลายพระองค์ รวมทั้งเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระยศเป็น “สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าประชาธิปกคัคคิเดช กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา” นั้น เคยมาประทับแรม ณ ตำบลหัวหินเป็นประจำ โดยประทับที่ตำหนักสุขเวศน์ ต่อมา มีพระราชดำริให้สร้าง “วังไกลกังวล” ขึ้นสำหรับแปรพระราชฐานมาประทับที่หัวหิน โดยกรมพระนครสวรรค์วรพินิต หม่อมเจ้าอมรทศน์ กฤดากร หม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์กฤดากร พร้อมด้วยนายบัว ไวดาบและพวก ได้ทูลเกล้าถวายที่ดินสำหรับสร้างพระราชวัง ซึ่งอยู่ห่างจากตลาดจัตุรไทยไปทางทิศเหนือประมาณ 2 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 337 ไร่ 67 ตารางวา (ในปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 400 ไร่เศษ)

พระราชวังไกลกังวลได้เริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2469 (บางแห่งระบุว่าเริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2470) ได้ทรงสร้างตำหนักปลูกเกษม เพื่อใช้เป็นที่ประทับไปก่อนที่จะสร้างที่ประทับถาวรเสร็จ) โดยสร้างพระตำหนักหลังแรกคือ พระตำหนักเปี่ยมสุข

ภาพที่ 6 พระตำหนักแสนสำราญ ภายในพระราชวังไกลกังวล

พระตำหนักสำคัญในเขตพระราชวังไกลกังวล คือ พระตำหนักเปี่ยมสุข พระตำหนักปลูกเกษม พระตำหนักเอิบเปรม พระตำหนักเอมปรีดี พระตำหนักน้อย พระตำหนักแสนสำราญ เป็นต้น และด้วยพระราชประสงค์ที่ทรงสร้างพระราชวังไกลกังวลขึ้นเพื่อทรงใช้เป็นที่ประทับในฤดูร้อน ดังนั้น จึงไม่มีห้องพระโรงเพื่อใช้ว่าราชการ จึงใช้ ศาลาเริง ซึ่งเป็นอาคารอเนกประสงค์ขนาดใหญ่ ใช้เป็นสถานที่ใช้เสด็จออกมารับแขกเมือง เป็นที่แสดงดนตรีและมหรสพต่างๆ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระราชวังไกลกังวล ยังมีได้ทำการรองรับว่าเป็นพระราชวังตามอย่างของระเบียบสำนักพระราชวัง บางครั้งจึงมีการใช้ชื่อว่า “วังไกลกังวล” แต่โดยทั่วไปแล้วจะเรียกว่า “พระราชวังไกลกังวล “

นอกจากนี้ ยังได้มีการขุดสระใหญ่เพื่อกักเก็บน้ำจืดในบริเวณเขตพระราชฐานชั้นนอก เรียกชื่อสระนี้ว่า “ทะเลน้อย”

ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประทับอยู่ที่พระราชวังไกลกังวลนั้น ทรงพระราชนิพนธ์เพลง ราตรีประดับดาว และ เขมรลออองค์ ซึ่งนิยมมาใช้บรรเลงขับกล่อมอยู่ที่ศาลาเริงเป็นนิจ

ตั้งแต่ พ.ศ.2471 เป็นต้นมา ทุกฤดูร้อนในเขตพระราชฐานชั้นนอกของพระราชวังไกลกังวล เข้าจากทางด้านถนนเพชรเกษม จะจัดพื้นที่จำหน่ายอาหารตั้งแต่ค่าจันตึก โดยเจ้านายบางพระองค์ทรงชวนร้านอาหารชื่อดังต่าง ๆ จากย่านราชวงศ์ให้ไปเปิดขาย และมีร้านของข้าราชการบริพารที่มีฝีมือ เรียกบริเวณนี้ว่า “ราชวงศ์” น้อย เป็นที่ชุมนุมยามค่ำคืนของชาวกวุงที่ไปตากอากาศที่หัวหิน

พระราชวังไกลกังวลแห่งนี้ เป็นที่ประทับในระหว่างการเสด็จแปรพระราชฐานของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จนถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

ตลาดนัดรถไฟ

เป็นสิ่งก่อสร้างสำคัญที่เกิดขึ้นพร้อมกับพระราชวังไกลกังวล โดยสร้างในที่ดินพระคลังข้างที่ ออกแบบหลังคาเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลมต่อเนื่องกันจำนวนเจ็ดโค้ง หมายถึง เป็นการก่อสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 รูปแบบอาคารเป็น

คอนกรีตเสริมเหล็กทั้งอาคารรวมทั้งแผงลอยอาหารสดและอาหารแห้ง ตัวตลาดโค้งโถงอากาศถ่ายเทสะดวก ล้างทำความสะอาดง่าย จัดว่าเป็นตลาดถูกสุขลักษณะที่สุดในสยามขณะนั้น

ภาพที่ 7 ตลาดฉัตรไชย หัวหิน

ชื่อของตลาด "ฉัตรไชย" นั้น มาจากพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน คือ พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร แต่ในระยะแรกนั้น ได้เรียกชื่อตลาดฉัตรไชยว่า "ตลาดกรมกำแพง"

ค่านิยมในการมาท่องเที่ยวหัวหิน

จากการรวบรวมข้อมูลทางเอกสาร จึงพอสรุปถึงค่านิยมในการมาท่องเที่ยวหัวหิน โดยแบ่งเป็นยุคต่างๆ ดังนี้

หัวหิน ระหว่าง พ.ศ.2454 – 2475

ในช่วงก่อนที่จะมีการสร้างไฮเต็ลหัวหินนั้น ชุมชนหัวหินยังคงเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ และมีแต่ตำหนักเจ้านาย บ้านพักข้าราชการระดับสูง และบ้านเช่ากรมรถไฟหลวงของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรฯ จะเห็นได้ว่า หัวหิน เป็นเมืองที่มีเจ้านายไปพักผ่อนตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 แล้ว ผู้ที่นิยมไปพักผ่อนที่หัวหินในช่วงนั้น จึงเหล่านักล่าสัตว์ นางใน พระบรมวงศานุวงศ์ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังคงเป็นป่าโปร่ง มีการทำไร่ และการประมงของชาวบ้านเล็กน้อย มีการวางรางรถไฟบรรทุกสัมภาระขนาดเล็ก จากสถานีรถไฟไปถึงชายทะเล

แต่ต่อมาเมื่อมีการสร้างไฮเต็ลหัวหินขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 หัวหิน จึงมีชื่อในฐานะเป็นเมืองตากอากาศอย่างเต็มรูปแบบมากขึ้น

การไปพักผ่อนตากอากาศที่หัวหินในช่วงแรกนั้น จะต้องเตรียมสัมภาระไปให้ครบถ้วน เพราะสมัยนั้นหัวหินยังไม่มีตลาดอย่างเป็นทางการจะมีเพียงการซื้อขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ของชาวบ้านเท่านั้น ดังนั้น การไปพักผ่อนตากอากาศที่หัวหินต้องมีการเตรียมการมากมาย และค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น ผู้ที่ไปหัวหินในยุคแรกจึงเป็นกลุ่มเจ้านาย ข้าราชการระดับสูงเป็นส่วนใหญ่วรรยากาศเป็นไปอย่างเงียบ ๆ และเป็นส่วนตัว กิจกรรมในการพักผ่อนจึงมักเป็นการเยี่ยมเยือนกันของแต่ละบ้าน และการเดินชายหาด ลงเล่นน้ำทะเล

จนกระทั่ง เมื่อไฮเต็ลหัวหินเปิดให้บริการแล้วนั้น ชุมชนหัวหินเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีบ้านพักชายทะเลเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีบุคคลในวงการทูต ข้าราชการและนักธุรกิจ ที่ได้เดินทางมาโดยรถไฟ ซึ่งจะแวะพักที่ไฮเต็ลหัวหิน ชื่อเสียงของไฮเต็ลหัวหิน บริการรถไฟหลวงและสนามกอล์ฟที่ขึ้นชื่อว่าดีที่สุดในภูมิภาคนี้ได้โด่งดังมาก

กิจกรรมการพักผ่อนตากอากาศมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง มีการใช้ไฮเต็ลหัวหินเป็นที่พบปะสังสรรค์ของคนระดับสูง ถึงแม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้พักที่โรงแรม แต่ก็ยังคงต้องไปเข้ากลุ่มสังคมนั้นๆ ทำให้ไฮเต็ลหัวหินเต็มไปด้วยผู้คนเข้าออกตลอดเวลา

การแต่งกายของผู้ที่ไปหัวหิน ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและมารยาทสังคมอย่างมาก เนื่องจากหัวหินมีบุคคลในวงการทูตหลายระดับ ซึ่งอาจมีโอกาสพบปะเจ้านาย ข้าราชการระดับสูง ทั้งคนไทยและต่างชาติ ดังนั้น การแต่งกายจึงเป็นการรักษาภาพพจน์ของประเทศ การพบปะทักทายต้องมีท่าทางต้องมีเชิง ฝ่ายสุภาพสตรีก็แต่งกายหรูหราทันสมัยแทบทุกโอกาสไปอย่าง "เต็มยศ" เช่นกัน อาจกล่าวได้ว่าหัวหินสมัยนั้น นับว่าเป็นแหล่งรวมแฟชั่นแห่งหนึ่งก็ได้

สรศัลย์ แพ่งสภา ได้กล่าวถึงการแต่งกายของคนทั่วไปหัวหินในยุคหนึ่งว่า

“ ...ตรงนี้ขอเล่าถึงสังคมที่ไฮเต็ลหัวหิน ซึ่งเป็นที่พบกันระหว่างไทยกับยุโรปล้วนมีระดับการรักษาขนบธรรมเนียม มารยาทสังคมยังปฏิบัติกันเคร่งครัด สำหรับอาหารมีอื้อค้ำ ฝรั่งเศสแต่งกายเรียบร้อยเต็มที่ ผู้ชายต้องสวมเสื้อชั้นนอกผูกเนกไทครบเครื่อง บางคนอาจจะสวมกางเกงดำ

เสื้อชั้นนอกขาวผูกโบหูกระต่ายดำด้วยซ้ำ ส่วนผู้หญิงจะนุ่งประโปรงยาวเลยทีเดียว เรื่องนี้เขา
ระวังกันมาก เพราะเกรงว่าจะมีเจ้านายไทยเสด็จไปเสวยหรือขุนนางไทยระดับเสนาบดีไป
รับประทาน การกระทำเช่นนั้นเป็นการถวายพระเกียรติและให้เกียรติ การเข้าไปอยู่ในสถานที่
เดียวกันเช่นนั้นก็ต้องมีการทักทายกันอยู่เสมอ ฝ่ายไทยนั้นนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อชั้นนอกคอปิด
และถุงน่องรองเท้า ผู้หญิงอาจจะนุ่งโจงกระเบนผ้าลายผ้าพื้น เสื้อแขนยาวแขนสั้น ปลายแขน
คอเอวจีบ บางคนอาจจะสมัยใหม่นุ่งขึ้นเสื้อคลุมเอว แขนสั้นถึงแขนงู คาดหน้าผากด้วย
กำมะหยี่เส้นเล็กห้อยลือกเกตเพชรพลอย ในบรรยากาศนั้นล้วนกลมกลืนไม่ประดักประเดิด บาง
คืนอาจมีนักดนตรีมาบรรเลงเปียโน...”

(สรศัลย์ แห่งสภา,2545:98)

หลังจากที่มีการก่อสร้างพระราชวังไกลกังวลแล้วนั้น ชุมชนหัวหินยิ่งคึกคักขึ้น
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเสด็จไปประทับที่หัวหินเสมอ ๆ มีเจ้านายเสด็จอีก
หลายพระองค์ ชุมชนหัวหิน จึงเป็นเสมือนแหล่งสังคมของชนชั้นสูง ทั้งระดับพระบรมวงศานุวงศ์
เจ้านาย ขุนนางระดับสูง รวมถึงคณะทูตและนักธุรกิจชาวยุโรป

พ.ศ. 2475 – 2488

ในระยะแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็น
ประชาธิปไตยนั้น สังคมไทยอยู่ในภาวะที่ไม่มั่นคง สถาบันทางการเมืองยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร
ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความหมายของ “ประชาธิปไตย” อย่างแท้จริง มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก
เกิดขึ้นเป็น “คณะเจ้า” ซึ่งหมายถึงกลุ่มของพระบรมวงศานุวงศ์ เจ้านาย และข้าราชการบริวาร
กับ “คณะราษฎร” ซึ่งหมายถึง กลุ่มของรัฐบาลใหม่ที่ทำกรปฏิวัติสำเร็จ และเป็นกลุ่มที่มี
อำนาจอยู่ในขณะนั้น การแบ่งพรรคพวกเช่นนี้ มีผลกระทบแม้แต่กระทั่งการเดินทางมาที่หัวหิน

“หลังจากเหตุการณ์วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 หัวหินเงียบเหงาลงถนัดใจ เพราะ
โดยรวมของสังคมหัวเมืองไทย เกิดการแบ่งแยกพรรคแยกพวก (จากคณะราษฎร) กลายเป็นมี
“คณะเจ้า” “คณะราษฎร” ใครไปหัวหินจะถูกคณะราษฎรที่กำลังคั่งอำนาจมองว่าเป็น “พวก
เจ้า” ดีไม่ดีจะเดือดร้อนนอนไม่สบาย ดำหนักและบ้านชายทะเลปิดเงียบยี่สิบสี่ชั่วโมงตลอดหาก
เป็นภาวะชะงักงันของหัวหินยุคแรก...”

(สรศัลย์ แห่งสภา,2545:150)

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงสละพระราชสมบัติและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ยังประทับอยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ หัวหินยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ผู้ที่ไปเยือนหัวหินยังคงเป็นกลุ่มลูกหลานไปเที่ยวสนุกสนานมากกว่ากลุ่มผู้ใหญ่ เพราะสถานการณ์ทางการเมืองยังไม่มีความมั่นคง บ้านพักชายทะเลส่วนใหญ่เป็นของข้าราชการ เจ้านายหรือพ่อค้าที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ยังมีกล้าออกมาพักผ่อนอย่างเช่นเคย เพราะจะถูกเพ่งเล็งว่าเป็นพวกเจ้า หัวหินมีที่ทำว่าจะจะเป็นเมืองทрудโทรมไม่มีใครเหลียวแล ส่วนไฮเต็ลหัวหินยังคงมีแต่ชาวต่างประเทศเป็นส่วนมาก

แต่แล้วจากการที่ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ นั้น หัวหินถูกโจมตีว่า เป็นสถานที่พักผ่อนของ “คณะเจ้า” กับ “พวกขุนนางศักดินา” ค่อย ๆ แปรเปลี่ยนไปกลายเป็นความรู้สึกใหม่ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ไม่เคยไปเยือนหัวหินว่า ถ้าจะเป็นคนโก้หรูในสังคมจะต้องไปหัวหิน ในฤดูตากอากาศจะต้องไปเพื่อแสดงให้คนทั่วไปรู้ว่า ตนก็เป็นคนมีระดับในสังคมเช่นกัน

ภาพที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มาเล่นน้ำที่ชายหาดหัวหิน

พ.ศ. 2488 – 2507

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จนิวัติประเทศไทย และเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน พร้อมด้วยสมเด็จพระอนุชาธิราช (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน) และสมเด็จพระราชชนนี ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่น ทรงพระสำราญ ณ ชายหาดและทรงเรือไปกับพระอนุชาธิราช ในคราวนั้นเหมือนเป็นนิมิตหมายอันดีว่าหัวหินจะกลับมาเป็นแหล่งพักผ่อนตากอากาศเช่นเดิมอีกในไม่ช้า

วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2493 เป็นวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมรสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในวันรุ่งขึ้นทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนรถไฟพระที่นั่งไปประทับ ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล หัวหิน และนับตั้งแต่นั้น พระองค์ทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโครงการพระราชดำริต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรใช้ต่อสู้กับความแห้งแล้งของพื้นที่ จนสามารถตั้งตัวมีฐานะกันได้ดีขึ้นเป็นลำดับ

หลังจากช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารฝ่ายสัมพันธมิตรได้ไปพักผ่อนที่หัวหินเป็นจำนวนมาก ไฮเต็ลหัวหินจะมีทหารต่างชาติเข้าพักเต็มอยู่เสมอ สนามกอล์ฟมีผู้ไปใช้บริการมิได้ขาด แต่สำหรับคนไทยโดยทั่วไปยังคงอยู่ในช่วงฟื้นตัวจากภาวะสงคราม

เดือนเมษายน พ.ศ.2491 ในหนังสือพิมพ์ *สุภาพบุรุษ-ประชามิตร* ฉบับพิเศษวันอาทิตย์ มีเรื่องหน้ากลางเป็นสารคดีท่องเที่ยว เขียนโดย *น้อย อินทนนท์* หรือ *ครูมาลัย ชูพินิจ* เขียนเรื่องการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปเที่ยวหัวหินโดยรถจี๊ป ซึ่งใช้เวลาเกือบ 8 ชั่วโมง ไปตามถนนเพชรเกษม ซึ่งในขณะนั้นถนนยังอยู่ในสภาพที่ย่ำแย่พอสมควร และอีกฉบับคือ *วารสารรายเดือน เอกชน* เขียนโดย *โชติ แพร่พันธุ์* หรือ *ยาขอบ* ได้เล่าถึงหัวหิน ที่ยังสวยงามในสภาพดั้งเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งสองเรื่องมีภาพประกอบมากมาย จากสารคดีทั้งสองฉบับนี้ ทำให้เกิดกระแสดังกล่าวความต้องการไปหัวหินของชาวกรุงเทพฯ ทั้งคนที่เคยไปทำให้อยากกลับไป และคนที่ไม่เคยไปก็ต้องการจะเห็นว่าเป็นอย่างไร

จากกระแสดังกล่าวนี้ ประกอบกับการเดินทางไปหัวหินสะดวกขึ้น ทั้งทางรถยนต์และรถไฟ ทำให้ในฤดูร้อน คนกรุงเทพฯ จะต้องไปหัวหินให้ได้ เหมือนเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์ของกลุ่มสังคมในช่วงหน้าร้อน ขบวนรถไฟกรุงเทพฯ-หัวหิน ถึงกับเต็มแน่นทุกเที่ยว การบริการของกรมรถไฟ (กรมรถไฟหลวงเดิม) ยังคงเป็นระเบียบตามสไตล์ยุโรป ได้คุณภาพและมาตรฐานทั้งในส่วนของการเสียบียงและไฮเต็ลหัวหิน

เมื่อขบวนรถไฟไปถึงหัวหิน ผู้คนแน่นขนัดทั้งผู้ที่ไปรับและผู้ที่ไปดู เพราะเป็นการแสดงว่ามาถึงหัวหินก่อน เพื่อมาพบปะทักทายถึงขั้นคุยไต่สวนกัน ใครมีข่าวของอะไรที่ต้องการจะอวดก็จะได้นำมาอวดกันในครั้งนี้ การแต่งกายจะต้องหรูหรา ทุกฤดูร้อนคนกรุงเทพฯ จึงต้องไปหัวหินให้ได้ เสมือนเป็นการไปแสดงตัวให้เห็นว่า เป็นคนมีระดับคนหนึ่งในสังคม ถึงแม้ว่าจะกลับมาที่กรุงเทพฯ แล้ว ก็ยังคงสามารถนำเรื่องไปหัวหินมาคุยได้อีกนาน

สัญลักษณ์ของหัวหินที่คนกรุงมาแล้วต้องไปรวมตัวที่นั่นให้ได้คือ ตลาดจัตรไชยกับไฮเต็ลหัวหิน (หรือนิยมเรียกว่าโรงแรมรถไฟ) ส่วนพระราชวังไกลกังวลถือว่าเป็นสถานที่พึ่งเคารพสักการะ และส่วนที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ บ้านพักชายทะเล คนที่มาหัวหินถ้าไม่ได้เข้าพักที่บ้านพักตากอากาศหลังใดหลังหนึ่งก็จะเข้าพักที่โรงแรมรถไฟเป็นหลัก แต่สำหรับคนที่ไม่มีที่พักก็อาจต้องเข้าพักในโรงแรมหรือไปอาศัยในหมู่บ้านชาวประมง แต่การไปพักอย่างนี้ถือว่าเป็นการเสียหน้าเป็นอย่างมาก

กิจกรรมประจำวันของผู้ที่มาพักหัวหินในยุคนั้นคือ ตอนเช้าต้องไปอยู่บริเวณตลาดจัตรไชย มีทั้งคนที่จ่ายตลาดและไปนั่งที่ร้านอาหารหรือร้านกาแฟ คอยทักทายคนที่ผ่านไปมาหรือไปยิงนกตกปลาล่าสัตว์ ซึ่งเป็นที่นิยมมากในยุคนั้น ช่วงเที่ยงก็มักไปที่สถานีรถไฟคอยทักทายผู้ที่มาถึงขบวนรถไฟกรุงเทพฯ-หัวหิน เที่ยว 12.30น. ช่วงเย็นก็จะไปเล่นน้ำทะเล ช่วงค่ำก็กลับไปตลาดจัตรไชยหรืออาจไปที่โรงแรมรถไฟหัวหิน ซึ่งส่วนใหญ่จะไปรวมกลุ่มสังสรรค์กันที่นั่น

บริการบริเวณหาดหัวหินอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของคนทั่วไปเที่ยวคือ บริการให้เช่าม้าขี่ ซึ่งโดยมีคนเดินจูงหรือไม่มีก็ได้ คิดค่าบริการเป็นชั่วโมงหรือครึ่งชั่วโมง ใช้ม้าพันธุ์ไทยซึ่งเป็นม้าขนาดเล็ก ที่มาของการขี่ม้าเล่นตามชายหาดนั้น มีมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยหม่อมเจ้าไชยแสงรพี รพีพัฒน์ ซึ่งเป็นเจ้าของคอกม้าแข่ง เมื่อเสด็จหัวหินฤดูร้อนก็ทรงนำม้าขึ้นรถไฟไปด้วย จนในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คหบดีท่านหนึ่งคือ คุณแม่พันธุ์ เนียวกุล มีคอกม้าแข่งอยู่และมีบ้านพักตากอากาศอยู่ที่หนองแก ลูกชายของท่านมักขี่ให้ม้าออกกำลังตามชายหาดจากหนองแกไปหัวหิน ในฤดูตากอากาศไปถึงโรงแรมรถไฟหัวหินเลยทีเดียว มีคนขอขี่อยู่บ้างเช่นกัน พวกชาวบ้านซึ่งใช้ม้าเป็นพาหนะทั่วไปอยู่แล้ว จึงได้เริ่มนำมาให้เช่าขี่บ้างเรื่อยมา

กิจกรรมการพักผ่อนของคนทั่วไปเที่ยวหัวหิน ยังคงอยู่ที่การเที่ยวเล่นไปตามชายหาดหรือป่าใกล้บริเวณนั้น การกิน การพักผ่อนอยู่กับบ้าน และการรวมกลุ่มสังสรรค์ตามสถานที่ต่างๆเป็นส่วนใหญ่

หลังปี พ.ศ.2507

หลังจากที่ได้มีการเปิดตัวสถานพักผ่อนตากอากาศชายทะเลแห่งใหม่ใกล้กรุงเทพฯ คือ บางแสน พัทยา ซึ่งขณะนั้นถนนสุขุมวิทสามารถเดินทางได้โดยสะดวก สถานที่ท่องเที่ยว

ชายทะเลตะวันออกนี้ ได้มีบริการที่น่าสนใจคือ กีฬาสกีน้ำ เรือยนต์เครื่องติดท้ายและเรือใบให้เช่า มีโรงแรมและที่พักบริการหลายแห่ง มีสถานบันเทิงมากมาย ประกอบกับพายุได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทหารอเมริกันเข้ามาพักผ่อนมาก (เนื่องจากอยู่ใกล้สนามบินอู่ตะเภา) ทำให้มีธุรกิจและบริการชายหาดและในทะเลนานาชนิดมากมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่หัวหินไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะหัวหินไม่มีถนนเลียบริมทะเล

ในช่วงนั้นหัวหินยังคงเป็นเมืองตากอากาศในรูปแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ประกอบกับการบริการของทางรถไฟและโรงแรมรถไฟย่าแย่งลง ไม่มีการทำนุบำรุงเท่าที่ควร จนกระทั่งต้องโอนกิจการโรงแรมรถไฟ และสนามกอล์ฟหัวหินให้แก่เอกชนไปในที่สุด

จะขอลำดับเหตุการณ์สำคัญของชุมชนหัวหินดังนี้

พ.ศ.2454

- เปิดการเดินทางรถไฟจากสถานีบ้านชะอำถึงหัวหิน (วันที่ 25 พฤศจิกายน)
- ชุมชนหัวหินได้ขึ้นทำเนียบเป็นตำบลหัวหิน ขึ้นกับอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- เริ่มมีการปลูกสร้างตำหนักและบ้านพักตากอากาศของเจ้านายพระองค์ต่าง ๆ

พ.ศ. 2457

- มีประกาศพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ยกตำบลหัวหินขึ้นเป็น กิ่งอำเภอหัวหิน ขึ้นอยู่กับอำเภอปราณบุรี

พ.ศ. 2464

- ทางรถไฟสายใต้เชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ – มลายู เสร็จเรียบร้อย

พ.ศ. 2466

- มีการเปิด "ไฮเต็ลหัวหิน" อย่างเป็นทางการ

พ.ศ. 2467

- มีการเปิด "สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน" (วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2467)

พ.ศ. 2469

- เริ่มการก่อสร้าง “พระราชวังไกลกังวล”
- เริ่มการก่อสร้าง “ตลาดนัดรถไฟ”
- มีการจัดตั้ง “สภาบำรุงชายทะเลทิศตะวันตก”

พ.ศ. 2475

- หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หัวหินถูกใจมตีว่าเป็นสถานที่พักผ่อนของกลุ่มขุนนางศักดินา

พ.ศ. 2480

- มีพระราชกฤษฎีกาประกาศยกฐานะ ตำบลหัวหิน, ตำบลหนองแก, กิ่งอำเภอหัวหิน ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลหัวหิน

พ.ศ. 2491

- มีการเผยแพร่สารคดีท่องเที่ยวหัวหินในหนังสือพิมพ์ *สุภาพบุรุษ – ประชาชนมิตร* หัวหินกลับมาคึกคักอีกครั้ง

พ.ศ. 2493

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จประทับ ณ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน

พ.ศ. 2507

- เกิดแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลแห่งใหม่ คือ พัทยา บางปู ทำให้การท่องเที่ยวหัวหินประสบปัญหาการรถไฟจึงต้องโอนกิจการโรงแรมและสนามกอล์ฟให้เอกชน

หัวหิน : หมู่บ้านชาวประมง

จากที่มีชาวบ้านจากเพชรบุรี ได้มานุกเบิกด้วยการทำประมงและทำการเกษตรในบริเวณบ้านแหลมหินนี้ ทำให้ที่ดินที่ไม่มีใครจับจองนี้กลายเป็นบ้านแหลมหิน หมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ และเป็นคนกลุ่มแรกที่มานุกเบิกพื้นที่ว่างเปล่าที่ต่อมาได้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศของชนชั้นเจ้านายไปในที่สุด

การประกอบอาชีพของชาวบ้านสมอเรียง ช่วงปี พ.ศ.2377 -2495

ชาวบ้านบางแก้ว มีความถนัดในการทำนาทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และมีความรู้ทางการประมงพอสมควร เมื่อย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านสมอเรียงก็ยังคงใช้ความถนัดที่มีมาทำมาหากินในการเลี้ยงชีพ เช่น การทำนา โดยแหล่งทำนาที่ใหญ่ที่สุด คือ หนองปรือ (ที่ดินบริเวณด้านทิศใต้ของถนนดำเนินเกษม ช่วงระหว่างถนนนเรศดำริห์กับถนนเพชรเกษม ทะลุถึงโรงงานพิมพ์ผ้าไหมพัลลาร์ เดิมเป็นที่ลุ่ม มีน้ำเป็นสระใหญ่ตลอดทั้งปี เหมาะแก่การทำนา ปัจจุบันเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์) และที่ดินอีกแห่งหนึ่งได้แก่ บริเวณด้านตะวันตกของถนนเพชรเกษมก่อนที่จะสร้างตลาดจัตุรไชย โดยแต่เดิมนั้นเป็นทุ่งโล่งเหมาะแก่การเพาะปลูกมาก การทำไรรุ่นนั้นจะทำกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป เพราะไม่ต้องอาศัยที่ลุ่มและแหล่งน้ำเหมือนกับการทำนาส่วนใหญ่ได้แก่ ไร่แดง ไร่ถั่วลิสง และผักต่างๆ

การปลูกแตงโมกลายเป็นอาชีพที่ขึ้นหน้าขึ้นตาที่สุด เพราะทำรายได้ดี ปรากฏว่า แตงโมของบ้านแหลมหินมีรสชาติหวานกรอบอร่อย จึงมีคนนิยมกินกันมาก ต้องขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้นทุกปี เมื่อปลูกแตงโมและทำข้าวไร่ได้ผลดี ต่อมาไม่นานก็ติดศัพทได้แพร่ไปจนถึงตำบลใกล้เคียง เช่น ชะอำ หัวทราย บ่อฝ้าย ทัพใต้ ตะเกียบ ราษฎรตามตำบลเหล่านี้ได้ย้ายเข้ามาอยู่รวมอยู่ด้วย ทำให้หมู่บ้านแหลมหินขยายออกไปมาก

สำหรับการเลี้ยงสัตว์นั้น ชาวบ้านได้เลี้ยงวัวและควายเป็นส่วนใหญ่ โดยเลี้ยงอยู่ในบริเวณหมู่บ้าน มีการกั้นคอกเป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันสัตว์รบกวน เช่น เสือ (แต่ก่อนหัวหินมีเสือชุกชุมมาก) และขโมยที่มากุคความเวลากลางคืน แหล่งเลี้ยงสัตว์แหล่งใหญ่ที่มีมากที่สุดคือหมู่บ้านดอนกลางหรือดอนมะขาม จนมีชื่อเรียกในสมัยนั้นอีกชื่อหนึ่งว่า ดอนขี้วัว

ส่วนการประมงนั้น แรกเริ่มก็คือการตกเบ็ด วางเบ็ดราว วางอวนชายฝั่ง ได้ปลามากก็เอามาแจกจ่ายแลกเปลี่ยนพืชไร่กันในหมู่บ้าน หลังจากมีการก่อสร้างวางรางรถไฟสายใต้มายังหัวหิน การคมนาคมของบ้านแหลมหินกับตัวเมืองใกล้เคียงจึงสะดวกขึ้น อาชีพประมงของชาวบ้านจึงขยับขยาย เกิดอาชีพทำไ้ปะ เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2460 เป็นต้นมา ซึ่งผู้ที่จะทำต้องเป็นคนมีฐานะ เนื่องจากต้องใช้แรงงานมากและเป็นงานหนัก ชาวบ้านแหลมหินในยุคก่อนคิดประดิษฐ์อวนจับปลา มิได้ใช้เครื่องจักรกลใดๆมาประกอบเป็นเครื่องทุ่นแรง การจับปลาอาศัยความชำนาญในการดูทิศทางลมฟ้าอากาศ กระแสน้ำ ฤดูกาลและการเดินทางของปลา ใช้เรือฉลอมและอวนดำ เป็นเครื่องมือสำคัญ อาชีพการทำไ้ปะเริ่มสลายตัวเมื่อปี พ.ศ. 2495 ชาวประมงได้หันมาใช้เรือตังเกและอวนลากแทน

ภาพที่ 9 เรือฉลอมของชาวประมงบ้านแหลมหิน

คุณยาย สุมล อี๊กหาญ อายุ 81 ปี ซึ่งเป็นชาวหัวหินโดยกำเนิด ได้เล่าถึงการประกอบอาชีพของชาวบ้านยุคนั้นว่า

" ในสมัยก่อนนั้น คนที่มีเงินก็จะทำประมง ทำโป๊ะ ส่วนคนที่ไม่ค่อยมีเงินจะทำนาทำไร่ ที่ดินสมัยก่อนมีเยอะ ทำไร่ที่ไหนก็ได้ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ส่วนใหญ่ปลูกกะหล่ำ ข้าว อย่างถนนเพชรเกษมก็เป็นนาข้าว ตลาดได้รุ่ง สถานีรถไฟก็เป็นนา ตรงธนาคารกรุงศรีฯเป็นนา อย่างสมัยก่อนไปถึงแถวตาลเดี่ยวก็ไกลมากแล้ว ..."

"คนแถวบ่อฝ้ายจะทำไร่ ทำไม้โป๊ะ อย่างไม้เสาโป๊ะ ไม้ปักโป๊ะ บางคนทำฉลอมก็ไม่ต้องปักเสา พอเจอฝูงปลาก็เอาอวนลงเลย ถ้าจะทำโป๊ะก็จะให้ปลาวังเข้าโป๊ะ แต่ก่อนเมื่อเดือนสี่เดือนห้าก็ต้องเร่งทำให้เสร็จ..."

"คนทะเลจะทำปลาเค็มเสียบไม้ เย็นๆจะมีแม่ค้าเอาไป ที่ไหนทำปลาทุมาก จะมีถังน้ำแข็งใส่ไปส่งกรุงเทพฯ ไปทางรถไฟ หรือเอาขึ้นรถยนต์ซึ่งลงบางกอกน้อย จะมีแพปลาอยู่สุดลำเพ็ญไปเป็นแพปลา พอเลยลำเพ็ญไปสักประเดี๋ยวก็เหม็นคาวปลา "

(สุมล อี๊กหาญ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2546)

วิถีชีวิตของชาวบ้าน

เนื่องจากชาวบ้านสมอเรียงหรือแหลมหินในสมัยก่อนนั้น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรมและทำประมง จึงใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

" ในแต่ละวัน คนส่วนใหญ่ก็ทำแตงงาน ตอนเช้าก็จัดข้าวใส่ปิ่นโต ไปทำไร่ ไปปลูกไปถางไร่ สมัยก่อนคนไม่ค่อยได้ไปเที่ยว ทำงานเสร็จก็กลับบ้านนอน เข้าไปทำงาน ได้ไปก็ไปเก็บต้นเปาะต้นบุปมาปอกแกง ไปเก็บจำปา ไปขายทะเล ไปไหนไม่ค่อยได้ไกล เพราะจะไปก็ต้องเดินไป อย่างดีมีสองล้อก็ถือว่าโก้ ว่ารวยแล้ว ส่วนมากคนจะเดินไป หัวปิ่นโตไปกิน "

(สุมล อีกหาญ,สัมภาษณ์)

ตลาดและย่านการค้า

ตลาดย่านการค้าดั้งเดิมของบ้านสมอเรียง คือ ตลาดต้นมะขาม ซึ่งมีบริเวณกว้างขวางพอสมควร และยังมีต้นมะขามใหญ่คอยให้ความร่มเย็น (ปัจจุบันอยู่ตรงทางสามแพร่งหน้าบ้านเลขที่ 23 ก ถนนเสละคาม ต้นมะขามถูกโค่นไปแล้ว) ลักษณะของตลาดยังไม่มีอาคารใดๆ เป็นเพียงการตั้งร้านรวงเป็นเพิงอาศัย ค้าขายตั้งแต่เช้า และตลาดวายในช่วงบ่าย ก็พากันกลับบ้าน ข้าวของที่นำมาขายมีทั้งของสดของแห้ง รวมไปถึงอาหารการกินเล็กๆน้อยๆ มีร้านค้าของชำและของจำเป็นต่างๆอยู่ไม่กี่ร้าน

คุณยายสุมลได้เล่าถึงบรรยากาศของตลาดเก่าว่า

" แต่ก่อนมีตลาดเก่า ใครมีอะไรก็ใส่กระจาด นั่งกับดิน มาขายกันที่ตลาดเก่า พอสายก็เลิก พอมีตลาดจัดระเบียบขึ้น ตลาดเก่าถึงได้เลิกไป แต่ก่อนเจียบมาก "

(สุมล อีกหาญ,สัมภาษณ์,10 กุมภาพันธ์ 2546)

ประเพณี และการละเล่น

ประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้านสมอเรียง - หัวหิน ที่เป็นประเพณีที่นับเนื่องกับพุทธศาสนา ก็มีเช่นเดียวกับท้องถิ่นอื่นในภาคกลางทั่วไป โดยเฉพาะประเพณีสงกรานต์ ชาวบ้านสมอเรียงนับถือและให้ความสำคัญมาก ซึ่งจะจัดงานกันที่วัดอัมพาราม(วัดหัวหิน)

"งานสงกรานต์จะเป็นงานใหญ่ พอเดือนสี่เดือนห้าก็เร่งทำปุ๊บให้เสร็จเพราะจะมีงานสมัยก่อนเวลามีงานก็จะจัดที่วัด เข้าทำบุญ สายก็กลับบ้าน บางคนพอวันพระก็นอนที่วัด พอ

จัดงานวัดเด็ก ๆ ก็ร้อนนับวันนับคืน เพราะจะมีหนัง ลิเก ละคร(มาจากทางเพชรบุรี) งานวัดเป็นที่รวมของที่นี่ "

(สุมล อีภิกขุ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2546)

ส่วนประเพณีก่อเจดีย์ทรายในวันสงกรานต์ จะมีทั้งการก่อในวัด และ ที่โชดหินที่ตั้งศาลเจ้าพ่อเจ้าแม่อันเป็นที่นับถือของชาวบ้าน โดยมีจุดมุ่งหมายทางอ้อมก็คือ เพื่อให้มีทรายอยู่บนโชดหินตลอดเวลา เพื่อป้องกันมิให้ที่ตั้งศาลทรุดอันจะทำให้ศาลชำรุดพังเสียหาย ฉะนั้น อย่างน้อยปีหนึ่งก็ควรช่วยทรายขึ้นมาเสียครั้งหนึ่ง และยังเป็นการสะท้อนถึงการรวมน้ำใจกันของชาวบ้านอีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับชาวบ้านสมอเรียง

คุณยายสุมลได้เล่าถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับเจ้านายที่ได้มาเที่ยวมาประทับอยู่ที่หัวหิน

" สมัยก่อนไม่มีนักท่องเที่ยวนอกจากเจ้านาย อย่างพอถึงสักเมษา (เดือน เมษายน) ทางวัง อย่างบ้านชูชีพ บ้านพังคลื่น ก็จะมา ยายไปเรียนตัดเสื้อในวัง จะเห็นเจ้านายนั่งกางเกงขาสั้นคลุมเข่าลงน้ำ สมัยก่อนยังไม่มีชุดว่ายน้ำ จะแต่งตัวเรียบร้อย "

" เด็กสมัยก่อนเรียนน้อย จะไปเที่ยวเล่นในวัง (วังไกลกังวล) เดินไปขึ้นทางชายทะเลไปนอนเล่นตามศาลาเรียงในวัง คนเฝ้าไม่ว่า ไปเล่นได้ ถ้าเจ้านายไม่มา อย่างใกล้วังจุลฯ (วังของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์) ก็เข้าไปเที่ยวได้ สมัยก่อนเจ้านายมาเป็นรถยนต์เป็นส่วนมาก พระองค์จุลฯเป็นชุดสุดท้าย ตอนนั้นลูกสาวโตแล้ว เจ้านายจะมาเฉพาะหน้าร้อน มาตากอากาศแต่ก่อนขนบธรรมเนียมมีมาก คนสมัยก่อนเขาเดินมาเที่ยวแถวพลับป่า ก ข หม่อมๆเดินนำหน้าชาวบ้านนั่งกันเรียบ (นั่งพับเพียบกันเรียบ) จนกว่าเจ้านายจะเดินผ่านไป "

" สมัยก่อนคนกรุงเทพฯมาเยอะมาก ใครมาจากกรุงเทพฯ ก็เรียกเป็นเจ้านายหมด ถ้าเจอก็ต้องนั่งลง "

" พอพวกข้าหลวงเป็นเด็กสาวรุ่นๆมาลงชายทะเล หนูๆก็ต้องแต่งตัวสวยๆไปเดินเที่ยว จีบสาวก็ต้องนุ่งผ้าม่วง ใส่เสื้อนอกคอตัดเดินไปจีบสาวที่ชายทะเล ไม่มีไม่ได้ ต้องแต่งตัวเรียบร้อย แต่งหล่อๆไป "

(สุมล อีภิกขุ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2546)

งานที่เจ้านายและชาวบ้านจะมีโอกาสได้พบเจอกัน คืองานสงกรานต์ ซึ่งถือเป็นงานประเพณีสำคัญของชุมชน

"พอถึงช่วงสงกรานต์ จะมีกลุ่มเฉพาะของเจ้านายจัดไป บางทีก็ไปพร้อมกับชาวบ้าน แต่ต้องทำทีหลังเจ้านาย สมัยที่หลวงพ่อนายังอยู่ ก็นั่งกันเจียบเจียบ พระองค์จุลฑาท่านใจดี อารมณ์ดี เอาสตางค์แจกคนละสลึง แจกคนที่ไปทำบุญ เจ้านายไม่ทำบุญรวมกับชาวบ้าน แต่จะแจกเงินให้ชาวบ้าน ชาวบ้านทำบุญต่อก็จะเอาของใส่สำหรับที่เขาจัดมา

ในหลวง (รัชกาลที่ 7) เสด็จมาที่วัด หาละครยายงบมาเล่น ชาวบ้านก็หาละครถวาย ในหลวง ท่านนั่งเก้าอี้บนกุฏิ ละครก็เล่นที่พื้น พวกละครก็เล่นกันไม่ถูก เพราะมัวแต่ยืนมองในหลวง ไม่เคยเห็น สักพัก ในหลวงเห็นว่า ละครไม่ยอมเล่นสักที มัวแต่ดูในหลวง ก็เลยเสด็จกลับ ให้ชาวบ้านได้ดูละครกัน "

(แหล่งเดิม, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2546)

เห็นได้ว่าช่วงหน้าร้อน ซึ่งเป็นช่วงฤดูตากอากาศ ที่หัวหินจะมีคนมาเที่ยวกันมาก แต่ถ้าไม่ใช่ฤดูตากอากาศ หัวหินจะกลับไปมีบรรยากาศเจียบๆ และชาวบ้านอยู่อาศัยกันตามปกติ

" แต่ถ้าไม่ใช่หน้าร้อน บ้านก็ปิดเจียบ กลางคืนก็ไม่มีใครเดิน ชาวบ้านอยู่กันตามปกติ บ้านเจ้านายก็จะใช้คนเฝ้า เป็นคนพื้นที่คอยดูแล จะเจียบมาก "

(แหล่งเดิม, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2546)

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ด้านวิถีชาวบ้านของชุมชนหัวหิน นับว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษา เพราะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยหล่อหลอมเอกลักษณ์ของหัวหินให้มีความหลากหลายและโดดเด่นขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวหิน : บ้านเกิดของ โผน กิ่งเพชร

เอกลักษณ์พื้นฐานที่มาจากประวัติศาสตร์ของชุมชนหัวหินนั้น นอกจากจะเป็นเมืองตากอากาศของชนชั้นสูงในอดีตและเป็นชุมชนชาวบ้านที่มีประเพณีวัฒนธรรมที่น่าสนใจเป็นของตนเองแล้วนั้น ยังมีบุคคลที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนและประเทศชาติในด้านวงการกีฬา จนกลายเป็นวีรบุรุษ และได้สร้างเอกลักษณ์หนึ่งให้กับหัวหิน ในฐานะที่เป็นบ้านเกิดของนักมวยระดับโลกคนหนึ่งของไทย คือ โผน กิ่งเพชร

ประวัติและการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย

โผน กิ่งเพชร มีชื่อจริงว่า นายมานะ สีตอกบวบ เกิดเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2478 ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนหัวหินวิทยาลัย ขณะที่ยังเรียนหนังสือ เป็นคนที่นิยมกีฬาทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมวยสากล และมีโอกาสได้แสดงฝีมือจนมีชื่อเสียงในหมู่ชาวหัวหิน ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. 2497 ได้เข้าไปอยู่ในสังกัดค่ายมวย "กิ่งเพชร" ระยะเวลาขึ้นชกมวยสมัครเล่น ต่อมาได้ชกมวยอาชีพที่เวทีราชดำเนินและเวทีลุมพินี ได้ไต่เต้าขึ้นมาเป็นลำดับ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2503 ได้ขึ้นชกชิงแชมป์โลกกับ ปาสคาล เปเรซ ที่เวทีลุมพินี และได้เป็นแชมป์โลกรุ่นฟลายเวทคนแรกของไทย

นายมานะ สีตอกบวบ หรือโผน กิ่งเพชร ได้เสียชีวิตเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2525 รวมอายุได้ 67 ปี

1.2 “หัวหิน” ในจินตคติ

นอกจากหัวหินจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศที่มีผู้คนไปเยี่ยมเยือนมากมายในช่วงหน้าร้อนของแต่ละปี ยังมีผู้ที่ประทับใจบรรยากาศต่างๆของหัวหิน และนำไปถ่ายทอดเป็นบทเพลงและนวนิยายต่างๆมากมาย

บทเพลงสำคัญยิ่ง คือบทเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งมีทั้งเพลงพระราชนิพนธ์ “ราตรีประดับดาว” ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และเพลงพระราชนิพนธ์ “ไกลกังวล” ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทั้งสองพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เพลง ขณะ

ประทับอยู่ ณ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน และบทเพลงพระราชานิพนธ์ทั้งสองนี้ ได้กล่าวถึงบรรยากาศ ความสนุกสนานรื่นเริง ขณะประทับอยู่ ณ พระราชวังแห่งนี้

บทเพลง “หัวหิน (ไม่) ลึกลับตรึกลึกลับ” เป็นอีกบทเพลงหนึ่ง ที่ทำให้หัวหินเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และเป็นบทเพลงหนึ่งที่คนหัวหินนิยมร้องเมื่อมีงานต่างๆ เพราะเป็นเพลงที่ใช้หัวหินเป็นตัวแทนในการสื่อความหมายของเพลง

สำหรับงานเขียนนั้น ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นยุคของนวนิยายประเภทรักโรแมนติค เพื่อฝัน พระเอกนางเอกมักจะเป็นชนชั้นสูง เป็นเชื้อพระวงศ์ “หัวหิน” จึงได้กลายเป็นฉากในนิยายหลายต่อหลายเรื่อง ที่มักจะเล่าเรื่องที่พระเอกและนางเอกไปพบกันบนรถไฟที่จะเดินทางไปหัวหิน หรือใช้หัวหินเป็นฉากรักระหว่างพระเอกนางเอก เช่น นวนิยายเรื่อง “ปริศนา” ของ ว.ณ.ประมวลมารค เป็นนวนิยายที่ใช้หัวหินเป็นฉากรักโรแมนติกระหว่างพระเอกและนางเอก ส่งผลให้ “หัวหิน” เป็นสถานที่ประทับใจของหลายคนยิ่งขึ้น บางคนเดินทางไปเที่ยวหัวหินเพื่อต้องการสัมผัสบรรยากาศเช่นในนวนิยายเรื่องนั้น และนวนิยายยังได้สะท้อนค่านิยมของคนกรุงในยุคที่มีต่อหัวหินอีกด้วย

...วันหนึ่งเป็นวันเสาร์ สีรีและปริศนากลับบ้านแต่วัน พอกินข้าวเสร็จ ปริศนาก็เอ่ยขึ้นว่า

“แหม สบายใจจริง โรงเรียนหยุดตั้ง 7 อาทิตย์ ร้อนๆอย่างงี้ไม่ชอบสอนเลย เดี่ยวดีตายหมด”

“พวกนางลักษณะเขาก็ไปหัวหินกัน ในวันสองวันนี้แหละ เขาว่าจะปิดร้านชั่วคราวได้เลยได้พัก” สีรีเล่า

“เออ อ้ายหัวหินนี่มันดียังไงหนอ ใครๆจะไปกันทั้งนั้น พวกนักเรียนปริศนาก็ไปกันหมดทุกคน คุณป้าสงวนก็ว่าไปเช่าบ้านใหญ่ไว้ จะพาพวกครูสาวๆไป ชวนปริศนาใหญ่ ปริศนาไม่เล่นด้วย”

“ทำไมล่ะจ๊ะ” คุณแม่ถาม “ปริศนาไม่ยอมไปหัวหินหรือ?”

“อยากซิคะ ไม่เคยไปทำไมจะไม่อยาก แล้วก็ทำงานมาตั้งปี ไปตากอากาศมั่งก็ดี...”

(ว.ณ.ประมวลมารค,2523:416)

ในนิยายเรื่อง “นิจ” ของ ดอกไม้สด ได้กล่าวถึงหัวหิน ไว้ว่า

...เรื่องมาลงเอยที่เส้นประสาทของหลวงธนสาร เจ้าคุณเอ้ยขึ้นว่า

“นิจเขาบอกว่าหลานชายไม่สบาย หมอแนะนำให้ไปตากอากาศหรือ?”

บุตรเขยรับคำท่านจึงพูดต่อว่า

“เจ้าพระยานครินทร์ฤชาชัยคะยั้นคะยอให้ไปหัวหิน ฉันไม่ค่อยชอบนักหรอก อ้ายที่นั่นเขาเล่าดูมันกลายเป็นสมาคมสำหรับแข่งความเพื่อกันเสียแล้ว และยิ่งกว่านั้นออกจะกลายเป็นสถานที่เลือกคู่กันอีกด้วย ครั้นจะปฏิเสธหรือก็เกรงใจผู้ใหญ่ เดี่ยวจะว่าทำโน้นทำนี้ ก็เลยรับคำทั้งท่านว่าเดือนสองเดือนนี้ไม่ค่อยจะมีคนด้วย เพราะยังไม่ถึงคราวของเขา ยายเขลาาก็อดอดให้พานิจไปด้วยให้ได้ หลานกำลังต้องการพักผ่อน ไปสนุกกันที่หัวหินสักพักไหมล่ะ?”...

(ดอกไม้สด, 2512:143-144)

ในนิยายชุด “สามเกลอ” หรือที่มักเรียกว่า “พล นิกร กิมหงวน” ของ ป.อินทปาลิต ยังได้มีการกล่าวถึงหัวหินไว้ในตอน “มนต์รักที่หัวหิน” และได้กล่าวถึง โผน กิ่งเพชร นักมวยแชมป์โลกคนแรกของไทย ซึ่งเป็นชาวหัวหิน ไว้ในตอน “ไปเชียร์โผน”

“...เสียงให้ร้องดังอยู่ไม่ขาดระยะเป็นเวลาเกือบครึ่งชั่วโมง

ไม่มีใครสนใจกับมวยที่ขึ้นมาชกกันใหม่ ทุกคนร้องเรียกแต่ โผน ๆ ๆ

เด็กหนุ่มลูกหัวหินผู้นี้ได้เป็นแชมป์โลกผู้ยิ่งใหญ่แล้วด้วยความอุปการะของ

คุณทองทศ อินทรทัต ผู้บุกเบิกทางให้โผน

เข็มขัดแชมป์โลกคาดอยู่ที่เอวโผนก็เพราะนักธุรกิจผู้นี้

ซึ่งได้ทุ่มเททุกอย่างเพื่อโผน

โผน กิ่งเพชร

นักมวยไทยที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างดูหมิ่นว่าจะต้องปราชัย ปาสกาล เปเรซ

อย่างยับเยิน ได้พิสูจน์ตัวเองแล้วว่า ยักษ์แควะผู้เสียมงกุฎแชมป์โลกให้เขา

ก็เป็นมนุษย์เดินดินเช่นเดียวกับเขา และมีมือของเปเรซไม่พิเศษไปกว่าเขาเลย...”

นอกจากสื่อเพลง นวนิยายแล้ว “หัวหิน” ยังได้กลายเป็นฉากในการถ่ายทำภาพยนตร์และละครอีกหลายเรื่องจนกระทั่งในปัจจุบัน ภาพยนตร์ในยุคแรกๆที่ได้ไปถ่ายทำที่หัวหิน ได้แก่ เรื่อง แม่สื่อสาว ของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ ยุคล ในนามบริษัทภาพยนตร์ไทยฟิล์ม ซึ่งถ่ายทำในช่วงปี พ.ศ. 2480 นำเข้าฉายที่ศาลาเฉลิมกรุง นับว่าเป็นภาพยนตร์เรื่องหนึ่งที่

ประสบความสำเร็จมากในยุคนั้น และทำให้ฉากที่ตัวเอกเดินเลาะเลียบริมชายหาดหัวหินเป็นที่นิยมนำมาสร้างในภาพยนตร์อีกหลายๆ เรื่องในเวลาต่อมา

จากบทเพลง นวนิยายและสื่อภาพยนตร์เหล่านี้ จะเห็นได้ถึงมุมมองต่างๆ ที่มีต่อหัวหิน และบางอย่างได้เป็นการสะท้อนถึงภาพลักษณ์ต่างๆ ของหัวหิน ซึ่งมีการถ่ายทอดออกมาเป็นสื่อจินตคติที่สะท้อนความเป็นหัวหินในอีกมุมมองหนึ่ง

1.3 “หัวหิน” ในบริบททางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ปัจจุบัน หัวหิน ยังคงเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่ทั้งนี้ จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ทำให้ชุมชนหัวหินเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งทางด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบจากปัญหาต่างๆ ได้ส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์และการท่องเที่ยวของชุมชน

1.3.1 การเปลี่ยนแปลงของชุมชน

การเดินทางมาหัวหิน

ในยุคแรก ๆ ของการเดินทางมาหัวหินนั้น นิยมเดินทางมาทางรถไฟ ทำให้บริเวณที่มีความเจริญจะอยู่บริเวณถนนดำเนินเกษมเป็นหลัก ตั้งแต่บริเวณสถานีรถไฟจนถึงชายหาดหัวหิน ซึ่งจะมีสนามกอล์ฟหัวหิน โรงแรมรถไฟ และมีชุมชนหมู่บ้านชาวประมงบริเวณถนนนเรศดำริห์ ถนนเดชาอนุชิต เป็นต้น ต่อมา เมื่อมีการตัดถนนเพชรเกษมขึ้น และมีตลาดนัดไร่ไชย ชุมชนส่วนใหญ่ได้ย้ายไปอยู่บริเวณถนนเพชรเกษม มีการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ขึ้นสองฝั่ง เมื่อการเดินทางโดยรถยนต์สะดวกขึ้น จากกรุงเทพฯ มาหัวหิน ใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง ทำให้ผู้ที่ต้องการมาหัวหินจะใช้การเดินทางโดยรถยนต์เป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบัน การเดินทางมาหัวหินสามารถทำได้ดังนี้

- ทางรถยนต์ มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ชั้น 2 และรถร่วม บ.ข.ส
- ทางรถไฟ มีขบวนรถไฟที่แล่นมายังสถานีรถไฟหัวหินจากกรุงเทพฯ รวม 13 ขบวน
- ทางอากาศ มีท่าอากาศยานหัวหิน อยู่ริมถนนเพชรเกษมสุดเขตเทศบาลด้านทิศเหนือ มีสายการบินของบริษัทการบินกรุงเทพฯ (Bangkok Airway) ให้บริการอยู่

จากการที่สามารถเดินทางมาหัวหินได้หลายช่องทางมากขึ้น ทำให้ความเจริญของชุมชนหัวหินมิได้กระจุกตัวอยู่บริเวณถนนดำเนินเกษม ถนนใกล้บริเวณชายหาด และถนนที่ใกล้กับสถานีรถไฟเท่านั้น หากแต่ได้กระจายตัวอยู่หลายบริเวณ และตามเส้นทางถนนเพชรเกษมไปจนถึงหมู่บ้านเขาตะเกียบเลยทีเดียว

นอกจากการเดินทางมาหัวหินที่เปลี่ยนแปลงไป จะทำให้เกิดการเปลี่ยนจุดศูนย์กลางของความเจริญของชุมชนแล้วนั้น ยังส่งผลต่อการคมนาคมภายในหัวหินอีกด้วย แต่เดิมบริเวณสถานีรถไฟหัวหิน หน้าโรงแรมโซฟิเทล หัวหิน และหน้าตลาดนัดรถไฟ จะมีบริการรถสามล้อที่จอดรออยู่นับสิบคัน แต่เมื่อนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวแล้วนั้น ทำให้ผู้ประกอบการสามล้อมีจำนวนลดน้อยลงไป ปัจจุบันผู้ใช้บริการมักเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติและจะมีชาวบ้านให้บริการอยู่บ้าง

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเมือง

เดิมนั้น ที่พักในหัวหินส่วนใหญ่นั้นจะเป็นตึก บ้านพักชายทะเล ของเจ้านายและขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ส่วนที่พักประเภทโรงแรมที่มีการประกอบกิจการอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะก็คือ ไฮเต็ลหัวหินหรือโรงแรมรถไฟ บ้านพักที่เรียงรายอยู่เลียบชายหาดยังเป็นของเจ้านาย มีการปลูกสร้างลักษณะเป็น “บ้าน” แบบบังกะโลสองชั้น มีใต้ถุนสูงเพื่อตั้งถังเก็บน้ำจืด แต่ด้วยความสูงของบ้านที่มีไม่มากนักและการปลูกสร้างยังใช้ไม้เป็นส่วนประกอบสำคัญ คนที่เดินเลียบชายหาดไปยังสามารถมองเห็นทัศนียภาพของชายหาดหัวหินได้อย่างชัดเจน รวมทั้งบรรยากาศที่สงบเงียบ เป็นธรรมชาติ มีความเป็นส่วนตัว

แต่ในปัจจุบันนี้จากความเจริญที่เข้ามา พื้นที่ในชุมชนหัวหินได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเลียบชายหาด ได้มีการปลูกสร้างอาคารขนาดใหญ่ เป็นโรงแรม คอนโด มีเนียม ร้านอาหารริมทะเล รวมทั้งสถานบันเทิงต่าง ๆ ทำให้บรรยากาศของหัวหินเปลี่ยนไป ในการชมทัศนียภาพของหาดหัวหินจะมีอาคารที่ก่อสร้างด้วยคอนกรีตมาดบัง ตึกและบ้านพักของเจ้านายหลายหลังได้มีการขายให้แก่ผู้ประกอบการต่าง ๆ เช่น วังของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงแรมฮิลตัน เมื่อได้มีการสร้างโรงแรมขึ้น ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นได้เปลี่ยนไปกลายเป็นตลาดไนท์บาซาร์ (Night Bazaar) และมีเกสต์เฮ้าส์ ร้านอาหาร ผับ ร้านขายของมากมาย แม้แต่พื้นที่บริเวณถนนดำเนินเกษม เดิมนั้นมีโรงแรมรถไฟ ต่อมาได้กลายเป็นกิจการของเอกชน และเดิมมีร้านขายของที่ระลึกบริเวณใกล้ทางลงชายหาดช่วงโรงแรมโซฟิเทลฯ

เท่านั้น แต่ปัจจุบันบริเวณนั้นมีร้านอาหารและผับเกิดขึ้นมาก บรรยากาศก็ได้เงียบสงบเช่นเดิม ทำให้ภาพลักษณ์ของหัวหินที่เป็นเมืองเจ้านายได้แปรเปลี่ยนไป ซึ่งถ้าปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอาจทำให้มนต์เสน่ห์ของหัวหินเลือนหายไป

คุณบัญชา เลหาหวุฒม์ชัย บรรณาธิการฝ่ายข่าวของสถานีจี้อันตั้ง สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นของหัวหินได้กล่าวไว้ว่า

“บรรยากาศรวม ๆ ก็ยังพอมีอยู่ แต่ตอนนี้เมืองเปลี่ยนไปมาก ปัจจุบันริมหาดถ้าไม่ใช่ของโรงแรม ก็จะเป็นของข้าราชการบริวาร ถ้ายังไม่ขายก็ยังคงอยู่ได้ ตอนนี้เมืองเริ่มจะเปลี่ยนไปเป็นจุกๆ ถ้าเรามีการ Zoning ทำให้เมืองยังคงสภาพเดิมอยู่ได้ อย่างผับ เคค ให้เอาไปไว้จุดอื่นที่ไม่ใช่เมือง”

(บัญชา เลหาหวุฒม์ชัย,สัมภาษณ์,3 พฤศจิกายน 2545)

ในช่วงปี พ.ศ.2535 ได้มีการออกกฎหมายควบคุมการก่อสร้าง ความสูง และระยะร่นของอาคารที่อยู่ริมทะเล ประกอบกับการออกผังเมืองรวมและเขตพื้นที่พิเศษ โดยอาคารที่จะสร้างใหม่ที่อยู่ห่างจากทะเลไม่เกิน 50 เมตร ห้ามมีความสูงเกิน 6 เมตรและต้องเป็นอาคารเดี่ยว ส่วนอาคารที่สร้างถัดเข้าไปแต่ไม่เกิน 150 เมตรจากชายทะเล ห้ามสูงเกิน 12 เมตร รวมทั้งห้ามสร้างห้องแถวและตึกแถวในพื้นที่บริเวณนี้ด้วย ทำให้นักลงทุนและเจ้าของอาคารเก่าจึงเริ่มหันมาสนใจการดัดแปลงและต่อเติมอาคารริมทะเลเพื่อทำธุรกิจแทน เช่น เกสต์เฮ้าส์ และร้านอาหาร แต่มีได้คำนึงถึงความเหมาะสมและคุณค่าอาคารเก่าเท่าที่ควร รวมทั้งได้มีการซื้อบ้านที่อยู่ริมทะเลของชุมชนชาวประมง เพื่อนำมาสร้างเป็นเกสต์เฮ้าส์และร้านอาหารอีกด้วย ทำให้บรรยากาศของเมืองที่มีประวัติศาสตร์เปลี่ยนไป

จากปัญหาดังกล่าวนี้ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เริ่มเข้ามาดูแลและออกกฎควบคุมปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้เป็นแบบอนุรักษ์มากขึ้น ได้มีคำสั่งให้ทำการรื้อถอนอาคารที่ปลูกรุกล้ำพื้นที่ริมทะเล เช่น บริเวณถนนนเรศดำริห์ เพื่อปรับปรุงทัศนียภาพของชายหาดหัวหิน ตั้งแต่ศาลเจ้าแม่ทับทิม จนถึงสะพานปลา เพื่อให้เป็นชายหาดเปิดโล่ง และรื้อถอนอาคารที่มีการรุกล้ำพื้นที่ เช่น ร้านอาหารที่อยู่บริเวณเขาตะเกียบ เป็นต้น รวมถึงโครงการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมในชุมชนเก่า เช่น บริเวณถนนนเรศดำริห์ ถนนเดชานูชิต เป็นต้น

ภาพที่ 10 ถนนนเรศดำริห์ในปัจจุบัน

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

เดิมนั้น หัวหินเป็นเมืองที่ขึ้นชื่อในเรื่องธรรมชาติที่สะอาดและสวยงาม แต่จากการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีคนเข้ามามาก จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ขยะ ความแออัด เช่นเดียวกับเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ

เนื่องจากหัวหินไม่มีถนนเลียบชายหาด จึงทำให้สภาพชายหาดโดยทั่วไปยังดีพอสมควร เพราะการเปิดเป็นชายหาดสาธารณะ (จากถนนเลียบชายหาด) จะทำให้มีร้านค้าเข้าไปตั้งบริเวณชายหาดเป็นจำนวนมาก เป็นเหตุให้ชายหาดเสื่อมโทรมได้อย่างรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ บางแห่งของชายหาดหัวหิน ก็ได้รับผลกระทบจากการตั้งร้านค้าชายหาด ทำให้สกปรกและมีขยะมาก และร้านอาหารหรืออาคารบางแห่งที่อยู่ริมทะเลได้มีการปล่อยน้ำเสียลงทะเลจนเป็นปัญหาอย่างมากในช่วงหนึ่ง แต่ปัจจุบันนี้ได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้มีสภาพที่ดีขึ้นแล้ว

จากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งมีผลกระทบต่อธรรมชาติ และกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรง ทำให้หลายหน่วยงานได้รณรงค์และควบคุมดูแลอย่างเข้มงวด

ปัญหามาตรฐานราคาสินค้าและบริการ

จากการที่หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี และจากภาพลักษณ์ของหัวหินที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้เป็นนักท่องเที่ยวระดับ A, B+ ทำให้ราคาสินค้าและบริการต่าง ๆ ในหัวหินค่อนข้างสูง รวมถึงค่าครองชีพในหัวหินเมื่อเทียบกับชุมชนใกล้เคียง ซึ่งทั้งนักท่องเที่ยวและชาวบ้านในชุมชนเองต่างร้องเรียนถึงเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอาหาร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของหัวหิน มีปัญหาในเรื่องราคา โดยเฉพาะอาหารทะเล ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาหัวหินส่วนใหญ่ต้องการมากินอาหารทะเล แต่กลับมีราคาที่สูงเป็นพิเศษ

เอกลักษณ์ด้านอาหารของหัวหินนี้ คืออาหารอร่อย การมีร้านประจำที่ต้องมาเมื่อเดินทางมายังหัวหิน แต่ภายหลังจากการที่มีการรณรงค์เอกลักษณ์นี้แล้ว ทำให้ร้านอาหารในหัวหินเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และเกิดปัญหาในเรื่องราคาอาหารแพงขึ้น นักท่องเที่ยวที่มาอาจยังติดใจเรื่องรสชาติแต่ติดขัดเรื่องราคาอาหาร และเลือกที่จะไม่ตอบรับได้

ปัญหาเรื่องสถานบันเทิง

จากการที่ภาพลักษณ์ของหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวแบบสงบ เป็นแหล่งท่องเที่ยวของเจ้านาย ประกอบกับที่หัวหินมีพระราชวังไกลกังวล ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีเขตพระราชฐานอันควรเคารพ แต่ด้วยความเจริญที่เข้ามามากในปัจจุบัน รวมทั้งการที่มีคนต่างถิ่นเข้ามาอาศัยและประกอบกิจการอยู่ในหัวหินเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดความสนใจที่จะช่วยกันรักษาภาพลักษณ์ของเมืองให้ยังคงเดิมอยู่ จะเห็นได้ว่าหัวหินในปัจจุบันนี้ มีร้านอาหารประเภทผับ บาร์ขึ้นเป็นจำนวนมาก บางร้านได้มีการตั้งชื่อร้านที่ไม่เหมาะสม ใช้คำสองแง่สองง่าม ทำให้เสื่อมเสียภาพลักษณ์ของชุมชน บางร้านได้เปิดกิจการที่ไม่เหมาะสม เกิดปัญหาการขายบริการทางเพศ ผู้ประกอบการบางรายเห็นว่าที่หัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชาวต่างชาติเข้ามามาก จึงคิดทำกิจการดังกล่าว ซึ่งนอกเหนือจะเสื่อมเสียภาพลักษณ์ของชุมชนแล้วนั้น ยังได้เสื่อมเสียถึงภาพลักษณ์ของประเทศไทยอีกด้วย คนในชุมชนได้มีการร้องเรียนถึงปัญหาเหล่านี้ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้พยายามควบคุมดูแล ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการต่าง ๆ ให้กระทำอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม เพื่อเป็นการรักษาภาพลักษณ์ที่ดีงามให้ยังคงอยู่

1.3.2 การกำหนดกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวของหัวหิน

รูปแบบการเป็นเมืองท่องเที่ยวของหัวหิน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการแบ่งประเภทและจัดพื้นที่ (zoning) เขตทางการท่องเที่ยว ให้หัวหินเป็น “แหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลแบบสงบ “ (Non-Active Beach Resort หรือ Passive Activity) หรือแหล่งพักผ่อนหย่อนใจแบบไม่ต้องมีกิจกรรมมากนัก โดยเน้นถึงการจัดระเบียบความเรียบร้อยของพื้นที่ในชุมชน โดยกำหนดแนวทางการพัฒนารักษาสภาพชุมชนหัวหิน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความเป็นธรรมชาติและยังคงเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ของเมืองเอาไว้ รวมทั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พักและอาหารให้มีความพร้อม เนื่องจากหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวที่จะรองรับนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

ในการแบ่งเขตการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั้น ได้มีการแบ่งพื้นที่ในการนำเสนอในรายการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยจัดให้หัวหินคู่กับชะอำ ดังนั้น กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวหลายรายการจึงได้เสนอควบคู่กันระหว่าง “หัวหิน-ชะอำ” แต่ทั้งนี้จุดที่แตกต่างกันคือ หัวหิน จะเน้นที่บรรยากาศชายหาดแบบสงบ และกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบันเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศยุโรป และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ระดับ A, B+, B และที่เป็นกลุ่มครอบครัว กลุ่มผู้ใหญ่ ส่วนชะอำ จะเป็นชายหาดแบบมีกิจกรรมคึกคักสนุกสนาน (Active Beach Resort หรือ Active Activity) คือมีเครื่องเล่นทางน้ำต่าง ๆ ส่วนกลุ่มเป้าหมายจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และกลุ่มวัยรุ่น

กลุ่มนักท่องเที่ยว

ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวที่มาหัวหินนั้นจะมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะมาเป็นประจำในวันสุดสัปดาห์และช่วงวันหยุดเทศกาล เนื่องจากหัวหินอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก การคมนาคมสะดวก และมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม นักท่องเที่ยวบางกลุ่มได้มีการซื้อห้องพักในคอนโดมีเนียมไว้ ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เดินทางมาพักผ่อนที่หัวหินมากขึ้น จากการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า หัวหินเป็นสถานที่ที่ชาวต่างประเทศพำนักเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.26วัน/คน (มากที่สุดเ็นเขตจังหวัดภาคกลาง) จึงได้เน้นการท่องเที่ยวแบบ long stay ในกลุ่มต่างชาติ แต่กับคนไทยมักเป็นแบบเข้าไป-เย็นกลับ จากนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่วางกลุ่มเป้าหมายของชุมชนหัวหินให้เน้น

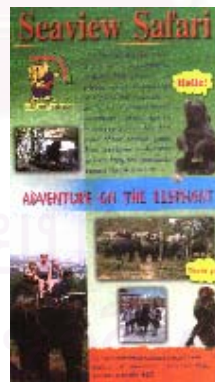
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นหลักนั้น จะพบว่าปัจจุบันมีร้านค้าต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร ผับ ร้านขายของที่ระลึก ที่เน้นบริการสำหรับชาวต่างชาติอยู่เป็นจำนวนมาก

กิจกรรมของนักท่องเที่ยว

กิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาหัวหินนั้น ยังไม่เปลี่ยนไปจากเดิมมากนัก เนื่องจากหัวหินยังคงรูปแบบของการเป็นเมืองพักผ่อนตากอากาศ ดังนั้น กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวยังคงอยู่ที่การนั่งรถนาค การพักผ่อน การรับประทานอาหาร การเที่ยวชมทัศนียภาพของเมืองและทิวทัศน์ตามธรรมชาติ หรือเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น เขาตะเกียบ สวนสนประดิพัทธ์ สถานีรถไฟหัวหิน เป็นต้น หรือการเล่นกีฬาเบา ๆ เช่น กอล์ฟ ตกปลา ซ้ำผ้า เป็นต้น

แต่ทั้งนี้ ในปัจจุบัน มีสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น ปางช้าง หมูบ้านช้าง มีการฝึกหัดช้างเพื่อการแสดงโชว์ต่าง ๆ และให้นักท่องเที่ยวนั่งช้างเที่ยวภายในบริเวณที่จัดไว้ และมีสวนผีเสื้อพาดิ ซึ่งมีการเพาะเลี้ยงผีเสื้อเป็นจำนวนมาก ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมผีเสื้อหลากหลายพันธุ์ และรับประทานอาหารท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ รวมทั้งกิจกรรมการนั่งเรือชมทะเล แต่

ทั้งนี้สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังคงเน้นกิจกรรมแบบเบา ๆ ไม่ใช่กิจกรรมที่โหดโผนมากนัก

ภาพที่ 11 ภาพประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวใหม่ของหัวหิน

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมที่อยู่ในระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้อยู่อีกหลายโครงการ เช่น การปรับปรุงหมู่บ้านชาวประมง ให้เป็นที่พักแบบ home stay แต่ทั้งนี้ยังประสบปัญหาในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้

กิจกรรมการท่องเที่ยวอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจคือ กิจกรรมเพื่อสุขภาพ ปัจจุบันที่หัวหินมีผู้ประกอบการประเภทนี้เป็นอย่างมาก และเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมให้หัวหินเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทที่สปอร์ตสุขภาพ

การสร้างจุดขายใหม่ทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมบริการอย่างหนึ่งที่สร้างรายได้อย่างมากตลอดให้กับประเทศและชุมชน จึงต้องมีการจัดระบบของการท่องเที่ยวให้เป็นรูปแบบมากยิ่งขึ้น มีองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งทางด้านการจัดการโครงสร้าง การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากสภาวะการแข่งขันกันอย่างสูงในตลาดการท่องเที่ยว ส่งผลให้ชุมชนต่าง ๆ ต้องมีการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งถือเป็น "จุดขาย" ของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวแล้ว ยังถือเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนไม่ให้เลือนหายไปอีกด้วย

หัวหินเป็นชุมชนที่มีการพัฒนามาจากการเป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศที่มีมนต์เสน่ห์ของตัวเอง ซึ่งเป็นที่นิยมมาหลายยุคสมัย ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยหลักของชุมชนและสร้างชื่อเสียงให้กับหัวหินเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการกระตุ้นความสนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว จึงได้มีการนำเอกลักษณ์มานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นการนำเอาเอกลักษณ์มาทำเป็นทุนวัฒนธรรมนั่นเอง

ทั้งนี้วัฒนธรรมพื้นฐานบางอย่างได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไปแล้ว เช่น การเป็นเมืองพักผ่อนของเจ้านาย การเป็นเมืองชายทะเลที่สวยงาม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์พื้นฐานของชุมชน เมื่อมีการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงได้มีการนำเอกลักษณ์มาทำเป็นองค์ประกอบด้าน "จุดขาย" ด้วย ในขณะเดียวกัน ได้มีการพยายามสร้างปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ขึ้นมา และเป็นการสร้าง "จุดขาย" ให้มีมากยิ่งขึ้น จึงถือเป็นการพยายามสร้างเอกลักษณ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพิ่มเติม ทั้งนี้ ความจำเป็นที่จะต้องหา "จุดขาย" ใหม่ ๆ เพิ่ม เนื่องจากข้อจำกัดบางประการของชุมชน เช่น การมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น้อย

“อย่างเมื่อพูดถึงหัวหิน คนก็จะนึกถึงทะเล ชายหาดอยู่แล้ว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มาพักผ่อนแบบครอบครัว เป็นเมืองตากอากาศแห่งแรกของไทย อย่างทะเลนี่เป็นจุดขายที่แน่นอน

อยู่แล้ว ส่วนอย่างอื่นเอามาเป็นตัวเสริม เพราะหัวหินมีที่เที่ยวน้อย เลยต้องหาเพิ่ม ให้มีต่างขึ้นไป”

(อุกฤษฏ์ ปို့ทองคำ,สัมภาษณ์,12 ธันวาคม 2545)

เอกลักษณ์ที่พยายามสร้างขึ้นมาใหม่นั้น มักจะเป็นในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว เช่น อาหาร สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว หรือ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้มีการกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยว

แต่ทั้งนี้ การให้ความสำคัญกับการคิดหาแผนการประชาสัมพันธ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมานั้น หรือ การให้ความสำคัญกับการสร้างกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์พื้นฐานอาจทำให้เอกลักษณ์เดิม ๆ ถูกกลบเลือนได้

“เอกลักษณ์ของหัวหินอย่างเช่นมีในคำขวัญ อย่างทะเลสวย นักมวย หรือพระราชวัง ไกลกังวล ที่มีอยู่ก็ครบองค์ประกอบแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากนี้เป็นเพราะต้องไปปรุงแต่งเพิ่มเติม ของเดิมก็เริ่มเสื่อมโทรมลงแล้ว น่าจะอนุรักษ์เอาไว้ให้ดีกว่าก่อนที่จะพยายามสร้างใหม่”

(บัญชา เลาหะวรุฒม์ชัย,สัมภาษณ์,3 พฤศจิกายน 2545)

ดังนั้น ในการสร้างเอกลักษณ์จึงควรผสมผสานกันระหว่างการอนุรักษ์เอกลักษณ์พื้นฐานเอาไว้ ไม่ให้สูญสลายไป ในขณะเดียวกัน การสร้างเอกลักษณ์ใหม่ ๆ สามารถสร้างขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

2. เอกลักษณ์ที่เป็นทุนวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

จากปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านวัฒนธรรมพื้นฐาน สื่อจินตคติ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เป็นส่วนสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน มีเอกลักษณ์ที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ดังนี้

2.1 ภาพลักษณ์ของเมือง

- ก. หัวหิน : เมืองชายทะเลที่สวยงามและเงียบสงบ
- ข. หัวหิน : เมืองเจ้า
- ค. หัวหิน : บ้านเกิดของโผน กิ่งเพชร

2.2 สถานที่ท่องเที่ยว

- ก. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- ข. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

2.3 สินค้าและบริการ

- ก. สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
- ข. อาหาร
- ค. กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว

2.4 ประเพณีการละเล่น

2.1 ภาพลักษณ์ของเมือง

จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของชุมชนหัวหิน ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ของชุมชน ซึ่งนำมาใช้เป็นทุนวัฒนธรรมในการนำเสนอภาพลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีภาพลักษณ์ที่นำเสนอ ดังนี้

ก. หัวหิน : เมืองชายทะเลที่สวยงามและเงียบสงบ

จากการที่หัวหินเป็นเมืองพักผ่อนตากอากาศชายทะเล ที่มีความสวยงามและเงียบสงบ มีชายหาดยาวลาดลง เหมาะแก่การลงเล่นน้ำทะเล อยู่ในเขตที่ไม่มีลมพายุปะทะ สภาพอากาศโดยทั่วไปสดชื่น มีคลื่นพอประมาณ ไม่แรงจนเกินไป ทำให้บรรยากาศของหัวหินค่อนข้างสงบ

คุณบัญชา เลหาหะวุตม์ชัย ได้กล่าวถึงเรื่องความสงบของหัวหินว่า

“หัวหินเป็นเมืองที่สงบ วิถีชีวิตก็ยังเป็นแบบเดิม ๆ อยู่ มีฉายาว่า “ราชินีแห่งความสงบ” หาดทรายยังขาวอยู่ ยังมีปูลม เป็นที่ประทับของในหลวง จริง ๆ แล้วหัวหินมีเสน่ห์อยู่ในตัวอยู่แล้ว ปัญหาสำคัญคือ ทำอย่างไรถึงจะรักษาไว้ได้เหมือนเดิม ในอดีตบรรยากาศเงียบสงบมาก อาจเพราะว่ายังไม่มีแสงเสียงมากนัก แต่เมื่อเจริญแล้วก็มีเปลี่ยนไป แต่สิ่งแวดล้อมของเมืองก็ยังไม่หนาแน่นมาก อาคารเก่า ๆ ยังพอมีให้เห็นอยู่ ผังเมืองยังพอรับสภาพการขยายตัวของเมืองได้อย่างหัวหินใครมาแล้วก็ต้องกลับมาเที่ยวอีก”

(บัญชา เลหาหะวุตม์ชัย,สัมภาษณ์,3 พฤศจิกายน 2545)

ภาพที่ 12 สภาพธรรมชาติริมทะเล เขาตะเกียบ

แต่ในขณะเดียวกัน การที่หัวหินไม่มีถนนเลียบริมหาด ทำให้การดูแลชายหาดจึงมักเป็นการดูแลของโรงแรมหรือคอนโดมิเนียมที่มีพื้นที่อยู่ติดกับชายหาด นักท่องเที่ยวอาจไม่กล้าเข้าไปในพื้นที่ของชายหาดด้านหน้าโรงแรมหรือคอนโดมิเนียมเหล่านั้น

เนื่องจากที่หัวหินมีเขตพระราชฐาน ทำให้มีกฎระเบียบสำหรับผังเมืองหลายอย่าง ที่ต้องการรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่ให้มีมลภาวะทางเสียงและมลภาวะทางน้ำ ในเขตพื้นที่จึงไม่มีการประกอบอุตสาหกรรมหนัก และไม่อนุญาตให้มีการเล่นเครื่องเล่นกีฬาทางน้ำที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

“ที่หัวหินนี้จะไม่มีการเล่น อย่างพวกบานาน่าโบท จัดเป็นเขตควบคุมมลพิษ เป็นเขตพระราชฐานด้วย ทางจังหวัดก็สั่งห้ามไม่ให้มีพวกนี้”

(ผกา เดชะปัญญา,สัมภาษณ์,17 ธันวาคม 2545)

แต่ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มอาจไม่เข้าใจ เมื่อมาเที่ยวหัวหิน ก็ยังต้องการเล่นเครื่องเล่นกีฬาทางน้ำ อย่างเช่น บานาน่าโบท, สกู๊ตเตอร์ และมีการลักลอบนำมาเล่น หรือต้องการสถานที่ท่องเที่ยวบันเทิงเริงรมย์อย่างเช่นเมืองชายทะเลอื่น ๆ แต่ด้วยภาพลักษณ์ของหัวหินไม่ได้เน้นถึงองค์ประกอบเหล่านี้ จึงไม่มีการให้บริการในรูปแบบดังกล่าวอย่างเต็มที่ ถ้าจะสามารถทำได้ก็อาจอยู่ในพื้นที่จำกัด

“แต่อย่างเด็ก ๆ วัยรุ่นไม่ค่อยจะรู้ อย่างมาทะเลก็อยากจะเล่นสกีน้ำ ไม่เข้าใจ concept ของที่หัวหินว่า เน้นความสงบ ถ้าจะเล่นกิจกรรมแบบ adventure ก็จะต้องอยู่ในพื้นที่จำกัด อย่างที่ค่ายทหาร”

(อุกฤษฏ์ ป๋อทองคำ,สัมภาษณ์,18 ธันวาคม 2545)

จากภาพลักษณ์ของความเป็นเมืองชายทะเลที่เงียบสงบ เป็นเอกลักษณ์ที่ถูกนำเสนอมากที่สุด และเป็นจุดขายที่สอดคล้องกันทั้งของชุมชน และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ข. หัวหิน : เมืองเจ้า

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า หัวหิน เป็นชุมชนที่มีที่มาจากความเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศของพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้านาย ตลอดจนข้าราชการชั้นสูง มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน จึงถือเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่น ทำให้หัวหินกลายเป็นสถานที่ตากอากาศที่ดูดีมีระดับ มีความเก่าแก่ ถือเป็นมนต์เสน่ห์อย่างหนึ่งของหัวหิน จนกระทั่งในยุคหนึ่งถือว่า การไปพักตากอากาศที่หัวหินเป็นการแสดงออกซึ่งความมีหน้ามีตาในสังคม

จากการสำรวจศักยภาพการลงทุนทางด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ประเมินภาพลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ของหัวหินว่า การเป็นสถานที่ตากอากาศแห่งแรกของประเทศไทยจัดเป็นศักยภาพอย่างหนึ่งของหัวหิน

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ ตำนานหรือบ้านพักชายทะเลของเจ้านายพระองค์ต่าง ๆ แทบจะไม่มีให้เห็น แต่ประวัติศาสตร์ของชุมชนยังคงเป็นที่รับรู้ของคนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ทรงประทับอยู่ ณ พระราชวังไกลกังวล ทำให้ภาพลักษณ์ของความเป็นเมืองเจ้าของหัวหิน ยิ่งมีความเด่นชัดขึ้น

จากการสัมภาษณ์ คุณณัชชา สันสารา ได้กล่าวถึงการนำเอาภาพลักษณ์ดังกล่าวของหัวหินไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

“concept ของหัวหินที่เรานำเสนอคือ เป็นรีสอร์ทสำหรับคนชั้นสูง สำหรับเจ้านาย มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีความหรูหรา เราเน้นความแตกต่างจากทะเลที่อื่นคือ เป็นเมืองเจ้า เป็นรีสอร์ทที่มีระดับ อยู่ในเกรด A หรือ B+ กลุ่มที่มาอาจต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูง เราจะเน้นถึง

ความเป็นที่พุดากอากาศแห่งแรก มีสนามกอล์ฟแห่งแรก มี brand เรามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อม และเน้นถึงควมมีระดับ...”

(นัชชา สันสรา, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2545)

แต่ปัญหาอย่างหนึ่งของภาพลักษณ์ทางประวัติศาสตร์นี้ ซึ่งปัจจุบันได้คลายลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนไทยรุ่นหลัง จุดหนึ่งเนื่องจากการไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องประวัติศาสตร์ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่รู้ ๆ กันอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก ได้มีตัวแทนของชุมชนให้ความเห็นว่า

“คนไทยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์เท่าไรนัก อาจเป็นเพราะว่ารู้ ๆ อยู่แล้ว ก็เลยเฉย ๆ ไม่ค่อยใส่ใจ อย่างที่หัวหินนี่ ถ้าเป็นผู้ใหญ่ก็จะรู้ อย่างคนต่างชาติเขาไม่เคยมาบ้านเรา แต่เขาศึกษา ให้ความสำคัญกับเรื่องประวัติศาสตร์ก็จะเข้าใจ ถ้าไม่รณรงค์ทางนี้ สักวันเรื่องประวัติศาสตร์อาจจะหายไปก็ได้ แต่ในขณะที่เดียวกันถ้าจะให้มันเป็นจุดขายก็ต้องปรับ เพราะเรื่องเจ้านายไม่ค่อยเข้ากับยุคสมัย เพราะเป็นของเจ้านายก็เข้าไปดูไม่ได้ ไม่ได้เป็นสาธารณะ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2545)

ค. หัวหิน : บ้านเกิดของโผน กิ่งเพชร

โผน กิ่งเพชร เป็นนักมวยแชมป์โลกคนแรกของชาวไทย เป็นบุคคลที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยอย่างมาก และเป็นความภาคภูมิใจของชาวหัวหิน ดังนั้น โผน กิ่งเพชร จึงเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของหัวหินเช่นเดียวกัน ในฐานะของผู้ที่ทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยและชุมชน

ในการนำเสนอภาพลักษณ์ในการเป็นชุมชนบ้านเกิดของโผน กิ่งเพชร ได้มีการนำเสนอหลายอย่าง เช่น การสร้างอนุสาวรีย์ โผน กิ่งเพชร, การจัดงานประเพณีสงกรานต์ โดยใช้ชื่อว่า “เที่ยวสงกรานต์ ถิ่นบ้านโผน”

แต่ทั้งนี้ เอกลักษณ์นี้ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักเท่าใดนัก ส่วนใหญ่ผู้ที่รู้และเข้าใจถึงเอกลักษณ์นี้ยังคงอยู่ในระดับคนในชุมชนมากกว่า

คุณชนะการณ ออสุวรรณ ตัวแทนจากบริษัท Western Tour Hua-Hin ได้กล่าวไว้ว่า “เอกลักษณ์เรื่องโผนนี้ ยังไม่มีผลเด่นชัดในตลาดระดับโลก ยังไม่ค่อยมี attraction เท่าไร อาจเพราะทาง ททท. ไม่ได้เน้นในเรื่องนี้ แต่ในตลาดคนไทยอาจจะมีผลอยู่บ้าง มันทำให้คู่มือติดมากขึ้น แต่ว่าตัวนักท่องเที่ยวเองก็ยังไม่ค่อยรู้จัก อาจทำให้ยังรู้สึกว่าโผนยังไม่ใช่ หรือว่ายังไม่ถึงขั้นที่เรียกว่าเป็นเอกลักษณ์ของหัวหินได้เต็มที่”

(ชนะการณ ออสุวรรณ,สัมภาษณ์,17 ธันวาคม 2545)

ดังนั้น เอกลักษณ์ในเรื่องโผน กึ่งเพชรนี้ ยังคงต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นกว่านี้ เพื่อให้เกิดการรับรู้ได้ถึงในระดับของนักท่องเที่ยวด้วย

2.2.สถานที่ท่องเที่ยว

หัวหิน เป็นชุมชนที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยวถือเป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นทุนวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ที่ชุมชนสามารถนำมาใช้เพื่อสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้แก่ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในชุมชนหัวหินมีดังนี้

ก. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

- ทะเลและชายหาด

ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างชื่อเสียงให้กับหัวหิน เพราะคนที่มาเที่ยวหัวหินส่วนใหญ่จะมาเพราะหัวหินเป็นเมืองที่มีทะเลและชายหาดที่สวยงาม สามารถลงเล่นน้ำได้ และยังเป็นแหล่งที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เช่น ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก บริการขี่ม้า เป็นต้น

นอกจากบริเวณชายหาดแล้ว การชมวิวดู ณ จุดชมวิวมุมทะเลต่าง ๆ ก็สามารถสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากบริเวณตอนใต้ของชุมชนจะมีเขาขนาดเล็ก เช่น เขาตะเกียบ ซึ่งได้มีการทำจุดชมวิวให้แก่นักท่องเที่ยว โดยมองจากจุดชมวิวบนเขาจะเห็นภาพทะเลและชายหาดหัวหินในมุมกว้าง และมีอากาศสดชื่นมาก นอกจากนี้ที่เขาตะเกียบ ยังเป็นที่ตั้งของวัดเขาตะเกียบ มีพระพุทธรูปจำลอง มีการสร้างรูปเคารพเจ้าแม่กวนอิม และหลวงปู่ทวด (อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง) โดยผู้มีจิตศรัทธาได้มากราบไหว้เป็นจำนวนมาก

ชายหาดที่มีชื่อเสียงของหัวหิน ได้แก่ ชายหาดหัวหิน (ทางลงบริเวณข้างโรงแรมโซฟิเทล), สวนสนประดิพัทธ์, เขาตะเกียบ, เขาเต่า เป็นต้น

ภาพที่ 13 สวนสนประดิพัทธ์

- เขานินเหล็กไฟ

เป็นเทือกเขาขนาดย่อม สูง 162 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีเนื้อที่ 352 ไร่ อยู่ทางด้านตะวันตกของชุมชน ได้มีการจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่ง มีการสร้างจุดชมวิวบนเขานินเหล็กไฟ ซึ่งสามารถมองเห็นทัศนียภาพของตัวเมืองหัวหินได้ มีการสร้างอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นที่เคารพสักการะ มีศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สวนนก รวมทั้งยังจัดทำเป็นศูนย์สุขภาพอีกด้วย

ภาพที่ 14 ชุมชนหัวหินจากจุดชมวิว เขานินเหล็กไฟ

ภาพที่ 15 จุดชมวิว เขาหินเหล็กไฟ

- เขาเต่า

นอกจากชายหาดที่สวยงามแล้วนั้น บริเวณเขาเต่ายังมีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่ วังปลา ซึ่งอยู่ในวัดเขาเต่า เป็นสระน้ำขนาดใหญ่ มีการเลี้ยงปลาสวยและปลาดุกไว้จับกินตัว และในบริเวณเขาเต่ายังมี “โครงการพระราชดำริสวนป่าหาดทรายใหญ่” ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริน สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,000 ไร่ เป็นสวนป่าและศูนย์เพาะเลี้ยงอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและสัตว์ทะเล รวมทั้งมีตำหนักที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถอีกด้วย

ข. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

- พระราชวังไกลกังวล

พระราชวังไกลกังวล ถือเป็นสถานที่อันเคารพสักการะของชาวหัวหิน ใช้เป็นสถานที่ประทับในการเสด็จแปรพระราชฐานของพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ จนถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์ปัจจุบัน

ในช่วงที่ไม่มีการเสด็จแปรพระราชฐาน มีการเปิดให้เข้าชมได้ในบางส่วน (เฉพาะภายนอกพระตำหนัก) เสียค่าธรรมเนียมเข้าชม ผู้ใหญ่คนละ 20 บาท เด็กคนละ 10 บาท โดยสามารถเข้าชมในช่วงเวลา 9.00-16.00 น. ผู้เข้าชมต้องแต่งกายสุภาพ ส่วนบริเวณ “ทะเลน้อย” ในเขตพระราชฐานชั้นนอก ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายของประชาชนอีกด้วย

ภาพที่ 16 พระราชวังไกลกังวล หัวหิน

- สถานีรถไฟหัวหิน

เป็นสิ่งปลูกสร้างมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และยังคงรักษาเอกลักษณ์เดิมไว้ได้มาก ตัวอาคารเป็นไม้มีการแกะสลักอย่างสวยงาม ถือเป็นสถานีรถไฟที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่ง เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป้ายชื่อสถานีรถไฟ “หัวหิน”

ในบริเวณสถานีรถไฟหัวหิน ยังได้มีสิ่งสำคัญอีกคือ “พลับพลาพระมงกุฎเกล้า” เป็นพลับพลาไม้ทรงจัตุรมุข ทาสีครีม หลังคาสีแดง เดิมชื่อว่า พลับพลาสนามจันทร์ ตั้งอยู่ในพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อใช้ทอดพระเนตรการฝึกซ้อมของเสือป่า ต่อมาในปี พ.ศ.2511 ได้มีการรื้อมาปลูกสร้างใหม่ที่หัวหิน เพื่อเป็นที่ประทับในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ยามเสด็จประพาสหัวหินทางรถไฟ

ภาพที่ 17 พลับพลาพระมงกุฎเกล้าฯ

“หัวรถจักรไอน้ำ” ตั้งอยู่ตรงข้ามกับพลับพลาพระมงกุฎเกล้าฯ เรียกว่า รถไฟบอลดีวิน ทำในประเทศอังกฤษ ซึ่งเคยนำมาใช้ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการแสดงไว้เพื่อให้คนรุ่นหลัง ได้ศึกษาวิวัฒนาการของรถไฟไทยอีกด้วย

ภาพที่ 18 สถานีรถไฟหัวหิน

- โรงแรมรถไฟ หัวหิน

โฮเต็ลหัวหินหรือโรงแรมรถไฟหัวหิน ถือว่าเป็นสถานที่สำคัญที่สร้างชื่อเสียงให้กับหัวหิน และเป็นโรงแรมที่อยู่คู่กับหัวหินมาตั้งแต่ยุคแรก ผู้ที่มาหัวหินมักจะต้องมาที่โรงแรมแห่งนี้ ถ้าไม่ได้เข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ของทางโรงแรม อย่างน้อยจะต้องเข้ามาเที่ยวชมและถ่ายรูปภายในโรงแรม โดยเฉพาะพุ่มไม้ตัดรูปช้าง ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของโรงแรมรถไฟเลยทีเดียว โรงแรมรถไฟหรือโฮเต็ลหัวหินนี้ถือว่าเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของหัวหิน แต่ด้วยปัญหาหลายอย่าง และสภาพของโรงแรมมีความชำรุดทรุดโทรมลงไปอย่างมาก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้โอนกิจการของโรงแรมรถไฟให้แก่เอกชนเช่าดูแลในปี พ.ศ.2528 และได้เปลี่ยนเป็นโรงแรม โซฟีเทล เซ็นทรัล หัวหิน และไม่ได้เปิดให้คนภายนอกเข้าเที่ยวชมได้อย่างอิสระเช่นในสมัยก่อน แต่ทั้งนี้ ยังคงมีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ไว้อยู่

ภาพที่ 19 ชุ่มไม้ตัดรูปช้าง ที่โรงแรมรถไฟ หัวหิน

- สนามกอล์ฟหัวหิน

สร้างในทศวรรษสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เดิมเรียกว่า สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน แต่เมื่อหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงใช้ชื่อว่า “สนามกอล์ฟหัวหิน” นับว่าเป็นสนามที่อยู่ในระดับแนวหน้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในภายหลังจะได้ถูกโอนกิจการให้เอกชน คือ บริษัท บุญรอดบริวเวอรี่ เป็นผู้เช่าดูแล แต่ยังคงมีนักท่องเที่ยวและนักกีฬาอล์ฟใช้บริการเป็นจำนวนมาก

- ตลาดฉัตรไทย

ตั้งอยู่บนถนนเพชรเกษม ในยุคหนึ่งถือว่าเป็นแหล่งชุมนุมของคนที่มาเที่ยวหัวหินเลยทีเดียว ปัจจุบันตลาดฉัตรไทย เป็นตลาดจำหน่ายอาหารสด มีอาหารทะเลแห่งอยู่บริเวณส่วนหน้าตลาด เป็นที่นิยมซื้อของฝาก แต่เป็นตลาดที่เปิดขายในช่วงเช้าถึงเย็นเท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 20 บริเวณหน้าตลาดฉัตรไชยในอดีตและปัจจุบัน

2.3.สินค้าและบริการ

ก. สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกของหัวหิน ได้แก่ อาหารทะเลแห้ง ผลิตภัณฑ์เปลือกหอย (ตุ๊กตาหอย) ไม้กวาดปานศรณารายณ์ ขนมหวาน ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นของเอกชน แต่ที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ของหัวหิน ได้แก่ ผ้าไหมพัสตร์ เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีต้นกำเนิดอยู่ที่หัวหิน และเป็นสินค้าที่มีแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น เจ้าของและผู้คิดค้นการพิมพ์ผ้าไหมพัสตร์คือ พลเอกพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าบวรเดช และหม่อมเจ้าหญิงผจงจิตร์ กฤดากร ซึ่งทรงมาตั้งโรงงานผลิตผ้าไหมพัสตร์ที่หัวหิน เมื่อปี พ.ศ.2492 และดำเนินกิจการจนถึงปัจจุบัน

ผ้าไหมพัสดร์เป็นผ้าฝ้ายพิมพ์ลายต่างๆ แต่จะมีการดัดแปลงประดิษฐ์ลายให้เป็นลักษณะของลายไทย มีทั้งผ้าผืนขายเป็นหลา สามารถนำไปตัดเสื้อ ผ้าม่าน ผ้าห่มเบาะเก้าอี้ และสินค้าที่ประดิษฐ์จากผ้าไหมพัสดร์ เช่น ผ้าปูโต๊ะ ชุดผ้ารองจาน ผ้าเช็ดมือ หมอนอิง เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันกรรมวิธีการพิมพ์ลายของผ้าไหมพัสดร์ยังคงใช้การทำด้วยมือ (Hand made) จัดเป็นงานฝีมืออย่างหนึ่ง

ภาพที่ 21 ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมพัสดร์

ปัจจุบันผ้าไหมพัสดร์มีร้านจำหน่ายอยู่ทั้งที่หัวหิน และกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ ในส่วนที่ร้านจำหน่ายเองในหัวหินจะมีที่ตั้งขายอยู่ราว 3-4 ร้าน และบางส่วนมีผู้รับไปจำหน่ายอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมี การเปิดบูธแสดงและขายสินค้าอยู่ตามโรงแรมใหญ่ๆ ในหัวหิน เช่น โรงแรมมาเจสติก รีสอร์ทแอนด์สปา เป็นต้น ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ใหญ่และผู้ที่มาซื้อเป็นประจำอยู่แล้ว ปัจจุบันลูกค้าที่เป็นคนไทยมีมากขึ้น ส่วนชาวต่างชาติมีอยู่บ้าง รวมทั้งมีสื่อมวลชนต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ นิตยสาร เข้ามาติดต่อขอสัมภาษณ์และเยี่ยมชมการผลิต

แหล่งขายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกในหัวหิน ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณทางลงชายหาด ใกล้กับโรงแรม โซฟีเทล เซ็นทรัล ,ตลาดฉัตรไชย ,ตลาดไต้รุ่ง ,ตลาดไนท์บาซาร์ ใกล้โรงแรม Hilton และบริเวณร้าน Golden Place ถนนเพชรเกษม นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งศูนย์สินค้าพื้นเมืองที่เขานินเหล็กไฟอีกด้วย และเมื่อชุมชนได้มีการจัดงานเทศกาลต่างๆ เช่น งานเทศกาลอาหาร ได้มีการจัดแสดงและขายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกภายในงานด้วยเสมอๆ

แต่ทั้งนี้ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกของชุมชนหัวหิน ยังประสบปัญหาในเรื่องของความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ การกระจายสินค้า จุดจำหน่ายสินค้า และการประชาสัมพันธ์ ทำ

ให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักและให้ความสำคัญกับการซื้อหาผลิตภัณฑ์ของชุมชน ที่มีการซื้อเนื่องจากการหาซื้อตามปกติมากกว่าซื้อเพราะสินค้ามีความดึงดูดใจ

ข. อาหาร

อาหาร นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ถือเป็นเอกลักษณ์ในการมาท่องเที่ยวที่หัวหิน เนื่องจากกิจกรรมของผู้ที่มาเที่ยวหัวหินส่วนใหญ่ ยังคงอยู่ที่การพักผ่อนและการกินเป็นหลัก ในยุคแรก ๆ ของหัวหินนั้น ยังเป็นการแสดงฝีมือการทำอาหารของบ้านพักแต่ละบ้าน ที่นิยมทำอาหารและยกสำรับไปฝากกันเพื่อเป็นการแสดงฝีมือประกวดประชันกันของบ้านต่าง ๆ

ในยุคต่อมา เรื่องของอาหารก็ยังคงนับว่าเป็นปัจจัยที่สร้างชื่อเสียงให้กับหัวหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “โฮเต็ลหัวหิน” ที่มีอาหารในรูปแบบของยุโรปหรือที่นิยมเรียกกันว่า เป็นอาหารฝรั่ง ทั้งลำดับของมื้ออาหารที่มี มื้อเช้า มื้อกลางวัน มื้อบ่าย (เป็นช่วงรับประทานอาหารว่าง) และมื้อเย็น รวมทั้งรูปแบบอาหาร นอกจากอาหารฝรั่งที่บริการในโรงแรมแล้วนั้น ยังมีอาหารประเภทหมูแฮม แยมผลไม้ ขนมปัง ที่ขึ้นชื่อของโรงแรมอีกด้วย

หัวหิน นับว่าเป็นแหล่งที่มีร้านอาหารที่มีชื่อเสียงอยู่หลายร้าน และร้านอาหารจำนวนมากเป็นร้านเก่าแก่อยู่กับหัวหินมานาน นักท่องเที่ยวที่มาเยือนหัวหินมักจะอุดหนุนร้านเจ้าประจำอยู่เสมอ ร้านอาหารที่ขึ้นชื่อของหัวหิน เช่น ร้านโกทิ ร้านธราจันทร์ ร้านก๋วยเตี๋ยวเปิด นายปิว ภัตตาคารไต้เปียง เป็นต้น

ร้านอาหารในหัวหินส่วนใหญ่เป็นร้านค้าที่มาตั้งร้านในช่วงที่มี “ราชวงศ์น้อย” (หลังพระราชวังไกลกังวลในยุคหนึ่ง) ต้อนรับอาหารเหล่านี้มาจากภายหลังที่มาเปิดกิจการในย่านการค้าของหัวหินเอง รสชาติอาหารจึงขึ้นชื่อ จนกลายเป็นธรรมเนียมว่ามาหัวหินต้องมาร้านนี้ ร้านนี้

แหล่งอาหารที่ขึ้นชื่อของหัวหิน นอกเหนือไปจากร้านอาหารเก่าแก่ต่าง ๆ แล้ว ยังมีย่านตลาดนัดเช้า ที่จำหน่ายอาหารในช่วงกลางวัน และ ตลาดโต้รุ่ง มีการจำหน่ายสินค้าในช่วงเย็น จนถึงดึก ส่วนใหญ่เป็นร้านประเภทรถเข็น อยู่ใกล้กับตลาดนัดเช้า เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่ออกมาหาอาหารรับประทานในมื้อเย็น

ภาพที่ 22 ตลาดโต้รุ่งในอดีตและปัจจุบัน

จากเอกลักษณ์ด้านอาหารของหัวหิน จึงทำให้เกิดการนำเอาเอกลักษณ์นี้ไปทำเป็นทุนวัฒนธรรม โดยการจัดงาน "เทศกาลอาหารหัวหิน" ขึ้น ซึ่งเป็นงานออกร้านกลางแจ้ง โดยจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี มีร้านอาหารต่าง ๆ ในชุมชนหัวหิน และจากโรงแรมต่าง ๆ มาเข้าร่วมในการออกร้าน รวมทั้งมีเวทีการแสดงต่าง ๆ อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังได้มีการคิดคำขวัญ หรือ slogan เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ด้านอาหารของหัวหิน คือ "เที่ยวหัวหิน กินปูม้าอร่อยที่สุดในโลก" เป็นการชูจุดขายทางด้านอาหารทะเลของหัวหินว่ามีรสชาติอร่อย สะอาด

ค. กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว

กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาหัวหินส่วนใหญ่เน้น ยังคงอยู่ที่การพักผ่อนเป็นส่วนมาก ซึ่งสอดคล้องกับภาพลักษณ์ของหัวหินที่เป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่ไม่ต้องกรกิจกรรมมากนัก กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวจึงเน้นที่การพักผ่อนท่ามกลางบรรยากาศที่ร่มรื่น การรับประทานอาหาร การเที่ยวชมทัศนียภาพของเมือง การเล่นกีฬาเบา ๆ การหาซื้อของฝาก เป็นต้น ซึ่งได้มีการนำเอาเอกลักษณ์มาใช้เป็นทุนวัฒนธรรมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ดังนี้

- การขี่ม้าเช่า

จากความนิยมในการขี่ม้าเที่ยวเล่นริมชายหาดหัวหินในอดีต ได้เป็นทุนวัฒนธรรมในอาชีพให้บริการขี่ม้าเช่าของชาวหัวหิน ซึ่งเริ่มมีอาชีพดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 โดยนายผูกบวบหอม เป็นผู้เริ่มเอาม้าออกมาให้ผู้มาเที่ยวหาดหัวหินเช่าขี่ คือ เจ้าสำอองค์ เป็นม้าลูกผสม โดยคิดค่าเช่าชั่วโมงละ 1 บาท แต่ถ้าเป็นเด็ก ๆ ก็คิดเพียง 50 สตางค์

ในระยะแรกนั้น การขี่ม้าเช่าเลียบชายหาดนั้นได้รับความนิยมอย่างมาก ถึงกับต้องมีการรอต้อนรับกันเพื่อขี่ม้า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเด็กและวัยรุ่น รวมถึง การถ่ายรูปคู่กับม้านับว่าเป็นที่นิยมมากเช่นกัน

ในปัจจุบัน มีผู้ที่ทำกิจการม้าเช่าขี่บริเวณหาดหัวหินมีอยู่หลายรายด้วยกัน ราคาเช่าปัจจุบันอยู่ที่ 100 บาท ต่อ 15 นาที (ชั่วโมงละ 300-400 บาท) และถ่ายรูปคู่กับม้าริมชายหาดภาพละ 20 บาท แม้ว่าการขี่ม้าเลียบชายหาดหัวหินคลายความนิยมลงไปเมื่อเทียบกับในระยะแรก ผู้ที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติมากกว่าคนไทย แต่การขี่ม้าเช่ายังคงเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของหัวหินไปอีกนาน

ภาพที่ 23 การขี่ม้าเช่าริมชายหาด

- กิจกรรมเพื่อสุขภาพและ Spa

กิจกรรมที่น่าสนใจอย่างหนึ่งและกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากของผู้ที่มาพักผ่อนคือ กิจกรรมเพื่อสุขภาพ ทำให้หัวหินมีรีสอร์ทเพื่อสุขภาพและศูนย์ดูแลสุขภาพ (Spa) เกิดขึ้นหลายแห่ง ทั้งในระดับโรงแรมจนถึงผู้ประกอบการรายย่อย เนื่องจากหัวหินเป็นเมืองที่มีศักยภาพพร้อมสำหรับกิจกรรมดังกล่าว ทั้งบรรยากาศที่สวยงามเงียบสงบ ทำให้ผู้มาใช้บริการรู้สึกผ่อนคลายและภาพลักษณ์ของเมืองที่เป็นเมืองเพื่อพักผ่อนตากอากาศของคนระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกันกับภาพลักษณ์ของธุรกิจให้บริการประเภทนี้รวมถึงค่านิยมของผู้ใช้บริการ จากนโยบายของการท่องเที่ยวฯ ที่พิจารณาแล้วว่าพื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีศักยภาพในการทำรีสอร์ทสุขภาพได้ และมีแผนในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวประเภทรีสอร์ทสุขภาพขึ้นในพื้นที่ เพราะนอกจากจะมีความพร้อมเหมาะสมในเรื่ององค์ประกอบต่าง ๆ แล้ว กระแสของกิจกรรมการดูแลสุขภาพยังเป็นที่ยอมรับอย่างมากทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างชาติ

แต่ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวยังมีปัญหาเรื่องมาตรฐานของรีสอร์ท ความชำนาญของผู้ให้บริการ และค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ เป็นเรื่องที่ควรได้รับการดูแลเพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวนี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

2.4 ประเพณีการละเล่น

ประเพณีถือว่าเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของหัวหินที่ได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากกระแสของการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย ประเพณีต่าง ๆ จึงได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีก ที่ชุมชนหัวหินก็มีประเพณีต่าง ๆ ทั่วไปอย่างเช่นเดียวกับชุมชนภาคกลางอื่น ๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น ถึงแม้ว่าเรื่องประเพณีของหัวหินจะยังไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด แต่ทั้งนี้ ประเพณีที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของหัวหินนี้ ยังไม่ปรากฏหลักฐานเด่นชัดว่ามีในท้องถิ่นอื่นเช่นเดียวกัน ประเพณีและการละเล่นที่ได้รับการส่งเสริมในตอนนี้ ได้แก่ ประเพณีการละเล่นผีฟุ้งได้ และประเพณีการส่งกบาลทางน้ำ หรือเรียกว่า ประเพณีทำบุญทะเล ซึ่งเป็นประเพณีที่เกี่ยวกับความเชื่อของชาวบ้าน ซึ่งยังมีการจัดขึ้นอยู่บ้าง และมีโครงการที่จะฟื้นฟูประเพณีนี้ขึ้นมาอีก

ประเพณีทำบุญทุ่งและประเพณีส่งกบาลทางน้ำ(ทำบุญทะเล)

นอกจากนี้ ยังมีประเพณีการทำบุญทุ่ง ซึ่งเป็นงานบุญที่เกี่ยวกับการบูชากราบไหว้ต้นข้าวที่เปรียบเสมือนแม่โพสพผู้มีบุญคุณต่อมนุษย์ แต่ปัจจุบันได้เสื่อมหายไปหมดแล้ว

"บางท่านได้กล่าวถึงประเพณีนี้ว่า เป็นการสะเดาะเคราะห์ปล่อยผีปล่อยไข่ โดยปั้นดินเหนียวเป็นรูปผู้หญิงผู้ชายสวมเสื้อผ้าแล้วเขียนชื่อคนในบ้าน ตีคบนตุ๊กตาดินเหนียวนั้น ใส่ลงในกระบอกไม้ไผ่ผ่าซีก พร้อมด้วยพริก กะปิ หอม กระเทียม เกลือ แล้วนำไปปล่อยหรือวางไว้เพื่อคนในบ้านจะได้ไม่ป่วยไข้ มีการนิมนต์พระมาสวดบังสุกุล ชาวบ้านนำอาหารปิ่นโตมาร่วมถวายพระ และรับประทานอาหารร่วมกัน หลังจากนั้น พระได้ให้ศีลให้พร จึงเป็นอันเสร็จพิธี"

(เทศบาลตำบลหัวหิน, กองวิชาการและแผนงาน, 2545:74)

ประเพณีอีกอย่างที่เป็นการสะเดาะเคราะห์คล้ายกับการทำบุญทุ่ง คือ ประเพณีส่งกบาลทางน้ำ หรือ ทำบุญทะเล

"มีการนำเอาท่อนกลั้วมาเย็บเป็นกระทงแต่เป็นรูปเหลี่ยม พร้อมกับเอาดินเหนียวมาปั้นเป็นรูปชายหญิง มีดอกไม้เครื่องหอมใส่ลงในกระทง แล้วก็ลอยลงทะเลไป"

(สุมล อีภินิหาร, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2545)

ส่วนการละเล่นพื้นบ้านนั้น จะเล่นกันในช่วงวันสงกรานต์ มีการละเล่นหลายอย่าง เช่น เล่นลูกช่วง ชักเย่อ สะบ้า เล่นพวงมาลัย มอญรำ เข้าแม่ศรี เป็นต้น

"จะเล่นกันก็ช่วงสงกรานต์ จะมืงาน 5 วัน จะมีเล่นลูกช่วง ทอยสะบ้า พอค้ำๆก็จะเล่นพวงมาลัย ผู้หญิงจะมีเข้าแม่ศรี พวกผู้ชายก็จะเข้าลิงลมแล้วชอบแห่แม่ศรี ชอบร้องเพลงสาวเครือฟ้าให้แม่ศรีรำ"

(แหล่งเดิม, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2545)

นอกจากนี้ยังมีการละเล่นอีกอย่างที่น่าสนใจ คือ การละเล่นผีฟุ้งได้ โดยนายประจันต์ กระแสสินธุ์ ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า ยังไม่เคยปรากฏว่ามีการละเล่นชนิดนี้ในท้องถิ่นอื่น นอกจากที่หัวหินเท่านั้น

ประเพณีการละเล่นผีฟุ้งได้

การละเล่นผีฟุ้งได้นั้น แต่เดิมเป็นที่นิยมเล่นในช่วงสงกรานต์ หลังจากที่ชาวบ้านได้ทำบุญที่วัดในช่วงเช้า และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในช่วงบ่ายแล้ว พอตกค่ำชาวบ้านก็จะออกมารวมตัวกันตามชายหาดหัวหินบ้าง หรือตามลานกว้างบ้าง เพื่อร่วมการละเล่นต่าง ๆ เช่น เข้าแม่ศรี เข้าลิงลม รวมถึงผีฟุ้งได้

การละเล่นผีฟุ้งได้จะไม่จำกัดเพศและจำนวนผู้เล่น อาจมีตั้งแต่ 10-40 คนก็ได้ แต่งกายแบบชาวบ้านพื้นเมืองทั่วไป หัวหน้าที่อยู่หัวแถวและคนสุดท้ายที่อยู่ปลายแถวจะถือได้ที่จุดไฟแล้ว ทุกคนจะจับมือแบบมัดข้าวต้ม เพื่อให้แถวไม่ขาดง่าย คนที่อยู่หัวแถวจะเป็นผู้ร้องเพลงนำ ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านมีหลายท่อนหลายตอน แล้วแต่คนที่ร้องนำ เมื่อหัวหน้าร้องนำ ลูกแถวก็จะร้องรับตาม หัวหน้าจะถือได้วิ่งออกนำ ลูกแถวก็จะวิ่งตามกันเป็นแถวยาว บางครั้งมีการแปรขบวนโดยในช่วงกลางแถว ลูกแถวสองคนจะชูแขนขึ้นสูง เพื่อให้หัวหน้าลอด แล้วลูกแถวคนอื่นๆก็จะลอดตามกันจนหมดแถว

ที่มาของการละเล่นผีฟุ้งได้นั้น บางท่านบอกว่า อาจจะมาจากการเห็นดาวตก ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มแสงทอดยาว ส่วนหัวจะใหญ่และส่วนปลายจะเล็กลงเรื่อย ๆ เป็นหางพุ่งลงมา จากฟ้า ซึ่งคนสมัยนั้นเข้าใจว่าเป็นผี ลำแสงที่เห็นก็สว่างเหมือนกับแสงใต้ จึงได้คิดประดิษฐ์เป็นการละเล่นพื้นบ้าน บางท่านบอกว่า เนื่องจากการละเล่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์หรือวันปีใหม่ไทย เป็นการละเล่นเพื่อขับไล่ผีสงและความชั่วร้ายต่าง ๆ ให้หมดไปพร้อมกับปีเก่า และเป็นการรับสิ่งดี ๆ ที่จะเข้ามาในปีใหม่

ตัวอย่างของเพลงพื้นบ้านที่ร้องในการละเล่นผีฟุ้งได้

“เข้าเฮลละไล	เฮลละลา	เฮไลเฮลา	สาละพาเฮไล
ทำบุญตักบาตร	เข้าวัดฟังธรรม	วันตรุษสงกรานต์	เราก็มามาเฮไล
เข้าเฮลละไล	เฮลละลา	เฮไลเฮลา	สาละพาเฮไล
ปีนี้ล้มล้ำ	ปีหน้าล้มโอ	ลุงมาป่าใหญ่	ทำอะไรแดงโม”

ภาพที่ 10 ภาพแสดงการละเล่นผีฟุ้งได้

ประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้ อาจยังไม่สามารถทำการละเล่นในกลุ่มชาวบ้านโดยทั่วไป อย่างเช่นในอดีต จึงทำให้การนำประเพณีเหล่านี้มาใช้เป็นทุนวัฒนธรรม จะอยู่ในรูปแบบของการแสดงในงานเทศกาลต่างๆ เช่น การละเล่นผีฟุ้งได้ ที่เคยเล่นกันในช่วงสงกรานต์ แต่ปัจจุบันจะเป็นการแสดงในช่วงวันสงกรานต์

“อย่างในสมัยก่อนจะมีการละเล่นมาก สมัยก่อนยังไม่มีสถานบันเทิง การละเล่นเหล่านี้มันเป็นการคลายเครียดแล้วก็สร้างความสามัคคีให้คนท้องถิ่น พอว่างงานก็เล่นกันแต่ปัจจุบันนี้หายไปเกือบหมดแล้ว จะเห็นได้ก็ในงานเทศกาล อย่างช่วงปีใหม่ สงกรานต์ แต่เป็นรูปแบบการแสดงโชว์มากกว่า แต่ก็ยังจัดไม่ค่อยแน่นอน”

(บัญชา เลหาหวุตรมชัย,สัมภาษณ์,3 พฤศจิกายน 2545)

“พวกประเพณีการละเล่นยังมีน้อยอยู่ อย่างเช่นพวกผีฟ่งได้ ก็ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักเท่าไร เทศกาลในการเล่นก็ยังน้อยและยังไม่โดดเด่น แต่เป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าจะระดมความคิดให้มากขึ้นกว่านี้”

(ชนะการณ ออสุวรรณ,สัมภาษณ์,17 ธันวาคม 2545)

แต่ทั้งนี้ ในเรื่องประเพณีการละเล่นของหัวหินนั้น ยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าใดนัก จึงควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีมิให้สูญหายไป

ตอนที่ 2 การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชน

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน เข้ามามีบทบาทในการพิจารณาคัดเลือกเอกลักษณ์ที่ต้องการนำมาสื่อความหมาย รวมไปถึงวิธีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ต่างๆ โดยมีหน่วยงานหลัก ดังนี้

ภาครัฐ

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 2

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่เข้ามาดูแลจัดการในเรื่องของการท่องเที่ยวโดยตรง สำหรับสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ เพชรบุรี หัวหินและชะอำ

- เทศบาลตำบลหัวหิน

เป็นหน่วยงานด้านการปกครองของชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนอย่างมาก และเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจการภายในชุมชนมาตั้งแต่เดิม รวมถึงกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาคเอกชน

- ชมรมธุรกิจ/ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวท้องถิ่น

ที่ชุมชนหัวหิน มีการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพต่างๆในรูปแบบชมรม และมักจะเป็นการรวมตัวกันระหว่างผู้ประกอบการในหัวหินและชะอำ เช่น ชมรมธุรกิจโรงแรม ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์หัวหินชะอำ เป็นต้น

- สื่อมวลชนท้องถิ่น

สื่อมวลชนท้องถิ่นในชุมชนที่ใช้ข้อมูลประกอบการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สื่อโทรทัศน์ (Cable TV) ได้แก่ สถานีโทรทัศน์จีเอ็มเอ็มทีวี (GTV) และสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ หัวหินสาร เป็นสื่อมวลชนที่มาจากเครือข่ายเดียวกัน และทีมงานบริหารจะมาจากคนท้องถิ่นของชุมชนหัวหิน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญกลุ่มหนึ่งในการนำเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ และเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ชาวบ้าน รวบรวมและนำเสนอความคิดเห็นของชาวบ้านไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมายเอกลักษณ์

เมื่อได้มีการสร้างเอกลักษณ์แล้ว จำเป็นต้องมีการสื่อสารออกไปเพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับเอกลักษณ์นั้น ๆ เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินนั้น มีทั้งที่เป็นเอกลักษณ์พื้นฐานของชุมชน และมีการพยายามสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้มีการดึงเอาเอกลักษณ์มาทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวเหมือนและต่างกันไป ซึ่งจะมีผลต่อการสื่อความหมายเอกลักษณ์ เพราะแต่ละหน่วยงานได้มีการให้ความสำคัญในการวางแผนนโยบายและจัดกิจกรรมเพื่อสื่อความหมายเอกลักษณ์ต่าง ๆ กันไป

นโยบายหลักจากส่วนกลาง

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 (ปี พ.ศ.2545-2549) และแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้มีการกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

1. เป้าหมายกลยุทธ์ทางการตลาด และขยายบริการด้านการท่องเที่ยว

ได้มีการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก และจัดให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดอันดับ 2 ในเขตภาคกลาง โดยมีแผนดังนี้

- มีการให้พัฒนาแนวความคิด (Theme) หรือเรื่องราว (Story) ให้เป็นจุดขายที่น่าสนใจ และชัดเจนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว ก่อนที่จะนำไปทำแผนการตลาดและแผนกายภาพ
- มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบพหุประสงค์ (Multi - purpose) หรือ Combination tour ในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะใช้เวลาในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลเป็นเวลานาน จึงให้มีกิจกรรมการวางแผนการเดินทาง สิ่งดึงดูดใจเฉพาะด้าน เช่น วัฒนธรรม, สุขภาพและความงาม, กีฬา, บ้านเทิง

2. กลยุทธ์การท่องเที่ยวยั่งยืน

เป็นกลยุทธ์เชิงรุกด้านกายภาพเพื่อขยายสาธารณูปโภค โดยมีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดอันดับ 2 ในเขตภาคกลาง

จากแนวทางและนโยบายดังกล่าวนี้ จึงส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวต่างๆ รวมไปถึงการสื่อความหมายเอกลักษณ์ ที่จะหาจุดที่จะนำมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงเอกลักษณ์ต่างๆของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายหรือตลาดนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวฯ ได้มีแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ของหัวหิน โดยเน้นในตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก คุณณัชชา สันสารา ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“เอกลักษณ์ในพื้นที่ ๆ เรานำมาโปรโมท คือว่าเป็นที่พักตากอากาศแห่งแรก มีสนามกอล์ฟแห่งแรก มีแบรนด์ (brand) มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม กิจกรรมส่วนใหญ่จะจัดให้เป็น concept ของงานนานาชาติ เพราะเราเน้นตลาดต่างชาติ จุดเด่นในพื้นที่คือ ทะเล ชายหาด

สนามกอล์ฟ และสปา แต่อย่างหลัง ๆ นี้ เอกชนจะเป็นคนจัดทำ ส่วน ททท. จะรับหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ให้”

(ณัชชา สันสารา,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

แผนการตลาดทางการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ การเลือกเอกลักษณ์ที่จะนำมาทำการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากจะอยู่ที่ปัจจัยหลักในด้านนโยบายหลักและการเลือกตลาดนักท่องเที่ยวแล้วนั้น ก็ยังขึ้นอยู่กับแนวทางของแผนการตลาดการท่องเที่ยวในปีนั้น ๆ ด้วย

“อย่างในปี 2546 นี้ เรามี theme คือ Unseen Thailand ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจุดที่ยังไม่เคยไป อย่างเช่นที่หัวหิน ก็จะมีเขาดินเหล็กไฟ

(แหล่งเดิม,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

ดังนั้น ในการนำเอกลักษณ์ต่างๆ มาใช้นำเสนอเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น นอกเหนือไปจากการพิจารณาเอกลักษณ์ที่ชุมชนมีอยู่แล้วและเอกลักษณ์ที่ชุมชนพยายามสร้างขึ้นใหม่ ยังจะมีปัจจัยด้านนโยบายของส่วนกลางเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งจะส่งผลถึงแนวทางในการคัดเลือกเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับนโยบาย และรูปแบบในการสื่อความหมายอีกด้วย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ได้มีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ ดังนี้

2.3 วิธีการสื่อความหมาย

2.3.1 การใช้คำขวัญและสโลแกน (slogan)

ก. “ หัวหินถิ่นมนต์ขลัง ทะเลสวย นักมวยดัง พระราชวังดงาม”

เป็นคำขวัญมีมาจากโครงการประกวดออกแบบ Logo และคำขวัญรณรงค์การท่องเที่ยว ซึ่งจัดขึ้นในปี พ.ศ.2536 แต่เดิมนั้น มีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นสื่อคำขวัญในปีการท่องเที่ยวหัวหิน 2537 ทางเทศบาลตำบลหัวหินได้ประกาศให้ชาวบ้านร่วมกันส่งผลงานเข้าประกวด ถือว่าเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอเอกลักษณ์ชุมชน โดยมีคณะกรรมการจากทางเทศบาล และคณะกรรมการจากการท่องเที่ยวฯ ซึ่งคำขวัญที่ได้รับรางวัลชนะเลิศคือ

“ปีการท่องเที่ยวหัวหิน เวะถิ่นเมืองขลาง ทะเลสวย นักมวยดัง พระราชวังดงาม”

โดยมีรูปภาพประกอบเป็นรูปชาย-หญิง พนมมือไหว้ และนกพิราบ ผลงานนี้เป็นของคุณ เกียรติชัย เตโช

ต่อมาภายหลังได้มีการใช้คำขวัญดังกล่าวนี้ เป็นคำขวัญประจำชุมชนหัวหิน แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนเป็น “หัวหินถิ่นมนต์ขลาง ทะเลสวย นักมวยดัง พระราชวังดงาม” และใช้มาจนถึงปัจจุบัน

คำขวัญนี้ถือเป็นการรวบรวมเอาจุดเด่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์พื้นฐานของหัวหิน มีการกล่าวถึง ทะเล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันดี นักมวย หมายถึง โผน กิ่งเพชร และพระราชวัง หมายถึง พระราชวังไกลกังวล หัวหิน

ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่คำขวัญดังกล่าวในสื่อต่าง ๆ ของหัวหิน เช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับ จุลสาร รวมไปถึงการใช้สื่อเคเบิลทีวี คนหัวหินส่วนใหญ่จะรู้จักคำขวัญนี้เป็นอย่างดี แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่นำคำขวัญนี้มาเผยแพร่ ยังคงเป็นในกลุ่มของท้องถิ่น เช่น เทศบาลฯ สื่อมวลชน มากกว่า ในส่วนของการท่องเที่ยวฯ

ข. Queen of Tranquility “ราชินีแห่งความสงบ”

เป็นสโลแกน (slogan) ที่ทางการท่องเที่ยวฯ ได้ตั้งให้กับหัวหิน เพื่อใช้เป็นจุดขายของหัวหิน ใช้ในการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกันกับภาพลักษณ์ของหัวหิน ว่าเป็นเมืองที่มีความสงบ และถือเป็นการกำหนด Theme ของหัวหิน ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบสงบอีกด้วย

เมื่อทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เข้ามาเป็นผู้จัดระบบตามรูปแบบอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว หัวหิน ได้ถูกจัดให้อยู่ในประเภทของเมืองท่องเที่ยวแบบสงบ ซึ่งจะเน้นการพักผ่อน เป็นกลุ่มครอบครัว ไม่เน้นกิจกรรมหนักหรือกิจกรรมแบบผจญภัย (adventure) ประกอบกับเอกลักษณ์พื้นฐานด้านประวัติศาสตร์การเป็นเมืองเจ้าของหัวหิน ยิ่งทำให้ภาพลักษณ์ของความสงบและการพักผ่อนแบบผู้ดีไปด้วยกันได้เป็นอย่างดี

ค. Royal Paradise

เป็นแผนการรณรงค์ของการท่องเที่ยว ในปีนี้ (พ.ศ.2546) ที่ได้มีการแบ่งโซนการท่องเที่ยวของหัวหินกับสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงกัน โดยมีจุดเด่นคือ เป็นเขตการท่องเที่ยวที่มีพระราชวังอยู่ถึง 4 แห่งในพื้นที่ แสดงถึงการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่นิยมของพระมหากษัตริย์มาหลายรัชกาล ซึ่งสอดคล้องกันกับการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ทรงประทับอยู่ ณ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน ยิ่งเป็นการย้ำให้เห็นถึงภาพลักษณ์ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งกระแสและนโยบายการรณรงค์สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากขึ้น ทำให้แผนการรณรงค์นี้ สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

“อย่างในตอนนี้เรามี brand image คือ “แดนฝัน ทะเลวัง” เป็น Royal Paradise ถ้านับตั้งแต่เพชรบุรีถึงประจวบฯ มีวังถึง 4 วังในพื้นที่ คือ พระนครคีรี พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน พระราชวังไกลกังวล และพระที่นั่งที่ถ้ำพระยานคร (พระที่นั่งคูหาคฤหาสน์) ที่ประจวบฯ ตรงนี้มีสองที่ที่เกี่ยวข้องกัน ก็ที่วังไกลกังวลกับมฤคทายวัน..”

(ณัชชา สันสารา,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

จากแผนการรณรงค์นี้ ได้มีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว คือ กลุ่มพระราชวังที่อยู่ในพื้นที่ รวมถึงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ เช่น ที่หัวหินจะมีสถานีรถไฟ พลับพลาพระมงกุฎเกล้า เป็นต้น

ง. แผนการรณรงค์ “เที่ยวหัวหิน กินปูม้าอร่อยที่สุดในโลก”

เป็นแผนการรณรงค์ที่ทางชมรมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์หัวหินชะอำ ได้ริเริ่มขึ้น โดยเลือก “ปูม้า” ให้เป็นสัญลักษณ์ของอาหารทะเล ซึ่งจะหมายความว่า ปูม้านั้นสะอาด เนื้อขาว เนื่องจากชายทะเลหัวหินนั้นปราศจากมลพิษ ไม่มีอุตสาหกรรมหนัก ดังนั้นอาหารทะเลของหัวหินนั้นอร่อยและสะอาด

แผนการรณรงค์นี้ ได้มีการเผยแพร่โดยใช้สติ๊กเกอร์และป้ายต่าง ๆ มีการติดป้ายที่ร้านอาหาร รถรับจ้าง หรือร้านค้าต่าง ๆ ในหัวหิน

ภาพที่ 25 สติ๊กเกอร์ของแผนรณรงค์

1.2.2 การใช้นโยบาย

ก. การใช้นโยบายรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาตินับว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนหัวหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทะเลและชายหาด จึงต้องมีนโยบายต่าง ๆ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้ เพื่อให้ทะเลสวยยังคงเป็นเอกลักษณ์ของหัวหินได้ ซึ่งเป็นวิถีทางหนึ่งในการรักษาเอกลักษณ์ให้ยังคงอยู่และเป็นไปอย่างที่ได้สื่อสารออกไป ตัวแทนจากเทศบาลตำบลหัวหิน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“อย่างเรื่องดูแลความสะอาดชายหาดก็จะมีกิจกรรมทุกวันพุธ หาดทรายจะปิดทำความสะอาด สะอาด จะมีเจ้าหน้าที่ของเทศบาลทำความสะอาด รักษาสิ่งแวดล้อม หรือบางที่อาจมีจ้างแรงงานเข้ามาช่วยทำบ้าง”

(ผกา เดชะปัญญา, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545)

นอกจากกิจกรรมรักษาความสะอาดของชายหาดแล้ว ในช่วงปี พ.ศ.2535 มีการออกกฎหมายควบคุมสิ่งแวดล้อม เพื่อควบคุมมลภาวะและสิ่งแวดล้อมของหัวหินอีกด้วย

ข. การรณรงค์ให้ใช้ผ้าไหมพัสดร์

เนื่องจากทางหน่วยงานราชการได้มีนโยบายให้ข้าราชการแต่งกายด้วยชุดผ้าไทยทุกวันศุกร์อยู่แล้ว ดังนั้น ข้าราชการที่ชุมชนหัวหินจึงได้นำผ้าไหมพัสดร์มาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายแทน เพื่อเป็นการรักษาและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของหัวหิน ทั้งยังเป็นกรรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจผ้าไหมพัสดร์อีกด้วย

นอกจากกลุ่มข้าราชการที่สวมชุดตามระเบียบแล้วนั้น ยังมีกลุ่มพนักงานโรงแรมได้สวมเครื่องแบบซึ่งตัดเย็บจากผ้าไหมพัสเตอร์ กลุ่มแม่ค้าในตลาดหัวหิน รวมถึงชาวบ้านทั่วไป แต่ทั้งนี้ส่วนใหญ่มักสวมใส่เพื่อออกงาน

แต่การรณรงค์ให้ใช้ผ้าไหมพัสเตอร์ ยังประสบปัญหาเรื่องราคาที่ยังค่อนข้างสูงเนื่องจากเป็นงานฝีมือ และรูปแบบของการตัดเย็บที่ยังมีน้อย ทำให้ยังมีการซื้ออยู่ในกลุ่มและโอกาสที่จำกัดเท่านั้น

ค. การสร้างมาตรฐานการบริการ

การสร้างมาตรฐานของการบริการต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใช้บริการได้

“ทางเทศบาลได้มีการจัดอบรมต่าง ๆ อย่างเช่น ฝึกอบรมการนวดแผนโบราณ ร่วมกับโรงเรียนอนันตสุขนวดแผนไทย เพราะที่ชายหาดจะมีบริการนี้ เลยจัดอบรมให้ถูกต้อง อบรมเสร็จแล้วจะมีการตรวจสอบมีการมอบบัตรให้ และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยดูแลความเรียบร้อย”

(ผกา เดชะปัญญา, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545)

ภาพที่ 26 ภาพกิจกรรมฝึกอบรมการนวดแผนไทย

เอกลักษณ์เรื่องอาหาร นับว่าเป็นจุดขายที่สำคัญอย่างหนึ่งของหัวหิน ดังนั้น มีได้ความพยายามในการสร้างมาตรฐานเรื่องอาหาร โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ เทศบาลตำบลหัวหิน ได้จัดทำป้าย “Good Food Good Taste” ให้สำหรับร้านอาหารที่มีการรับรองว่า ได้ผ่านการตรวจสอบเรื่องความสะอาดแล้ว

ภาพที่ 27 ป้าย Good Food Good Taste หน้าร้านอาหาร

มาตรฐานราคาเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ชุมชนได้พยายามให้ความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากปัญหาเรื่องราคาสินค้าและบริการสูงเกินไปมีให้เห็นอยู่เรื่อย ๆ แต่เนื่องจากร้านค้าหรือสถานบริการส่วนใหญ่เป็นของเอกชน จึงไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้อย่างเต็มที่ จึงต้องใช้การดูแลมิให้เอาเปรียบนักท่องเที่ยวจนเกินไปนัก สำหรับบริการบางอย่างได้มีการกำหนดราคามาตรฐานไว้ เช่น การขี่ม้าเช่า ที่เป็นราคาเดียวกันทั้งหมด เป็นต้น

ง. การจัดตั้งศูนย์สินค้าพื้นเมือง

ร้านขายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณบาร์ซาร์ ทางลงทะเลใกล้โรงแรมไซไฟเทล เช่นทรัด ตลาดฉัตรไชย และตลาดใต้รุ่งแล้ว ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์สินค้าพื้นเมืองทั้งบริเวณเขาหินเหล็กไฟ และที่บริเวณร้าน Golden Place ทั้งสินค้าของชุมชนหัวหินเอง เช่นผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย ตุ๊กตาหอย ไม้กวาดปานครนารายณ์ รวมถึงผลิตภัณฑ์ของชุมชนใกล้เคียง เช่น ผลิตภัณฑ์จากสัปะรดของอำเภอบางพลี เป็นต้น

ภาพที่ 28 ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง (ข้างร้าน Golden Place)

ภาพที่ 29 ร้านจำหน่ายของที่ระลึกผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย

2.2.3 การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน

ก. การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่งต่อชุมชนหัวหิน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังไกลกังวล และทรงโปรดที่จะเสด็จแปรพระราชฐานมาที่นี้เสมอ ๆ ทางเทศบาลหัวหิน จึงได้มีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ เป็นพระรูปทรงประทับยืน โดยได้อัญเชิญไปประดิษฐานที่เขานินเหล็กไฟ ซึ่งได้จัดทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของหัวหิน เพื่อให้เป็นที่เคารพสักการะ และได้สื่อความหมายถึงการที่หัวหิน เป็นเมืองที่สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 7 (โดยมีการสร้างพระราชวังไกลกังวลขึ้นที่นี่ และมีความเจริญอย่างมากในยุคของรัชกาลที่ 7)

ภาพที่ 30 พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 7 บนเขานินเหล็กไฟ

ข. การสร้างอนุสรณ์สถาน โผน กิ่งเพชร

หลังจากที่โผน กิ่งเพชร ได้เสียชีวิตไปตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2525 หลังจากนั้นประมาณ 20 ปี ทางเทศบาลหัวหิน ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้จัดสร้างอนุสรณ์สถาน เพื่อเป็นที่ระลึกถึงบุคคลที่สร้างชื่อเสียงให้ท้องถิ่น โดยสร้างเป็นรูปโผนสวมชุดนักมวยยืนชูกำปั้น ได้มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2537 เดิม นั้น ได้ตั้งไว้บริเวณชายหาด

หัวหิน ต่อมาได้มีการย้ายไปหลายที่ จนกระทั่งในปัจจุบัน ตั้งอยู่ที่ บริเวณสวนหย่อมหน้าสถานีรถไฟหัวหิน แต่ทั้งนี้ มีโครงการจะจัดสร้างสถานที่แห่งใหม่ให้ ซึ่งอยู่ในระหว่างการจัดหา

ภาพที่ 31 อนุสรณ์สถาน โผน กิ่งเพชร บริเวณสวนหย่อมข้างสถานีรถไฟหัวหิน (ที่ตั้งปัจจุบัน)

2.2.4 การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม

ก. การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและทัศนียภาพของเมือง

การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะยังคงรักษาทัศนียภาพของเมืองให้ยังคงบรรยากาศเดิมได้อยู่ และเป็นการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าและมีความหมาย เพื่อให้ชนรุ่นหลังสามารถศึกษาต่อไปได้อีก

สถาปัตยกรรมในหัวหินนั้น ส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็นช่วงที่งานสถาปัตยกรรมได้รับอิทธิพลจากศิลปะของยุโรปแบบคลาสสิก และนำมาผสมผสานกับศิลปะแบบไทย ทั้งเรื่องรูปแบบและวัสดุที่ใช้ รวมทั้ง การที่หัวหินเป็นเมืองพักผ่อนตากอากาศ ดังนั้น สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ มักถูกออกแบบให้สามารถรับลมและอากาศบริสุทธิ์ได้เต็มที่

ในปัจจุบัน สถาปัตยกรรมหลายแห่งได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นไม้ จึงเริ่มผุพังจน รวมถึงหัวหิน เป็นเมืองชายทะเล ดังนั้น อิทธิพลของความเค็มของน้ำทะเล ยิ่งทำให้สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ผุพังเร็วขึ้น

จากแผนพัฒนาของเทศบาลหัวหินประจำปี 2543 พบว่า ได้มุ่งเน้นด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จึงต้องการปรับปรุงทัศนียภาพของเมืองให้ชุมชนหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ได้ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ของชุมชนหัวหินไปในทางอนุรักษ์มากขึ้น เพื่อสนับสนุนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ด้วยการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน และการพัฒนาสถาปัตยกรรม ให้มีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและคงเอกลักษณ์เมืองท่องเที่ยวแห่งแรกของประเทศ

สถาปัตยกรรมที่ได้รับการอนุรักษ์ ที่สำคัญได้แก่ สถานีรถไฟหัวหิน, พลับพลาพระมงกุฎเกล้าฯ, บ้านพักชายทะเล, บ้านในชุมชนเก่าบริเวณถนนนเรศดำริห์ และ โฮเต็ลหัวหิน หรือโรงแรมรถไฟหัวหิน (โรงแรมโซฟีเทล เซ็นทรัล หัวหิน ในปัจจุบัน)

การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมต่าง ๆ นี้ ประสบปัญหาอยู่บ้าง เช่น บ้านพักชายทะเล ซึ่งเป็นของเอกชน และเจ้าของบ้านมักปลูกสร้างเป็นอาคารแบบสมัยใหม่ หรือขายที่ดินให้กับโรงแรมหรือคอนโดมิเนียมต่าง ๆ จึงทำให้บ้านพักชายทะเลที่ยังเป็นรูปแบบดั้งเดิมของหัวหิน เหลือน้อยลงไปมาก

ส่วนบ้านในบริเวณชุมชนเก่านั้น ส่วนใหญ่เป็นบ้านที่ปลูกมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 7 ปัจจุบันยังมีให้เห็นบ้างในบริเวณถนนนเรศดำริห์ เป็นบ้านของชาวบ้าน แต่หลายแห่งได้มีการปลูกสร้างแบบอาคารสมัยใหม่ หน่วยงานของชุมชนจึงมีโครงการรณรงค์ให้อนุรักษ์เอาไว้ เพื่อให้เป็นถนนที่ยังคงบรรยากาศแบบคลาสสิกของหัวหินเอาไว้

งานอนุรักษ์สถาปัตยกรรมที่น่าสนใจคือ โฮเต็ลหัวหิน หรือโรงแรมโซฟีเทลเซ็นทรัล หัวหิน ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความดูแลของเอกชน ในเงื่อนไขของสัญญาเช่านั้น ทางการรถไฟได้ขอให้ทางโรงแรมยังคงอนุรักษ์สถาปัตยกรรมแบบเดิมเอาไว้ ถ้าต้องซ่อมแซมขอให้ใช้วัสดุแบบเดิมหรือที่ใกล้เคียงกับของเดิมมากที่สุด ทั้งสีและรูปแบบ รวมถึงถ้ามีการปลูกสร้างอาคารใหม่ ๆ ให้มีการออกแบบให้สอดคล้องกลมกลืนกับอาคารกลุ่มเดิม นับว่าเป็นการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมที่ประสบความสำเร็จพอสมควร แสดงถึงความสอดคล้องกันระหว่างการพัฒนาและอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 32 การอนุรักษ์อาคารของโรงแรมรถไฟหัวหิน

ข. การดัดแปลงสถาปัตยกรรม

นอกจากการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมที่เป็นของเดิมแล้วนั้น ยังได้มีการดัดแปลงเอาสถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์มาใช้ในวัตถุประสงค์ต่างๆ ทำให้เป็นการย้ำเอกลักษณ์เหล่านั้นได้ชัดเจนขึ้น

ป้ายชื่อสถานีรถไฟหัวหิน จัดเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของหัวหิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการรถไฟกับหัวหินในอดีต เนื่องจากสมัยก่อนการมาหัวหินต้องเดินทางโดยรถไฟเป็นหลัก ดังนั้น ป้ายชื่อสถานีจึงมีความสำคัญ จนอาจกล่าวได้ว่า “ใครที่ไปหัวหิน ต้องไปถ่ายรูปคู่กับป้ายสถานีนี้ ว่า มาถึงหัวหินจริงๆ” ดังนั้น ป้ายชื่อสถานีรถไฟหัวหิน จึงเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่คุ้นตาสำหรับผู้มาเยือนหัวหิน และเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของหัวหิน

ในบริเวณหน้าร้าน Golden Place ได้มีการจำลองป้ายชื่อสถานีรถไฟหัวหินอยู่หน้าร้าน เป็นเหมือนสัญลักษณ์ว่า “ที่นี่คือหัวหิน” แล้ว นอกจากนี้ หน่วยงานการท่องเที่ยวได้มีการจำลองแบบของป้ายสถานีรถไฟ ใช้แทนป้ายชื่อซอยที่อยู่ริมถนนเพชรเกษม และใช้ชื่อซอยว่า “หัวหิน...” และตามด้วยตัวเลข โดยนับจากทางด้านเหนือลงมาด้านใต้ โดยซอยแรกนับตั้งแต่เริ่มเข้าพื้นที่ของเทศบาลหัวหิน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า เริ่มเข้าเขตหัวหินแล้ว นอกจากนี้ ร้านอาหารบางร้านได้ใช้รูปป้ายสถานีรถไฟมาดัดแปลง ด้วยการสกรีนบนเสื้อของพนักงาน เป็นต้น

ภาพที่ 33 ป้ายชื่อซอยและป้ายหน้าร้าน Golden Place

2.2.5. การจัดงานประเพณี งานเทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

งานประเพณีและงานเทศกาลมีความแตกต่างกันคือ งานประเพณีเป็นงานที่มีพิธีกรรมเกี่ยวกับทางศาสนา แต่งานเทศกาลจะเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงเป็นหลัก ส่วนงานเทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันคือ งานเทศกาลเป็นงานที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี แต่กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจะเป็นงานที่จัดขึ้นเฉพาะในปีนั้น ๆ หรือจัดขึ้นตามแผนการตลาด (Marketing plan) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ต้องการให้มีกิจกรรมขึ้นเพื่อสอดคล้องกับทิศทางการตลาดในแต่ละปีว่าต้องการส่งเสริมหรือชูจุดขายอะไรในปีนั้น ๆ แต่ถ้ากิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ประสบความสำเร็จ จะมีแนวโน้มที่จะจัดขึ้นอีกในปีต่อไป และถ้าเป็นเช่นนั้น กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจะกลายเป็นงานเทศกาลได้

ก. ประเพณีสงกรานต์ “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโพน”

กิจกรรมการสื่อความหมายอีกอย่างที่น่าสนใจคือ ประเพณีสงกรานต์ ซึ่งใช้ชื่อว่า “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโพน” จัดขึ้น โดยความร่วมมือกันของสื่อมวลชนท้องถิ่น เทศบาลตำบลหัวหิน ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน กิจกรรมนี้ได้เริ่มครั้งแรกเมื่อวันที่ 13-16 เมษายน 2545

คุณบัญชา เลหาหวุฒม์ชัย ได้กล่าวถึงกิจกรรมนี้ว่า

“อย่างวันสงกรานต์กับโพนนี้ไปด้วยกันได้ เพราะโพนชนะได้แชมป์โลกเมื่อวันที่ 16 เมษายน และหัวหินเองก็เป็นบ้านเกิดของโพนด้วย จัดงานในรูปแบบนี้ทำให้งานสงกรานต์น่าสนใจมากขึ้น เพราะตัวงานจริง ๆ มีวันเดียว คือวันที่ 13 เมษายน แต่พอเราจัดงานแบบนี้ขึ้น ทำให้มีบรรยากาศมากขึ้น มากกว่าแค่มาเที่ยวสงกรานต์อย่างเดียว อย่างงานเองก็เพิ่มจาก 1 วัน เป็น 3 วัน (13-16 เมษายน)”

(บัญชา เลหาหวุฒม์ชัย, สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2545)

ในปี พ.ศ. 2546 นี้ ทางชุมชนหัวหินยังคงรูปแบบของกิจกรรมสงกรานต์ ให้เป็น “เทศกาลสงกรานต์เที่ยวหัวหิน ถิ่นบ้านโพน” ขึ้นอีกครั้ง และมีแนวโน้มว่าจะจัดขึ้นให้เป็นเอกลักษณ์ของงานสงกรานต์หัวหิน และเป็นแนวทางในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของหัวหินได้อีกทางหนึ่งด้วย

ภาพที่ 34 เอกสารประชาสัมพันธ์กิจกรรม “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโพน”

ข. การจัดงานเทศกาล โผน กิ่งเพชร

ได้มีการจัดงานอนุสรณ์ โผน กิ่งเพชร ในวันที่ 27-28 สิงหาคม ของทุกปี ที่ลานเอนกประสงค์ เทศบาลตำบลหัวหิน และบริเวณอนุสาวรีย์โผน กิ่งเพชร เพื่อเป็นการรำลึกถึง แชมป์เวิลด์คอนแรกของไทย มีการแสดงนิทรรศการ การออกร้าน การแสดงมหรสพต่าง ๆ

แต่ทั้งนี้ เอกลักษณะเรื่องของโผน กิ่งเพชร ยังคงได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับชุมชนเท่านั้น ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังไม่ได้หยิบยกขึ้นมาเป็นเอกลักษณ์ที่จะนำเสนอ ดังนั้น อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การสื่อความหมายเอกลักษณ์นี้ ยังกระทำได้เฉพาะในกลุ่มชุมชนเท่านั้น จึงต้องมีการนำเสนอเอกลักษณ์ดังกล่าวประกอบกับงานอื่น ๆ เช่น นำเสนอควบคู่ไปกับงานประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

ค. เทศกาลอาหารหัวหิน

เป็นงานเทศกาลที่จัดขึ้นช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคมของทุกปี ภายในงานจะมีร้านอาหารมากมายหลายประเภท ทั้งระดับโรงแรมและร้านค้ามาร่วมเปิดบูธขายอาหาร รวมทั้งสินค้าพื้นเมืองและสินค้าที่น่าสนใจต่าง ๆ กิจกรรมภายในงานจะมีเวทีการแสดง การประกวดมิสโพลีเนเซีย เป็นต้น เป็นงานที่ร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ถือว่าเป็นงานใหญ่ประจำปีงานหนึ่งของชุมชน และในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนชื่องานเป็น “งานเทศกาลอาหารนานาชาติหัวหิน – ชะอำ” เพื่อให้สอดคล้องกับการแบ่งเขตการท่องเที่ยว ที่จะเน้นการ promote การท่องเที่ยวของหัวหินควบคู่กันกับชะอำ

ภาพที่ 35 บรรยากาศภายในงานเทศกาลอาหารหัวหิน

แต่ทั้งนี้งานยังประสบปัญหาอยู่ คือยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร เนื่องจากการที่ไม่สามารถกำหนดรูปแบบและการดำเนินงานให้แน่นอน จนส่งผลกระทบต่อเรื่องการสื่อความหมาย ทำให้ไม่สามารถเข้าใจถึงเอกลักษณ์ได้อย่างชัดเจนและไม่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ มีผู้ให้ความเห็นไว้ว่า

“อย่างงานเทศกาลอาหารจัดมาแล้ว 9 ครั้ง แต่ยังไม่ค่อยพร้อม ยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณ สถานที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้งานนี้ไม่สามารถบรรจุลงปฏิทินท่องเที่ยวได้ เป้าหมายการทำงานยังไม่ลงตัวสักที”

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2545)

นอกจากนี้ ยังได้เคยมีการจัดงานเทศกาลเกี่ยวกับอาหารอื่น ๆ เช่น งานเทศกาลชิมไวน์ แต่เนื่องจากเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อสนองกับนโยบายด้านการตลาดของการท่องเที่ยวฯ เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ในแต่ละปี งานบางอย่างก็ยกเลิกไป ทำให้มีปัญหาดังเรื่องความต่อเนื่องของงาน มีผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า

“อย่างงานชิมไวน์ของ ททท. มีจัดครั้งเดียวแล้วก็เลิก เพราะว่า ททท. Mark ตามแผนการตลาดของ ททท. ทาง ททท.มาปรึกษาจัดกิจกรรมเพื่อดึงนักท่องเที่ยวที่มาพักโรงแรม ที่มาพกร้านอาหาร ทุกคนได้รับผลจากเงินที่หมุนเวียนในแต่ละงาน แต่กิจกรรมยังไม่แน่นอน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2545)

จะเห็นได้ว่า การจัดงานเทศกาลทางด้านอาหารนั้น เมื่อขาดการกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน สถานที่และเวลาที่แน่นอน รวมไปถึงการขาดความต่อเนื่องของงาน ทำให้การจัดงานเทศกาลยังไม่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

ง. กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว “ Hua Hin Jazz Festival ”

เป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของหัวหิน ทางการท่องเที่ยวฯ ได้ร่วมกับกลุ่มโรงแรมชั้นนำของหัวหิน และบริษัทเอกชน ได้แก่ บริษัท วอลโว่ คาร์ (ประเทศไทย) จำกัด มีรูปแบบคือการแสดงดนตรีแจ๊ซ (Jazz) ริมหาดหัวหินตลอดแนวของโรงแรมทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ ฮิลตัน, อนันตรา, ซิตี้สแตท, แมริออท, โซฟีเทล, Evason จัดแสดงในช่วงเย็นจนถึงค่ำ โดยนักดนตรีชั้นนำ เช่น เทวัญ ทรัพย์แสนยากร, ทีโบน, โฟชัน, แจ๊ซ จากมหิดล, บางกอก อินเตอร์บีกแบน, บับเบิล

แจ๊ซ,บางกอกคอนเน็คชั่น เป็นต้น คุณฉันทนา วัฒนารมย์ ผู้บริหารวอลโว่ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ในหนังสือพิมพ์มติชน ว่า

“การจัดงานหัวหิน แจ๊ซ เฟสติวัล ซึ่งมีเป็นครั้งแรกในโลกกับการจัดแจ๊ซ ริมทะเล ซึ่งเราได้ร่วมมือกับการเที่ยวและโรงแรมใหญ่ ๆ ของหัวหิน เพื่อโปรโมตการท่องเที่ยวของหัวหินให้เติบโตมากขึ้น เนื่องจากหัวหินเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีมนต์ขลังอยู่ในตัว และแจ๊ซคือความลงตัวของเพลงที่จะนำมาขับกล่อมริมทะเล”

ดนตรีถือว่าการสื่อความหมายในอีกแนวทางหนึ่ง สามารถสร้างบรรยากาศและแสดงภาพลักษณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การเลือกดนตรีแจ๊ซขึ้นมาเกี่ยวข้องกับหัวหิน จะสามารถสื่อภาพลักษณ์ของหัวหินได้

“การที่เลือกดนตรีแจ๊ซกับหัวหิน เพราะหลาย ๆ อย่างไปด้วยกันได้ รวมทั้งเป็นการสื่อถึงในหลวง เพราะท่านทรงโปรดดนตรีแจ๊ซ และในหลวงท่านประทับอยู่ที่หัวหิน ดังนั้น ดนตรีแจ๊ซยังหมายถึงในหลวงอีกด้วย”

(ณัชชา สันสารา,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

ภาพที่ 36 กิจกรรม Hua Hin Jazz Festival

จ.กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว “Elephant Polo Tournament”

เป็นกิจกรรมการแข่งขันโปโลช้างระดับนานาชาติ มีโครงการจะจัดขึ้นภายในปี พ.ศ.2546 นี้ เดิมที่การแข่งขันโปโลช้างนานาชาติ จะทำการแข่งขันกันระหว่างประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ ต่อมาได้มีหลายประเทศเข้าร่วมมากขึ้น และจัดการแข่งขันเวียนกันไปในแต่ละประเทศ การ

แข่งขันครั้งล่าสุดได้จัดขึ้นที่ประเทศเนปาล ซึ่งการแข่งขันในปีที่ประเทศไทยจะเป็นประเทศเจ้าภาพ เป็นการแข่งขันซึ่งถ้วยพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (King's Cup) และได้เลือกหัวหินเป็นสนามแข่งขัน ตัวแทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“ที่เลือกหัวหินเพราะเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ การเดินทางสะดวก และมีทุกอย่างพร้อม สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาร่วมงานได้ ที่หัวหินเองก็เริ่มมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทกางช้างบ้างแล้ว อย่างช้างนี้ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของไทย ของเอเชีย จึงไม่ขัดกับภาพของหัวหิน และเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้หัวหินเป็นที่รู้จักในตลาดต่างประเทศมากขึ้น”

(ณัชชา สันสารา,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

จ. กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว “Hua Hin Golf Festival”

เป็นกิจกรรมการแข่งขันกอล์ฟซึ่งมุ่งเน้นทั้งตลาดคนไทยและตลาดต่างชาติ โดยการแข่งขันจะอยู่ในพื้นที่ของหัวหิน-ชะอำ ซึ่งมีสนามกอล์ฟอยู่ด้วยกันถึง 6 สนาม และสามารถเดินทางได้สะดวก ซึ่งจะมีการเชิญตัวแทนของบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ เข้ามาดูพื้นที่และทำการแข่งกอล์ฟกันด้วย คุณณัชชา ได้กล่าวถึงกิจกรรมนี้ว่า

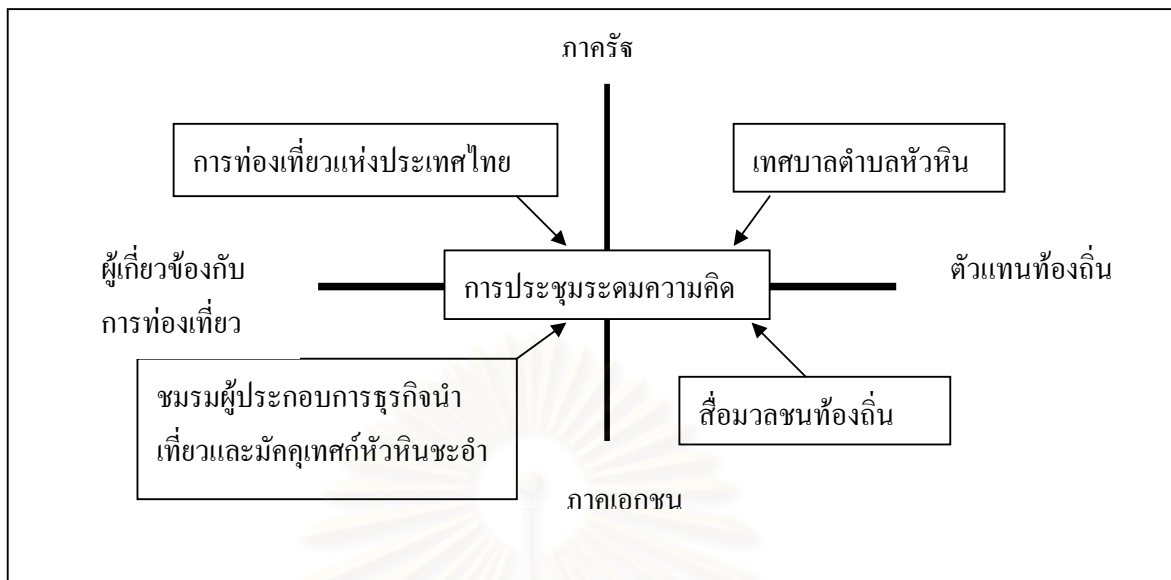
“จากที่หัวหินมีสนามกอล์ฟระดับมาตรฐาน และตลาดการท่องเที่ยวของหัวหินจะเป็นระดับ A, B+ เพราะอย่างราคาห้องพัก ราคาสนาม จะค่อนข้างสูง ก็มีผลต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างเราจัดแข่งกอล์ฟนี้ เราก็จะได้กลุ่มของเอเยนซี่บริษัทนำเที่ยวเข้ามาดูพื้นที่ด้วย เขาจะได้นำเรื่องสนามกอล์ฟไปโปรโมทอีกทางหนึ่ง”

(แหล่งเดิม,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

2.4 การสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย

ก. การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องนี้ เป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาครัฐส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลตำบลหัวหิน ภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง คือ ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ หัวหินชะอำ และภาคประชาชน คือ สื่อมวลชนท้องถิ่น เนื่องจากว่าแต่ละหน่วยงานจะมีพื้นฐานและข้อมูลข่าวสารจากส่วนต่างๆที่ตนเกี่ยวข้องอยู่แล้ว ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 37 ภาพแสดงการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

การสื่อสารระหว่างหน่วยงานจะใช้การประชุมเป็นหลัก ด้วยการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาร่วมประชุมและขอความร่วมมือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานใดเป็นคนริเริ่มกิจกรรม ในบาง กิจกรรมจะมีการหมุนเวียนกันเป็นแม่งาน มีการแบ่งงานกันตามความเหมาะสม

ในแต่ละหน่วยงานจะมีแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวของตนอยู่แล้ว อย่างในหน่วยงานของ รัฐ ส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดแนวทางและนโยบายมาให้ อย่างเช่นของการท่องเที่ยวฯ จะขึ้นอยู่กับนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คุณณัชชา สันสรา ผู้ช่วยผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 2 ได้กล่าวไว้ว่า

“อย่างในส่วนของ ททท. ส่วนกลาง ก็จะทำหน้าที่วางแผนหลักต่างๆ จัด event ที่จะขายทั้งในระดับประเทศ เมื่อมีการวางแผนมา ส่วนของ ททท. พื้นที่ก็จะร่วมกันวางแผนจัดทำ การตลาด และร่วมทำประชาสัมพันธ์”

(ณัชชา สันสรา สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2545)

ในส่วนของเทศบาล เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดชุมชนอย่างมาก แต่ทั้งนี้แนวทางการปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับส่วนกลางเป็นหลัก เจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลได้กล่าวว่า

“นโยบายต่าง ๆ ของเทศบาลก็จะเอาแนวนโยบายของรัฐมาเป็นแนวปฏิบัติ จะมีการส่งผ่านจากส่วนกลางมาจังหวัด ทางจังหวัดมาจนถึงชุมชน”

(อุกฤษฏ์ ป๋อทองคำ,สัมภาษณ์,18 ธันวาคม 2545)

และในส่วนของเอกชนจะเป็นการรวมกลุ่มกันตามสาขาอาชีพ เช่น ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวหัวหิน-ชะอำ หรือ ชมรมผู้ประกอบการกิจการโรงแรมหัวหิน เป็นต้น ซึ่งจะมีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อหาเอกลักษณ์หรือจุดที่น่าสนใจ มาจัดเป็นแผนรณรงค์และกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวต่าง ๆ

คุณผกา เดชะปัญญา หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลหัวหิน ได้กล่าวถึงขั้นตอนนี้ว่า

“อย่างเอกลักษณ์ที่ใช้ในการท่องเที่ยว เราจะมีทางเทศบาลหัวหิน กลุ่มชาวบ้านทางการท่องเที่ยว แล้วก็สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรมมาเป็นคนคิด บางอย่างอย่างเช่นกิจกรรมที่ต้องทำทุกปีอยู่แล้ว อย่างงานประเพณี เทศบาลก็จะรับผิดชอบทำในส่วนนี้ แต่งานบางอย่างก็ต้องมาคุยกัน ใครอยากทำอะไรก็เสนอมา มาขอความร่วมมือกัน แล้วพิจารณาว่าอะไรดี”

(ผกา เดชะปัญญา,สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545)

“การจะเอาเอกลักษณ์มาทำแผน promote นั้น ก็ต้องช่วยกันคิดหลายฝ่าย บางทีทางฝ่ายเอกชนเป็นคนคิดมาแล้ว มาขอความร่วมมือจากเรา เราก็ช่วย แต่ตอนนี้ส่วนใหญ่แล้วเอกชนเป็นคนคิด project มากากกว่า อย่างกลุ่มของโรงแรมใหญ่ ๆ อย่าง โรงแรม ฮิลตัน, โซฟีเทล, แมริออท ก็มีการรวมตัวกัน มีการคิดวางproject ไว้ ทาง ททท.ก็ช่วยในส่วนของประชาสัมพันธ์ อย่างในแต่ละปี เราก็จะมววางแผนกันว่าอยากให้ทำอะไร จะ promote อะไร ถ้าในส่วนของ ททท. ก็ต้องรอดูนโยบายของส่วนกลางว่า ปีนี้อยากให้เน้นอะไร”

(ณัชชา สันสรา,สัมภาษณ์,23 ธันวาคม 2545)

ดังนั้น ในการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น จึงเริ่มมาจากการประชุมระดมความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการรับรู้ถึงวัฒนธรรมพื้นฐานของชุมชนอยู่แล้ว และวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ให้ยังสอดคล้องกันกับพื้นฐานที่มีอยู่ หรือกระแสที่น่าสนใจ

สำหรับหน่วยงานของรัฐจะมีแผนงานส่วนหนึ่งมาจากนโยบายของส่วนกลางอยู่แล้ว ดังนั้น เอกชน จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการคิดวางแผนงาน การสร้างเอกลักษณ์ที่จะมานำเสนอนั้น ต้องอาศัยการระดมความคิดเห็นที่ต้องการนำเสนอ และขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการระดมความคิดเห็น หรือจะขอความร่วมมือเฉพาะในขั้นตอนของการปฏิบัติงานก็ได้

แต่การที่แต่ละหน่วยงานต่างมีจุดยืนของตนเอง เช่น ในส่วนของการท่องเที่ยวฯ และชมรมผู้ประกอบการกัญชาฯ จะมององค์ประกอบในเชิงภาพรวม ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายหลักคือชาวต่างชาติ ทำให้มีผลต่อการคัดเลือกเอกลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย กล่าวคือ จะเน้นภาพลักษณ์ที่สากลเป็นหลัก เช่น ทะเล ความสงบเงียบ การเป็นเมืองของเจ้านายสมัยก่อน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว เช่น อาหาร เป็นต้น ในขณะที่ภาคท้องถิ่นคือเทศบาลตำบลหัวหิน และสื่อมวลชนท้องถิ่น จะเน้นที่การอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน เช่น ภาพลักษณ์เรื่องความเป็นบ้านเกิดของเณร กิ่งเพชร ประเพณีการละเล่น สินค้าพื้นเมือง เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยในเรื่องการเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้มีความแตกต่างในเรื่องของระเบียบขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การดูแลความต่อเนื่องของงาน และความน่าเชื่อถือ กล่าวคือ ภาคเอกชนจะมีความคล่องตัวกว่าในเรื่องปฏิบัติการ และมีมุมมองหรือกระแสต่างๆที่ทันเหตุการณ์กว่า แต่ในขณะเดียวกัน ภาครัฐจะมีความน่าเชื่อถือกว่าและเป็นหน้าที่โดยตรง ทำให้ในการจัดกิจกรรมหรือมีนโยบายต่างๆ จะสามารถจัดงาน มีงบประมาณและประชาสัมพันธ์ได้เต็มที่กว่า

ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ทำให้กิจกรรมบางอย่างที่จัดขึ้นมา ขาดความต่อเนื่อง บางกิจกรรมที่ร่วมกันจัดแต่ไม่ได้มีการตกลงว่าหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก จึงไม่ได้มีการวางแผนให้ชัดเจน ทำให้เมื่อสิ้นสุดงานแล้วไม่ได้มีการตกลงว่าจะมีการจัดขึ้นมาอีกหรือไม่ จึงทำให้การวางแผนงานในระยะยาวยังประสบปัญหา เพราะยังเป็นแบบต่างฝ่ายต่างทำอยู่ เมื่อหน่วยงานใดคิดแผนการรณรงค์ใหม่ ๆ ก็จะทำทันที ไม่ได้มีการวางแผนและปรึกษาหารือมาตั้งแต่ต้น ทำให้ขาดทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชน เพราะการที่ได้มีการวางแผนหาจุดยืนที่ชัดเจน ทำให้การนำเสนอเอกลักษณ์มีลักษณะกระจาย เอกลักษณ์ดั้งเดิม เช่น การเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ไม่ได้รับการดูแลสภาพแวดล้อมให้ยังคงสอดคล้องกับเอกลักษณ์ หรือเอกลักษณ์บางอย่างถูกละเลย เช่น ประเพณี สินค้าพื้นเมือง

ข. การสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับชาวบ้านในชุมชน

เมื่อหน่วยงานได้มีโครงการต่าง ๆ ขึ้นแล้วนั้น ได้มีการสื่อสารไปยังกลุ่มชาวบ้านผ่านช่องทาง การสื่อสารต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- สื่อบุคคล

จะมีการให้บุคคลสำคัญในชุมชน เช่น นายกเทศมนตรี เป็นผู้ประกาศข่าวสาร และการกระจายข่าวสารโดยผ่านคณะกรรมการชุมชนต่าง ๆ รวม 34 ชุมชนในหัวหิน เพื่อขอความร่วมมือจากชาวบ้าน และเนื่องจากกลุ่มชาวบ้านในชุมชนหัวหินยังเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดกันอยู่ ดังนั้น จะมีการกระจายข่าวสารแบบบอกต่อกันได้ง่าย

- สื่อมวลชนท้องถิ่น

สื่อหลักที่ใช้ในการสื่อสารภายในชุมชน จะประกอบด้วย

- สื่อโทรทัศน์ท้องถิ่น

เป็นสื่อโทรทัศน์เอกชน ซึ่งเป็นของสถานีโทรทัศน์จีเอ็มเอ็มทีวี (GTV) จะมีการนำเสนอข่าวท้องถิ่นและรายงานพิเศษ(scoop) รายการประเภทบันเทิงคดี รวมไปถึงการถ่ายทอดสดกิจกรรมสำคัญต่างๆ สื่อเคเบิลทีวีนี้ ได้มีความผูกพันกับชาวบ้านในชุมชนอย่างมาก เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะรับเป็นสมาชิก และสามารถติดตามข่าวสารภายในชุมชนได้อย่างใกล้ชิด

เมื่อทางเคเบิลทีวีได้มีการนำเสนอรายงานพิเศษ มีการออกไปเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และนำเสนอประเด็นปัญหาต่างๆในชุมชน เช่น เรื่องสภาพแวดล้อมของชุมชน ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวของร้านค้าบางราย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการแก้ไข ปัญหา รวมทั้งเมื่อหน่วยงานต่างๆได้มีข่าวสารหรือกิจกรรมที่ต้องการประชาสัมพันธ์ ก็จะใช้สื่อนี้เช่นเดียวกัน ดังนั้น สื่อเคเบิลทีวีจึงเป็นสื่อกลางระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ ประกอบกับในปัจจุบัน ทางโรงแรมและบ้านพักหลายแห่งในหัวหิน ได้เป็นสมาชิกของเคเบิลทีวี จึงทำให้ข้อมูลข่าวสารหลายอย่าง ได้มีการเผยแพร่ไปยังนักท่องเที่ยวด้วย

แต่ทั้งนี้ จากการที่เคเบิลทีวีได้มีการนำเสนอถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้มีบางกระแสคัดค้านขึ้นมา คุณบัญชา เลหาหะวรุฒม์ชัย ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“การที่เราไปชี้ให้เห็นปัญหาว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ก็มีเหมือนกันที่มาบอกว่า ทำให้ภาพของท้องถิ่นเสียหาย แต่ถ้าเราไม่ไปชี้ให้เห็นว่าความจริงเป็นอย่างไร แล้วจะรู้จะแก้ไขได้ไหม ถ้าเรารักท้องถิ่นของเราจริง เราก็ต้องมาคุยมายอมรับกันว่าตอนนี้ความจริงเป็นยังไง และช่วยกันแก้ไข”

(บัญชา เลหาหวุฒม์ชัย,สัมภาษณ์,3 พฤศจิกายน 2545)

สำหรับการสื่อสารเรื่องเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น พบว่า ทางเคเบิลทีวีได้มีการนำเสนอรายงานพิเศษเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งเอกลักษณ์ที่กำลังจะสูญหายไป เช่น ประเพณีการเล่น และปัญหาต่างๆที่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของชุมชน รวมไปถึงการสื่อสารเพื่อย้ำเอกลักษณ์ชุมชน เช่น การขึ้นคำขวัญของชุมชน คือ “หัวหินถิ่นมนต์ขลัง ทะเลสวย นกมวยดัง พระราชวังดงาม” ในช่วงที่มีข่าว และใช้ฉากหลังเป็นรูปสถานีรถไฟหัวหิน เพื่อให้คนในชุมชนได้ตระหนักและช่วยกันรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนไว้

- สื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของชุมชนนั้น มีอยู่ 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์หัวหินสาร และหนังสือพิมพ์เสียงประจวบ ซึ่งจะออกเป็นรายปักษ์ 15 วัน ในหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวสารต่างๆในท้องถิ่น คอลัมน์ บทความและสิ่งนำรู้ต่างๆ และมีการลงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของชุมชนอยู่เรื่อยๆ เช่น การลงเรื่องนำรู้เกี่ยวกับชุมชน ปัญหาชุมชน เรื่องร้องเรียนจากชาวบ้าน ข่าวสารกิจกรรมที่มีการแจ้งล่วงหน้าหรือเป็นการสรุปกิจกรรม เนื่องจากข้อจำกัดของสื่อหนังสือพิมพ์ที่ต้องรอกออกเป็นรายปักษ์ แต่สื่อหนังสือพิมพ์จะสะดวกสำหรับชาวบ้านที่อาจไม่สามารถติดตามรายงานข่าวทางเคเบิลทีวีได้ รวมถึงบทความต่างๆนั้น จะมีทั้งส่วนที่เป็นของนักเขียนประจำและชาวบ้านในชุมชนส่งไปลงในหนังสือพิมพ์

นอกจากสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นของเอกชนแล้วนั้น ยังมีหนังสือพิมพ์ของหน่วยงานท้องถิ่น เช่น เอกสารเผยแพร่ข่าวของเทศบาลตำบลหัวหิน ที่ทำในรูปแบบของหนังสือพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารของเทศบาลเป็นหลัก รวมทั้งการเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นเอกสารแจกฟรี ก่อนหน้านี้ ได้มีการทำสื่อจุลสาร เทศบาลสาร จะออกเป็นราย 3 เดือนแต่ได้ยกเลิกไปและมาใช้เป็นเอกสารเผยแพร่ข่าวแทน

- สื่อเสียงตามสาย

เป็นสื่อในความดูแลของเทศบาลตำบลหัวหิน เป็นอีกสื่อหนึ่งที่ใช้ในชุมชน มีการกระจายเสียงไปยังจุดสำคัญต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บริเวณถนนดำเนินเกษม บริเวณถนนสระสง (ใกล้

ตลาดได้รุ่ง) เป็นต้น มีการเปิดเพลงในช่วงต้นรายการ โดยใช้เพลง “หัวหิน (ไม่) สิ้นมนตร์รัก” และมีการนำเสนอข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน แต่สื่อดังกล่าวนี้ยังประสบปัญหาเนื่องจากยังมีการนำเสนอเฉพาะภาษาไทย ทำให้ยังไม่สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารไปยังนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของหัวหินในตอนนี้ได้

- สื่อป้ายประกาศ

สื่ออีกประเภทหนึ่งที่ใช้เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไปยังชาวบ้าน คือ สื่อป้ายประกาศ ที่มักจะใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ เช่น งานเทศกาลอาหาร งานประเพณี “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านเณร” เป็นต้น จะมีการแจ้งวันเวลา สถานที่ และรูปแบบกิจกรรม รวมทั้งการเชิญชวนให้ประชาชนไปเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นการสื่อสารไปยังชาวบ้านแล้ว ยังเป็นการแจ้งข่าวสารไปยังนักท่องเที่ยวอีกด้วย จุดหลักที่ใช้ติดตั้งป้ายประกาศ ได้แก่ บริเวณหน้าพิกาน้ำวัดหัวหิน และบริเวณสำนักงานเทศบาลตำบลหัวหิน ซึ่งอยู่ริมถนนเพชรเกษม และเป็นจุดที่มีชาวบ้านและนักท่องเที่ยวสัญจรไปมา มาก นอกจากนี้ จะมีป้ายผ้า และโปสเตอร์ตามสถานที่ต่างๆอีกด้วย

ภาพที่ 38 สื่อป้ายประกาศภายในชุมชน

ค. การสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว

สามารถแบ่งตามเนื้อหาของสื่อ ได้ดังนี้

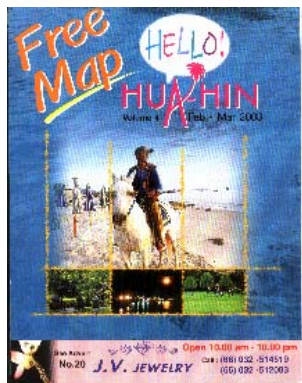
สื่อที่ให้ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ของชุมชน

จะเป็นสื่อที่ใช้เป็นประจำในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้มาท่องเที่ยวหัวหิน จะมีทั้งที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ สื่อแผ่นพับ สื่ออินเตอร์เน็ต สื่อรายการโทรทัศน์ คู่มือนำเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อที่เผยแพร่ให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จะเน้นข้อมูลดังกล่าวมาก เนื่องจากชุมชนมีจุดขายเรื่องสภาพลักษณะของการเป็นเมืองตากอากาศของเจ้านายในอดีต มีประวัติศาสตร์ที่สร้างความโดดเด่นให้แก่ชุมชน แต่ประวัติศาสตร์ด้านอื่นๆจะมีการให้ข้อมูลค่อนข้างน้อย เนื้อหาสื่อจะกล่าวถึงภาพรวมของประวัติศาสตร์ชุมชน มีคำบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มักจะใช้ควบคู่กันไปกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในชุมชน

สื่อที่ให้ข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว

จะมีทั้งการสื่อสารที่จัดขึ้นโดยส่วนกลาง คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะมีสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ สื่อแผ่นพับ สื่อInternet คู่มือนำเที่ยว มีทั้งการให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ กิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น การตีกอล์ฟ กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เป็นต้น แผนที่แสดงสถานที่สำคัญต่างๆ ที่พักและร้านอาหารในหัวหิน

ส่วนสื่อที่จัดทำขึ้นโดยกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการกิจการโรงแรมและที่พักต่างๆ จะมีการจัดทำสื่อแผ่นพับ และสื่ออินเตอร์เน็ต เป็นหลัก เนื้อหาโดยรวมของสื่อที่นำเสนอไปจะคล้ายๆกันของการท่องเที่ยวๆ จะมีการวางแผนพับเหล่านี้ไว้ตามจุดสำคัญต่างๆ เช่น บริเวณเคาท์เตอร์ของโรงแรม หรือแจกให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจ

ภาพที่ 39 แผ่นพับนำเที่ยวหัวหิน

ในกลุ่มของนักท่องเที่ยวคนไทย จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหัวหินมากอยู่แล้ว มีการจัดทำแผ่นพับโฆษณา หรือมีผู้สนใจมาขอข้อมูลและนำไปเผยแพร่ เช่น รายการโทรทัศน์ หนังสือคู่มือแนะนำเที่ยว หรือบทความนำเที่ยวที่ลงในนิตยสารต่างๆ จะมีการเล่าถึงประวัติและสถานที่ท่องเที่ยวของหัวหิน รวมทั้ง บริการให้ข้อมูลข่าวสารทางโทรศัพท์ ซึ่งคุณผกา เดชะปัญญา ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“คนไทยที่เข้ามาหาข้อมูลโดยตรงไม่ค่อยมี ถ้าเข้ามาจะเป็นต่างชาติมากกว่า แต่จะมีนักท่องเที่ยวคนไทยโทรเข้ามาถามข้อมูลหลายอย่างเหมือนกัน ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เที่ยว ที่พัก และมีเรื่องกิจกรรมบ้างเหมือนกัน”

(ผกา เดชะปัญญา, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545)

สื่อที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

เป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลหรือประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ในโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น เมื่อมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น ก็จะมีการประชาสัมพันธ์ไปยังนักท่องเที่ยว ซึ่งสื่อที่ใช้ จะขึ้นอยู่กับรูปแบบงาน กลุ่มเป้าหมาย และผู้รับผิดชอบในการจัดงาน เช่น การจัดกิจกรรม Hua Hin Golf Festival เน้นกลุ่มเป้าหมายระดับ A,B+ ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ จึงเป็นการประชาสัมพันธ์เฉพาะกลุ่ม ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป ซึ่งมีผลต่อการเลือกใช้สื่อด้วย

สื่อที่มักใช้ในการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจนี้ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ ป้ายประกาศ ไปสเตอร์ แผ่นพับ และสื่ออินเทอร์เน็ต

ตัวอย่างเช่น แผนการรณรงค์ “เที่ยวหัวหิน กินปูม้าอร่อยที่สุดในโลก” ได้มีการทำสติ๊กเกอร์ติดไปตามร้านอาหาร หรือรถรับจ้างในหัวหิน รวมทั้งการทำป้ายประกาศอีกด้วย

แต่ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นไม่มาก มีผู้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า

“อย่างคนไทยที่มาหัวหิน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มาเป็นประจำอยู่แล้ว และจะรู้ background ของหัวหินดีอยู่แล้ว นักท่องเที่ยวคนไทยส่วนใหญ่จะมาทุกสุดสัปดาห์ เขาจะมาหัวหินเหมือนเป็นบ้านหลังที่สอง อยากให้คนที่มาเที่ยวนั้นมาเพราะอยากมา ต้องมา ไม่น่าที่จะต้องเน้นโปรโมทนัก”

(ผกา เดชะปัญญา, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545)

กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต่างกันไป ทำให้การเลือกเอกลักษณ์ วิธีการสื่อความหมาย ตลอดจนการสื่อสารนั้น แตกต่างกันไป

“อย่างถ้าเป็นกลุ่มผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญกับเรื่องประวัติศาสตร์ แต่ถ้าเป็นเด็กๆวัยรุ่นก็จะเน้นทะเลเป็นจุดขาย หรืออย่างนักท่องเที่ยวที่มาจากที่อื่น อย่างคนต่างชาติที่มากมักเป็นคนสูงอายุ เขาต้องการมาพักผ่อนแบบ long stay เพราะอากาศดี แต่ถ้าวัยรุ่นก็จะมาเป็นช่วงสั้นๆ เพราะไม่มีกิจกรรมอะไรมากนัก มักจะไปที่อื่นมากกว่า”

(อุกฤษฏ์ ป้อทองคำ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2545)

ดังนั้น ในการเลือกใช้วิธีการสื่อความหมายและการสื่อสาร ยังต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหลายด้านอีกด้วย

ตอนที่ 3 การรับรู้เอกลักษณ์

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจากกรุงเทพฯจำนวน 30 คน โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เพศและอายุ (ดูตาราง ที่ 1)

อายุ \ เพศ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
18-30 ปี	5	5	10
31-45 ปี	5	5	10
46 ปีขึ้นไป	5	5	10
รวม (คน)	15	15	รวมทั้งสิ้น 30

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยเป็นชาย 15 คน และหญิง 15 คน โดยในแต่ละกลุ่มแบ่ง ช่วงอายุ 18 -30 ปี ช่วงอายุ 31-45 ปี และอายุ 46ปีขึ้นไป ช่วงละ 5 คน รวม 30 คน

2. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ย (บาท)	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 5,000 บาท	-	-
5,000 – 10,000 บาท	2	6.6 %
10,001 – 20,000 บาท	6	20%
20,001 – 30,000 บาท	12	40%
30,001 บาทขึ้นไป	10	33.3%
รวม	30	100 %

ตารางที่ 2 ตารางแสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจะอยู่ในช่วง 20,000 – 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็น 40% รองลงมาคือ 30,000 บาทขึ้นไป คิดเป็น 33.3% , 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็น 20% และ 5,000 -10,000 บาท คิดเป็น 6.6% ตามลำดับ

3. จำนวนครั้งของการเดินทาง

จำนวนครั้ง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ (%)
มามากกว่า 2-3 ครั้ง	11	36.36%
มาเฉพาะเทศกาล	-	-
มาประจำ/ทุกสุดสัปดาห์	19	63.63%
รวม	30	100 %

ตารางที่ 3 ตารางแสดงจำนวนครั้งของการเดินทางของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาเป็นประจำทุกสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) คิดเป็น 63.63% รองลงมา คือ ผู้ที่มาหัวหินมากกว่า 2-3 ครั้ง คิดเป็น 36.36% ส่วนผู้ที่มาหัวหินเฉพาะช่วงเทศกาลนั้น ไม่พบในกลุ่มตัวอย่าง

4. การเดินทาง

การเดินทางของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาโดยรถยนต์ รองลงมาคือรถโดยสาร และรถไฟ ตามลำดับ ตามทั้งนี้ในการเดินทางแต่ละครั้งไม่แน่นอน เพราะเดินทางมาหัวหินปีละหลายๆครั้ง จึงไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเดินทางมาโดยวิธีอย่างไร

5. สถานที่พัก

จากการสำรวจนั้นพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้าพักที่โรงแรม บังกะโล หรือรีสอร์ท รองลงมาคือที่พักส่วนตัว เช่น บ้านพัก คอนโดมิเนียม และบ้านเพื่อน/ญาติ ซึ่งแต่ละแห่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน แต่ทั้งนี้นักท่องเที่ยวหลายท่านให้ความเห็นว่า สถานที่พักในแต่ละครั้งไม่แน่นอน เพราะอาจมาพักที่โรงแรมบ้าง ที่บ้านญาติบ้าง จึงไม่สามารถสำรวจได้

3.2 การรับรู้เอกลักษณ์

3.2.1 เอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้

ภาพลักษณ์ของชุมชน

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างถึงเรื่องการรับรู้ภาพลักษณ์ของชุมชน พบว่า

ภาพลักษณ์ของชุมชน	ใช่ที่สุด	ใช่	เฉยๆ	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
ก. เมืองชายทะเลที่สวยงามและ เงียบสงบ	26 คน (88.8%)	2 คน (5.5%)	2 คน (5.5%)	-	-
ข. เมืองเจ้า	12 คน (41.17%)	12 คน (41.17%)	4 คน (11.76%)	-	2 คน (5.88%)
ค. บ้านเกิดของ โผน กิ่งเพชร	3 คน (10%)	5 คน (16.6%)	-	4 คน (13.3%)	13 คน (43.3%)

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการรับรู้ภาพลักษณ์ของชุมชน

พบว่า ภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้และยอมรับมากที่สุดคือ การเป็นเมืองชายทะเลที่สวยงามและเงียบสงบ รองลงมาคือ เมืองเจ้า (การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชนชั้นสูงในอดีต) และรับรู้เรื่องการเป็นบ้านเกิดของโผน กิ่งเพชร น้อยที่สุด

จากผลการสำรวจ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ก. หัวหิน : เมืองชายทะเลที่สวยงามและเงียบสงบ

เอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวที่มาหัวหินเกิดการรับรู้มากที่สุดได้แก่ ทะเล ซึ่งมีบรรยากาศที่เงียบสงบ และความสวยงามตามธรรมชาติของชายหาดและทะเล ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความเห็นว่ามี ความสวยงามและสะอาดเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น

แต่นักท่องเที่ยวบางท่านให้ความเห็นว่า ปัจจุบันมีปัญหาเรื่องกลิ่นและน้ำสกปรกบริเวณ ช่วงสะพานปลาถึงเขาตะเกียบ เนื่องจากร้านอาหารได้ปล่อยสิ่งปฏิกูลลงน้ำ ส่งผลให้ไม่สามารถลง

เล่นน้ำทะเลได้ในบริเวณดังกล่าว รวมถึงร้านค้าที่เพิ่มขึ้นมากมาย ทำให้ความสวยงามและเงียบสงบของหัวหินลดน้อยลงไป

ข. หัวหิน : เมืองเจ้า

เป็นเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้กันมาก โดยเฉพาะ พระราชวังไกลกังวล ว่าเป็นสถานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเสด็จแปรพระราชฐานมาประทับ ส่วนการรับรู้ภาพลักษณ์และประวัติศาสตร์ของชุมชนอย่างกว้างๆ เท่านั้น เช่น รับรู้ว่าหัวหินเคยเป็นเมืองท่องเที่ยวเก่ามาก่อน แต่ยังไม่ค่อยรู้สึกถึงบรรยากาศของประวัติศาสตร์เท่าใดนัก แต่ทั้งนี้ มีนักท่องเที่ยวได้ให้ความเห็นว่า ด้วยภาพลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ดังกล่าว น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สภาพแวดล้อมต่างๆ ของหัวหินยังไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก

“คิดว่าเอกลักษณ์ของหัวหินไม่ได้เปลี่ยนไปมากจากอดีต แนวโน้มในอนาคตอาจมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง แต่คิดว่าคงไม่แย่งเหมือนบางแห่ง เนื่องจากหัวหินมีสถานที่ทางประวัติศาสตร์มากมาย ซึ่งแตกต่างจากที่อื่นๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์,สัมภาษณ์,20 ธันวาคม 2545)

แต่ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวที่ไม่เห็นด้วยกับภาพลักษณ์ด้านนี้ของหัวหิน เนื่องจากเห็นว่า เป็นเรื่องของอดีต จึงไม่รู้สึกอะไรมาก รวมทั้งสภาพแวดล้อมของหัวหินเปลี่ยนไป มีตึกกรมบ้านช่องขึ้นมาก ดังนั้น จึงไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของหัวหินที่นำเสนอ รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับรู้เอกลักษณ์เรื่องนี้ มีความเห็นว่า ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องประวัติของหัวหินมากนัก ซึ่งถ้าเป็นเมืองที่มีภาพลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์น่าจะมีการประชาสัมพันธ์เรื่องประวัติศาสตร์ของเมืองมากกว่านี้ และมีการอนุรักษ์สิ่งต่างๆมากกว่านี้ ดังนั้น ภาพลักษณ์ของหัวหินที่รู้สึก จึงเป็นเรื่องเมืองท่องเที่ยวทางทะเลมากกว่า

ด้วยประวัติศาสตร์ของชุมชนในด้านนี้ สามารถเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้ แต่ต้องอาศัยการพัฒนาดูแลสภาพให้เป็นแบบเดิม ไม่ควรปรับเปลี่ยนอะไรมากจนเกินไป ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นจุดขายและจุดเด่น

ค. หัวหิน : บ้านเกิดของโผน กิ่งเพชร

เป็นเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้ค่อนข้างน้อยมาก ส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวกลุ่มช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป และนักท่องเที่ยวบางท่านในกลุ่มช่วงอายุ 31- 45 ปี จะรู้จักโผน กิ่งเพชร แต่ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเป็นชาวหัวหิน ส่วนนักท่องเที่ยวในกลุ่มช่วงอายุ 18-30 ปี จะมีบางท่านเคยได้ยินชื่อแต่ไม่ทราบว่าเป็นชาวหัวหิน แต่ส่วนใหญ่จะไม่รู้จักโผน กิ่งเพชร

กลุ่มที่รับรู้จะทราบจากสื่อวิทยุ และโทรทัศน์เมื่อมีการกล่าวถึง โผน กิ่งเพชร ในฐานะอดีตแชมป์โลกว่าเป็นคนหัวหิน

มีนักท่องเที่ยวให้ความเห็นว่า

“ถ้าเป็นนักกีฬาต้องเป็นระดับแชมป์ ถ้าไม่อยู่แล้วยังมีมรดกจารึกไว้ปลูกฝังให้คนรู้จักรักพื้นที่ ท่องถิ่นมากขึ้น เป็นการ promote ไปในตัว เหมือนกรณี เขาทราย กับจังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้คนสนใจอยากทราบประวัติและเข้ามาสัมผัส”

(ผู้ให้สัมภาษณ์,สัมภาษณ์,4 ธันวาคม 2545)

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ที่เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวรับรู้เป็นอันดับต้นๆ สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนึกถึงเมื่อกล่าวถึงหัวหิน ได้แก่ ทะเลและชายหาดหัวหิน สวนสนประดิพัทธ์ พระราชวังไกลกังวล สถานีรถไฟหัวหิน โรงแรมรถไฟ สำนักสงฆ์วัดเขาตะเกียบ องค์พระและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ (เช่น หลวงปู่ทวด) ตลาดฉัตรไชยและตลาดโต้รุ่ง ส่วนเขาหินเหล็กไฟ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก ยังไม่ได้ยินการโปรโมท แต่ถ้ามีก็คิดว่าสนใจ แต่อย่าให้เป็นแหล่งอบายมุขมากนัก

แต่จากการสอบถามเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวในหัวหิน ที่นักท่องเที่ยวได้ไปเมื่อมาหัวหิน ได้แก่ ทะเล เขาตะเกียบ สวนสนประดิพัทธ์ ตลาด ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์พบว่า นักท่องเที่ยวรับรู้ว่ามี แต่ไม่ได้ไปเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวที่ไป มักเป็นสถานที่ๆไปเป็นประจำ

สินค้าและบริการ

จากการสำรวจเรื่องสินค้าและบริการต่างๆ ว่าเป็นเอกลักษณ์ของหัวหินหรือไม่ พบว่า

สินค้าและบริการ	ใช้ที่สุด	ใช้	เฉยๆ	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช้
ก. สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	3 คน (10.52%)	5 คน (15.78%)	3 คน (10.52%)	8 คน (26.31%)	11 คน (36.84%)
ข. อาหาร	8 คน (26.6%)	11 คน (36.6%)	-	3 คน (10%)	8 คน (26.6%)
ค. กิจกรรมนักท่องเที่ยว	-	8 คน (26.6%)	11 คน (36.6%)	11 คน (36.6%)	-

ตารางที่ 5 ตารางแสดงผลการรับรู้เรื่องสินค้าและบริการ

จากผลการสำรวจสามารถอธิบายได้ดังนี้

ก. สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไม่ได้รับรู้ว่ามีสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกอะไร ยังไม่เด่น ไม่ชัดเจน มีไม่กี่อย่าง ควรมีให้เลือกมากกว่านี้ เนื่องจาก ถ้าบอกว่าซื้อของฝากที่หัวหินไม่รู้ว่าจะซื้ออะไร ตามร้านขายของที่ระลึกในหัวหินส่วนใหญ่จะเป็นของที่พบเห็นได้ทั่วไป และมักเป็นของที่ขายนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่าคนไทย

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการรับรู้เกี่ยวกับสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก จะนึกถึง อาหารทะเล อาหารทะเลแห้ง เช่น ปลาหมึกแห้ง กุ้งแห้ง ผ้าไหมพัสดร์ นิลดำ ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย ขนมหวานโบราณ แต่ทั้งนี้ อาหารทะเล และผลิตภัณฑ์เปลือกหอย นักท่องเที่ยวมักจะพบของประเภทนี้อยู่แล้วตามสถานท่องเที่ยวที่เป็นทะเล จึงรู้สึกไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนประเภทขนมหวานจะรู้ว่าที่หัวหินมี แต่ก็ไม่รู้สึกแตกต่างจากที่อื่นๆ ส่วนผ้าไหมพัสดร์นั้น นักท่องเที่ยวที่อยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป จะพอรู้จักบ้าง และรับรู้ว่าเป็นสินค้าของหัวหิน ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่แน่ใจนั้น เนื่องจากเคยได้ยินชื่อแต่ไม่ทราบรายละเอียดมากนัก

สำหรับสินค้าที่นักท่องเที่ยวมักจะซื้อกลับไปเมื่อเดินทางมาเที่ยวหัวหิน จะไม่ค่อยมีอะไรเป็นพิเศษ บางท่านเมื่อต้องการซื้อของฝากกลับไป มักจะแวะซื้อของฝากประเภทขนมหวานจากเพชรบุรีมากกว่า เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ต้องผ่านอยู่แล้ว เห็นร้านขายตั้งอยู่ชัดเจน และมีที่จอดรถสะดวก

ส่วนเรื่องสถานที่ซื้อของฝากที่มีการรับรู้มากคือ บริเวณร้าน Golden Place ตลาดโต้รุ่ง ตลาดไนท์บาซาร์

ในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีการรับรู้เรื่องสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกนั้น พบว่า รับประทานจากการบอกเล่าของคนรู้จัก การพบเห็นตามสถานที่ท่องเที่ยวและร้านขายของที่ระลึกต่างๆ จากคู่มือแนะนำเที่ยว และรายการโทรทัศน์ แต่ทั้งนี้นักท่องเที่ยวให้ความเห็นว่า สินค้าส่วนใหญ่ที่นำมาขายตามร้านค้าต่าง ๆ นั้น จะเป็นสินค้าที่มีขายตามแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั่วไป จึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่รู้ว่าสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของหัวหินจริงๆ นั้นมีอะไรบ้าง

อาหาร

เป็นเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารทะเล เนื่องจากการเลือกและหาร้านอาหาร เป็นกิจกรรมหลักอย่างหนึ่งของผู้ที่มาเที่ยวหัวหิน ส่วนใหญ่จะไปทานอาหารในร้านประจำ ร้านอาหารในตลาดโต้รุ่ง หรือซื้ออาหารสดกลับไปทำเอง

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อาหารมีรสชาติดี มีให้เลือกมากมาย แต่ในขณะเดียวกัน มีนักท่องเที่ยวหลายท่านเห็นว่าเอกลักษณ์เรื่องอาหารของหัวหินยังไม่โดดเด่น ยังไม่มีอาหารที่เป็นเฉพาะอย่าง และสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งได้หยิบยกเรื่องอาหารมาประชาสัมพันธ์มากอยู่แล้ว รวมทั้งปัญหาเรื่องมาตรฐานราคา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บอกว่าอาหารที่นี้ราคาค่อนข้างสูง ควรปรับปรุงเรื่องราคา โดยเฉพาะในเทศกาลอาหารควรระบุราคาให้ชัดเจน และควรให้ความสำคัญกับการจัดงานยิ่งขึ้น ไม่ควรจัดงานเพราะมีทั่วไป

กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวพบว่า การขี่ม้าชายหาดเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวรับรู้กันมาก แต่ในขณะเดียวกันเมื่อสอบถามถึงการเข้าไปใช้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวจะไม่ได้เข้าไปใช้

บริการ หรือเคยใช้บริการตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ที่รับรู้เอกลักษณ์ด้านนี้เนื่องจากเคยเห็นมาก่อน และ
ได้เห็นจากรูปในสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ ส่วนกิจกรรมเพื่อสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่
ยังไม่ค่อยรับรู้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มมากกว่า

สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะทำเมื่อมาเที่ยวหัวหิน จะเป็นการพักผ่อนในที่พัก การ
เที่ยวชมธรรมชาติจากสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เขาตะเกียบ สวนสนประดิพัทธ์ การลงเล่นน้ำ
ทะเล การไหว้พระและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การหาร้านอาหารรับประทาน การเดินเที่ยวตลาดในตอน
กลางคืน ซึ่งส่วนใหญ่บอกว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

ประเพณีการเล่น

นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งหมดจะไม่ได้รับรู้ว่าหัวหินมีประเพณีการเล่นท้องถิ่น
อะไรบ้าง มีนักท่องเที่ยวบางท่านให้ความเห็นว่ามาหัวหินเพื่อมาพักผ่อน กินข้าว-เที่ยว เท่านั้น
จึงไม่ค่อยได้ให้ความสนใจในเรื่องข่าวสารการท่องเที่ยวอื่นๆ แต่ทั้งนี้ การอนุรักษ์ประเพณีต่างๆ
ไว้ถือเป็นเรื่องดี

3.2.2 องค์ประกอบที่ดึงดูดใจในการเลือกมาหัวหิน

นอกเหนือไปจากเอกลักษณ์ต่างๆที่ชุมชนได้นำเสนอไปยังนักท่องเที่ยวแล้วนั้น ยังมี
องค์ประกอบด้านอื่นๆที่นักท่องเที่ยวได้นึกถึงเป็นอย่างแรกๆเมื่อกล่าวถึงหัวหิน และเป็นปัจจัยที่
ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจและอยากจะมาท่องเที่ยวอีก

1. บรรยากาศของเมือง

เป็นเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจมากที่สุด บรรยากาศที่หัวหินจะสงบ ไม่
จอแจ มีความเป็นส่วนตัว รู้สึกเป็นกันเอง อบอุ่นเหมือนครอบครัว นักท่องเที่ยวระบุว่าหัวหินมี
บรรยากาศ และภูมิประเทศที่ยังคงความสวยงามอยู่ มีจุดชมวิวที่สวยงามหลายจุด และมีมลพิษ
ในระดับที่ต่ำมาก ยังมีความเป็นต่างจังหวัดอยู่เมื่อเทียบกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆที่มีระยะทาง
ใกล้เคียงกัน เช่น พัทยา ระยอง ส่วนที่ชะอำ จะมีคนไปพักผ่อนที่ชายหาดในช่วงเย็นมาก หาด
จะมีคนแน่น แต่หาดที่หัวหินหลายช่วงก็ลงเล่นน้ำทะเลไม่ได้ จึงควรดูแลเรื่องนี้

2. ความสะดวกสบาย

นอกเหนือไปจากบรรยากาศแล้วนั้น นักท่องเที่ยวยังให้เหตุผลอีกว่าเลือกเดินทางมาที่หัวหินเนื่องจากตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไม่มากนัก และเส้นทางคมนาคมในการเดินทางมีความสะดวก ใช้เวลาเดินทางและงบประมาณไม่มากนัก จึงสามารถเดินทางมาได้บ่อยครั้ง และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร ทันสมัย

3. ความปลอดภัย

ความปลอดภัย เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการมาหัวหินอีกทั้งนี้ นักท่องเที่ยวรู้สึกว่ที่นี่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่าสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ เนื่องจากมีสถานบันเทิงที่เป็นแหล่งมั่วสุมน้อย ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องยาเสพติดและการทำร้ายนักท่องเที่ยว จึงรู้สึกปลอดภัย ที่สำคัญคือความรู้สึกอุ่นใจว่าในหลวงประทับอยู่ที่นี้ จึงไม่น่าที่ จะต้องกลัวอะไร รวมทั้งมีตำรวจและทหารเป็นจำนวนมากที่มาคอยให้บริการ

มีนักท่องเที่ยวให้ความเห็นว่า

“ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวสูงกว่าที่อื่นๆ เพราะมีทหารและตำรวจที่คอยให้บริการประชาชนมาก”

(ผู้ให้สัมภาษณ์,สัมภาษณ์,1 ธันวาคม 2545)

4. ความหลากหลาย

ถึงแม้ว่าหัวหินจะมีเสน่ห์ความสงบและบรรยากาศแบบไทย ๆ ในต่างจังหวัด แต่หัวหินในเวลาากลางคืนจะมีความคึกคัก ประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจหลายอย่าง เช่น ตลาด ร้านอาหาร สถานที่เที่ยว นักท่องเที่ยวได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“อย่างถ้าเวลามาชะอำ ก็มาแบบไปกลับ เพราะว่าพอกกลางคืนไม่มีสิ่งดึงดูดใจ จะเจียบหรือมีพวกชิงฉับทัวร์ ไม่มีตลาด ไม่มีที่เที่ยว ไม่มีร้านอาหาร พอกกลางคืนก็ต้องไปหัวหิน เพราะว่าคึกคักกว่า ถ้ามาหัวหินต้องมาพัก มีที่กินที่ซื้อของ แต่บรรยากาศก็มาพักผ่อนได้ มาสังสรรค์ ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์,สัมภาษณ์,25 พฤศจิกายน 2545)

นอกจากเรื่องบรรยากาศที่แตกต่างกันในช่วงกลางวันกลางคืนแล้วนั้น ธรรมชาติที่หลากหลายก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจ มีนักท่องเที่ยวให้สัมภาษณ์เรื่องนี้ว่า

“อย่างหัวหินมีทั้งทะเล มีธรรมชาติแบบป่า มีเขาอยู่ทางทิศตะวันตกไปจนถึงชายแดน เวลาเช้าหัวหินจะเห็นพระอาทิตย์ขึ้นจากทะเลทิศตะวันออก และไปตกด้านภูเขา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2545)

“ที่หัวหินมีทั้งทะเลทั้งภูเขา คนอยากไปทะเลก็ไปได้ อยากไปภูเขาก็ก็น่าไปได้ วัดก็มี พอกกลางคืนก็มีตลาด มีของกิน มีร้านให้นั่ง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2545)

5. ความเป็นส่วนตัว

เนื่องจากหัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สงบเงียบ รวมทั้งประวัติความเป็นมาของชุมชนที่เป็นเมืองเจ้านายในอดีต ที่ริมหาดมักจะเป็นบ้านพักส่วนตัว ทำให้บรรยากาศโดยทั่วไปของหัวหินจะมีความเป็นส่วนตัว อย่างเช่นบริเวณชายหาดจะไม่มีถนนเลียบหาด จึงไม่มีรถสัญจรไปมามากนัก นักท่องเที่ยวจะต้องจอดรถไว้ในที่สำหรับจอดจึงจะสามารถเดินไปเที่ยวเล่นชายหาด ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะได้บรรยากาศของความเป็นหาดส่วนตัวเพื่อพักผ่อน สามารถเล่นน้ำทะเลได้

นักท่องเที่ยวสุภาพสตรีท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“อย่างเวลาลงเล่นน้ำจะกล้าลงไป เพราะไม่ต้องอายว่าเดี๋ยวรถผ่านไปผ่านมา เพราะรถที่เข้ามาคือคนที่เข้ามาเล่นน้ำเหมือนกันกับเรา เขาเข้ามาแล้วก็จอด อย่างไม่บางที่ จะลงเล่นน้ำก็เขินเพราะเดี๋ยวรถผ่านไป เดี่ยวคนผ่านไป”

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2545)

การที่หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวประเภทพักผ่อนตากอากาศ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเป็นประจำ มักจะหาซื้อคอนโดมิเนียมส่วนตัวไว้ เพราะหัวหินอยู่ใกล้กรุงเทพฯ สามารถมาได้บ่อยครั้ง ดังนั้น ที่พักประเภทคอนโดมิเนียมส่วนตัวจึงมีในหัวหินเป็นจำนวนมาก ต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีที่พักประเภทบ้านพักหรือโรงแรมที่ผู้คนเข้าออกบ่อยๆมากกว่า เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หัวหินมีบรรยากาศของความเป็นส่วนตัวมาก

6. ความคุ้นเคย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งของหัวหิน จะเป็นกลุ่มที่มาเป็นประจำ บางท่านอาจมาทุกสุดสัปดาห์ และด้วยความที่หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวเก่าแก่ ทำให้มีนักท่องเที่ยวที่เคยมาเป็นประจำตั้งแต่ยังเด็ก และยังคงมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวในกลุ่มช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่บอกว่ามาที่หัวหินแทบนับครั้งไม่ได้ เพราะมาบ่อยมาก ทำให้มีความคุ้นเคยกับหัวหิน ประกอบกับบรรยากาศของหัวหินที่เน้นเรื่องการพักผ่อนตากอากาศ จึงทำให้มีความรู้สึกเหมือน “อยู่บ้าน” นักท่องเที่ยวจะมีที่พักประจำ มีที่เที่ยวมีร้านอาหารเจ้าประจำ

ปัจจัยเรื่องความคุ้นเคย จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้นเคยและเป็นกันเอง บางท่านกล่าวว่า มาที่หัวหินจนเคยชิน จึงทำให้รู้สึกอบอุ่น คุ้นใจ และปลอดภัย จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้รู้สึกประทับใจและจะมาหัวหินอีก

3.3 การรับรู้การสื่อความหมายเอกลักษณ์และการสื่อสาร

3.3.1 การรับรู้เรื่องการสื่อความหมายเอกลักษณ์

จากการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น นักท่องเที่ยวได้มีการรับรู้ด้วยวิธีการสื่อความหมายต่างๆ ดังนี้

1. การใช้คำขวัญ/สโลแกน

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า คำขวัญและสโลแกนที่มีนักท่องเที่ยวรับรู้ คือ “หัวหินถิ่นมนต์ขลัง ทะเลสวย นักมวยดัง พระราชวังดงาม” ซึ่งรู้จักจากป้ายประกาศต่างๆ ในชุมชน จากการพูดคุยกับคนในท้องถิ่น จากรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น เป็นต้น แต่ยังเป็นกลุ่มน้อยที่รับรู้และคำขวัญ “เที่ยวหัวหิน กินปูม้าอร่อยที่สุดในโลก” มีนักท่องเที่ยวรับรู้ โดยเห็นจากป้ายประกาศต่าง ๆ และสติ๊กเกอร์ตามร้านอาหาร แต่ทั้งนี้ไม่มีนักท่องเที่ยวที่ไม่เห็นด้วยในการยกให้เป็นเอกลักษณ์เพราะอาหารมีราคาแพงและคิดว่าเป็นอาหารทะเลไม่ต่างจากที่อื่น

ส่วนคำขวัญ Queen of Tranquility “ราชินีแห่งความสงบ” และ Royal Paradise ไม่มีนักท่องเที่ยวรับทราบ อาจเป็นเพราะเป็นคำขวัญที่รับรู้กันเฉพาะกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้

นำมาเผยแพร่แก่คนทั่วไป แต่ใช้เป็นแนวนโยบายปฏิบัติในการจัดการตลาดและการ
ประชาสัมพันธ์

2. การใช้นโยบาย

นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า การรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของหัว
หินโดยทั่วไปถือว่าดี ยังไม่มีมลภาวะมากนัก แต่ยังมีบางจุดที่มีปัญหาน้ำเสีย เช่น สะพานปลา
ทำให้เสียบรรยากาศทางธรรมชาติ รวมถึงบางจุดของเขาค้อที่มีน้ำเสีย ไม่สามารถลงเล่น
น้ำทะเลได้ และปัญหาขยะ ซึ่งควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

ส่วนมาตรฐานการบริการนั้น พบว่า ยังมีปัญหาเรื่องราคาอาหารแพง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในช่วงงานเทศกาล การไม่มีป้ายบอกราคาที่ชัดเจน ปัญหาการจราจรติดขัด รวมทั้งเรื่องมารยาท
ของคนขับรถโดยสารต่างๆ ซึ่งควรทบทวนด้วย

3. การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน

พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ยังไม่รับทราบและไม่เคยไป ทั้งที่พระบรมราชานุ
สาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และอนุสรณ์สถาน โผน กิ่งเพชร แต่ทั้งนี้
ในส่วนของพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 7 อยู่ในบริเวณเขาค้อเหล็กไฟ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว
ใหม่ในความดูแลของเทศบาลหัวหิน จะมีการเปิดตัวอย่างเป็นทางการในช่วงปี 2546 นี้ ตามแผน
รณรงค์ “Unseen Thailand” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงอยู่ในระหว่างการเริ่มต้น
ประชาสัมพันธ์ จึงต้องใช้เวลาอีกสักกระยะหนึ่ง

ส่วนอนุสรณ์สถาน โผน กิ่งเพชร ยังประสบปัญหาเรื่องสถานที่ตั้งที่มีการโยกย้ายอยู่นั้น
อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวยังไม่รับรู้

4. การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม

นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ของหัวหินอยู่ในระดับปานกลาง แต่ชุมชนยังคงมีความเจริญขึ้น ทำให้สถาปัตยกรรมต่าง ๆ เช่น บ้านในชุมชนเก่าได้เปลี่ยนไป และมีแนวโน้มว่าจะหายไป อาจเหลือที่อนุรักษ์ไว้ได้เพียงสถานที่สำคัญ ๆ เท่านั้น ดังนั้น จึงควรเพิ่มมาตรการการจัดผังเมืองและรักษาบรรยากาศดั้งเดิมของเมืองให้มากกว่านี้

ส่วนการดัดแปลงสถาปัตยกรรม เช่น การทำป้ายชอยเป็นเหมือนป้ายสถานีรถไฟหัวหินนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบและเห็นด้วย เพราะรู้สึกว่าเป็นแนวความคิดที่แปลกดี

5. การจัดงานประเพณี งานเทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการสำรวจเรื่องการรับรู้และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถแจกแจงได้ดังนี้

กิจกรรม	เคยมาเข้าร่วม		รับรู้แต่ไม่ได้มา		ไม่เคยได้ยิน	
	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)
เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโพน	-	-	12.5	4	87.5	26
เทศกาลอาหาร นานาชาติ หัวหิน-ชะอำ	6.6	2	30	9	57	19
Hua Hin Jazz Festival	-	-	12.5	4	87.5	26

ตารางที่ 6 ตารางแสดงผลการรับรู้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

พบว่ากิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้คือ เทศกาลอาหารนานาชาติหัวหิน-ชะอำ แต่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่เคยมาเข้าร่วมเพียง 6.6 % เท่านั้น เนื่องจากว่ากิจกรรมดังกล่าวได้จัดขึ้นมาหลายปีแล้ว และได้ถูกบรรจุลงในปฏิทินท่องเที่ยว แต่ไม่ได้มีการระบุวันและสถานที่จัดให้แน่นอน รวมทั้งในแต่ละปีจะมีการจัดกิจกรรมประเภทเทศกาลอาหารอยู่หลายที่ นักท่องเที่ยวที่รู้จักยังไม่เข้ามาเข้าร่วม ผู้ที่เคยมาเข้าร่วมจึงมีจำนวนน้อย

ส่วนกิจกรรม Elephan Polo Tournament ยังไม่สามารถสอบถามได้ เนื่องจากเป็นการจัดขึ้นเป็นปีแรก และอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการ จึงยังไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และกิจกรรม “Hua Hin Golf Festival” เป็นกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มจึงมิได้ทำการประชาสัมพันธ์ทั่วไป

3.3.2 การรับรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย

จากการสำรวจเรื่องการรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของหัวหน้าจากสื่อต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่าสามารถแจกแจงได้ดังนี้

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของหัวหิน

แหล่งข้อมูล	ได้รับมากที่สุด		ได้รับบ้าง		ได้รับน้อย		ไม่ได้รับเลย	
	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)
สื่อบุคคล								
-เพื่อน/ญาติ	11.1	3	55.5	17	33.3	6	-	-
-ชาวบ้านใน ชุมชน	-	-	16.6	5	27.7	8	55.5	17
สื่อมวลชน								
-ภายนอก ชุมชน	41.17	12	52.94	16	5.88	2	-	-
-ภายใน ชุมชน	-	-	41.17	12	29.41	9	29.41	9

ตารางที่ 7 ตารางแสดงผลการรับรู้สื่อเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของหัวหิน

จากการสอบถามพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของหัวหิน ได้จากสื่อมวลชนภายนอกมากที่สุด คิดเป็น 41.17 % สื่อมวลชนภายนอกนั้น ได้แก่ รายการโทรทัศน์ประเภทข่าว ละครโทรทัศน์ หนังสือ นวนิยาย เป็นต้น

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในหัวหิน

แหล่งข้อมูล	ได้รับมากที่สุด		ได้รับบ้าง		ได้รับน้อย		ไม่ได้รับเลย	
	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)
สื่อบุคคล								
-เพื่อน/ญาติ	55.5	17	44.4	13	-	-	-	-
-ชาวบ้านใน ชุมชน	-	-	38.8	12	33.3	10	27.7	8
สื่อมวลชน								
-ภายนอก ชุมชน	55.5	17	36.6	11	5.5	2	-	-
-ภายใน ชุมชน	11.1	3	30	9	50	15	11.1	3

ตารางที่ 8 ตารางแสดงผลการรับรู้สื่อเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในหัวหินจากสื่อบุคคล คือ เพื่อนและญาติ ๆ และจากสื่อมวลชนภายนอกมากที่สุด คิดเป็น 55.5% ซึ่งเกิดจากการที่เพื่อน/ญาติแนะนำให้มา หรือมาเที่ยวและสอบถามจากเพื่อน/ญาติรวมทั้ง จากการชมรายการโทรทัศน์ หรืออ่านแผ่นพับนำเที่ยวต่าง ๆ แล้วสนใจจึงมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในหัวหิน

แหล่งข้อมูล	ได้รับมากที่สุด		ได้รับบ้าง		ได้รับน้อย		ไม่ได้รับเลย	
	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)
สื่อบุคคล								
-เพื่อน/ญาติ	-	-	11.1	3	27.7	8	61.1	18
-ชาวบ้านใน ชุมชน	-	-	-	-	10	3	90	27
สื่อมวลชน								
-ภายนอก ชุมชน	-	-	26.31	9	10.52	3	63.3	19
-ภายใน ชุมชน	5.5	2	5.5	2	22.2	7	63.3	19

ตารางที่ 9 ตารางแสดงผลการรับรู้สื่อเรื่องกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แทบไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ของหัวหินเลย

เมื่อสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่าสื่อสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมายังหัวหินนั้น ได้แก่ เพื่อนหรือคนรู้จักในลักษณะปากต่อปาก (word of mouth) และคู่มือนักท่องเที่ยวทั้งที่ปรากฏในหนังสือ อสท. ใบบลิวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสื่ออินเทอร์เน็ต สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวภายในเมื่อมาถึงหัวหินนั้นนอกจากอาศัยคู่มือแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้รับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวจากคนในพื้นที่อีกด้วย

สำหรับสื่อจินตคติ เช่น สื่อนวนิยาย ที่นักท่องเที่ยวมักถึงได้แก่ ปริศนา, สามเกลอ (พลนิกร กิมหงวน), น่าจะมีผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้นชื่อของหัวหิน และมีภาพของหัวหินอยู่ในใจ แต่นักท่องเที่ยวจะมองในด้านการเป็นภูมิหลังของชุมชนมากกว่า ส่วนสื่อประเภทละครโทรทัศน์ จะมีนักท่องเที่ยวได้รับพอสมควร และให้เกิดการรับรู้ในด้านสถานที่ท่องเที่ยวในหัวหิน

สำหรับข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ค่อยรับทราบข่าวสารหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของชุมชนทั้งจากทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งยังมีน้อยเกินไป มีนักท่องเที่ยวบางท่านกล่าวว่า เมื่อมาถึงหัวหินแล้ว จึงได้รู้ว่ามีจัดงานอะไร แต่ก่อนหน้านี้มิได้รับทราบข้อมูล ดังนั้น ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้

ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยได้รับทราบเรื่องเอกลักษณ์ชุมชนมากนัก ยกเว้นเอกลักษณ์ด้านภาพลักษณ์ของชุมชน เรื่องการเป็นเมืองชายทะเลที่เงียบสงบและเป็นเมืองเจ้า ที่นักท่องเที่ยวยังมีการรับรู้อยู่พอสมควร โดยมีนักท่องเที่ยวให้ความเห็นเรื่องการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนว่า

“เอกลักษณ์ชุมชนมีอิทธิพล เพราะว่าตอนนี้เขาส่งเสริมกิจกรรมและเอกลักษณ์ชุมชน ทำให้คนหันมาสนใจและเป็นจุดตัดสินใจที่จะเลือกที่จะเที่ยว“

(ผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2545)

แต่ทั้งนี้ มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มให้ความเห็นว่า เอกลักษณ์ของชุมชน และกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมาหัวหิน เพราะถึงไม่มีเทศกาลก็มาอยู่แล้ว แต่การที่มีการสนับสนุนเอกลักษณ์เป็นเรื่องที่ดี เนื่องจากชุมชนมีลักษณะที่ไม่เหมือนใคร ความพิเศษในหลายๆด้าน เช่น ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะได้รับรู้เพิ่มเติม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน
2. เพื่อศึกษาถึงการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชน
3. เพื่อศึกษาถึงการรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชนในกลุ่มนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้างเอกลักษณ์และนำมาทำเป็นทุนวัฒนธรรมของชุมชนหัวหิน

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

ชุมชนหัวหินเป็นชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 232 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศ ทางด้านทิศตะวันออกเป็นชายหาดยาวตลอดแนว มีชายหาดเรียงรายตามชายหาดเป็นระยะๆ ทางด้านทิศตะวันตกและด้านใต้ของชุมชนเป็นแนวเขาเตี้ยๆ สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวมากที่สุดคือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ชุมชนหัวหินมีการปกครองระบบเทศบาล แบ่งชุมชนย่อยออกเป็น 34 ชุมชน มีประชากร 43,334 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์ยกรรมและการบริการนักท่องเที่ยว

1. การสร้างเอกลักษณ์และนำมาทำเป็นทุนวัฒนธรรมของชุมชน

ประกอบด้วย

1.1 วัฒนธรรมพื้นฐาน

วัฒนธรรมพื้นฐาน ได้แก่ประกอบไปด้วย **สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ** ที่มีทั้งทะเลและภูเขา จุดเด่นคือมีแนวหินเรียงรายอยู่บนชายหาด ซึ่งเป็นที่มาของชื่อชุมชน เดิมเรียกกันว่าบ้านสมอเรียง และเปลี่ยนเป็นบ้านหินเรียงหรือบ้านแหลมหิน จนกระทั่ง ในภายหลังที่มีเจ้านายไปปลูกสร้างตำหนักบ้านพักชายทะเลขึ้นและเรียกบริเวณนี้ว่า “หัวหิน” จึงได้เรียกชุมชนนี้ว่า “หัวหิน” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ประวัติศาสตร์ของชุมชน ภายหลังที่มีการตัดทางรถไฟไปยังหัวหิน ได้มีการสร้างโฮเต็ลหัวหิน สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน และพระราชวังไกลกังวลในสมัยรัชกาลที่ 7 ผู้ที่เดินทางมาหัวหินส่วนใหญ่เป็นเจ้านาย ข้าราชการระดับสูงและนักธุรกิจ ทั้งชาวไทยและต่างชาติ ทำให้ชุมชนหัวหินได้แปรสภาพมาเป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว ถือเป็นเมืองตากอากาศแห่งแรกของประเทศไทย จนกระทั่งช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดความนิยมไปพักผ่อนกันที่หัวหินเป็นอย่างมาก ถึงขั้นว่าการไปพักผ่อนที่หัวหินได้กลายเป็นการแสดงควมมีหน้ามีตาในสังคมไปในที่สุด

นอกจากประวัติศาสตร์ในแง่การเป็นเมืองตากอากาศ ยังมีพื้นฐานจากการเป็นหมู่บ้านชาวประมง และเป็นชุมชนที่เป็นบ้านเกิดของ โผน กิ่งเพชร นักมวยแชมป์โลกรุ่นฟลายเวทคนแรกของไทย ซึ่งเป็นอีกด้านหนึ่งของปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ของชุมชน

1.2 หัวหิน ใน จินตคติ

นอกจากหัวหินจะมีชื่อเสียงจากการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแล้วนั้น ยังมีผู้ที่ประทับใจหัวหินและนำไปถ่ายทอดเป็นสื่อจินตคติต่างๆ ทั้ง บทเพลง นวนิยาย ภาพยนตร์ บทเพลงที่สำคัญได้แก่ เพลงพระราชนิพนธ์ “ราตรีประดับดาว” ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และ เพลงพระราชนิพนธ์ “ไกลกังวล” ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รวมทั้งเพลง “หัวหิน (ไม่สิ้นมนต์รัก)” ซึ่งเป็นเพลงหนึ่งที่คนหัวหินนิยมนำมาขับร้องมาก

สื่อนวนิยายมีหลายเรื่องที่ใช้หัวหินเป็นฉาก เช่น นวนิยายเรื่อง “ปริศนา” ของ ว.ณ ประมวลมารค เรื่อง “นิจ” ของ ดอกไม้สด และ นิยายชุด “สามเกลอ” ของ ป.อินทปาลิต ตอน “มนต์รักที่หัวหิน” และ “ไปเชียร์ไผ่น” รวมทั้งมีภาพยนตร์และละครอีกหลายต่อหลายเรื่องที่ย้ายไปถ่ายทำที่หัวหินจนถึงปัจจุบัน

1.3 หัวหินในบริบททางการท่องเที่ยว

1.3.1 การเปลี่ยนแปลงของชุมชน

ปัจจุบัน หัวหินได้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้แก่ การเดินทางมาหัวหิน ซึ่งมีทั้งทางรถไฟ รถยนต์ และทางอากาศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแหล่งชุมชนของหัวหินไปเป็นย่านที่ติดกับถนนเพชรเกษม

ปัญหาต่างๆที่ชุมชนหัวหินประสบอยู่ตอนนี้คือ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ทำให้สภาพแวดล้อมจริงไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของเมือง มีปัญหาการรुक้าพื้นที่ชายหาด ปัญหาลิ่งแวดล้อม ปัญหามาตรฐานราคาสินค้าและบริการ ปัญหาสถานบันเทิง ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของชุมชน และจะส่งผลถึงการท่องเที่ยวอีกด้วย

1.3.2 การกำหนดกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวของหัวหิน

การกำหนดรูปแบบเมืองท่องเที่ยวให้หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวแบบสงบ ทำให้มีผลต่อการจัดกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่มาหัวหินจะเป็นชาวต่างชาติและรูปแบบกิจกรรม จะเป็นกิจกรรมแบบเบาๆ เน้นที่การพักผ่อน รวมทั้งทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะเน้นไปในทางอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการมีสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆในหัวหิน เช่น สวนผีเสื้อปางช้าง เป็นต้น รวมทั้งการสร้างจุดขายใหม่ทางการท่องเที่ยว

2. เอลักษณ์ที่เป็นทุนวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน

ได้แก่

1. **ภาพลักษณ์ของเมือง** คือ หัวหิน : เมืองชายทะเลที่สวยงามและเงียบสงบ, หัวหิน : เมืองเจ้า และ หัวหิน : บ้านเกิดของไฉน กิ่งเพชร

2. **สถานที่ท่องเที่ยว** ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น หาดหัวหิน เขาตะเกียบ เขาหินเหล็กไฟ และ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น พระราชวังไกลกังวล, สถานีรถไฟหัวหิน

3. **สินค้าและบริการ** ได้แก่ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก เช่น ผ้าไหมพัสดร์ อาหาร และ กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การขี่ม้าชายหาด กิจกรรมเพื่อสุขภาพและSpa

4. **ประเพณีการเล่น** ได้แก่ การละเล่นผีฟุ้งได้ และประเพณีส่งกบาลทางน้ำ หรือทำบุญทะเล

ตอนที่ 2 การสื่อความหมาย

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น ภาครัฐ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 2, เทศบาลตำบลหัวหิน

ภาคเอกชน ได้แก่ ชมรมธุรกิจ/ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์หัวหินชะอำ และสื่อมวลชนท้องถิ่น ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ท้องถิ่นและสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อความหมาย

ในการสื่อความหมายนั้น นอกจากพิจารณาถึงเอกลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอแล้วนั้น ยังต้องพิจารณาถึงแนวทางและนโยบายของหน่วยงานต่างๆ ทั้งแนวทางหลักและแผนงานประจำปี

รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายตลาคักท่งเท่ยวด้วย ซ่งมผลต่อการเลือกเอกลักษณ์รวมไปถึรูปแบบการสื่อความหมายอื่กด้วย

2.3 วิธีกรสื่อความหมาย ด้แก

1. การใช้คำขวัญและสโลแกน ด้แก ก. “หัวหินถึนมนต์ขลัง ทะเลสวย นักมวยตั้งพระราชวังดงาม” ข. Queen of Tranquility “ราชินีแห่งความสงบ” ค. Royal Paradise และ. “เท่ยวหัวหิน ถึนปูมำอร่อยที่สดุในลก”
2. การใช้นโยบาย ด้แก นโยบายรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การรณรงค์ให้ใช้ผ้าไหมพัสดุ การสร้างมาตรฐานการบริการ และการจัดตั้งศูนย์สินค้ำพื้นเมือง
3. การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเดจพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และอนุสรณ์สถาน โผน กิ่งเพชร
4. การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม ด้แก การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและทัศนียภาพของเมือง และการดัดแปลงสถาปัตยกรรม
5. การจัดงานประเพณี งานเทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้แก ประเพณีเทศกาล”เท่ยวสงกรานต์หัวหิน ถึนบ้านโผน” , งานเทศกาล โผน กิ่งเพชร , เทศกาลอาหารหัวหิน ,กิจกรรม “Hua Hin Jazz Festival”, กิจกรรม “Elephant Polo Tournament” และกิจกรรม “Hua Hin Golf Festival”

2.4 การสื่อสารเพื่การสื่อความหมาย

ประกอบด้วย

1. การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ซ่งจะให้การประชุมเป็นหลัก
2. การสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับชาวบ้านในชุมชน ซ่งจะใช้สื่อบุคคล คือผู้นำชุมชน และการบอกต่อ สื่อมวลชนท้องถิ่น คือ สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น สื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย ป้ายประกาศ
3. การสื่อสารไปยังนักท่งเท่ยว แบ่งตามเนื้อหาเป็น สื่อที่ให้ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ของชุมชน ให้ข้อมูลด้านสถานที่ท่งเท่ยว และให้ข้อมูลด้านกิจกรรม

ส่งเสริมการท่องเที่ยว จะมีสื่อที่ใช้เป็นประจำคือ สื่อแผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือนำเที่ยว รายการโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อที่จัดทำขึ้นเฉพาะกิจ คือ สื่อแผ่นพับ วิทยุ ป้ายประกาศ จะมีทั้งที่จัดทำโดยภาครัฐและภาคเอกชน

ตอนที่ 3 การรับรู้เอกลักษณ์ในกลุ่มนักท่องเที่ยว

3.2 การรับรู้เอกลักษณ์

3.2.1 เอกลักษณ์ที่รับรู้

นักท่องเที่ยวรับรู้เอกลักษณ์มากที่สุดในเรื่องภาพลักษณ์ของเมืองคือ เมืองชายทะเลที่เงียบสงบ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชนชั้นสูงในอดีต และเอกลักษณ์เรื่องอาหาร ส่วนเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้น้อยคือการเป็นบ้านเกิดของ โผน กิ่งเพชร เรื่องสินค้าและบริการ และประเพณีการเล่น

3.2.2. องค์ประกอบที่ดึงดูดใจในการเลือกมาหัวหิน

องค์ประกอบที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว คือ บรรยากาศของเมืองที่เงียบสงบ ความสะอาดสบาย ความปลอดภัย ความหลากหลายของเมืองทั้งเรื่องบรรยากาศและธรรมชาติ ความเป็นส่วนตัว และความคุ้นเคยต่อในชุมชน

3.3 การรับรู้การสื่อความหมายเอกลักษณ์และการสื่อสาร

3.3.1 การรับรู้เรื่องการสื่อความหมายเอกลักษณ์

วิธีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ได้แก่ การใช้คำขวัญและสโลแกน การขึ้นนโยบาย การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม และการจัดงานประเพณี เทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ยังมีการรับรู้น้อย แต่ที่นักท่องเที่ยวยังไม่เกิดการรับรู้เลยได้แก่ การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน

3.3.2 การรับรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย

สื่อที่ทำให้นักท่องเที่ยวรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชน ได้แก่ สื่อมวลชนภายนอกชุมชน สื่อที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ เพื่อน/ญาติ และสื่อมวลชนภายนอก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แทบจะไม่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ สื่อที่มีอิทธิพลต่อการมาท่องเที่ยวหัวหินมากที่สุดคือ การบอกเล่าจากเพื่อนและคนรู้จัก คู่มือนำเที่ยวต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

อภิปรายผลข้อที่ 1

การสร้างเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ของชุมชนหัวหิน ยังถือว่าเป็นเอกลักษณ์ในระดับท้องถิ่นอยู่ ซึ่งมีที่มาจาก วัฒนธรรมชุมชน อันได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ของชุมชน สื่อจินตคติ และจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน สิ่งที่เป็นรากฐานเอกลักษณ์ของหัวหินอยู่ที่ปัจจัยด้าน วัฒนธรรมชุมชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติศาสตร์ของชุมชน ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ อย่างหนึ่งของชุมชนที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เพราะเป็นตัวกำหนด ภาพลักษณ์ให้กับชุมชน หัวหินมีประวัติศาสตร์ในเรื่องการเป็นเมืองพักผ่อนของเจ้านายในอดีต และเป็นเมืองตากอากาศแห่งแรกของไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมือนกันกับชุมชนอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจาก ภาพลักษณ์บางอย่างของชุมชนอาจมีซ้ำซ้อนกัน เช่น การเป็นเมืองชายทะเลที่เงียบสงบ จะมี เมืองชายทะเลหลายแห่งที่มีภาพลักษณ์เดียวกันได้ แต่ภาพลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์จะเป็น สิ่งที่ไม่ซ้ำซ้อน แต่ละชุมชนก็จะมีประวัติศาสตร์ของตนเอง สามารถนำมาสร้างความโดดเด่น และแตกต่างจากที่อื่นได้

จากแนวความคิดของ Strut Hall เกี่ยวกับเรื่อง “การเกิดเอกลักษณ์ในวงจรรวมวัฒนธรรม” เราจะเห็นได้ว่า การเกิดขึ้นของเอกลักษณ์ (Identity) ของหัวหินนั้น เกิดจากการที่เจ้านายและขุนนางต่าง ๆ นิยมไปปลูกสร้างตำหนักและบ้านพักชายทะเลที่หัวหิน ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่อมา ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีการวางให้หัวหินเป็นเมืองตากอากาศ โดยการสร้างไฮเต็ลหัวหิน สนามกอล์ฟหลวงหัวหิน ตลอดจนในสมัยรัชกาลที่ 7 มีการสร้างพระราชวังไกลกังวล ตลาดนัดรถไฟ เป็นต้น การสร้างสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ถือว่าเป็นการผลิต (production) เอกลักษณ์ให้กับหัวหิน แต่เป็นการสร้างแบบสังคมนิยามที่ละเล็กละน้อย ควบคู่ไปกับการบริโภค (consumption) กล่าวคือ มีเจ้านายไปประทับอยู่เป็นประจำ มีการบอกเล่ากันต่อ ชักชวนกันไป มีชาวต่างชาติในระดับสังคมชั้นสูงมาพักที่นี้มาก จึงยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้หัวหินเป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศที่หรูหรา มีระดับ จนกลายเป็นกฎระเบียบ (regulation) ในสังคมปฏิบัติของคนที่มาเที่ยวหัวหินว่า จะต้องดูดีหรูหรา ทั้งเรื่องกิริยามารยาท การแต่งกาย ตลอดจนถึงที่พัก การไปหัวหินกลายเป็นเครื่องแสดงความมีหน้ามีตาในสังคมยุคหนึ่งไปในที่สุด มีการแสดงออก (representation) ด้วยการแต่งกายประกวดประชันกันเมื่อไปเที่ยวหัวหิน ค่านิยมในการมาหัวหิน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการ

ย้ำภาพลักษณ์ของหัวหิน ว่าเป็นเมืองตากอากาศชายทะเลที่ต่างไปจากที่อื่น จนถือว่าเป็น *เอกลักษณ์ (identity)* ของหัวหิน

นอกเหนือไปจากประวัติศาสตร์แล้วนั้น สื่อจินตคตินับว่าเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่มีส่วนในการสร้างเอกลักษณ์ให้กับหัวหิน มีการแตงนวนิยายรักโดยใช้หัวหินเป็นฉาก ทำให้หัวหินมีภาพของการเป็นสถานที่ที่สวยงามและโรแมนติก มีบรรยากาศหวานซึ่งเหมาะสำหรับคู่รัก นอกจากการเป็นฉากรักโรแมนติกแล้วนั้น ในสื่อจินตคติมักมีการกล่าวถึงสภาพสังคมของคนกรุงที่มาหัวหินว่ามีการแสดงออกถึงความหรูหรา ทำให้หัวหินมีภาพของการเป็นสถานตากอากาศของชนชั้นสูง ดังนั้น สื่อจินตคติจึงมีส่วนในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับหัวหินด้วยการสะท้อนภาพของสังคมในยุคนั้น โดยทำให้ผู้อ่านมีภาพของหัวหินอยู่ในใจ และทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างชื่อของหัวหินกับภาพลักษณ์ดังกล่าว

ด้วยปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์และสื่อจินตคตินี้ เป็นที่มาของ *เอกลักษณ์ (identity)* เรื่องเมืองเจ้าของหัวหิน เมื่อได้มีการจัดระบบของการท่องเที่ยวในรูปแบบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้มีการแปรเอาเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์มาเป็นทุนวัฒนธรรม กล่าวคือ หัวหินได้ผ่านขั้นตอนต่างๆในวงจรดังกล่าว จนกระทั่งกลายมาเป็นเอกลักษณ์ชุมชน และได้มีการนำเอกลักษณ์นี้มาใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ถือว่าประวัติศาสตร์ได้กลายมาเป็นส่วนของการผลิต (*production*) เอกลักษณ์และใช้เป็นทุนวัฒนธรรมในปัจจุบัน

จากเงื่อนไขทางด้านการกำหนดกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้กำหนดให้หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวแบบสงบ ซึ่งเป็นการจัดรูปแบบและเป็นการวางแผนในการท่องเที่ยวของหัวหิน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการผลิต ร่วมกับปัจจัยด้านประวัติศาสตร์และสื่อจินตคติดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้มีการนำเสนอหรือการแสดงออก (*representation*) ถึงเอกลักษณ์ดังกล่าว ด้วยการใช่วิธีการต่างๆ เช่น การใช้คำขวัญหรือสโลแกน เพื่อเป็นการนิยามถึงภาพลักษณ์ของหัวหิน การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 7 เป็นต้น

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน กลุ่มที่มาท่องเที่ยวหัวหินเปลี่ยนแปลงไป ไม่จำกัดเฉพาะเจ้านายและชนชั้นสูงอย่างแต่เดิม แต่เอกลักษณ์ดังกล่าวนี้ยังคงเป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยว เนื่องจากยังคงมีกฎระเบียบ (*regulation*) ต่างๆ ที่ยังทำให้คงเอกลักษณ์ไว้ได้ เช่น การเป็นที่ตั้งของพระราชวังไกลกังวล จึงทำให้มีการออกกฎหมายควบคุมการปลูกสร้างอาคาร มีการวางผังเมืองการให้เป็นเขตปลอดมลพิษและไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม การออกกฎระเบียบยังเป็นการควบคุม

การเปลี่ยนแปลงให้ยังคงอยู่ในขอบเขตของเอกลักษณ์ และเป็นการนำเสนอไปยังนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการบริโภค (consumption) ในที่สุด

แต่ทั้งนี้ ในส่วนของนักท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในขั้นของการบริโภค มิได้รับรู้จากการแสดงออก และกฎระเบียบเท่านั้น ยังมีการรับรู้จากประวัติศาสตร์ ซึ่งอยู่ในส่วนของการผลิตอีกด้วย ดังนั้น นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้บริโภคจะเกิดการรับรู้เอกลักษณ์นี้ได้หลายทาง

กล่าวได้ว่า เอกลักษณ์เรื่องเมืองเจ้าของหัวหินนั้น จะมีการเกิดของเอกลักษณ์ก่อน จากที่หัวหินไม่มีเอกลักษณ์หรือภาพลักษณ์ใดๆ ได้มีกระบวนการตามอย่างวงจรวัฒนธรรมจากการผลิต การบริโภค กฎระเบียบ การแสดงออก จนกระทั่งกลายเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ด้วยเงื่อนไขด้านเวลา ทำให้การเกิดของเอกลักษณ์นี้ได้กลายเป็นขั้นตอนของการผลิตในปัจจุบัน กล่าวคือ ในปัจจุบันนี้ ได้มีการเกิดของวงจรมีขึ้นอีก แต่เป็นว่า เอกลักษณ์ได้มีการเกิดขึ้นแล้ว ประกอบกับการวางแผนแบบธุรกิจสมัยใหม่ และมีการนำเสนอ รูปแบบจึงเปลี่ยนไปเป็นว่า เอกลักษณ์ที่เกิดจากการผลิต ได้มีการแสดงออก ควบคู่ไปกับ กฎระเบียบ เพื่อนำไปสู่การบริโภคต่อไป

นอกจากนี้ ด้วยเงื่อนไขทางด้านประวัติศาสตร์ ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้หัวหินเป็นเมืองชายทะเลแห่งหนึ่งที่มีบรรยากาศที่สงบเงียบ เนื่องจากมีข้อจำกัดในส่วนของ Regulation เช่น การเป็นที่ตั้งของพระราชวังไกลกังวล ทำให้มีการควบคุมมลพิษ การควบคุมความสูงของอาคาร เป็นต้น ประกอบกับการที่หัวหินมีตำหนักหรือบ้านพักชายทะเลซึ่งเป็นของเจ้านายพระองค์ต่างๆ ถือเป็นที่ดินส่วนบุคคล จึงไม่สามารถตัดถนนเลียบริมชายหาดได้ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หัวหินเกิดภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองชายทะเลที่สวยงามและสงบควบคู่กันไป

อาจกล่าวได้ว่า เอกลักษณ์ด้านภาพลักษณ์ทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กันไป กล่าวคือ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของหัวหินที่สวยงามและสงบ จึงทำให้เจ้านายทั้งหลายนิยมไปพักผ่อน จนกลายเป็นเมืองตากอากาศของเจ้านายไปในที่สุด และด้วยปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์นี้ ทำให้มีกฎระเบียบต่างๆ ขึ้นมาควบคุม ส่งผลให้หัวหินยังคงความเป็นเมืองที่สวยงามและสงบอยู่ได้

นอกจากนี้ เอกลักษณ์ที่ได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ภายหลังจากนั้น จะเกิดในวงจรที่แตกต่างกันออกไป เมื่อมีการจัดการการท่องเที่ยวตามระบบสมัยใหม่แล้วนั้น ได้มีการกำหนดเอกลักษณ์ที่จะ

ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น เช่น อาหาร นับว่าเป็นทุนวัฒนธรรมอันหนึ่งของหัวหิน แต่ได้มีการกำหนดขึ้นให้เป็นเอกลักษณ์ของหัวหิน เนื่องจากเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาหัวหิน มีการบอกเล่าปากต่อปาก และเป็นสิ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการเสนอเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งของชุมชน เช่น การจัดงานเทศกาล การใช้แผนรณรงค์ ซึ่งถือเป็นการแสดงออก (*representation*) เพื่อก่อให้เกิดการบริโภค (*consumption*) อาหาร จึงกลายเป็นทุนวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชุมชนไปในที่สุด แต่ทั้งนี้ อาหารซึ่งอาจมีใช้เอกลักษณ์ของหัวหินเพียงที่เดียว เพราะเป็นเอกลักษณ์ที่กว้าง หลายชุมชนพยายามชูเอกลักษณ์เรื่องอาหารขึ้นมา เนื่องจากเป็นสิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างเห็นได้ชัด

มีการกำหนดให้หัวหินเป็นเมืองที่มีรีสอร์ทสุขภาพ ได้มีการสำรวจความพร้อมในด้านต่างๆ และกำหนดเอกลักษณ์ (*identity*) ขึ้นไว้ก่อน มีการผลิต (*production*) คือการส่งเสริมการจัดทำรีสอร์ทสุขภาพและปัจจัยต่างๆที่เอื้อต่อการจัดทำ รวมทั้งมีการแสดงออก (*representation*) ด้วยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ไปพร้อมๆกัน ทำให้เกิดการบริโภค (*consumption*) แต่ทั้งนี้ต้องรอไปอีกว่า เอกลักษณ์ดังกล่าวนี้ สามารถสร้างจนกลายเป็นกฎระเบียบ (*regulation*) ได้หรือไม่ ซึ่งปัจจุบันนี้สามารถทำได้อยู่ในระดับหนึ่ง

เอกลักษณ์บางอย่างอาจยังไม่สามารถเกิดตามวงจรวัฒนธรรมโดยสมบูรณ์ได้ เช่น เอกลักษณ์เรื่อง โผน กิ่งเพชร ซึ่งเริ่มจากการมีเอกลักษณ์ (*identity*) เรื่อง โผน กิ่งเพชร ซึ่งเป็นคนหัวหิน ทำให้หัวหินได้นำเสนอภาพลักษณ์ของการเป็นบ้านเกิดของนักมวยแชมป์โลกคนแรกของไทย โดยมีการผลิต (*production*) สื่อในการนำเสนอ โดยการสร้างอนุสรณ์สถาน การจัดงานเทศกาลสงกรานต์ภายใต้ชื่อ “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโผน” แต่ทั้งนี้เอกลักษณ์ดังกล่าวยังไม่มีความเข้มข้นที่จะให้นักท่องเที่ยวต่างถิ่นเกิดการบริโภค (*consumption*) เพื่อให้การรับรู้และยอมรับเอกลักษณ์นี้ได้อย่างทั่วกันได้ ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อส่งเสริมในการผลิตเอกลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลข้อที่ 2

การสื่อความหมายเอกลักษณ์

ในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของหัวหิน จะมีการเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ เช่น เอกลักษณ์เรื่องเมืองเจ้านั้น ได้มีการสื่อความหมายในหลายรูปแบบ ทั้งการให้ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ และสถานที่ท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทัศนียภาพของเมือง การใช้คำขวัญและสโลแกน รวมถึงสื่อจินตคติแล้วนั้น ยังมีการเชื่อมโยง (Association) เช่น การจัดกิจกรรม“Hua Hin Jazz Festival” ซึ่งมีการสร้างความหมาย คือ ดนตรี Jazz ตามความหมายนัยตรง (Denotative Meaning) คือ เป็นดนตรีประเภทหนึ่ง และความหมายนัยประหวัด (Connotative Meaning) คือ ในปัจจุบันถือว่าเป็นดนตรีสำหรับผู้มีรสนิยมสูง และในการนำมาเชื่อมโยงกับหัวหิน สะท้อนถึงมายาคติ (Myth) ว่า หัวหินเข้ากันกับบรรยากาศของความหรูหราต่างๆ รวมทั้งดนตรีแจ๊ซ นอกจากนี้ ยังได้มีการเชื่อมโยง (Association) อีกคือ ดนตรีแจ๊ซเปรียบเสมือนความหมายหนึ่งของในหลวง เนื่องจากท่านมีความสนพระทัยดนตรีประเภทนี้ และปัจจุบันในหลวงท่านประทับอยู่ที่พระราชวังไกลกังวล หัวหิน ทำให้การใช้ดนตรีแจ๊ซยังสื่อความหมายถึงพระองค์ท่านอีกด้วย ถือได้ว่าดนตรีแจ๊ซ เป็น index หนึ่งที่ทำให้นึกถึงความเป็นผู้ดีเก่าและหัวหิน

การที่ชุมชน มีการสื่อความหมายเอกลักษณ์นี้ในหลายทาง จึงเป็นการเสนอซ้ำๆ (Repetition) ให้แก่นักท่องเที่ยว ดังนั้น เอกลักษณ์นี้จึงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างมาก

อีกตัวอย่างหนึ่งของการเชื่อมโยง คือ การจัดงาน “เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโผน” เพื่อเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่าง หัวหิน , โผน กิ่งเพชร และงานประเพณีสงกรานต์ ซึ่งมีความเกี่ยวพันกัน โดยประเพณีสงกรานต์เป็นวันที่ 13 เมษายน และโผน กิ่งเพชร ชกมวยชนะเมื่อวันที่ 16 เมษายน จึงทำให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งสองงาน ในการนี้ ถือว่าเป็นการสร้างความโดดเด่นให้กันและกัน เอกลักษณ์เรื่องโผน จะได้มีการนำเสนอให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเป็นการสร้างความแตกต่างของงานสงกรานต์หัวหินกับท้องถิ่นอื่นอีกด้วย

กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นนั้น ได้พยายามมีการสร้างความหมายให้กับสัญลักษณ์ต่างๆ โดยเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์พื้นฐานของชุมชน เช่น แผนการรณรงค์ “กินปูม้าหัวหิน อร่อยที่สุดในโลก” มีการใช้ปูม้าในความหมายนัยตรง (Denotative Meaning) ว่า เป็นอาหารทะเลชนิดหนึ่ง ซึ่งยกขึ้นมาเป็นตัวแทนของอาหารทะเล ในชั้นของความหมายนัยประหวัด (Connotative Meaning) คือ การที่ปูม้าหัวหินอร่อย แสดงถึงอาหารทะเลที่หัวหินสด สะอาด เพราะทะเลที่หัว

หีนปราศจากมลภาวะ และเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ด้านอาหารของหัวหินว่าอร่อย เป็นการสร้างความหมายให้เกิดการปฐมาในฐานะตัวแทนของเอกลักษณ์ด้านหนึ่งของชุมชน และถือว่าเป็นการพยายามผลิต (production) เอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งให้กับหัวหินอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังได้มีการการแต่งรูปโฉมของसार (Composition) อย่างเช่น การจัดงานเทศกาลอาหารหัวหิน ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนเป็น งานเทศกาลอาหารนานาชาติหัวหิน-ชะอำ เพื่อให้ดูงานมีระดับมากขึ้น และเป็นการนำเสนอเอกลักษณ์เรื่องอาหารของหัวหินในรูปแบบที่ต่างออกไปจากปกติ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน หลายหน่วยงานได้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการหาจุดขายใหม่ๆทางการท่องเที่ยว จนทำให้มีการลดบทบาทของเอกลักษณ์บางอย่าง อย่างเช่น บริเวณชายหาดหัวหินมีปัญหาเรื่องการรुक้าพื้นที่ของร้านค้าต่างๆ รวมทั้งปัญหาขยะ ทำให้ความสวยงามของทัศนียภาพลดลงไป จึงได้มีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวทดแทน เช่น เขาหินเหล็กไฟ หรือการชูจุดขายด้านอาหารขึ้นมาแทน เพื่อเป็นการหันเหความสนใจ (Diversion) ในระหว่างที่แหล่งท่องเที่ยวเดิมต้องใช้เวลาในการปรับปรุง แต่การแก้ไขเช่นนี้ จะต้องระวังในเรื่องการดูแลเอกลักษณ์ดั้งเดิมให้ยังดีอยู่ เพราะการให้ความสำคัญกับสิ่งอื่นที่เข้ามาทดแทน อาจทำให้ละเลยของเดิมไปได้

การสื่อความหมายยังส่งผลต่อการเกิดของเอกลักษณ์อีกด้วย เช่น การสื่อความหมายเรื่อง การละเล่นผีฟุ้งใต้ ซึ่งเป็นของชาวบ้าน ปัจจุบัน ใช้เป็นการแสดงในช่วงสงกรานต์ และยังมี การจัดไม่แน่นอน ไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ถึงการละเล่นนี้ ทำให้เอกลักษณ์ด้านนี้ไม่เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว หรือไม่ค่อยได้รับความสนใจจากกลุ่มชาวบ้านในชุมชนเอง ทำให้เอกลักษณ์นี้ยังไม่สามารถทำให้เกิดการ consumption ในกลุ่มของนักท่องเที่ยว อาจต้องให้การประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น หรือมีการวางแผนการจัดให้มีความสม่ำเสมอ

อภิปรายผลข้อที่ 3

การรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชน

ในการสร้างและสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ถือว่าเป็นการพยายามสร้างเอกลักษณ์ต่างๆของชุมชนให้เกิด *ความเป็นจริง* ขึ้น (เสมือนการแปรให้เป็นวัฒนธรรมให้มาเป็นทุนนั่นเอง) การ representation และการนำเสนอเอกลักษณ์ด้วยวิธีการต่างๆ ถือเป็นใส่รหัส

(encode) ของชุมชนไปยังนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นผู้ที่จะถอดรหัส (decode)เอกลักษณ์ต่างๆของชุมชน เช่น การใส่รหัสเรื่องทะเลของหัวหิน ไปยังผู้รับสาร คือ นักท่องเที่ยว ได้มีวิธีการใช้คำขวัญต่างๆ การใช้นโยบายต่างๆเพื่อรักษา"ความเป็นจริง" ให้ยังปรากฏต่อนักท่องเที่ยว และยังมีใช้สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ แผ่นพับ เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการสื่อสาร เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดระบบความหมายร่วม (Shared meaning) ให้ตรงกันกับสิ่งที่ชุมชนต้องการสื่อ

จะเห็นได้ว่า เอกลักษณ์ชุมชนได้ใส่รหัส (encode)นั้น นักท่องเที่ยวได้มีการรับรู้และถอดรหัส (decode) แต่เมื่อมาพบกับสภาพแวดล้อมจริงๆแล้วนั้น สิ่งที่ชุมชนได้ใส่รหัสไปนั้น อาจทำได้เพียงขั้นของการรับรู้เท่านั้น ยังไม่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่ "ใช่" และดึงดูดใจนักท่องเที่ยวด้วยรหัสนั้นๆ

แต่ทั้งนี้ ในการถอดรหัสของนักท่องเที่ยวจะมีอิทธิพลจากตัวกรอง (filter)ต่างๆ ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว เกิดการรับรู้ที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป เช่น แรงผลักดันหรือจูงใจ (motives) นักท่องเที่ยวที่มาหัวหินเพื่อพักผ่อนระยะสั้น จะเลือกมาหัวหิน เพราะเดินทางสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น แต่มีได้สนใจเอกลักษณ์ด้านอื่นๆของหัวหิน ทำให้ไม่ได้มีการรับรู้ได้ ในขณะเดียวกัน แรงจูงใจในการมาเที่ยวหัวหิน อาจมาจากองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความคุ้นเคย บรรยากาศของเมือง เป็นต้น

ประสบการณ์เดิม (past experience) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่เคยมาหัวหินแล้วเจออาหารราคาแพง หรือร้านค้าที่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ก็เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี และเมื่อได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องอาหารที่หัวหินออกไป ก็จะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเอกลักษณ์ได้

กรอบอ้างอิง (frame of reference) ก็เป็นปัจจัยหนึ่ง ถ้ากลุ่มที่มาหัวหินเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ที่เคยมาเป็นประจำ บางท่านมาหัวหินเป็นประจำตั้งแต่เด็ก จะเกิดการรับรู้เอกลักษณ์ด้านต่างๆของหัวหินดีพอสมควร เช่น ประวัติศาสตร์ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว สินค้าพื้นเมือง ที่ยังคงมาเพราะยังพอใจกับภาพลักษณ์เก่าๆของหัวหิน ถึงแม้ว่าสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ก็ยังพอใจอยู่

สภาพแวดล้อม เป็นอิทธิพลอีกอันหนึ่งที่มีผลต่อการรับรู้เอกลักษณ์ของหัวหิน กล่าวคือ ถ้านักท่องเที่ยวที่เข้ามาได้พบเจอสภาพแวดล้อมหรือไปในจุดท่องเที่ยวที่ถูกต้อง เช่น ได้เห็นทิวทัศน์ที่

สวยงาม ไปชมพระอาทิตย์ขึ้นริมทะเล ก็เกิดความประทับใจและรับรู้ถึงเอกลักษณ์ชุมชน แต่ถ้านักท่องเที่ยวไปเจอสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น มาเที่ยวในช่วงเทศกาล ซึ่งมีคนมาก และเจอปัญหาการจราจรติดขัด หรือมาในช่วงหน้าฝน ซึ่งมีแมงกะพรุนมาก ไม่สามารถลงเล่นน้ำได้ อาจไม่พอใจหรือไม่ประทับใจทำให้ไม่เกิดการรับรู้เอกลักษณ์ได้

จากที่มีการแข่งขันกันอย่างสูงในตลาดของการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งต้องพยายามหาจุดขายของตนเองขึ้นมานำเสนอ อย่างเช่นที่หัวหินได้มีการพยายามนำเสนอจุดขายอื่นๆ เช่น เรื่องอาหาร เรื่องสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ปรากฏว่าถึงแม้กิจกรรมเหล่านั้นยังไม่เป็นที่รู้จักหรือเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว แต่ที่หัวหินยังคงมีนักท่องเที่ยวไปเยือนอยู่เป็นประจำ เป็นสิ่งที่แสดงว่าในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ใช่ว่าจะมีผลสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเสมอไป เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มานั้น มาด้วยความคุ้นเคยและต้องการบรรยากาศแบบดั้งเดิมมากกว่าการจัดกิจกรรม ซึ่งบางครั้งในช่วงที่มีเทศกาลต่างๆ กลับกลายเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวที่มาเป็นประจำไม่เลือกมา เพราะไม่ต้องการความแออัดของคนเดินทางไปเพื่อร่วมงานเทศกาล

สิ่งที่น่าสนใจคือ เอกลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้ นั้น จะรับรู้ด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลมากที่สุด ในขณะที่เรื่องประวัติศาสตร์ต่างๆของชุมชนมีการรับรู้อยู่ แต่เริ่มให้ความสำคัญน้อยลง เนื่องจากว่าสภาพแวดล้อมของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ไม่ให้ความรู้สึกว่าเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ เช่น รับรู้ว่ามีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์แต่ไม่สนใจที่จะไปเที่ยวเป็นต้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวในกลุ่มวัยรุ่น จะให้ความสำคัญในด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลมากกว่า ดังนั้น แนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ เพราะถ้าเอกลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ของชุมชนเสื่อมหายไป หัวหินจะเป็นเพียงเมืองท่องเที่ยวชายทะเลเหมือนกับที่อื่นๆ ไม่คงเอกลักษณ์ในตนเอง

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ในกลุ่มนักท่องเที่ยวคนไทย ไม่ค่อยมีการให้ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของหัวหินมากนัก ข้อมูลที่ได้มักเป็นข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและแผนการรณรงค์ต่าง ๆ มากกว่า รวมทั้งสื่อในการประชาสัมพันธ์ชุมชนหัวหินนั้นยังมีอยู่น้อย

ข้อสังเกตคือ เมื่อมีความเห็นว่านักท่องเที่ยวที่มาหัวหินจะเป็นกลุ่มที่มาเป็นประจำ ทำให้ละเลยการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจไป และในปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวให้เลือกไปหลายแห่ง และมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้การจัดกิจกรรมของที่อื่นมากกว่า ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่มาหัวหินมักไม่ค่อยได้รับข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของหัวหิน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากงานเทศกาลต่างๆ นักท่องเที่ยวจะมาเป็นประจำอยู่แล้ว จะไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

ในการพยายามจัดให้หัวหินเป็นเมืองสำหรับการท่องเที่ยวนั้น อาจไม่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของหัวหินที่เป็นเมืองสำหรับการพักผ่อน ดังนั้น การให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือแผนรณรงค์ต่างๆ ควรให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของหัวหินด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางการศึกษาในอนาคต

เนื่องจากในปัจจุบันนี้ กระแสของวัฒนธรรมได้เป็นที่นิยมในหลายวงการ มีการประยุกต์ใช้ในหลายรูปแบบ ดังนั้น การวิจัยในอนาคตจึงสามารถนำเอาเรื่องวัฒนธรรมนี้ไปประยุกต์เข้ากันกับเรื่องอื่นๆได้อีก โดยมีแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. มีการใช้เอกลักษณ์และวัฒนธรรมในเชิงประยุกต์ในรูปแบบอื่นๆที่นอกเหนือไปจากการท่องเที่ยวอย่างไร
2. ชุมชนอื่นๆได้มีการสร้างเอกลักษณ์และสื่อความหมายเอกลักษณ์อย่างไร
3. สื่อจินตคดีมีผลในการกำหนดและสร้างภาพในมโนทัศน์ของผู้รับสารให้มีต่อชุมชน กลุ่มชนต่างๆนั้นอย่างไร
4. การแปรเอกลักษณ์และวัฒนธรรมให้เป็นเชิงรูปธรรมโดยการประสานแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน” นี้ ได้รวบรวมถึงปัจจัยซึ่งเป็นที่มาของเอกลักษณ์ต่างๆของชุมชน ทั้งเรื่องของสภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ จินตคติ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ตลอดจนเงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การสร้าง การกำหนดเอกลักษณ์ของชุมชนที่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อทำความเข้าใจถึงที่มาของเอกลักษณ์นั้นๆที่จะใช้เป็นสาร(Message) ในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ โดยการใช้วิธีการต่างๆในการสื่อ และการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ รวมทั้งการรับรู้เอกลักษณ์ของชุมชนในกลุ่มนักท่องเที่ยวว่าได้มีการรับรู้เข้าใจสอดคล้องตรงกันกับกลุ่มคนในชุมชนหรือไม่

ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะสามารถเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาทิศทางการท่องเที่ยวต่อไป รวมทั้งเป็นแนวทางในเชิงวิชาการ เพื่อชี้ให้เห็นถึงการประสานแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ทั้งในเชิงนามธรรมและรูปธรรม ให้สามารถวิเคราะห์และชี้ให้เห็นว่าเอกลักษณ์และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งนามธรรมสามารถแปรเป็นกลยุทธ์และวิธีการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงรูปธรรมได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองวิชาการและแผนงาน. ที่ระลึก 65 ปี เทศบาลตำบลหัวหิน. หัวหิน : งานประชาสัมพันธ์, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับสังคมไทย. เอกสารประกอบการอภิปรายทางวิชาการ เรื่อง "สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับการบูรณาการองค์ความรู้แนวสหวิชาการ" มหาวิทยาลัยรังสิต วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2525.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย "นโยบายและแผนงาน", แหล่งที่มา <http://www.tat.org.th> [8 มกราคม 2546]

กลุ่มผู้อ่านสามเกลอ "หนังสือน่าอ่าน", แหล่งที่มา

<http://www.geocities.com/samgler/index.html> [12 มกราคม 2546]

ไข่มพัสตร์. "ไข่มพัสตรา" ตำนานผ้าพิมพ์ไทยไข่มพัสตร์ เอกลักษณะที่สร้างมากกว่าสี่สิบปี.

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 2 (พฤศจิกายน 2535) : 3.

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 3 (มกราคม 2536) : 3.

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 4 (มิถุนายน 2536) : 2, 4-15.

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 5 (มกราคม 2537)

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 8 (สิงหาคม 2537) : 3, 6-10.

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 10 (ธันวาคม 2537) : 6-7.

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 13 (สิงหาคม-กันยายน 2538)

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เทศบาลสาร ฉบับที่ 15 (ธันวาคม 2538)

งานประชาสัมพันธ์เทศบาลหัวหิน. เอกสารเผยแพร่ข่าว เทศบาลตำบลหัวหิน ปีที่ 3 ฉบับที่ 63 (16ธันวาคม 2545)

ชมรมคนอ่านสามเกลอ "ตอน มนต์รักหัวหิน", แหล่งที่มา <http://www.samgler.org/sslink/links.php> [12 มกราคม 2546]

ชนะการณ์ ออสุวรรณ. Western Tours Hua-Hin บริษัทจำกัด. สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545.

ฐิติวุฒิ ชัยสวัสดิ์อารี. การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางอนุรักษ์ชุมชนเก่าหัวหิน : กรณีศึกษาพื้นที่บริเวณถนนนครดำริห์. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ณัชชา สันสรวา. ผู้ช่วยผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลางเขต 2. สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2545.

- ณัฐชยา ราทิกุลกรลักษณ์. ประจวบคีรีขันธ์. "นายรอบรู้" นักเดินทาง. กรุงเทพฯ : สารคดี.
 ดอกไม้สด (นามแฝง). นิจ. พระนคร : แพร์พิทยา, 2512.
- เทศบาลหัวหิน. "เที่ยวสงกรานต์หัวหิน ถิ่นบ้านโนน 13-16 เมษายน 2545" จัดพิมพ์โดยงาน
ประชาสัมพันธ์ กองวิชาการและแผนงาน.
- เทศบาลหัวหิน. "หัวหิน" (คู่มือนำเที่ยว) จัดพิมพ์โดยงานวิชาการวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยว
สำนักปลัดเทศบาล.
- บรรเจิด อินทุจันทร์ยง. ราชสกุลพระบรมวงศ์จักรี. กรุงเทพฯ : องค์การค้าคุรุสภา, 2539.
- บัญชา เลหาหวะวุฒม์ชัย. บรรณานุกรมการฝ่ายข่าว สถานีจีเอ็มเอ็มทีวีโทรทัศน์ท้องถิ่นหัวหิน. สัมภาษณ์, 3
พฤศจิกายน 2545.
- บัณฑิต จุลาลัย. โฮเต็ลหัวหินแห่งสยามประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.
- ประสาร พันธุ์ลิมา. การประสานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหัวหิน-ชะอำ. วิทยานิพนธ์
สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ผกา เดชะปัญญา. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลหัวหิน. สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม
2545.
- พัชนี เชยจรรยา และคณะ. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ไพโรจน์ วิไลนุช. สื่อโฆษณาขายบริการทางเพศต่อการสร้าง ความหมายและกำหนดเอกลักษณ์
ให้กับประเทศไทยของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- ยุวรัตน์ เหมะศิลป์. การศึกษาเพื่อเสนอแนวความคิดในการอนุรักษ์บ้านพักตากอากาศชายทะเล
หัวหินในช่วงปี พ.ศ. 2454 – 2488. สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- ราตรี วุ่นเครือ. พนักงานร้านขนมพัสดร์. สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2545.
- ว. ณ ประมวลมารค (นามแฝง). ปริศนา. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2523.
- วรรณภา สุชาติสุธาธรรม. บทบาทและผลกระทบของโทรทัศน์ที่มีต่อความคิดเห็นในการได้รับ
ความรู้ด้านวัฒนธรรมไทย และการตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์
วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

วิไลภรณ์ จิรวัดมนเศรษฐ์. สื่อพื้นบ้านในฐานะทุนวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่พิกทางวัฒนธรรม (โฮมสเตย์) : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2544.

ศิรลา สอนศรี. การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยของจังหวัดเชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวในปีท่องเที่ยวไทยของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สกลกานต์ อินทร์ไทย. การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มเด็กป๊อปในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สรศักดิ์ แผงสภา. ราตรีประดับดาวที่หัวหิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สารคดี, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

สุนิสา โพธิ์เตี้ย. การศึกษารูปแบบการพัฒนาการของชุมชนหัวหินอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุมล ฮีทหาญ. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2546.

สันติ ชูดิษฐา. การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพแผนการลงทุนของจังหวัดทั่วประเทศด้านการท่องเที่ยว.

อรวรรณ ปิลาพันธ์โหวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อดุลย์ ชูชานนา. สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2545.

อุกฤษฏ์ ป้อทองคำ. เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยว เทศบาลตำบลหัวหิน. สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2545.

ภาษาอังกฤษ

Hall, Stuart (Editor). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices.

1st publish. London : Sage, 1994.

Observer group. "Observer" Hua Hin, Cha Am. 84th issue, December 2000.

ภาคผนวก ก.
บทเพลงที่เกี่ยวข้องกับหัวหิน

1. เพลงพระราชนิพนธ์ “ราตรีประดับดาว”
2. เพลงพระราชนิพนธ์ “ไกลกังวล”
3. เพลง “หัวหิน (ไม่) สิ้นมนตร์รัก”

1. เพลงพระราชนิพนธ์ “ราตรีประดับดาว”

บทร้อง เพลงราตรีประดับดาว (เถา)

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7

(สามชั้น)

วันนี้	แสนสุดยินดีพระจันทร์วันเพ็ญ
ขอเชิญสายใจเจ้าไปนั่งเล่น	ลมพัดเย็นเย็นหอมกลิ่นมาลี
หอมดอกราตรี	แม้ไม่สดสีหอมดีน่าดม
เหมือนนางมัจฉาใจแม่ไม่ขาดคม	กิริยาน่าชมสมใจจริงเอย
ชมแต่ดวงเดือน	ที่ไหนจะเหมือนได้ชมหน้าน้อง
ที่อยู่แต่เดียวเปลี่ยวใจหม่นหมอง	เจ้าอย่าได้ขุ่นข้องจงได้เมตตา
หอมดอกชมนาด	สีไม่ฉูดฉาดแต่หอมยวนใจ
เหมือนน้ำใจดีปราณีปราศรัย	ผูกจิตสนิทให้รักจริงเอย

(สองชั้น)

ขอเชิญเจ้าฟังเพลงวังเวงใจ	เพลงของท่านแต่งใหม่ในวังหลวง
หอมดอกแก้วยามเย็น	ไม่เห็นใจพี่เสียเลยเอย
ดวงจันทร์หลั่นลดเกือบหมดดวง	ไฉนทรวงยออดชีวาไม่ปราณี
หอมมะลิกลีบซ้อน	อ่อนหวานเจ้าไม่ฟังเอย

(ชั้นเดียว)

จวนจะรุ่งแล้วนะเจ้าพี่ชอลา	แสงทองส่องฟ้าสง่าศรี
หอมดอกกระดังงา	ชีชะช่างน่าเจ็บใจจริงเอย
หมู่ภมรอ่อนหาช่อมาลี	แต่ตัวพี่จำพรากจากไปไกล
หอมดอกจำปี	นี่แน่ะพุ่มนี้จะกลับมาเอย

(พระราชนิพนธ์เมื่อปี พ.ศ.2472)

เป็นเพลงที่ทรงพระราชนิพนธ์จากเพลงมอญดูดาว ทำนองสองชั้นเดิม ซึ่งเป็นเพลงที่เคยใช้ขับร้องประกอบการแสดงละครพันทางในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

2. เพลงพระราชนิพนธ์ ไกลกังวล

“ไกลกังวล”

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

อยู่ไกลกังวลชนมชื่นฉ่ำ	หาดทรายแลน้ำนำไกลเศร้า
ไม่มีหาดไหนงามเทียมเท่า	คลื่นครวญคลอเคล้าอนรักฝั่ง
คำคืนไม่เหงาเราเริงสุข	สนุกกันทั้งยามคำคืน
ได้ยินแต่เสียงดนตรียัง	โบกโบยเพียงไหนกันพัดจนไม่รู้วันสงบเอย
รุ่งอรุณแล้วฟ้าเรืองเรื่อ	แต่ใจยังเหลือความเริงริน
สนุกจริงหนอคลอเสียงคลื่น	ได้ลมฉ่ำชื่นยามพลิวผ่าน
โน่นเดือนยังค้างฟ้าลอยเด่น	แต่เราไม่เว้นความสำราญ
แข่งกันคอยรับทิวาวาร	สนุกสนานกันเกิดเอย

(พระราชนิพนธ์เมื่อปี พ.ศ. 2500)

เป็นเพลงพระราชนิพนธ์เพื่อโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเพลงประจำวงดนตรี อ.ส.วันศุกร์ โดยจะบรรเลงเป็นเพลงสุดท้ายทุกครั้งที่เลิกเล่นดนตรี ผู้ที่โปรดเกล้าฯ ให้ประพันธ์ภาษาไทยที่มีชื่อเพลงว่า “ไกลกังวล” คือ ผู้ประพันธ์คือ นายวิชัย โกกิละกนิษฐ

3. เพลง หัวหิน(ไม่)สิ้นมนต์รัก

เพลง หัวหิน(ไม่)สิ้นมนต์รัก

หัวหินเป็นถิ่นสัญญา จากไปกลับมาผิดหวัง ความหลังยังเวียนวน คลื่นสวาท
 มันแรงมันแก้งมาดล ร้อนจนใจลั่น เคยพลอดขู่อสู่วรค์ รักกันมัน ใจฉันยังปลื้ม มัน
 ซาบมันซึ่ม มันปลื้มไม่นานวิมานทลาย

หัวหินเป็นถิ่นสำคัญ ขาดเธอกลับพลันเงียบเหงา มองแสงดาวเรียงราย คลื่นยัง
 คร่ำยังครวญ จันทรแจ่มยังนวลเฝ้าวนไม่วาย คอยขึ้นชู้อยู่แลหาย เห็นรอยทรายใจฉันหวี
 หวัน เคยนั่งชมคลื่น เคยขึ้นใจกันฉันยังไม่ลืม

เป็นเพลงยอดนิยมเมื่อปี พ.ศ.2504 แต่งคำร้องและทำนองโดย คุณไสล ไกรเลิศ ขับร้องโดย คุณ
 สุเทพ วงศ์กำแหง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข. ความรู้เกี่ยวกับผ้าไหมพัสเตอร์

ประวัติความเป็นมาของ “ผ้าไหมพัสเตอร์”

เมื่อ พ.ศ.2476 พลเอกพระวรวงศ์พระองค์เจ้าบวรเดช และหม่อมเจ้าหญิงผจงวิจิตร กฤดากร เสด็จลี้ภัยทางการเมืองไปประทับอยู่ที่เมืองไซ่ง่อน ประเทศเวียดนาม ระหว่างที่ประทับอยู่นั้น พระองค์เจ้าบวรเดชได้ทรงตั้งโรงย้อมแพรภูวนอย่างแบบคนญวนใช้ ทรงทำแบบอุตสาหกรรมครัวเรือนเป็นอาชีพ ภายหลังพระองค์เจ้าบวรเดชได้ทรงรู้จักเพื่อนชาวฝรั่งเศสชายสี่และเคมีภัณฑ์ต่างๆ ทรงสนพระทัยและทรงหนังสือค้นคว้า ประกอบทั้งทรงรับคำแนะนำและคำสอนวิธีพิมพ์ผ้าสีจากเพื่อนฝรั่ง จึงทรงดำริที่จะสร้างโรงงานพิมพ์ผ้าขึ้น โดยพิมพ์ผ้าใส่ธงจำหน่าย แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่2 จึงทำให้ต้องเลิกไป

หลังจากสิ้นสงครามแล้ว พลเอกพระวรวงศ์พระองค์เจ้าบวรเดช และหม่อมเจ้าหญิงผจงวิจิตร เสด็จกลับประเทศไทยในปี พ.ศ.2491 และเสด็จมาประทับที่หัวหินเป็นประจำ ทรงดำริที่จะตั้งโรงงานพิมพ์ผ้าขึ้นอีก ในปี พ.ศ. 2492 พระองค์เจ้าบวรเดชทรงได้รับคำแนะนำจากเพื่อนชาวต่างชาติเรื่องสีและศึกษาวิธีการพิมพ์ที่ทันสมัยเพิ่มเติม รวมทั้งทรงศึกษาเรื่องลายไทย โดยเสด็จไปศึกษาถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ท่านได้ทรงดำเนินกิจการอย่างเรื่อยๆมาประมาณ 3-4 ปี จนกระทั่ง ผ้าพันคอพิมพ์ลายรูปภาพเมืองไทยต่างๆ เช่น ลายวัดอรุณ, เรือหงส์, บ้านชาวนา เป็นต้นได้เป็นที่นิยมขึ้นมาและขายดี จึงได้ทรงดัดแปลงทำชุดอาหารฝ้ายรองจาน ทั้งได้ทรงดำริว่า ในสมัยนั้นยังไม่มีใครนำผ้าฝ้ายมาทำเป็นลวดลาย ส่วนมากมีแต่ผ้าฝ้ายทอเกลี้ยงหรือทอเป็นตาราง และลายไทยเท่านั้น น่าจะนำมาเผยแพร่พิมพ์เป็นผ้าหลายลายแทนที่จะเป็นผ้าใส่ธงอย่างเดียว ทรงนำผ้าทอมือมาทดลองย้อมพิมพ์และพิมพ์ลายไทยต่างๆและขายเป็นผ้าหลายชิ้นในขณะนั้นไม่เคยมีใครทำมาก่อน

กิจการของร้านไหมพัสเตอร์ได้ขยายขึ้นเป็นลำดับ และหม่อมเจ้าหญิงผจงวิจิตรทรงดำเนินกิจการต่อมาโดยปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ได้มีการดัดแปลงลายให้เข้ากับสมัยนิยม ลายไทยประยุกต์หรือเป็นลายที่ดัดแปลงขึ้นจากสิ่งรอบตัว เช่น ลายม้าลาย ซึ่งภายหลังได้มีผู้พิมพ์เลียนแบบขึ้นมากจน”ไหมพัสเตอร์” ได้เลิกพิมพ์ไป ลายต่างๆเหล่านี้ได้ทรงพยายามรักษาไว้ซึ่งสัญลักษณ์ของลายไทยหรือความเป็นไทย มีการดัดแปลงใช้ผ้าฝ้ายเนื้อต่างๆตามแต่ความนิยมของแต่ละสมัยและ

วัตถุประสงค์ ใช้ได้ตั้งแต่ผ้าตัดเสื้อ ผ้าห่มเบาะเก้าอี้ ผ้าปูโต๊ะ และของสำเร็จรูปต่างๆ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณฯ ให้เป็นผู้เปลี่ยนผ้ามา่าน ผ้าห่มเบาะ ภายในพระที่นั่งวิมานเมฆ

ต่อมาได้มีการขยายกิจการจนมีร้าน"ไหมพัสดร์"ขึ้นที่ถนนนเรศ และตึกไทยลายทองรวมถึงร้านและโรงงานที่หัวหิน

ขั้นตอนการผลิตผ้าไหมพัสดร์

เริ่มจากผ้าที่จะนำไปพิมพ์ลาย โดยมากเป็นผ้าดิบ ผ้าชาติน ที่จะต้องนำไปฟอกสีให้ขาวก่อนย้อม ส่วนผ้าโทเร ผ้าฝ้ายที่นำมาตัดเสื้อผ้าสำเร็จรูปต่างๆจะเป็นผ้าสีมาเรียบร้อยแล้ว ก่อนหน้านี้ทางโรงงานมีการทอผ้าเองด้วยก็กระตุก แต่มีปัญหาเรื่องผลิตไม่ทัน จึงทำแค่การฟอกย้อมและพิมพ์ผ้าเท่านั้น

สำหรับผ้าสีนั้นจะนำไปซักกับน้ำสบู่เพื่อล้างน้ำยาออก ปั่นให้แห้งโดยห้องอบผ้าจากนั้นก็ผ่านเครื่องรีด แล้วจะนำไปซึ่งไว้บนโต๊ะยาว โดยก่อนซึ่งจะมีการทากาวที่โต๊ะเสียก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ผ้าตั้งและติดแน่นโต๊ะที่ใช้ในการพิมพ์ ผ้านั้นยาวประมาณ 55 หลา แต่ความยาวของผ้าที่พิมพ์นั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า ส่วนมากก็จะยาว 25-30 หลา เมื่อซึ่งผ้าแล้วจึงนำลายที่เป็นกรอบกว้างไม่มากนักมาวางทับบนผ้า โดยตักสีตามต้องการใส่ลงไปบนกรอบนั้นและใช้ไม้เกลี่ยสีจากข้างหนึ่งไปอีกข้างหนึ่ง สีที่ใช้ที่นี่จะเป็นสีที่มาจากประเทศเยอรมัน ซึ่งใช้มาตั้งแต่เดิมจนถึงปัจจุบัน การพิมพ์ผ้านี้ต้องใช้สองคน เพื่อยกกรอบและเกลี่ยสี การเกลี่ยสีต้องใช้วิธียกกรอบเว้นกรอบเพื่อไม่ให้สีติดแน่นเกินไปกับโต๊ะซึ่งผ้า ซึ่งวิธีการเหล่านี้ต้องใช้คนทำทั้งหมด และเป็นวิธีการที่ใช้มาแต่ดั้งเดิมจนปัจจุบัน การพิมพ์ผ้าแต่ละผืนหากใช้สีประมาณห้าสี จะใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อพิมพ์เสร็จแล้วก็ยกขึ้นตากที่ราวเหนือโต๊ะพิมพ์นั่นเอง เมื่อผ้าแห้งจะต้องนำไปซักน้ำสบู่เพื่อล้างสีที่ตกค้างออก จากนั้นผ่านเข้าเครื่องอบและเครื่องรีดจึงเสร็จ

ในการออกแบบลายผ้า ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผ้าไหมพัสดร์มีความแตกต่างจากผ้าอื่นๆ จะใช้วิธีการเขียนลายลงในแผ่นพลาสติกใส จากนั้นนำมาถ่ายลงบนกรอบโดยวิธีฉายแสง คือ นำลายมาวางบนตู้ไฟแล้วใช้กรอบวางซ้อนทับ ปัจจุบันลายของผ้าไหมพัสดร์มีทั้งหมด 700 กว่าลาย โดยเน้นธรรมชาติและลายไทยแทบทั้งสิ้น ลายที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ ลายราชรถ ลาย

หัวโขน ลายเทพนม ลายหนุมาน ลายกินรี ลายไก่อีฟ้า ลายเบญจรงค์ ฯลฯ โดยลายพวกนี้ใช้มาแต่ดั้งเดิมจึงเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของผ้าไหมพัสดร์ ถึงแม้ว่าลายตามสมัยนิยมจะมีส่วนช่วยให้ผ้าแปลกตาออกไป แต่ลายไทยยังได้รับความนิยมอยู่ ผ้าอีกชนิดหนึ่งที่ขึ้นชื่อมากของไหมพัสดร์และมีทำได้ที่นี้ที่เดียวคือ ผ้าเกี่ยวพิมพ์ทอง ซึ่งเดิมมีแต่ในพระราชวังเท่านั้น เดิมเป็นผ้าภูษาทรงของรัชกาลที่ 4 เป็นลายที่มีชั้นตอนพิมพ์ที่สลับซับซ้อน สีที่ใช้จะเป็นสีสด อาทิ สีม่วงพิมพ์ลายนกเป็ดไฟ สีเขียว สีแดง เป็นต้น ผ้าเกี่ยวแต่ละผืนจะยาวประมาณ 3 เมตร ราคาผืนละ 900 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

การตากอากาศชายทะเล

การตากอากาศ

คำว่า การตากอากาศ (น.) มีวิวัฒนาการมาจากคำว่า a change of air (n.) หรือ a change of climate (n.) ซึ่งแปลว่า การไปในสถานที่ที่มีอากาศดี และโดยมากมักจะใช้กับการไปชายทะเลเพื่อการพักผ่อนหรือการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ คำนี้เรียกเป็นภาษาไทยว่า การเปลี่ยนอากาศ ซึ่งพบว่าเริ่มมีการใช้ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 3 และต่อมาในรัชกาลที่ 4 ได้เปลี่ยนเป็น การตากอากาศ หรือ การตากลม ในที่สุด

ประวัติการตากอากาศชายทะเลในประเทศไทย

การพักผ่อนตากอากาศของประเทศไทยนั้น เริ่มจากการเสด็จประพาสต้น เพื่อตรวจราชการ ตามเมืองต่างๆ หรือการเสด็จแปรพระราชฐานของ พระมหากษัตริย์ และ พระบรมวงศานุวงศ์ เป็นหลัก โดยมีข้าราชการบริหารตามเสด็จไปด้วยเป็นขบวนใหญ่ มีการสร้างพระตำหนักขึ้นตามเมืองต่างๆที่มีอากาศดี เช่นพระนครคีรี และพระราชวังบางปะอิน

เมื่อมี ชาวยุโรป และ ชาวอเมริกา เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น จึงนำเอาวัฒนธรรมของการเปลี่ยนอากาศ เพื่อรักษาสุขภาพ เข้ามาแพร่หลายในสังคมไทย เริ่มจากความนิยมในการไปเปลี่ยนอากาศที่สิงคโปร์ของหมอสอนศาสนาในสมัยรัชกาลที่ 3 ต่อมาจึงเกิดเมืองพักตากอากาศบริเวณเมืองชายทะเลทิศตะวันออกของอ่าวไทยขึ้นเป็นแห่งแรก ได้แก่ อ่างศิลา เกาะสีชัง และศรีราชา เนื่องจากในสมัยนั้น การคมนาคมโดยรถไฟและรถยนต์ไม่พัฒนาไปสู่เมืองที่อยู่ห่างไกล ดังนั้นการเดินทางจึงใช้ เรือเดินสมุทร เป็นหลัก ในเวลาต่อมา ความนิยมในการพักผ่อนตากอากาศนี้ได้แพร่ขยายไปในหมู่ เจ้านาย และ คหบดี จึงมีการสร้างบ้านพักตากอากาศขึ้นตามชายทะเลหรือปากแม่น้ำหลายแห่ง โดยนิยมตั้งชื่อบ้านพักตากอากาศเหล่านี้ให้คล้องจองกัน

เมื่อเกิดเหตุการณ์ทหารฝรั่งเศสบุกเข้ายึดอ่าวไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 ส่งผลให้ความนิยมในการไปพักผ่อนตากอากาศที่ชายทะเลฝั่งตะวันออกหยุดชะงักลงทันที หลังจากนั้นมีการสร้างทางรถไฟสายใต้ขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 ทำให้การเดินทางโดย รถไฟ จากกรุงเทพฯ ไปยังชายทะเลทางทิศตะวันตกเริ่มสะดวกมากขึ้น ประกอบกับมีการค้นพบชายทะเลแห่งใหม่ ได้แก่ หัวหิน และชะอำ ที่สวยงาม ทำให้มีผู้คนไปจับจองที่ดินและสร้างบ้านพักตากอากาศขึ้นมากมาย เพื่อหลบร้อน จากกรุงเทพฯ แต่ต่อมาการไปตากอากาศที่หัวหินกลายเป็นการไป เพื่อแสดงความหรูหรา ของชนชั้นสูงในสังคมยุคนั้นแทน

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ความเจริญทางการคมนาคมโดย รถยนต์ มีความสะดวกมากขึ้น ดังนั้น การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวชายทะเลจึงขยายออกไปทางทิศตะวันออกอีกครั้งโดยไปตามเส้นทางถนนสุขุมวิท ซึ่งเกิดสถานพักตากอากาศขึ้นหลายแห่ง ได้แก่ บางปู บางแสน และ พัทยา ซึ่งเกิดกิจกรรมการตากอากาศแบบใหม่ขึ้นมากมาย ทั้งการสร้างโรงแรม และคอนโดมีเนียมขนาดใหญ่ การบริการชายหาดที่ทันสมัยและมีราคาย่อมเยา เช่น การให้เช่าร่มและเก้าอี้ชายหาด การเล่นเรือใบ หรือการกระโดดร่ม ทำให้ คนหนุ่มสาว และ คนทั่วไป ที่มักไปเที่ยวกันเป็นกลุ่มใหญ่ นิยมมาท่องเที่ยวชายทะเลแถบนี้กันมากขึ้นเพราะมี ทัศนียภาพที่สวยงามที่สามารถมาพักผ่อนได้อย่างอิสระ

ต่อมา ชายทะเลแถบนี้ได้รับการพัฒนาโดยขาดการวางแผนที่ดี ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม บริเวณชายหาดสกปรก และเต็มไปด้วยนันทองเที่ยวที่ขาดสำนึกที่ดีในการรักษาความสะอาด มีการสร้างอาคารขนาดใหญ่ขึ้นมาจนทำลายทัศนียภาพที่สวยงาม ทำให้เริ่มมีการมองสถานที่ตากอากาศแห่งใหม่ โดยมีการขยายตัวไกลออกไปทางใต้ และ ระยอง แต่ไม่ได้รับความนิยมเนื่องจากระยะทางที่ไกลจากกรุงเทพฯ มากเกินไป ในขณะที่เส้นทางคมนาคมสายใต้ได้ทวีการพัฒนาให้ดีขึ้น ประกอบกับมีการตัดถนนเลียบตัวเมืองชะอำและหัวหิน คนทั่วไปจึงเริ่มกลับมานิยมในการตากอากาศที่หัวหินอีกครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการตากอากาศในสมัยกรุงศรีอยุธยา

รัชสมัยพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2199 – 2231)

เมืองลพบุรี

พบหลักฐานของการตากอากาศเป็นครั้งแรกของประเทศไทยในสมัยนี้ โดยกล่าวถึง เมืองลพบุรีว่ามีฐานะเป็นเมืองตากอากาศในชนบทของสมเด็จพระนารายณ์ ซึ่งประทับที่พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ ในเมืองลพบุรีนี้ เป็นเวลาถึง 8 เดือนต่อปี ทรงมีกิจกรรมกลางแจ้ง เช่นการล่าสัตว์ และเสด็จประพาสตามสถานที่ต่างๆ อย่างเสรี¹

ประวัติการตากอากาศในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ.2352 – 2367)

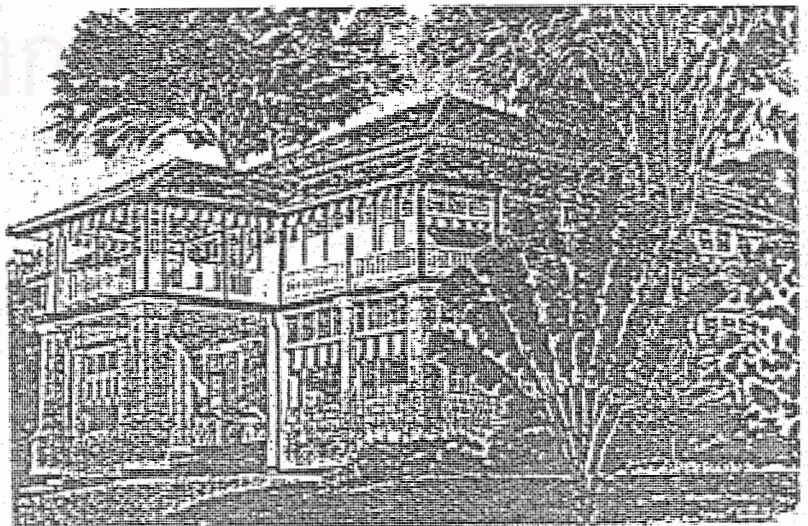
เมืองเพชรบุรี

เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ทางชลมารค ขากลับทรงแวะพักที่นจากพระอาการประชวรที่หาดบ้านบางทะเล และทรงพระสำราญตลอดระยะเวลาที่ประทับอยู่ที่นี้ จึงทรงตั้งชื่อหาดนี้ว่า หาดเจ้าสำราญ²

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ.2367 – 2394)

A Change of Air

พบหลักฐานในบันทึกของหมอบรัดเลย์ (พ.ศ.2378 – 2416) ที่กล่าวถึง การเปลี่ยนอากาศ หรือ A Change of Air ในภาษาอังกฤษ ไว้ว่า หมอสอนศาสนาในสมัยนี้ มักไปเปลี่ยนอากาศ กันที่ประเทศสิงคโปร์ หรือเมืองชายทะเลโดยเรือเดินสมุทร อันเป็นวัฒนธรรมของฝรั่งซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันในทวีปยุโรปและอเมริกา และเนื่องจากถนนหนทางในกรุงเทพมหานครนี้ ยังมีความสกปรกไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และขาดสวนสาธารณะหรือสถานที่ที่เขียวและชุ่มชื้นเพื่อรับอากาศบริสุทธิ์ จึงเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วยได้ในบางครั้ง แพทย์ชาวตะวันตกจึงมักแนะนำให้ไปเปลี่ยนอากาศในที่ที่มีอากาศดี เช่น เมืองสิงคโปร์ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างมากในสมัยนี้¹

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (2468 - 2477)

ชะอำ⁸

พ.ศ.2464 การท่องเที่ยวหรือการไปพักผ่อนชายทะเลเป็นที่นิยมกว้างขวางทั้งในหมู่เจ้านาย ชาวต่างชาติ และคนทั่วไป เนื่องจากความเจริญทางการรถไฟและเรือโดยสารชายฝั่งทะเล ซึ่งส่งผลให้หัวหินก่อตัวเป็นปึกแผ่น แต่ในขณะเดียวกัน มีพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการบริหารและคนบติจำนวนหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับลักษณะการถือครองที่ดินชายทะเลและระบบโครงสร้างของเมืองตากอากาศหัวหิน จึงทำการสำรวจพื้นที่แห่งใหม่ทางเหนือ บริเวณชายทะเลตำบลชะอำ ซึ่งเมื่อเริ่มสำรวจ พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นป่าแล้งที่มีสภาพสมบูรณ์ เต็มไปด้วยสัตว์ป่า ประกอบด้วยดงกระบองเพชร เสม็ด กอต้นรัก และมะขามเทศ ส่วนไม้ขนาดใหญ่ ได้แก่พลับ ตะโก แจง สะเดา สะแก คนที ไม้ ตะแบก พลอง มะค่า และกุ่ม ลักษณะทางธรณีวิทยาของชะอำเป็นเขตเชื่อมต่อระหว่างทิวเขานินปูนจากจังหวัดเพชรบุรี และทิวเขานินแกรนิตลงไปจนถึงเขาตะเกียบ ชายทะเลมีหมู่บ้านประมงเล็กๆ 2 แห่งบริเวณปากคลองชะอำและหมู่บ้านหนองแจง ส่วนตัวเมืองชะอำอยู่บริเวณทางใต้ของสถานีรถไฟ ในยุคแรกยังไม่มิตลาดร้านค้า แต่มีเพียงตลาดนัดเฉพาะวันเสาร์ที่ลานหน้าสถานีรถไฟ คณะผู้บุกเบิกยุคแรกนำโดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครราชสีมาประพันธ์ เริ่มโครงการสร้างตำบลพักผ่อนตากอากาศ โดยการสร้างตึก 3 หลังแรกของชายหาดแห่งนี้ และในปีต่อมา จึงมีการสร้างบ้านพักตากอากาศเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ลักษณะโครงสร้างผังเมืองของชะอำมีปัจจัยที่ต่างจากหัวหินหลายประการ โดยชะอำจัดให้มีการถือครองที่ดินชายทะเลเท่ากันทุกแปลงคือแปลงละ 12 ไร่ มีหน้ากว้างจากด้านชายหาด 3 เส้น (120 เมตร) และลึกจากชายทะเลเข้าไป 4 เส้น (160 เมตร) ที่ดินทุกแปลงต้องห่างจากหาดทราย 20 เมตร เพื่อตัดถนนเลียบริมทะเลยาวตลอดชายหาด และการที่ที่ดินมีความลึกเท่ากันนี้ ทำให้สามารถตัดถนนสายหลังบ้านได้อีกสายหนึ่ง โดยมีข้อตกลงว่าที่ดินบริเวณนี้สร้างได้เฉพาะบ้านพักเท่านั้น และกำหนดย่านการค้าและสถานที่ราชการให้อยู่บริเวณสถานีรถไฟ การเดินทางจากสถานีรถไฟไปที่บ้านพักในยุคแรกนั้น ต้องใช้การเดินทางและเกวียนสำหรับบรรทุกของ ต่อมามีการใช้รถยนต์ 4 คันคอยรับส่งตามบ้านต่างๆ ซึ่งรู้จักและคุ้นเคยกันหมดทุกหลัง

สังคมของหัวหินและชะอำมีลักษณะเหมือนกัน คือ บรรยาอากาศที่เต็มไปด้วยความอบอุ่นเป็นกันเอง ทุกบ้านเต็มใจต้อนรับผู้ที่ไปมาหาสู่ ไม่ว่าจะเป็นญาติมิตร หรือแม้แต่ชาวบ้านที่ผ่านไปมา โดยไม่มีความรังเกียจแต่อย่างใด ดังนั้นจะพบเห็นภาพเจ้านายบางพระองค์จับกลุ่มพูดคุยกับชาวประมงเป็นประจำ

ตึกพักและบ้านพักตากอากาศในชะอำ ส่วนมีชื่อเรียกที่ไพเราะ และคล้องจองกันไปตามชายหาดจากทางใต้จรดเหนือ ได้แก่ มะขามเที่ยง เอลียงลม พนมฉนวน สวนเนิน เพลินชีวา ชูบชีวา อานามัย หทัยหมื่น รื่นรื่น ชื่นชมน์ คนธิปไตย ธิปสุรัมมฤตย์ พฤตมิสถาน ส่วนชื่อตัวเรือนก็มีความคล้องจองกันได้แก่ ยิวเยื่อน เสมือนมุ้ง ผดุงฉลาด กฤหาสน์เหม เกษมสม ผงมสุข ปฤกษปริติ ไนตริกกลุ่ม พุมยุม ธรรมเสริน สนิสาคร สมรปลั่ง รั้งเย็น เค้นแดน ชูแค้น แค้นฝัน ขวัญหาด อาสน์อรุณพ รั้วด้านชายหาดของบ้านทุกหลังทำด้วยไม้ระแนงโปร่ง สูง 1.20 เมตร ทาสีขาวเรียงรายกันไปตลอดชายหาด บริเวณริมรั้วปลูกต้นยี่โถ แพงพวย ต้นรัก มะขามเทศ และสนทะเล ทำให้ทางเดินริมหาดชะอำสวยงามและรื่นรมย์ ในตอนกลางวัน บ้านทุกหลังจะจุดตะเกียงเจ้าพายุ ตะเกียงรั้ว ตะเกียงลาน รวมทั้งตะเกียงกระป๋องและเทียนไข

1 ตุลาคม พ.ศ.2487 ตำบลชะอำ ได้เปลี่ยนฐานะขึ้นเป็น อำเภอชะอำ ในปัจจุบันมีเนื้อที่ 484 ตารางกิโลเมตร มีชายฝั่งทะเลยาว 36 กิโลเมตร โดยทางทิศเหนือคือบ้านปึกเตียน เชื่อมต่อกับบ้านโตนดน้อยและบ้านหัวกระโหลก อำเภอท้ายาง จังหวัดเพชรบุรี และทางทิศใต้ติดต่อกับอำเภอหัวหิน บริเวณสนามบินบ่อฝ้าย

ภาคผนวก ง.

กิจกรรมการตากอากาศของหัวหิน

กิจกรรมในช่วงกลางวัน :

การกิน สมัยก่อนสร้างตลาดจัตุรไชย ทำอาหารโดยใช้การล่าสัตว์ป่าและทะเลมาเป็นอาหาร พอเดือนหงายก็จะมีการจับปูมมาทอดกรอบกินตอนกลางคืน ส่วนในหน้าฝนจะมีแมงเม่าคั่ว บ้านต่าง ๆ จะทำขนมประชันฝีมือกัน และเพื่อขายตามบ้าน ทุกบ้านรับประทานอาหารกันที่พื้นบ้านชั้นสองหรือใต้ถุน

การเล่นไฟตอง ส่วนใหญ่จะมีการตั้งวงเล่นไฟในวงญาติมิตร ผลัดกันเย็บเยียน ด้วยการย้ายไปเล่นตามบ้านต่าง ๆ และอยู่กันจนถึงค่ำ โดยบ้านนั้นจะทำข้าวปลาอาหารเลี้ยง

การเล่นน้ำทะเล ชายหาดในสมัยนี้สวยงามและสะอาด การเล่นน้ำทะเลต้องเล่นตอนบ่ายหลังจากทานน้ำชากันแล้ว เพราะคลื่นใหญ่สูงและแรง เวลาที่เหลือมักเล่นกันอยู่ที่หาดทราย

การขี่ม้าชายหาด การขี่ม้าที่หัวหินส่วนมากมีคนจูง ม้าที่ขี่กันส่วนใหญ่จะเป็นม้าที่เลี้ยงไว้เอง โดยมีคนเลี้ยงของแต่ละบ้าน ส่วนม้าเช่าตามชายหาด มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คุณแม่พันธุ์ เนียวสกุล ซึ่งเป็นเจ้าของคอกม้าเช่นกัน พักอยู่ที่บ้านแสงจันทร์ และนำม้ามาฝึกวิ่งและชื้อออกกำลังตามชายหาดไปจนถึงโรงแรมรถไฟหัวหิน จนมีเพื่อนฝูงมาขอขี่ม้าเล่นมากมาย ทำให้ชาวบ้านเริ่มหันมาทำธุรกิจม้าเช่ามาจนถึงปัจจุบัน

การเล่นกอล์ฟ เป็นกีฬาที่เหมาะสมกับผู้ที่มีสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรงนัก และสนามกอล์ฟหลวงหัวหินได้รับการยกย่องว่าเป็นสนามที่ดีที่สุดในสมัยนั้น ทำให้มีผู้นิยมเดินทางมาเล่นกอล์ฟที่หัวหินเป็นจำนวนมาก

การไปตลาดจัตุรไชย ตลาดจัตุรไชยในสมัยนั้นยังไม่หรรษามากนัก ส่วนใหญ่จะไปตลาดจัตุรไชยในตอนเช้าแล้วจึงกลับมาบ้านลงทะเลจนใกล้เวลารถไฟจะมาถึง จึงขึ้นจักรยานไปที่ตลาดและสถานีรถไฟอีกครั้ง เพื่อไปรับคนหรือไปดูว่าใครไปใครมาในตอนเที่ยง

การท่องเที่ยว ถนนในสมัยนี้ ไปถึงแค่ชะอำทางทิศเหนือและหนองแกทางทิศใต้เท่านั้น สถานที่ท่องเที่ยวทางเหนือมีเพียงพระราชวังสนามจันทร์เท่านั้น บ้านและตำหนักในชะอำที่ไปมาหาสู่เยี่ยมชมเยียนกัน ส่วนทางใต้มีเขาตะเกียบ และเขาเต่า นอกจากนี้ยังนิยมไปเที่ยวน้ำตกปากทวาร ทางทิศ

ตะวันตกของถนนเพชรเกษม หรือไปเที่ยวแม่น้ำปรางค์และน้ำตกปรางค์ กันเป็นกลุ่มหลายครอบครัว โดยทางรถไฟ และในยุคแรกนิยมขนเสื้อผ้าไปซักกันที่น้ำตกด้วย เพราะที่หัวหินขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมในช่วงเย็น :

มักจะชวนกันเดินผ่านทางสำนักตึกกุลและตำหนักพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์มาจากทางเหนือ หรือผ่านบ้านและตำหนักต่าง ๆ ทางใต้มายังไฮเต็ลหัวหินเพื่อรับประทานน้ำชา ตอนเย็นจึงค่อยกลับบ้านมาเล่นน้ำทะเล

กิจกรรมในช่วงกลางคืน :

กลางคืนไม่มีไฟฟ้า จึงต้องใช้ตะเกียงเจ้าพายุกันทุกบ้าน เป็นแสงสลัว ๆ ซาดหาด จึงสวยงามมีแต่ธรรมชาติ ปลอดภัยไม่มีผู้ร้าย กลุ่มหนุ่มสาวมักออกไปจับปูลมกันที่ชายหาด และจับกลุ่มร้องเพลงกันบริเวณเขื่อนริมทะเลตามบ้านต่าง ๆ เพลงในสมัยนั้นที่นิยมกันมากคือ เพลงราตรีประดับดาว เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในเวลานอน ทุกบ้านจะปูที่นอนรวมกันที่พื้นบริเวณห้องโถงใหญ่ สมัยก่อนไม่มียุงจึงสามารถนอนได้โดยไม่ต้องกางมุ้ง หรือในบางฤดูที่แมลงชุกชุม จะกางมุ้งกันตั้งแต่ประมาณ 17.00 น. เป็นต้นไปโดยแยกมุ้งหญิงชาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.
บุคคลสำคัญของหัวหินในช่วงปีพ.ศ.2454 - 2488

พระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากฤษฏาภินิหาร กรมพระนเรศวรฤทธิ์

พระองค์เจ้าชายกฤษฏาภินิหาร เป็นพระราชโอรสองค์ที่ 17 ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติเมื่อวันจันทร์ที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2398

ในปีพ.ศ.2418 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ์

ในปีพ.ศ.2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงนเรศวรฤทธิ์ โดยได้รับความดีความชอบจากการจัดการสร้างพระที่นั่งในพระราชวังบางปะอิน การเป็นราชทูตประจำกรุงอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และการดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล

ในปีพ.ศ.2454 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ์ฯ โดยได้รับความดีความชอบจากการดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ และการร่วมก่อตั้งการรถไฟและไปรษณีย์โทรเลข

ต่อมา ทรงราชการเป็นสมุหนมนตรี และเสนาบดีกระทรวงมหรธาร

ทรงเป็นต้นราชสกุล กฤดากร และทรงมีพระโอรสพระธิดาทั้งหมด 14 พระองค์ สิ้นพระชนม์ในรัชกาลที่ 6 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2468 ด้วยพระชันษา 71 ปี

พระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน¹

พระองค์เจ้าชายบุรฉัตรไชยากร ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ 38 ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติเมื่อวันจันทร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ.2424

ในปีพ.ศ.2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน ภายหลังจากการเสด็จไปศึกษาวิชาทหารช่าง ณ ประเทศอังกฤษ และกลับเข้ามาบริหารราชการในกรมยุทธนาธิการ ต่อมาได้รับตำแหน่ง นายพลโทราชองครักษ์ และ นายพลตรีราชองครักษ์ ตามลำดับ

ในปีพ.ศ.2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน โดยได้รับความดีความชอบจากการดำรงตำแหน่งจเรการช่างทหารบก ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 1 และผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 3 รักษาพระองค์ รวมทั้งการสนองพระเดชพระคุณในราชกิจส่วนพระองค์เกี่ยวกับการรถไฟ และนาวิกโยธิน

ในปี 2465 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน โดยได้รับความดีความชอบจากการดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟแผ่นดินและกรมทาง ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้รวมการรถไฟทางสายเหนือและสายใต้เข้าไว้ในกรมเดียวกัน รวมทั้งโอนกรมทางมาขึ้นอยู่กับกรมรถไฟแผ่นดิน

ในปี 2472 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระยศสถาปนาขึ้นเป็น พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินฯ โดยได้รับความดีความชอบจากการดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคม นายกษัตริย์แห่งพาณิชย์ และผู้บัญชาการรถไฟหลวงแห่งกรุงสยาม ซึ่งภายหลังโอนการไฟฟ้าหลวงเข้ามาสมทบด้วย

ทรงเป็นต้นราชสกุล ฉัตรไชย และทรงมีพระโอรสพระธิดาทั้งหมด 12 พระองค์ ล้นพระชนม์ในรัชกาลที่ 8 เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2479 ด้วยพระชันษา 55 ปี

วังไกลกังวล

ภาคผนวก จ.

วังไกลกังวล ตั้งอยู่ริมทะเลอำเภอนิวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อใช้เป็นที่พักในฤดูร้อนและพระราชทานแด่สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์ กฤดากร ซึ่งสำเร็จการศึกษา ด้านสถาปัตยกรรมจาก The Ecole Des Beaux Arts ประเทศฝรั่งเศส และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศิลปากรสถานขณะนั้น เป็นผู้ออกแบบและอำนวยการก่อสร้างวังไกลกังวล การเตรียมการปลูกสร้างวังไกลกังวลเริ่มขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2469 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพิธีก่อพระฤกษ์วางพระตำหนักเปี่ยมสุขด้วยพระองค์เอง ในวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2470 พร้อมกับอาคารต่างๆเริ่มทำการก่อสร้าง เมื่อพระตำหนักที่ประทับสร้างแล้วเสร็จ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานพระราชพิธีถือนมกลั่นในองค์พระตำหนักเปี่ยมสุข ระหว่างวันที่ 10-11 เมษายน พ.ศ.2472 จากนั้นอาคารต่างๆภายในวังไกลกังวลถูกสร้างเพิ่มเติมเรื่อยมา จนถึงปีพ.ศ.2476

ด้วยพระราชประสงค์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวังไกลกังวลขึ้นเพื่อทรงใช้เป็นที่พักในฤดูร้อน ดังนั้นวังไกลกังวลนี้จึงไม่มีห้องพระโรงเพื่อใช้ว่าราชการ การแบ่งเขตพระราชฐานเป็นการแบ่งอย่างเรียบง่าย โดยใช้เพียงกำแพงกันแนมพระราชฐานที่ประทับ และที่พักของคณะผู้ติดตาม มีทางเข้าออกเชื่อมถึงกันเท่านั้น แต่เดิม วังไกลกังวลประกอบด้วยพระตำหนักสำคัญ 3 หลังหันหน้าสู่ทะเล คือพระตำหนักเปี่ยมสุข ซึ่งเป็นพระตำหนักที่ใหญ่ที่สุด อยู่ตรงกลางระหว่างพระตำหนักปลูกเกษมทางทิศเหนือ และตำหนักน้อยซึ่งอยู่ทางทิศใต้ พระตำหนักทั้ง 3 หลังนี้เป็นอาคาร 2 ชั้น ส่วนเรือนเอนิเมปรัมและเรือนเอนิมปริดี เป็นที่พักของคณะผู้ติดตาม เป็นอาคารชั้นเดียว ศาลาเริง คืออาคารอเนกประสงค์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใช้เป็นที่ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถและจัดงานเลี้ยงพระราชทาน

ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับแรมในฤดูร้อนเสมอมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขยายพื้นที่ออกไป และสร้างที่ประทับพระราชทานแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และก่อสร้างที่พักของคณะผู้ติดตามเพิ่มขึ้นอีกหลายหลัง โดยทรงให้ออกแบบตามแบบอย่างสถาปัตยกรรมเดิมในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อการอนุรักษ์และสร้างความปลอดภัย พระตำหนักที่สร้างขึ้นใหม่ในรัชกาลปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีการพระราชทานชื่อแต่อย่างใด

รูปแบบสถาปัตยกรรม

พระราชนิเวศน์แห่งนี้ได้รับการออกแบบโดยสถาปนิกที่ได้รับการศึกษาศาสนาปัตยกรรมจากประเทศตะวันตก รูปแบบสถาปัตยกรรมจึงได้รับอิทธิพลจากตะวันตกด้วย แต่มีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศร้อนชื้นของไทย และเหมาะสมกับการเป็นที่ประทับตากอากาศ รูปแบบจึงคล้ายไปทาง "บ้านพักตากอากาศ" ขนาดใหญ่มากกว่าการเป็นพระราชวังที่แยกฝ่ายหน้า-ฝ่ายใน ตามแบบแผนของพระราชวังที่เคยมีมาในโบราณราชประเพณี ลักษณะทั่วไปของพระราชนิเวศน์แห่งนี้ คล้ายรูปแบบสถาปัตยกรรมของสเปน เห็นได้จากการใช้หลังคารูปโค้ง การทำลานโล่ง (Courtyard) ที่ด้านหลังของพระตำหนักเปี่ยมสุข และด้านทิศเหนือของพระตำหนักน้อย การทำนอกชานกว้างและมีซุ้มต้นไม้ (Pergola) ที่พระตำหนักเปี่ยมสุข การทำพระทวารและพระบัญชาเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลมตามพระตำหนักต่างๆ เป็นต้น พระตำหนักเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความละเอียดลออของสถาปนิก ในการเลือกใช้วัสดุก่อสร้างให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เช่น การประดับด้วยหินก้อนใหญ่ที่ฐานเพื่อแสดงความหนักแน่นของอาคาร และใช้ฉิวฉาบปูน ปาดเกรียงรูปโค้งบริเวณตอนบน มีการใช้โค้งประอบในส่วนของช่องเปิด ซึ่งตอบรับกับรูปโค้งของหลังคา นอกจากนี้ ส่วนหน้าพระตำหนักเปี่ยมสุข เป็นสวนแบบตะวันตก มีการใช้ลวดลายแบบเรขาคณิต โดยการตกแต่งไม้พุ่มเป็นรูปทรงต่างๆ และมีศาลา (Pavilion) ตั้งอยู่ระหว่างพระตำหนักเปี่ยมสุขและพระตำหนักน้อย ซึ่งเชื่อมต่อกันด้วยทางเท้าที่ปลูกต้นปาล์ม ๒ ข้าง และมีการประดับภูมิทัศน์ด้วยงานประติมากรรมและโคมไฟตามทางเดิน และสอดแทรกตามที่ต่างๆในสวน

ภาคผนวก ช.

กฎหมายและข้อบังคับ

กำหนดพระราชบัญญัติการจัดบำรุงสถานที่ราชการเลขาธิการสดวันตก พุทธศักราช 2469

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบ
ทั่วกันว่า โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะจัดบำรุงท้องที่ตามรายชื่อตามแห่งทางทิศตะวันตกของพระราชอาณาจักร เพื่อให้มี
ของสำหรับราษฎรวิชัยบหมากแห่งและจัดทำให้ดียิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า " พระราชบัญญัติการจัดบำรุงสถานที่ราชการเลขาธิการสดวันตก พุทธศักราช 2469 "

มาตรา 2 ให้ให้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม พุทธศักราช 2469 เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ตั้งสภานิติบัญญัติขึ้น เรียกว่า " สภาจัดบำรุงสถานที่ราชการเลขาธิการสดวันตก " สภานี้เป็นนิติบุคคล

มาตรา 4 วัตถุประสงค์แห่งสภานี้ คือ เพื่อจัดบำรุงท้องที่บางแห่งตามรายชื่อตามแห่งทางทิศตะวันตก ภายในเขตที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ข้างล่าง
นี้เพื่อจัดทำให้มีขึ้นและแก้ไขบำรุงการคมนาคม การประปา ไฟฟ้า ออกแบบวางแผนผังอาคารโครงการสำหรับเมือง การปลูกสร้างโรงเรียน และ
สาธารณูปการอื่น ๆ ภายในเขตนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เขตดังกล่าวมาข้างต้น คือ หมายเลขหลักกิโลเมตรที่ 204 แห่งทางรถไฟหลวงเป็นศูนย์กลางของ
บริเวณที่ ๆ จะบำรุงจากหลักกิโลเมตรที่ 204 ไปทางทิศเหนือถึงหลักกิโลเมตรที่ 182 ทิศใต้ถึงหลักกิโลเมตรที่ 226 ทิศตะวันออกจรดชายทะเล
มณฑลในระแวกที่น้ำทะเลขึ้นสูงที่สุดอย่างปรกติธรรมดา ทิศตะวันตกจรดถนนสายรถไฟหลวงขึ้นไปเป็นระยะ 3 กิโลเมตร มีหลักปักไว้เป็นเขตร์ และ
ฝั่งวัดให้ให้มีมุมจากกับทางรถไฟหลวง ดังแจ้งในแผนที่ที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 สภานี้ให้มีกรรมการ 3 นาย เป็นผู้แทนกระทรวงมหาดไทยนายหนึ่ง กระทรวงพระคลังมหาสมบัตินายหนึ่ง และกรมรถไฟ
หลวงแห่งกรุงสยามนายหนึ่ง ให้ตั้งกรรมการในจำนวนพวกนี้คนหนึ่งขึ้นเป็นนายก และจะตั้งที่ปรึกษาสำหรับสภานี้ไว้ด้วยก็ได้ การแต่งตั้งนี้
โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยปริยายแห่งกฎหมาย

มาตรา 6 สภานี้มีอำนาจ

- ก) ทำการสำรวจและกำหนดที่ตั้งกล่าวไว้ในมาตรา 4
- ข) วางโครงการและทำแผนผังเพื่อการจัดบำรุงภายในเขตนั้น ๆ
- ค) จัดทำกาารที่จำเป็นเพื่อบำรุงสถานที่ในเขตนั้น และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจถือกรรมสิทธิ์เช่าถือ และจำหน่ายโอน

ทรัพย์สินต่าง ๆ ได้

ในการจัดหรือสิ่งสำหรับทรัพย์สินนั้น ให้นำบทพระราชบัญญัติจัดวางทางรถไฟและทางหลวงว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดินมาใช้บังคับ

สมควร

มาตรา 7 บันดาเจ้าของของสิ่งสำหรับทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในเขตที่ระบุไว้ในมาตรา 4 นั้น ยกเว้นมิต้องเสียภาษีตามประกาศสภาฯ เรื่อง โรงงาน
ตึก จุลศักราช 1232 และพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. 127

สภานี้มีอำนาจนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาตกำหนดอัตราใหม่ในการเก็บค่าภาษีเรือ
ใบบ้านกับทั้งวางกำหนดการเก็บภาษีอากรอย่างอื่นสำหรับบำรุงรักษา ถนนหนทาง การประปา ไฟฟ้า และค่าใช้จ่ายสำหรับสาธารณสุข เมื่อได้
ประกาศโดยหมายพระราชบัญญัติกำหนดอัตราค่าภาษีเช่นนี้แล้ว จึงให้จัดการเก็บเป็นรายได้ของสภา และจะจำหน่ายเงินครั้งนี้เป็นประการใด

จนแล้วแต่จะสมแก่การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณ วันที่ 18 ตุลาคม พุทธศักราช 2469 เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พุทธศักราช 2480

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480)

อาศัยบททอากา / เจ้าพระยาอมรรต / พล.อ.เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ 30 กันยายน พุทธศักราช 2480 เป็นปีที่ 4 ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรยกฐานะตำบลหัวหินและตำบลหนองแก กิ่งอำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เฉพาะในเขตต์
สภาตำบลบางูดานที่ราชทะเลทิศตะวันตก เป็นเทศบาลตำบล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติจัด
ระเบียบเทศบาล พุทธศักราช 2476 จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า " พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พุทธศักราช 2480 "

มาตรา 2 ให้รัพระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกฐานะตำบลหัวหิน และตำบลหนองแก กิ่งอำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามเขตต์ที่กำหนด
ไว้ในมาตรา 4 ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลมีนามว่า " เทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ "

มาตรา 4 ให้กำหนดเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไว้ดังนี้ คือ

ด้านใต้ ตั้งต้นจากหลักเขตต์หมายเลข 1 ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของทางรถไฟ และห่างจากทางรถไฟในเขตต์ตำบลหนองแก กิ่ง
อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3 กิโลเมตร เป็นเส้นทางตั้งไล่จากกับทางรถไฟ ตรงหลักกิโลเมตรที่ 226 ซึ่งเป็นหลักเขต
หมายเลข 2

จากหลักเขตต์หมายเลข 2 เป็นเส้นตรงตั้งไล่จากกับทางรถไฟไปจดชายทะเลซึ่งเป็นหลักเขตต์หมายเลข 3

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลข 3 เลียบชายทะเลไปทางทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลข 4 ตรงเส้นเขตแดนระหว่างจังหวัด
เพชรบุรีกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลข 4 ถูตามเส้นแบ่งเขตต์ระหว่างจังหวัดเพชรบุรีกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปทางทิศตะวันตกจด
หลักเขตต์หมายเลข 5 ซึ่งอยู่ห่างจากทางรถไฟ 3 กิโลเมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลข 5 วนมาและห่างทางรถไฟ 3 กิโลเมตร ไปทางทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลข 1

ดังปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวแล้ว ให้มีหลักกิโลยปักไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา 5 ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือล้นเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่า
ผิดจึงคิดต่อ เป็นมีเนื้อที่เกินวัน หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา 6 ให้โอนกิจการรวมทั้งสิทธิอำนาจและหน้าที่ของสภาตำบลบางูดานที่ราชทะเลทิศตะวันตก บรรดาที่มีอยู่ตามพระราช
บัญญัติจัดบางูดานที่ราชทะเลทิศตะวันตก พุทธศักราช 2469 และกฎหมายอื่น ภายในเขตต์เทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดัง
กำหนดไว้ในมาตรา 4 ให้แก่เทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ดำเนินการต่อไปตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยกเลิก
และโอนกิจการของสภาตำบลบางูดานที่ราชทะเลทิศตะวันตกให้แก่เทศบาล พุทธศักราช 2479

มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ (ตามมติคณะรัฐมนตรี)

ผู้ลงนาม : รัฐมนตรี

กฎกระทรวง ฉบับที่ 36 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(3) และมาตรา 8(10) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎหมายกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

" บริเวณที่ 1 " หมายความว่า

(1) พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากที่ดินพระราชวังไกลกังวลด้านทิศเหนือไปทางทิศเหนือ ด้านทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันตก และด้านทิศใต้ไปทางทิศใต้ตลอดแนวออกไปเป็นระยะ 100 เมตร

(2) พื้นที่ในบริเวณทิศเหนือเริ่มจากจุดบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3525 กับถนนไปเขาเต่า ไปทางทิศตะวันตกและตั้งฉากกับแนวชายฝั่งทะเลของตำบลหนองแกแล้วเลี้ยวไปทางทิศใต้ ตามแนวชายฝั่งทะเลของตำบลหนองแกจนจรดหลักเขตเทศบาลที่ 3 จากหลักเขตเทศบาลที่ 3 ไปทางทิศตะวันตกตามแนวเขตเทศบาลตำบลห้วยหินจนจรดเขตทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3525 ฟ้ากตะวันตก และไปทางทิศเหนือตามแนวเขตทางของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3325 ฟ้ากตะวันออกจนจรดจุดบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3325 กับถนนไปเขาเต่า

" บริเวณที่ 2 " หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวชายฝั่งทะเลของตำบลห้วยหินและตำบลหนองแก เข้าไปในแผ่นดินเป็นระยะ 50 เมตร ตลอดแนวชายฝั่งทะเลของตำบลห้วยหินและตำบลหนองแก โดยเริ่มจากเขตเทศบาลตำบลห้วยหินด้านทิศเหนือไปทางทิศใต้ จนจรดเขตเทศบาลตำบลห้วยหินด้านทิศใต้ ยกเว้นพื้นที่บริเวณที่ 1 และพื้นที่พระราชวังไกลกังวล

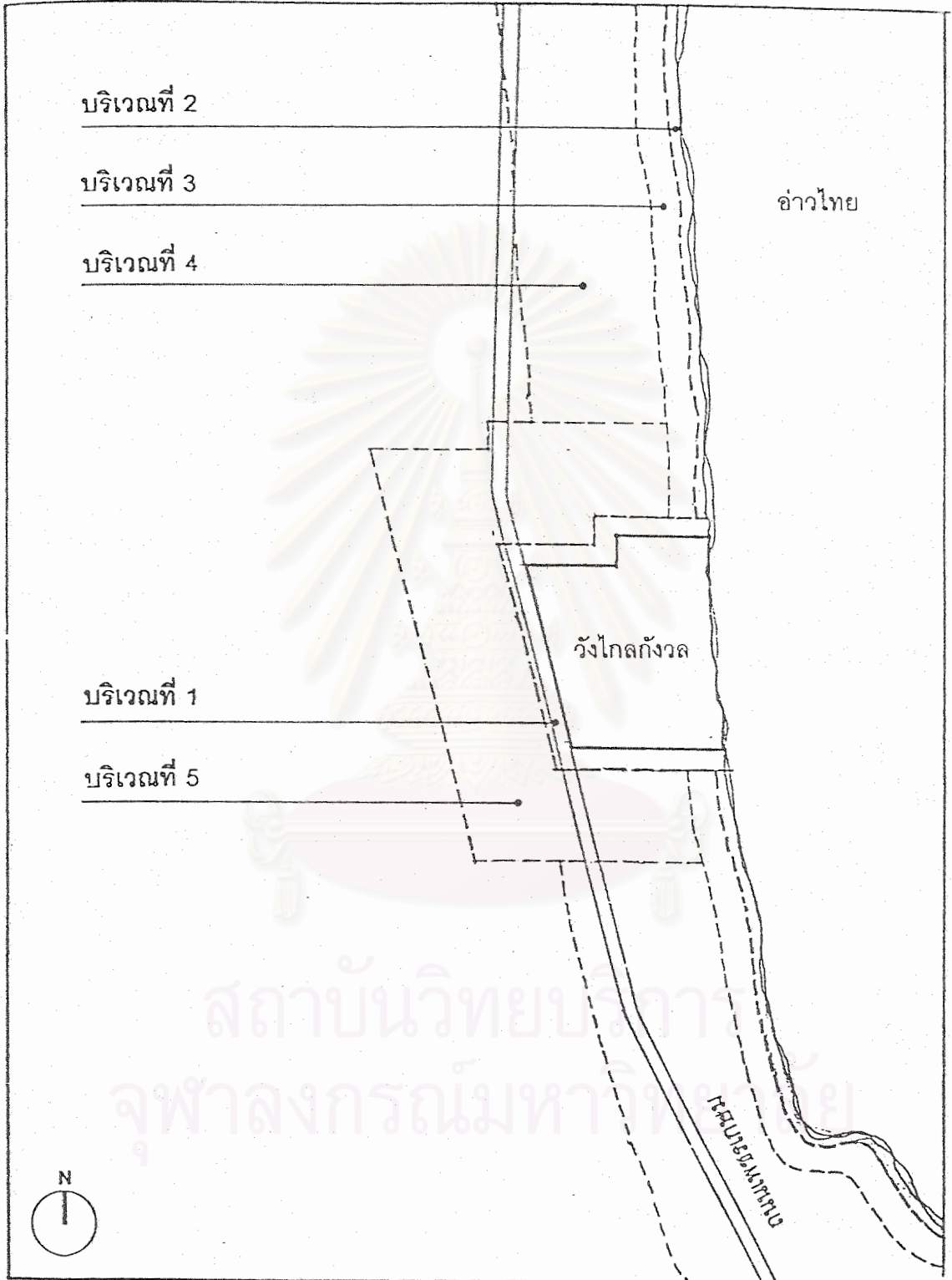
" บริเวณที่ 3 " หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวเขตบริเวณที่ 2 ตลอดแนวออกไปอีกเป็นระยะ 150 เมตร

" บริเวณที่ 4 " หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวเขตบริเวณที่ 3 ตลอดแนวออกไปอีกเป็นระยะ 500 เมตร ยกเว้นพื้นที่บริเวณที่ 5

" บริเวณที่ 5 " หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวเขตบริเวณที่ 1(1) ตลอดแนวออกไปอีกเป็นระยะ 400 เมตร ยกเว้นพื้นที่บริเวณที่ 2 และพื้นที่บริเวณที่ 3

ทั้งนี้ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่แสดงการกำหนดเขตพื้นที่ตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 36 (พ.ศ.2535)

ข้อ 2 ให้กำหนดพื้นที่บางส่วนในท้องที่ตำบลหัวหินและตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภายในบริเวณ

ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารชนิดและประเภท ดังต่อไปนี้

(ก) ภายในบริเวณที่ 1 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคารใด ๆ เว้นแต่

(1) อาคารเดี่ยวชั้นเดียวที่มีความสูงไม่เกิน 6 เมตร พื้นที่อาคารรวมกันไม่เกิน 75 ตารางเมตร โดยอาคาร

ดังกล่าวตั้งห่างกันไม่น้อยกว่า 4 เมตร ห่างเขตที่ดินของผู้อื่นไม่น้อยกว่า 2 เมตร มีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของที่ดินที่ขอ

อนุญาตก่อสร้างอาคารนั้น และต้องห่างจากชายฝั่งทะเลไม่น้อยกว่า 20 เมตร หรือห่างจากคันขอบอ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาเต่าโดยรอบไม่น้อยกว่า 12

เมตร

(2) เชื้อเพลิงหรือท่อระบายน้ำ รั้วหรือกำแพงที่มีความสูงไม่เกิน 1 เมตร ประตูและสะพานที่ไม่ได้สร้างลง

ทะเล

(3) อาคารของทางราชการที่ห่างจากชายฝั่งทะเลเกิน 20 เมตร

(ข) ภายในบริเวณที่ 2 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคารใด ๆ เว้นแต่

(1) อาคารตาม (ก) (1) และ (3)

(2) เชื้อเพลิงหรือท่อระบายน้ำ รั้วหรือกำแพงที่มีความสูงไม่เกิน 1 เมตร ประตู สะพาน และทิวเทียม

(ค) ภายในบริเวณที่ 3 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(1) อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร

(2) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยกา

รณรงค์ หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม และมีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันไม่เกิน 100 ตารางเมตร

(3) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันมัยันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ

(4) สถานีขนส่งตามกฎหมายว่าด้วย การขนส่งทางบก

(5) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดที่มีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกัน หรือหลายหลังรวมกันเกิน 10 ตารางเมตร หรือ

อื่นไปเพื่อการค้าหรือก่อเหตุรำคาญ

(6) อาคารขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้น หรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร

(7) ตลาดที่มีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร หรือตลาดที่มีระยะห่าง

จากตลาดอื่นน้อยกว่า 50 เมตร

(8) สถานที่บรวกพืชและสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วย การบรวกพืชปิโตรเลียมเหลว

(9) สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับจำหน่ายราย และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วย

สารกับรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง

(10) สถานพยาบาลที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยค้างคืนเกิน 5 เตียง

(11) ศาสนสถานและสถานศึกษา

(12) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับคิดหรือตั้งป้ายทุกชนิด เว้นแต่ป้ายบอกชื่อสถานที่ที่มีความสูงไม่เกิน 12

เมตร

(13) อาคารที่สร้างด้วยวัสดุที่ไม่ถาวรหรือไม่ทนไฟเป็นส่วนใหญ่ เว้นแต่เป็นอาคารเดี่ยวชั้นเดียวที่มีความ

สูงไม่เกิน 6 เมตร และต้องมีระยะห่างจากอาคารอื่นโดยรอบไม่น้อยกว่า 5 เมตร

(14) เฝิงหรือแผงลอย

(15) อาคารที่มีที่ว่างในที่ดินแปลงที่ก่อสร้างอาคารน้อยกว่าร้อยละ 50 ของเนื้อที่ที่ดินที่ขออนุญาตก่อสร้าง

อาคารนั้น

(16) ห้องแถวหรือตึกแถว

(17) ฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมสุสานหรือฌาปนสถาน

(18) อาคารเก็บสินค้า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ที่ไร้เป็นที่เก็บ

ผัก หรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของ เพื่อประโยชน์ทางการค้าหรืออุตสาหกรรม ที่มีพื้นที่อาคารรวมกันเกิน 100 ตารางเมตร

(19) โรงกำจัดมูลฝอย

- (ง) ภายในบริเวณที่ 4 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้
- (1) อาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 23 เมตรขึ้นไป
  - (2) อาคารตาม (ค) (2) และ (5)
  - (3) อาคารตาม (ค) (18) ที่มีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันเกิน 200 ตารางเมตร
  - (4) อาคารที่มีที่ว่างในที่ดินแปลงที่ก่อสร้างอาคารน้อยกว่าร้อยละ 30 ของเนื้อที่ดินที่ขออนุญาตก่อสร้าง

- (จ) ภายในบริเวณที่ 5 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้
- (1) อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร
  - (2) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วย การสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม และมีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันไม่เกิน 100 ตารางเมตร
  - (3) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ
  - (4) สถานีส่งตามกฎหมายว่าด้วย การขนส่งทางบก
  - (5) สถานที่บรรจุก๊าซและสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วย การบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
  - (6) สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับจำหน่ายขาย และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกฎหมายว่าด้วย
  - (7) ฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสานหรือฌาปนสถาน
  - (8) โรงกำจัดขยะมูลฝอย

การวัดความสูงให้วัดจากระดับพื้นดินถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

ข้อ 3 ภายในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 2 ห้ามมิให้บุคคลใดตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารใด ๆ ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดในข้อ 2

ข้อ 4 อาคารที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ที่กำหนดไว้ตามข้อ 2 ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่ห้ามตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังกล่าวให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดในข้อ 2

ข้อ 5 อาคารที่ได้รับใบอนุญาตหรือได้รับแจ้งการก่อสร้าง ตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะด้วยกิจการนั้น ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และยังคงสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงใช้ไม่แล้วเสร็จ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตหรือการแจ้งให้เป็นการขัดต่อกฎกระทรวงนี้ไม่ได้

ไว้ ณ วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2535

พลตำรวจเอก ภา สารสิน : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในท้องที่บางส่วนของตำบลหัวหิน และตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2534 จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา แต่มาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระธรรมนูญควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 บัญญัติว่า ถ้าไม่มีการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับ ให้ประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิก และโดยที่สมควรห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทภายในบริเวณดังกล่าวต่อไป และสมควรขยายเขตห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทรอบ ๆ บริเวณพระราชวังไกลกังวลด้วย เพื่อประโยชน์ในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการผังเมือง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 97 วันที่ 16 กันยายน 2535

ผังเมืองรวม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กฎกระทรวง ฉบับที่ 352 (พ.ศ.2540)

ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และ มาตรา 26 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดห้าปี

ข้อ 2 ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลหัวหิน ตำบลหนองแก และตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 3 การวางและจัดทำผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนา การดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินการคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวเขตตามข้อ 2 ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ข้อ 4 ผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้มีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างบริการสาธารณะ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมให้ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางการบริหารและการปกครองในระดับอำเภอ รวมทั้งให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับประเทศ
- (2) ส่งเสริมพาณิชย์ยกรรมและการบริการให้สัมพันธ์กับการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (3) พัฒนาโครงข่ายบริการขั้นพื้นฐานในด้านการคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอ และได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรและนักท่องเที่ยว
- (4) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 5 การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่เจ้าพนักงานเขตผังเมืองแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง และรายการประกอบแผนผังท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 6 การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่เจ้าพนักงานเขตผังเมืองออก ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

- (1) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 1.1 ถึงหมายเลข 1.50 ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
- (2) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 2.1 ถึงหมายเลข 2.31 ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
- (3) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 3.1 ถึงหมายเลข 3.14 ที่กำหนดไว้เป็นสีแดง ให้เป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
- (4) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 4 ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ
- (5) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 5.1 ถึงหมายเลข 5.5 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- (6) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 6 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
- (7) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 7.1 ถึงหมายเลข 7.50 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (8) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 8.1 และหมายเลข 8.2 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้
- (9) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 9.1 ถึงหมายเลข 9.11 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถานประกอบการศึกษา
- (10) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 10 ที่กำหนดไว้เป็นสีฟ้า ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว
- (11) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 11.1 ถึงหมายเลข 11.15 ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
- (12) ที่ดินในบริเวณหมายเลข 12.1 ถึงหมายเลข 12.14 ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำเงิน ให้เป็นที่ดินประเภทสถานบริการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

ข้อ 7 ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย สถาบันราชการการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่น ให้ใช้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (2) คลังวัตถุดิบทรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุดิบทราย
- (3) สถานที่เก็บนํ้ามันหรือเพลิงที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษานํ้ามันหรือเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการนํ้ามันหรือเพลิง
- (4) สถานที่บรรจุก๊าซประเภทสถานีบรรจุก๊าซและประเภทลานบรรจุก๊าซและสถานที่เก็บก๊าซประเภทโรงเก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (5) กำจัดมูลฝอย

ข้อ 8 ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย การท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นให้ใช้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 5 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (2) คลังวัตถุดิบทรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุดิบทราย
- (3) สถานที่เก็บนํ้ามันหรือเพลิงที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษานํ้ามันหรือเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการนํ้ามันหรือเพลิง
- (4) สถานที่บรรจุก๊าซประเภทสถานีบรรจุก๊าซและประเภทลานบรรจุก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซประเภทโรงเก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (5) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ น่าน เป็ด ไก่ งาม กระจี หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้าหรือโดยก่อเหตุรำคาญ
- (6) ไร่ไร่เก็บผลผลิตการเกษตร
- (7) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน
- (8) กำจัดมูลฝอย

ข้อ 9 ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการพาณิชย์กรรม การอยู่อาศัย การท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นให้ใช้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 5 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (2) คลังวัตถุดิบทรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุดิบทราย
- (3) สถานที่เก็บนํ้ามันหรือเพลิงที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษานํ้ามันหรือเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการนํ้ามันหรือเพลิง
- (4) สถานที่บรรจุก๊าซทุกประเภทและสถานที่เก็บก๊าซประเภทโรงเก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (5) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ น่าน เป็ด ไก่ งาม กระจี หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้าหรือโดยก่อเหตุรำคาญ
- (6) ไร่ไร่เก็บผลผลิตการเกษตร
- (7) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน
- (8) กำจัดมูลฝอย
- (9) รื้อขายเศษวัสดุ

ข้อ 10 ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ให้ใช้ประโยชน์เพื่ออุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม คลังสินค้า สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการไว้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นให้ไว้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 5 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมบริการ หรือโรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (2) คลังวัตถุดิบทรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุดิบทราย
- (3) สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงคนชรา
- (5) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงเด็ก
- (6) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

ข้อ 11 ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการไว้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นให้ไว้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม
- (2) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบการพาณิชย์ เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย และมีพื้นที่ไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด
- (3) การอยู่อาศัยหรือการประกอบพาณิชย์กรรมประเภทห้องแถว หรือตึกแถว เว้นแต่เป็นการดำเนินการในโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย และมีพื้นที่ไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด
- (4) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก
- (5) การอยู่อาศัยและหรือการประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่
- (6) โรงแรม
- (7) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวมของชุมชน และโรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญหรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ถ้ามีการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบการพาณิชย์ตาม (2) และเพื่อการอยู่อาศัยหรือการประกอบพาณิชย์กรรมประเภทห้องแถวหรือตึกแถวตาม (3) ดำเนินการอยู่ในการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยโครงการเดียวกัน ให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการดังกล่าวรวมกันไม่เกินร้อยละ 5 ของโครงการพื้นที่ทั้งหมด

ข้อ 12 ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์เพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการไว้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นให้ไว้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 5 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ประกอบการพาณิชย์ หรือประกอบอุตสาหกรรม
- (2) โรงงานทุกประเภท
- (3) คลังวัตถุดิบทรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุดิบทราย
- (4) สถานที่บรวกพืชทุกประเภทและสถานที่เก็บพืชประเภทสถานที่ใช้ก๊าซสหวานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ และโรงเก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรวกพืชไร่โรตียมเหลว
- (5) ไซโลเก็บผลิตผลการเกษตร
- (6) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน
- (7) กำจัดมูลฝอย
- (8) ร้อยขายเศษวัสดุ

ข้อ 13 ที่ดินประเภทโล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ใช้ประโยชน์เพื่อ นันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณูปโภคอื่น

ข้อ 14 ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณเขาน้อย เขาคอนดะแบก เขาหนองสมอ เขาต่าง เขาหินเหล็กไฟ เขาสนามกอล์ฟ เขาใหญ่ เขาอีหรุ่น เขาเล่า เขาพาที่คืนที่เป็นของรัฐให้ใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับ การนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น ส่วนที่ดินซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วย กฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย สถานบริการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้พื้นที่เพื่อกิจ การอื่นให้ใช้เพิ่มเติมได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่มีก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (2) คลังวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย
- (3) สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) สถานที่บรรจุก๊าซประเภทสถานีบรรจุก๊าซและประเภทลานบรรจุก๊าซและสถานที่เก็บก๊าซประเภทโรงเก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (5) กำจัดมูลฝอย

ข้อ 15 ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือป่าไร่ ป่าดงดิบ ป่าต้นน้ำลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้

ข้อ 16 ที่ดินประเภทสถานบริการศึกษา ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถานบริการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 17 ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวหรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สถานบริการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 18 ที่ดินประเภทสถานศาสนา ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา การศึกษา สถานบริการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 19 ที่ดินประเภทสถานบริการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ให้ใช้ประโยชน์เพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ 20 ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการประกอบกิจการในเขตผังเมืองรวมปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

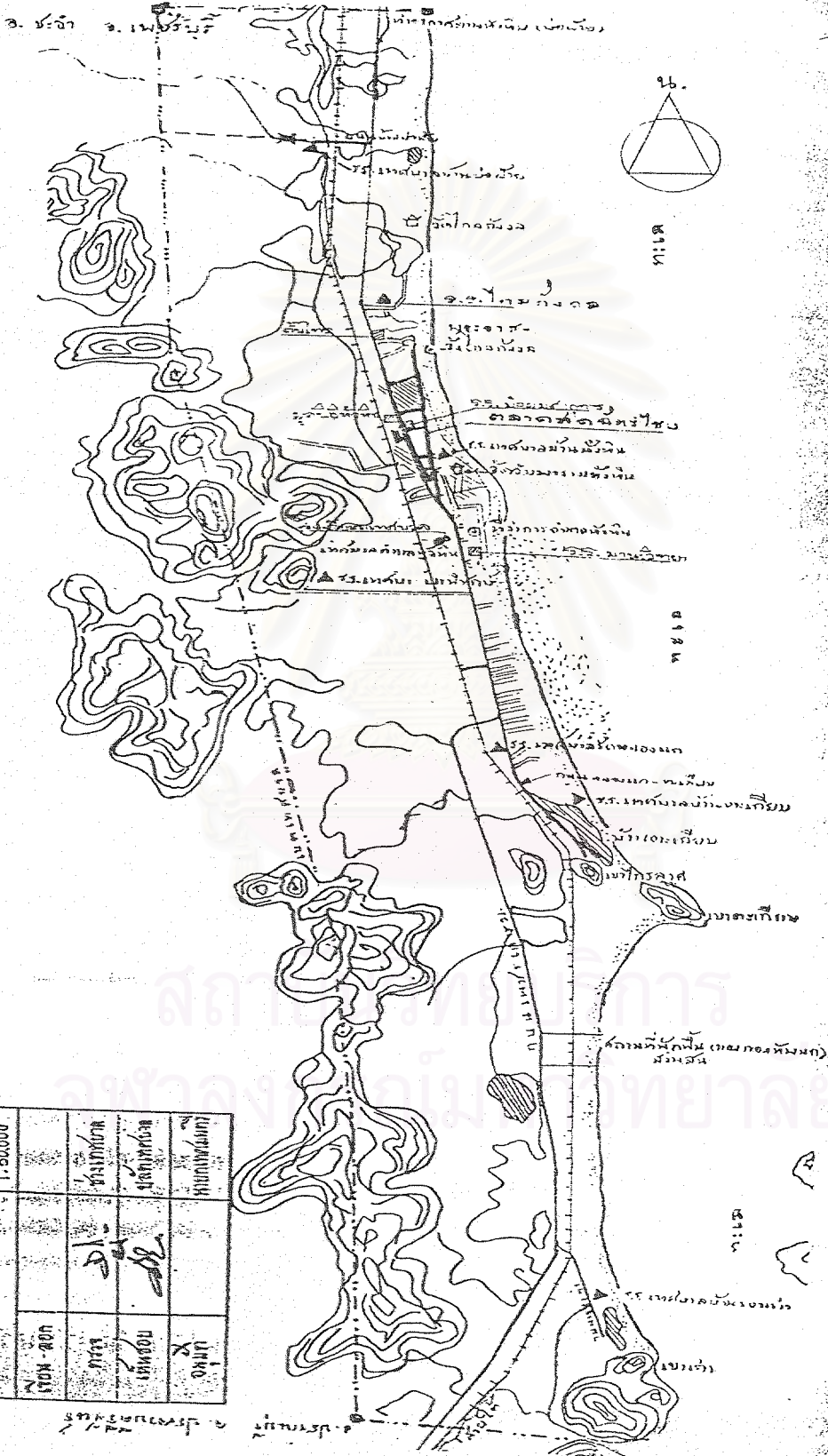
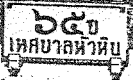
ให้ใช้ ณ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2540

เสนาะ เทียนทอง : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรกำหนดให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลหัวหิน ตำบลหนองแก และตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือรอบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคม และการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังเมือง และโดยที่มาตรา 26 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 บัญญัติว่า การใช้บังคับผังเมืองรวมให้กระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

พระราชบัญญัติเทศบาลการปกครอง พ.ศ. ๒๕๖

กรมการปกครอง	กรมการคลัง	กรมการปกครอง	กรมการคลัง
กรมการปกครอง	กรมการคลัง	กรมการปกครอง	กรมการคลัง
กรมการปกครอง	กรมการคลัง	กรมการปกครอง	กรมการคลัง
กรมการปกครอง	กรมการคลัง	กรมการปกครอง	กรมการคลัง

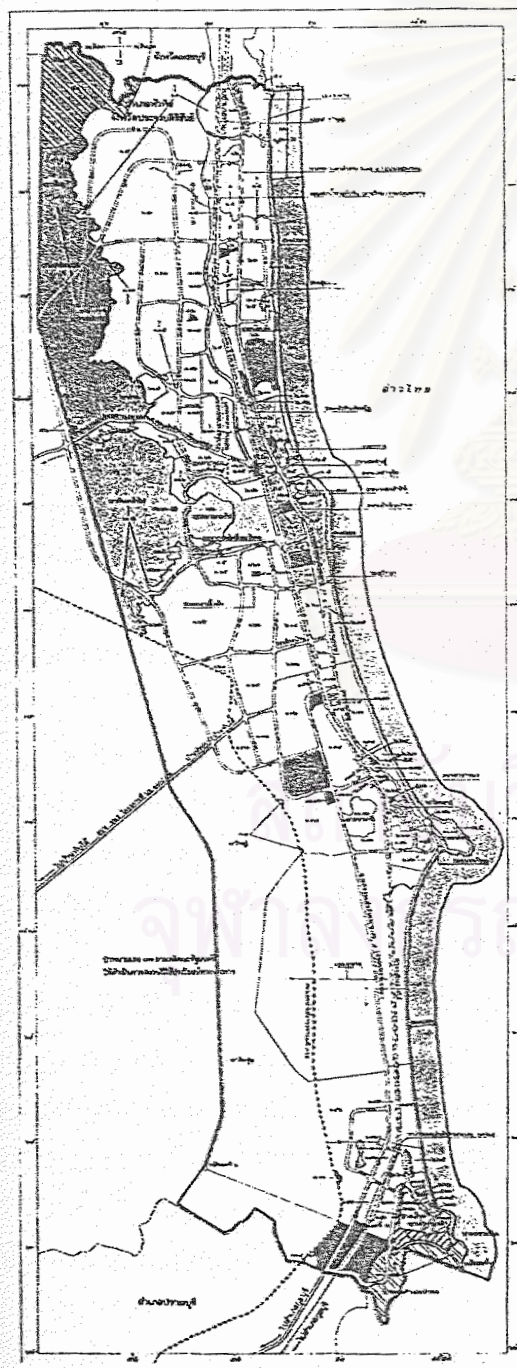
๖๕๐
ของมหาดไทย

ชาวหัวถิ่นภูมิจึง เทศบาลทั่วไกล ๖๕๐ ปี

แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำยกฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.๒๕๑๘

กรมการผังเมือง

เครื่องหมาย

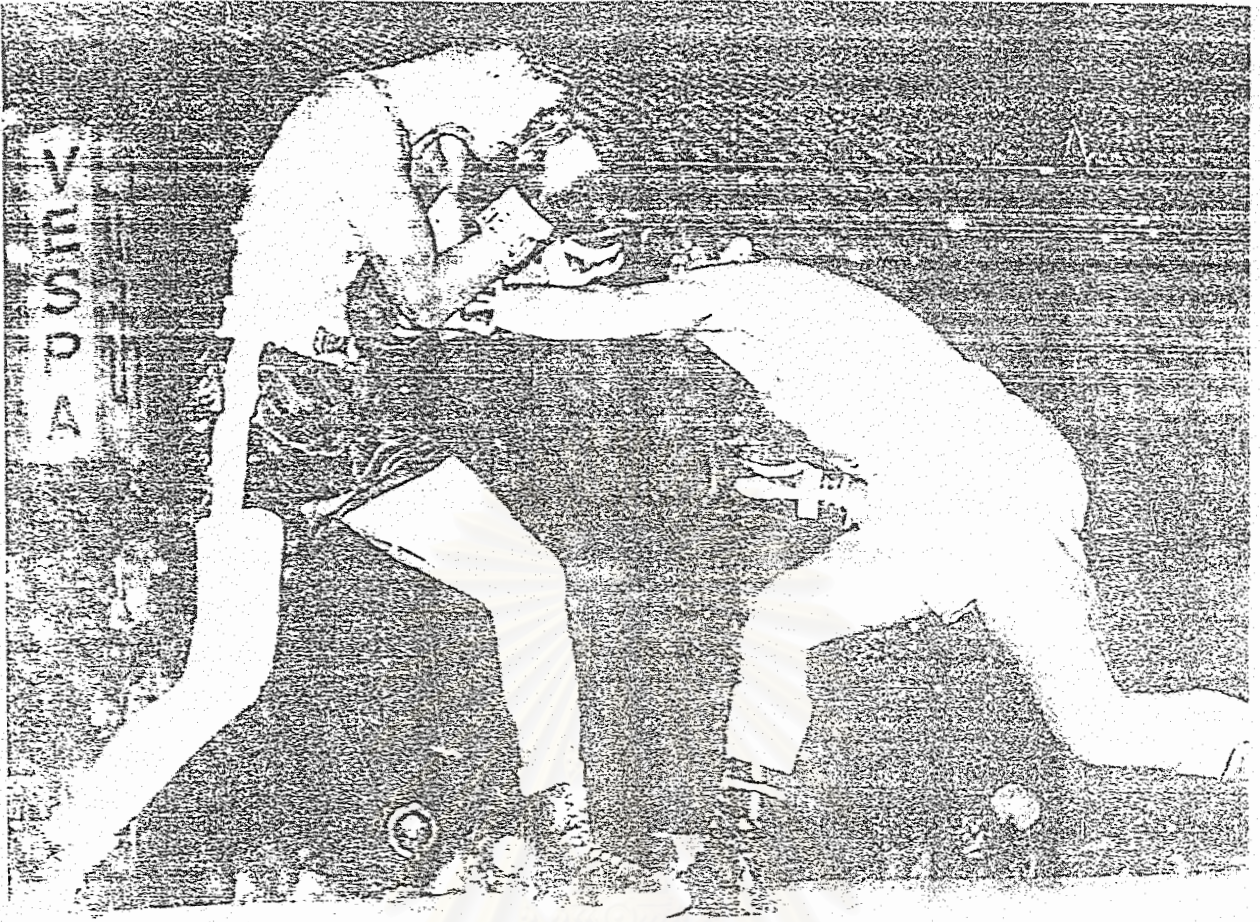

- ๑. เขตสีเหลือง   □   ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
  - ๒. เขตสีส้ม   □   ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
  - ๓. เขตสีแดง   □   ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม
และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
  - ๔. เขตสีม่วงอ่อน   □   ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ
  - ๕. เขตสีเขียว   □   ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
  - ๖. เขตสีขาวมีกรอบ   □   ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
และเส้นทแยงสีเขียว
  - ๗. เขตสีเขียวอ่อน   □   ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการ
และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
  - ๘. เขตสีเขียวอ่อน   □   ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้
มีเส้นทแยงสีเขียว
  - ๙. เขตสีเขียวมะกอก □   ที่ดินประเภทสถานับการศึกษา
  - ๑๐. เขตสีฟ้า   □   ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว
  - ๑๑. เขตสีเทาอ่อน   □   ที่ดินประเภทสถานับศาสนา
  - ๑๒. เขตสีน้ำเงิน   □   ที่ดินประเภทสถานับราชการ
การสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการ
-
- — — — —   แนวเขตผังเมืองรวม
  - — — — —   เขตจังหวัด
  - — — — —   เขตอำเภอ
  - — — — — —   เขตเทศบาล
  - — — — —   ทางหลวง ถนน
  - — — — —   ถนนลูกรัง พื้นถนนอ่อน
  - — — — —   ถนนโครงการ
  - — — — —   ทางรถไฟ
  - ~ ~ ~ ~ ~   แม่น้ำ คลอง ห้วย
  - — — — —   คลองส่งน้ำ
  - +++++   เขต ป่าไม้การตามมติ ครม.
  - — — — — —   ภูเขา ควน เนิน

(Signature)
นายชัยวัฒน์ อรุโณทัยวิวัฒน์
อธิบดีกรมการผังเมือง

แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.๒๕๑๘

ยกที่ห้า ความดุเดือดเริ่มขึ้นอีกเป็นทวีคูณเสมอกับ
 คี นีตเฟลชเซอร์ ให้สัญญาว่า ปาสคาล เปเรช คือ
 ยักษ์แคระ ในรุ่นฟลายเวท เปเรชบุกอย่างไม่มีลิมิตมิตก
 โผนถอยพลางใช้หมัดแย็บไม้พลางแต่หนักหน่วงรอที่จะให้
 เปเรชบางในการบุกรุกได้เหมือนกัน โผนถูกหมัดทั้งซ้าย
 ทั้งขวาของเปเรชเข้าไปหลายหมัด โผนพยายามออกจากทั้งซ้าย
 ขวาอย่างคล่องแคล่ว เพราะต้องการอ้อมแรงไว้ในยก
 ที่ ๒ นี้เอง

เปเรชนั้นถึงแม้ว่าเขาจะมิดดินฟ้าอากาศอยู่บ้าง แต่
 เมื่อเขาถอดเชือกขึ้นไปบนเวทีจากยกที่หนึ่งถึงยกที่ห้านี้
 ดูเหมือนอากาศไม่เป็นอุปสรรคกับเขาเลย คงเป็นฝ่ายบุก
 อย่างบ้าคลั่ง ลืมความเจ็บปวดจากหมัดแย็บของโผน ลืม
 ความเจ็บปวดรวดร้าวจากหมัดอับเปอร์คัตขวาของโผน
 เปเรชได้ตั้งหน้าตั้งตาทหมายจะน็อกให้ได้ เพื่อจะรักษามงกุฎ
 โลกในรุ่นฟลายเวทเอาไว้ โผนนั้นเล่ากำลังใจของเขาไม่ผิดอะไร
 กับพระยาราชนี มีทั้งสุขุม เยือกเย็น ระคนความที่เยี่ยมหาญ

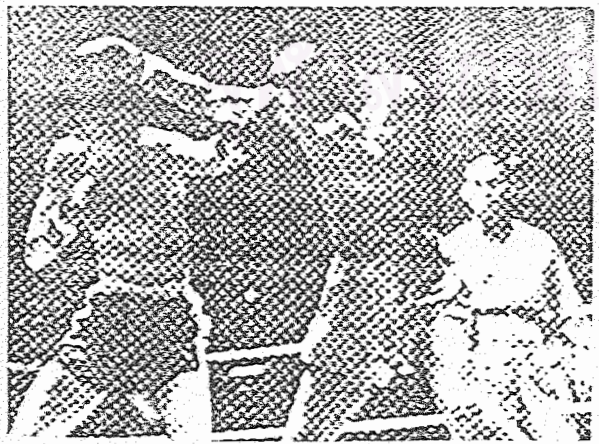
ปะปนกันไปด้วย

ในระหว่างหยุดพักให้น้ำอยู่นั้นประชาชนที่เข้าไป
 แออัดอยู่ตั้งแต่เที่ยงวันเป่าเสียงเรียกโผนพร้อมกัน และ
 ยังตบมือให้เข้ากับจังหวะเสียงเรียกเสียด้วย ทำให้อัฒจันทร์
 ชั้นที่ ๔ ซึ่งเสริมสร้างมาอย่างแข็งแรงถึงกับทำท่าจะโยกไป
 ทีเดียวก่อนผู้มึนเกียรติทั้งหลายที่นั่งอยู่บนริงค์ไซด์ ยอมเสีย
 มารยาทปองปากตะโกนว่าอย่าประมาทให้ใช้หมัดแย็บซ้าย
 ให้เป็นประโยชน์ในทุกๆ ยก โผนหันไปมองและก้มศีรษะ
 เป็นการรับเชิงอย่างมั่นใจในต้นยกนี้ เท่านั้นเอง นายทองทศ
 อินทรทัต ซึ่งสละทั้งเงินและกำลังกายเป็นเวลาแรมปี เพื่อจะ
 สร้างเด็กไทยให้ครองตำแหน่งแชมป์เปี้ยนโลกก็ได้ถอดเชือก
 เข้าไปให้น้ำด้วยตนเอง

เสียงระฆังในยกที่หกดังขึ้น กรรมการผู้ห้าม
 มรว.เรนโซ ทอเรียลมา ได้ออกไปยืนอยู่กลางเวทีก่อน
 และบอกให้นักมวยทั้งสองชกกันได้ ในยกนี้แทนที่เปเรชจะ
 เริ่มบุกเลยแต่กลับสงวนท่าที ซึ่งโผนพอจะเข้าใจว่าฝ่าย

ตรงข้ามได้เริ่มอมแรงเอาไว้เหมือนกัน โผนจึงเป็นฝ่าย
 จิ้มหมัดซ้ายเข้าที่หน้า เปเรชเป็นการขู่ขู่ให้เปเรชที่มีนิสัย
 เป็นคนขี้โมโหร้ายอยู่แล้ว ให้รุกไล่แต่โผนก็ได้เดินออกมา
 เปเรชก็รุกไล่อีก เปเรชดูเหมือนกับจะยุ่งยากใจเหมือนกันที่
 โผนเอาแต่ถอยเอา แต่แม้ "ยักษ์แคะ" จึงเปลี่ยนการ์ดใหม่
 โดยเอาหมัดขวาออกในวินาทีแรกได้ผลเหมือนกัน เมื่อเปเรช
 ใช้ครอสขวาที่หมัดของโผนสอง-สามหมัด แต่เมื่อเจ้าแคะรู้
 ทำจึงชกขวาตรงไปถูกปากครึ่งจมูกครึ่งของ "ยักษ์แคะ" จึง
 เริ่มชกด้วยหมัดตระหวัดซ้ายบนและขวาตาม ซึ่งบางหมัด
 ก็ต่าเกินขอบเขตไปจนกรรมการผู้ห้ามได้เตือนเปเรช แต่
 เปเรชก็เปลี่ยนสไตล์ใหม่อีก เขาเดินแย้ซ้ายที่ขวาที่ ชกหมัด
 ซ้ายเข้าที่ขากรรไกรของโผนและชกหมัดขวาตาม แต่คล่อมไป
 จึงเป็นโอกาสให้โผนใช้หมัดขวากระทุ้งเข้าที่ปลายคาง
 และหน้าอกหลายหมัด จนกรรมการต้องแยกออกไปเมื่อ
 ตั้งหมัดได้ เปเรชก็เปิดฉากบุกลุยเข้ามาอีก โผนแย้พลาง
 ถอยพลางถูกบ้างไม่ถูกบ้าง เพราะเปเรชสายหัวหลบไปมา
 โผนใช้วิธีถอยเข้าหาตะบันตอบออกมาด้วยหมัดขวา จน
 เปเรชหน้าหงายไปทีเดียว เปเรชบุกเข้ามาอย่างลึบคาย โผน
 ก็ใจเด็ดเดี่ยวตั้งหลักยืนสวนด้วยทั้งซ้ายและขวา ได้ถูกเปเรช
 ครอบด้วยหมัดซ้ายตะแคงไปเหมือนกัน แต่ด้วยน้ำใจอันทรน
 โผนไม่ได้แสดงอาการหวาดกลัวแต่อย่างใด ชกไปตามที่ซึ่ง
 และมีมือที่มีอยู่

- เมื่อหมดยกที่หกเปเรชเข้ามาเหมือนคนหรือหมาดิ่ง
 และสำหรับโผน นายทองศศ ได้พยายามชี้แจงให้... สบาย
 เป็นเสนาๆ ดวงได้จ้องมองมายังมุมแดงซึ่งโผนกำลังนั่งพัก
 น้อยอยู่ "เจ้าแคะ" มีที่ท่าว่าจะตื่นตื่นเพียงเล็กน้อย
 พนมมวยที่นั่งชั้นริงไซด์ป้องปากตะโกนอย่าได้ประมาท

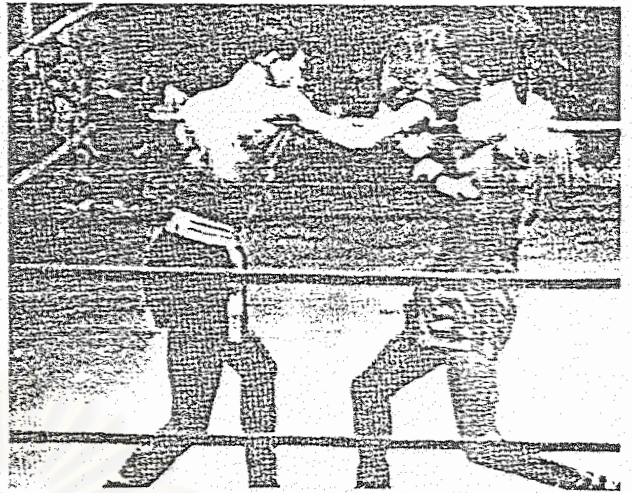
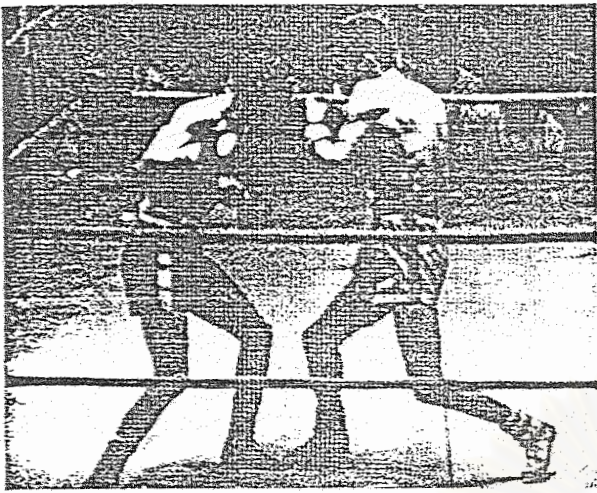

เด็ดขาดให้ระวังตัวให้ดี เปเรชกระหายเลือดเสียแล้ว ต้องบุก
 กระหน้าแน่นอน

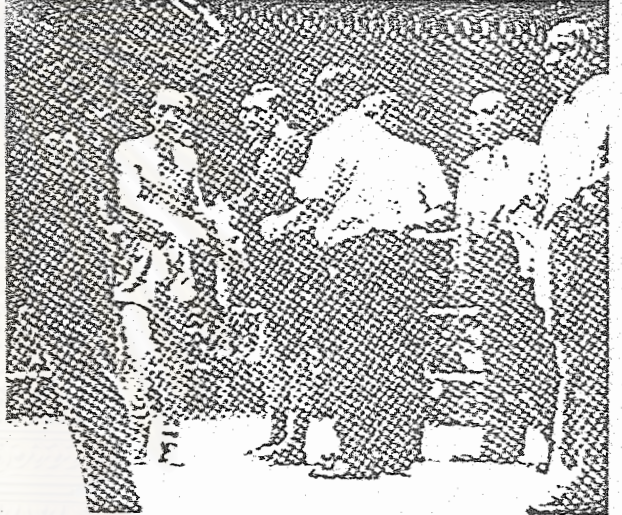
โผนหันหน้าไปทางที่ประทับของล้านเกล้าล้านกระหม่อม
 ทั้งสองพระองค์ ซึ่งทางด้านซ้ายมือและก้มศีรษะลงทำ
 การคารวะและทำปากมูบมิบคล้ายจะพูดอยู่ในใจว่าขอให้
 พระบารมีปกเกล้าทั้งสองพระองค์จงคุ้มครองด้วย

- เสียงระฆังในยกที่เจ็ดดังกังวาลขึ้นเพราะคนดู
 เยียบกริบ "ยักษ์แคะ" ปาสกาล เปเรชปาดออกจากมุมทันที
 ฝ่ามืออยู่กลางเวทีก่อนแล้ว เมื่อ มร.เทอเรนซ์โฮ ทอเรียลบ้า
 กรรมการผู้ห้ามบอกให้ชกได้ เปเรชก็พุ่งเข้าขีโผนทันที
 เข้ายหมัดซ้ายขวาเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง โผนซึ่งคาดการณ

ไว้ล่วงหน้าอยู่แล้ว ก็ถอยกรุดติดเชือกด้านพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถประทับอยู่ เจ้าแกละยีนฟังเชือกรับหมัดของยักษ์กระได้ สองสามหมัดก็เหวี่ยงตัวหลบออกมาอย่างสวยงามท่ามกลางความใจหายใจคว่าของแพนมวยรอบทิศ เมื่อตั้งหลักได้ โผนใช้หมัดแย็บซ้ายทันทีที่กระแตกลงไปบนใบหน้าของเปเรซหนักๆ สองสามหมัดซ้อนๆ ทำให้เปเรซบุกเข้าไปไม่ถึงตัว โผนหลอกปล่อยเปเรซไปหาเชือกอีกเพราะเจ้าแกละคิดว่าถ้าไม่ใช้วิธีถอยเข้าหาเชือกคงทนแรงบุกอย่างบ้าคลั่งของเปเรซไม่ไหวแน่นอน การต่อสู้ในยกที่เจ็ดดำเนินไปอย่างดุเดือด โผนรู้สึกว่าจะเสียเปรียบในด้านแรงปะทะของเปเรซอยู่บ้าง แต่โผนก็ใช้จังหวะเข้าปะทะเป็นครั้งคราว เปเรซบ้าคลั่งใหญ่คงเป็นฝ่ายเดินเข้าหาตลอดเวลา ระดมหมัดทั้งซ้ายและขวาเข้าใส่โผนหลายหมัดจนโผนกระเด็นไปตามแรงหมัดจนหมัดแย็บซ้ายของโผนนั้นไม่สามารถจะต้านทานแรงบุกของเปเรซได้

เข้าคลุกวงในให้หมัดอัปเปอร์คัตขวา สักตขายโผนเปเรซได้อย่างรุนแรง การชกแบบนั้นทำให้หลายคนสงสัยว่าทำไมโผนถึงได้ชกแบบบ้าบิ่น เพราะเป็นการประมาทต่อการชกเอาอย่างเหลือเกิน

โผน กิ่งเพชร ได้เล่าถึงการชกในยกนี้ เมื่อการแข่งขันผ่านพ้นไปแล้วในวันรุ่งขึ้นว่า "ยกเจ็ด" ผมถูกชกจนหน้ามืดตาลายไปที่เดียว หมัดของเปเรซหนักมากจรับถูกขากรรไกรเข้าอย่างจัง ผมเกือบทนไม่ได้ มองเห็นดาวระยิบระยับไปหมด แต่กำลังใจของหมยังติอยู่ ความรู้สึกที่ร้องเตือนผมอยู่เสมอว่าผมชกคราวนี้ เพื่อตำแหน่งแชมป์เอเชียนโลกมีพี่น้องชาวไทยมาดูกันมากมาย และเอาใจช่วยทั้งประเทศ นอกจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ก็เสด็จมาทรงเป็นมิ่งขวัญและกำลังใจให้แก่ผมอีกด้วย อาจจะเป็นเพราะพระบารมีปกเกล้า ที่ทำให้ผมอดทนต่อหมัดของเปเรซได้ทั้งๆ ที่เกือบจะหมดสติอยู่แล้ว

ดังนั้น อาจารย์นิยม ทองซิด จึงตะโกนให้ใช้หมัดอัปเปอร์คัตขวา ซึ่งโผนเมื่อได้ยินก็ทำตามทันที และได้ผลเกินคาด เมื่อโผนปล่อยหมัดขวาไปถูกคางเปเรซถึงกับหยุดทันทีเปเรซเมื่อหายจากสิ่งนั้นก็เริ่มบุกเป็นการใหญ่ต้อนับ โผนไปติดมุม โผนถูกหมัดเปเรซไปหลายหมัดจนหน้าแดงกล้า แพนมวยนับจำนวนหมัดที่ห้อมล้อมอยู่รอบๆ ทิศนั่งเฉยสนทนไปเมื่อเห็น โผน กิ่งเพชร กำลังเผชิญกับความคับขันและไหลเลยยก โผนถูกหมัดเข้าหน้าอย่างจังๆ อีกหลายหมัดแต่แทนที่จะถอยหรือหลบหลีก โผนกลับผวา

นั่นคือ เหตุการณ์อันน่าใจหายใจกว่า ในยกที่เจ็ด เช่นเดียวกัน ในยกที่แปดซึ่งก็ดำเนินไปในทำนองเดียวกัน และโผนก็เอาตัวรอดมาได้อีกเช่นเคย และนับตั้งแต่นั้น เป็นต้นไปในยกที่เก้า ที่สิบและสิบเอ็ด โผนเริ่มใช้หมัด แอ็บซ้ายของเขาให้เป็นประโยชน์มากขึ้น หมัดอัปเปอร์คัตทากี ลีก็เข้าสู่ลำตัวและลำบี่ของเบเรชอย่างไม่หยุดยั้งทำให้ เบเรชเกิดอ่อนกำลังลงอย่างเห็นได้ชัด

ยกที่สิบสอง สิบสาม สิบสี่ และสิบห้า อันเป็น ยาสุรห้าย ต่างฝ่ายต่างแลกหมัดกันประปราย มีที่ท่ากระบี่ ภาวะเปราะขึ้นผิดกับเบเรชซึ่งเหนื่อยหอบอยู่ตลอดเวลา ในที่สิ้นสุดการซึ่งชัยอันดุเดือดตลอดเวลา ๔๕ นาทีเต็มๆ ก็สิ้นลุลลง แฟนมวยต่างเียบกริบไปตามๆ กัน เพื่อรอฟังผลการตัดสินไ้ในวันที่สุดท้าย

อาจารย์เจือ จักขุรักษ์ เป็นผู้ขึ้นไปประกาศ การี่คะแนนของกรรมการแต่ละคน โดยกรรมการคนแรก คือ อาจารย์วงษ์ ทิรัญเลขา ให้โผนชนะ คนต่อไปคือ เน็ด แฟลชเซอร์ บรรณาธิการเด่าแห่งนิตยสาร "เดอะริง" ให้ โผนชนะ ส่วนมิสเตอร์ทอ เร็ลลัน กรรมการผู้ห้ามบนเวที ผู้มีลักษณะเดียวกับเบเรชกลับให้เบเรชชนะ จึงเป็นอันว่า โผน ก็แพ้ชก เป็นฝ่ายมีชัยคะแนนด้วยชัยชนะเสียงข้างมาก แต่ก็เป็นอาคันตุก พอสิ้นเสียงคำประกาศ และมีสเตอร์ ทอ เร็ลลัน เดินเข้ามาชูมือโผนขึ้นสูง ในฐานะผู้ครองบัลลังก์ แชมป์เป็นโลกรุ่นหลายเวทคนใหม่สืบแทนต่อไป บรรดา ประชาชนคนก็ตะโกนให้ร้องกระโดดโลดเต้นกันอย่าง อึก อึก และดีใจ

เจ้า แกละแห่งหัวหินซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นแชมป์โลก ผู้ที่รับตำแหน่งแล้ว ก็ถูกแยกขึ้นมาพร้อมด้วยเสียงไชโยโห่ร้อง แล้วถูกพาไปคลืนมมุขย์เข้าไปรับถ้วยพระราชทานจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ซึ่งสบพระหัตถ์แสดงความพอพระทัยใน ชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ถึงเพชร อยู่ตลอดเวลา

เมื่อโผน ถึงเพชร รับถ้วยพระราชทานเป็นที่ เลิศ ร้อยแล้ว เขาก็ลงกราบแทบพระบาทของล้นเกล้า ทั้งสองพระองค์อีกครั้งด้วยความรำลึกในพระมหา กรุณาธิคุณล้นเกล้า ในการที่เสด็จมาทอดพระเนตรเยี่ยม เป็นกำลังใจแก่เขา

(รวบรวมจากนิตยสารเปิดตำนานประวัติศาสตร์ โผน ถึงเพชร แชมป์เบ๊ยนโลกคนแรกของไทย)

ภาคผนวก ณ.

นิยายชุด สามเกลอ (พล-นิกร-กิมหงวน)

โดย ป.อินทปาลิต

ตอนไปเชียร์โผน

วันที่แฟนมวยทั้งหลายเฝ้ารอคอยก็คือ วันเสาร์ที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๐๓ ซึ่ง โผน กิ่งเพชรขวัญใจของชาวไทยรองแชมป์โลกอันดับหนึ่งรุ่นฟลายเวท จะขึ้นชกชิงมงกุฎแชมป์โลกจากเสือร้ายอาเยนตินา ปาสกาล เปเรซ ณ สนามมวยลุมพินี ซึ่งแฟนมวยต่างหวังกันว่ากำหนดการแข่งขันในครั้งนี้ เปเรซคงจะไม่อแงเลื่อนวันชกต่อไปอีก

วงการมวยทั่วโลกต่างคาดหมายว่า โผนของเราจะต้องปราชัยยับเยิน คือถูกน็อกเอาท์หรือที่เรียกว่าแพ้อย่างไม่มีทางสู้ ผู้เชี่ยวชาญการมวยของญี่ปุ่นคนหนึ่งเขียนคำวิจารณ์ในหนังสือพิมพ์ว่า โผนจะถูกน็อกไต่ยกที่ ๖ หรือยกที่ ๗ โดยให้ทรรศนะว่า โผนไม่เคยขึ้นชกกับนักมวยที่มีชื่อเสียงมาก่อนเลย แล้วก็วิพากษ์วิจารณ์นิตยสาร ‘เดอะริงก์’ อย่างรุนแรงเท่าที่ให้โผนครองตำแหน่งรองแชมป์โลกอันดับหนึ่งตลอดมา

คนในวงการมวยคนหนึ่งที่มีชื่อเสียงหากินกับนักมวยไทยแต่ไม่มีโอกาสที่จะหากินกับโผนของเราได้วิจารณ์ว่า การชกครั้งนี้โผนถูกน็อกเอาท์เด็ดขาด นอกจากนี้ผู้ที่อิจฉาโผนหรือนายทงทศก็วิจารณ์ว่าโผนแพ้ย่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม เมื่อโผนเป็นคนไทยทั้งเชื้อชาติและสัญชาติ และโผนเป็นคนไทยที่มีโอกาสจะได้เป็นแชมป์โลก พี่น้องชาวไทยทั้งหลายต่างก็นึกภาวนาเอาใจช่วยโผน ขอให้โผนได้ชัยชนะในครั้งนี้ เพื่อเกียรติของประเทศชาติที่รักของเรา โลกจะได้รู้ว่าประเทศเรามีนักมวยรุ่นฟลายเวทที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก

ในที่สุดวันสำคัญก็ผ่านมาถึง

วันนั้นแฟนมวยต่างตื่นตื่นใจจนแทบจะทำอะไรไม่ได้ ที่ซื้อตั๋วไว้แล้วต่างก็ระยิมระย้มองเพราะอย่างไรก็ได้ดูโผนชกกับเปเรซในวันนี้ แต่บางคนก็ซื้อตั๋วล่วงหน้าเอาไว้แล้วก็ลุ่มใจกลัวว่าจะเป็นตั๋วปลอม เพราะกำลังมีข่าวหนาหูว่าตั๋วปลอมระบาดไปทั่ว ถ้าเคราะห์ร้ายมาขายบัตรที่ซื้อไว้เป็นของปลอม ก็จะเข้าดูมวยไม่ได้ มิหนำซ้ำอาจจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับไปสอบสวนทำให้เสียเวลาอีกมากมาย อย่างไรก็ตามนักดูมวยที่ไม่ได้ซื้อบัตรล่วงหน้าและไม่มีใครจะมีอุปนิสัยติดกระเป๋าก็พยายามวิ่งเต้นตั้งแต่เช้า ขอยืมเงินจากญาติหรือเพื่อนฝูง หรือมิฉะนั้นก็ถอดสร้อยคอ นาฬิกาข้อมือ หรือปากกาปลอมทองแหวนเข้าโรงจำนำไปโดยเสียค่าธรรมเนียม ๑๐ เปอร์เซ็นต์ คือ

จำนำ ๑๐๐ บาท แต่ได้รับเงินสดเพียง ๙๐ บาทเท่านั้น ผู้จำนำก็พอใจแล้วเพราะจะได้ไปเชียร์โฉมขวัญใจของคนไทย

วงการพนันที่กรุงเทพฯ ๙ ต่อเปเรชสองหนึ่ง แต่นักพนันผู้ยิ่งใหญ่ หรือมหาเศรษฐีหมายเลข ๑ ของประเทศไทย ต่อ โผน กิ่งเพชร สองเอาหนึ่ง เขาคืออาเสี้ยกิมหงวนของเรานั่นเอง

อาเสี้ยลงแจ้งความในหน้าหนังสือพิมพ์หลายฉบับเป็นเวลาเกือบครึ่งเดือนแล้ว แสดงความจำนงว่าเขาถือหางโผนและต่อโผนสองเอาหนึ่ง ผู้ใดใครจะพนันกับเขาให้ไปติดต่อบ้าน ‘พัชราภรณ์’ แต่มีเงื่อนไขว่าอย่างน้อยจะต้องรองไว้แสนบาท และจะต้องนำเงินสดไปวาง ‘ไม่รับพนันด้วยเช็ค เพราะปัจจุบันนี้เช็คเชื่อถือไม่ได้ แม้จะเป็นเช็คของเศรษฐีใหญ่ นักธุรกิจชั้นนำของประเทศไทยก็ตาม

ปรากฏว่ามีผู้เล่นพนันมวยศึกชิงแชมป์โลกกับอาเสี้ยกิมหงวนมากรายด้วยกัน ส่วนมากเป็นนักธุรกิจ ชาวจีน ชาวภารตะ และคนไทยซึ่งล้วนแต่ขาใหญ่ทั้งสิ้น คู่พนันได้ให้เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๙ เป็นผู้รักษาเงินเดิมพันไว้

วันนั้นคือวันเสาร์ ๑๖ เมษายน ๒๕๐๓

อาเสี้ยกิมหงวนของเราได้ต้อนรับนักพนันบรรดาศักดิ์ตั้งแต่ตอนสายจนกระทั่งพลบค่ำที่บ้าน ‘พัชราภรณ์’ มีผู้มารองเปเรชรวม ๑๐ รายด้วยกัน เป็นเงินที่รองไว้สำหรับวันนี้ สามล้านบาทพอดี

คุณหญิงวาดพา นันทา นวลละออ ประภา และประไพ ไปสนามมวยแล้ว โดยเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๙ กับเจ้าแห้วติดตามไปด้วย ส่วนสี่สหายตั้งใจจะไปถึงสนามมวยใกล้เวลา ๑๙.๓๐ น. อันเป็นเวลาเริ่มต้นแข่งขันชิงแชมป์โลก ส่วนที่นั่งสำหรับคู่มวยนั้นมีแน่นอน เพราะเสี้ยหงวนได้ซื้อบัตรที่นั่งชั้นพิเศษราคา ๖๐๐ บาทไว้ล่วงหน้าแล้วสำหรับเขากับเพื่อน ๆ และบัตรเหล่านี้ซื้อจากสถานีตำรวจนครบาลแห่งหนึ่ง จึงเป็นอันแน่ใจว่าไม่ใช่บัตรปลอม

มันเป็นเวลา ๑๘.๔๕ น ขณะที่อาเสี้ยกิมหงวนแต่งสากลแต่ไม่ได้สวมเสื้อนอก นั่งติดลูกคิดคิดบัญชีเกี่ยวกับเงินการพนันมวยอยู่ในห้องทำงานของเขา พล นิกร กับ ดร.ดิเรก ก็พากันเดินเข้ามาในห้อง สามสหายแต่งสากลชุดสีเทาเข้มเหมือน ๆ กัน เสี้ยหงวนแทนที่จะสนใจกับเพื่อน ๆ กลับนั่งดีดลูกคิดหน้าตาเฉย แล้วร้องเพลงเชียร์โฉมไปด้วย

“โผน... โผน ๆ ๆ ๆ เปเรชจะแข็งอย่างไร แต่คนไทยเชียร์โฉมดีกว่า..... โผน..... เลือดเนื้อไทย เป็นขวัญใจเราทั่วหน้า”

“เฮ้ย!” พลเอ็ดตะโร “เกือบทุ่มแล้วโว้ย ไปสนามมวยเสียที”

อาเสี้ยหัวเราะ ถ้อยอดเงินลูกขึ้นยืน

“ไม่จำเป็นจะต้องรีบร้อนอะไร เราต้องการดูไผ่กับเปเรซคู่เดียวเท่านั้น และก็คืนนี้ไผ่
ต้องน็อคเปเรซแน่ ๆ”

ดร.ดิเรกยิ้มให้อาเสี

“แกพนันกับเขาไว้ทั้งหมดเป็นเงินเท่าไร?”

กิมหงวนมองดูยอดเงินในมือของเขา

“๑๒ ล้านพอดี”

พลกลืนน้ำลายเอือก

“ถ้าไผ่แพ้ แพ้แต้ม แพ้น็อคเอ้าท์ แพ้เทคนิคเกิ้ลน็อคเอ้าท์ หรือแพ้ฟาล์ว แกจะต้องจ่ายเงิน
ให้พวกนักพนันถึง ๒๔ ล้านบาท ซึ่งแกอาจจะถึงกับผูกคอตายก็ได้”

ดร.ดิเรกพูดเสริมขึ้น

“ไม่มีใครเขาต่อไผ่หรือกไว้ เพราะเปเรซเป็นแชมป์โลก และไผ่เป็นรองเท่านั้น
ความทรหดอดทนและความเฉวตของเปเรซ ย่อมมีมากกว่าไผ่ แกนี้กบ้ำยังงั้นมาวะ แกถึง
บังอาจต่อไผ่สองเอาหนึ่ง?”

อาเสียหัวเราะชอบใจ

“เพราะกันเป็นคนไทย และไผ่เป็นคนไทย กันจึงต้องเชียร์ไผ่ แล้วกันก็มีเหตุผลเพียงพอ
ที่กันมั่นใจว่าไผ่ต้องชนะ”

นิกรกล่าวขึ้นอย่างยิ้มเยาะ

“แกแอบไปดูไผ่ซ้อมมาใช่ไหมล่ะ?”

“เออ - เปเรซกันก็ดูมันซ้อมแล้ว ส่วนไผ่ กันก็ได้ไปดูไผ่ซ้อมที่ค่ายกึ่งเพชรถึง ๓ ครั้ง
เชื่อกันเถอะวะอ้ายกร ไผ่ต้องชนะแหง ๆ เปเรซมันซ้อมเนือย ๆ จิตใจว่าวันนี้กอยู่เสมอมันมีคดี
ขับรถชนคนตาย กลับไปอาเนตินาอาจจะต้องย้ายบ้านจากนอกคุกเข้าไปอยู่ในคุก นอกจากนั้น
ยังกุ่มใจเรื่องเมียเพิ่งฟ้องหย่าขาดจากกัน คนเราลงไม่สบายใจจะทำอะไรก็ได้ผลเพียงครึ่งหนึ่ง
”

“แล้วไผ่ล่ะ?” ดร.ดิเรกถาม

อาเสียอมยิ้ม

“อ้อ - ไผ่สมบุญเต็มที คุณทองทิวน้องชายคุณทองทศเป็นเพื่อนเก่าของกันไว้ย เขาพา
กันเข้าไปในค่ายกึ่งเพชร แนะนำให้กันรู้จักกับไผ่ และขอร้องให้กันช่วยซ้อมให้ไผ่ตอนเย็นวัน
อังคารที่แล้วมา”

“แล้วเป็นยังไง?” พลถามยิ้ม ๆ

“เป็นยังไงล่ะ กันเจอสุทขวาเข้าที่เดียวขาดะไกรค้ำหุบปากไม่ลง เลยซ้อมได้ไม่ถึงครึ่งยก
ไผ่พิตเปรี๊ยะทีเดียว คู่ซ้อมของไผ่ใช้สนับมือต่างนม ชกจนสนับมือบู๊ไผ่ยังไม่เป็นไร กระสอบ

ทรายยังงี้ พ่อต่อยเบา ๆ กระทบแตก คุณทองทศว่าต้องซื้อกระทอบให้โผนซื้อวันละสองโหลถึงจะพอ แกคิดดูก็แล้วกัน เปเรชมันจะสู้อะไรได้ ศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดีไว้ย คำวันนี้แหละเปเรชจะต้องถอดเข็มขัดแซมเปี่ยนโลกให้โผนโดยดี”

ดร.ดิเรกนั่งฟังด้วยความเลื่อมใส

“กำลังของโผนเป็นยังไงบ้าง?”

“กำลังอะไร... ใ้ย... ๑๕ ยก ไม่ทันเหนื่อย ทุกวันนี้ซ้อมตั้งแต่เช้าจนค่ำ คู่ซ้อมสวมหมวมั่งเป็นพระอันดับ โผนแน่จริง ๆ เป็นคนหนุ่มและเป็นชายโสด ไม่เคยเสียเนื้อเสียตัวให้ผู้หญิงเลย ส่วนเปเรชมีลูกเมียแล้ว อายุก็แก่กว่าโผนมาก โผนของเราอายุ ๒๔ ปีเท่านั้น กำลังแตกเนื้อหนุ่ม ร่างกายแข็งแรงเหมือนเหล็ก กินไข่ไก่วันละ ๕ โหล หรือ ๖๐ ฟอง นมสดวันละ ๒๔ กระป๋อง ส่วนอาหารล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายทั้งนั้น นอกจากนี้ยังกินเลือดแรดอีกวันละ ๕ ลิตร ทำให้มีกำลังเหมือนชียีนก๊วย คุณทองทศแกล้งแเรดไว้หลายตัวเพื่อเอาเลือดทำยา เลือดแรดนี่เองทำให้โผนแข็งแรงงัดฝีมือมนุษย์ ไม่มีปัญหาอะไรอีก คึนนี้โผนจะได้เป็นแซมเปี่ยนโลกแน่ ๆ และกันก็ได้เงินเดิมพันตั้ง ๑๒ ล้านบาท”

นิกรยิ้มน้อยยิ้มใหญ่

“แกปิดบัญชีแล้วหรืออ้ายหงวน ขอให้กันรองเปเรชสักสองหมื่นได้ไหมวะ?”

กิมหงวนลืมหูลิง

“แกพูดจริง ๆ หรือวะ อ้ายกร?”

“พูดจริง ๆ วะ กันยังเชื่อมือเปเรชไว้ย ส่วนโผน กันก็อยากให้เราได้เป็นแซมเปี่ยนโลก แต่การพนันมันคนละเรื่อง”

อาเสี้ยหัวเราะชอบใจ

“เป็นอันว่าแกรองเปเรชสองหมื่น ตามที่กันต่อโผนไว้สองเอาหนึ่ง”

นายจอมทะเล้นพยักหน้า

“ถูกแล้ว” พูดจบเขาก็ล้วงกระเป๋าทางเกงทั้งสองข้าง หยิบธนบัตรใบละร้อยบาทออกมาข้างละปึก ซึ่งปึกหนึ่งเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

พลหัวเราะหึ ๆ

“เอาจริง ๆ หรืออ้ายกร นึกว่าแกพูดเล่นเสียอีก?”

นิกรยิ้ม

“เอาจริง ๆ ถ้าได้สี่หมื่นกันจะพาพวกเราไปเที่ยวปีนังสักอาทิตย์ อากาศกำลังร้อนจัดอย่างนี้จะไปได้ไปเที่ยวตากอากาศกันบ้าง”

กิมหงวนยกมือตบบ่านิกรเบา ๆ

“อย่าเล่นเลยวะอำยกร เชื้อกันเถอะ เปเรชแพ้แหง ๆ”

“เถอะน่า สองหมื่นบาทกันไม่เสียตายหรอก”

อาเสียพยักหน้ารับทราบ

“ดีแล้ว มอบเงินให้ดิเรกเก็บรักษาเอาไว้ กันจะเอาเงินสดในเซฟสี่หมื่นบาทให้ดิเรกเก็บไว้
เช่นเดียวกัน”

กิมหงวนเดินไปที่ตู้นิรภัยใบใหญ่ทางด้านหัวเตียงนอน ล้วงกระเป๋ากางเกงหยิบพวง
กุญแจออกมาไขตู้นิรภัยออก เอื้อมมือหยิบธนบัตรใบละร้อยบาทรวม ๔ ปีกขึ้นมาวางบนหลังตู้เซฟ
ซึ่งปีกหนึ่งเป็นเงินหมื่นบาท

เสียหวนปิดตู้นิรภัยใส่กุญแจเรียบร้อยถือธนบัตรรวม ๔๐,๐๐๐ บาท เดินเข้ามาหาคณะ
พรรคของเขา แล้วมอบเงินให้นายแพทย์หนุ่ม นิกรรับส่งธนบัตรรวม ๒๐,๐๐๐ บาทให้ดร.ดิเรก
เช่นเดียวกัน

ดร.ดิเรก กล่าวขึ้นว่า

“เพื่อนกันแท้ ๆ ไม่น่าพนันกันเลย”

นิกรว่า “เถอะน่า เรื่องของคนหมาไม่เกี่ยว แกเป็นคนกลางเอาเงินไปเก็บไว้เสียก่อนเถอะ
” พูดจบก็หันมาทางเสียหวน

“สวมเสื้อซีวี่วัยอำยหงวน รีบไปสนามเถอะ ไปคอยรับในหลวงกับสมเด็จพระ
พระบรมราชินีนาถ”

กิมหงวนเดินไปที่ตู้เสื้อผ้า หยิบเสื้อสากลสีเทาออกมาสวม ในเวลาเดียวกัน ดร.ดิเรกก็
หอบเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ออกไปจากห้องนอนอาเสีย

กิมหงวนยิ้มให้นิกรแล้วกล่าวว่า

“สองหมื่นบาทของแกสูญแน่แล้วอำยกร”

นิกรค้อนขวิด

“ไม่แน่ววัย เปเรชไม่ตีจริงก็คงไม่ได้เป็นแซมเปียนโลกหรอกเพื่อน สถิติการชกของเปเรช
โดยมากชนะน็อกเอาท์ทั้งนั้น”

“ถูก คนอื่นนะเปเรชน็อกได้ แต่สำหรับโผนน็อกไม่ได้อย่างเด็ดขาด ยิ่งวันนี้เป็นการต่อสู้
หน้าพระที่นั่งด้วยแล้วกันรับรองว่าโผนจะต้องสู้แบบยอมถวายเป็นชีวิต”

นิกรหน้าจ๋อย

“ว่า – ยังงั้นอย่าพนันกันเลยวะ”

เสียหวนหัวเราะก๊าก

“คนเราเกิดมาเป็นคนก็ต้องรักษาวาจาสัตย์ พูดแล้วอย่าคืนคำซีเพื่อน”

พลยกมือตบหลังนิกรเบา ๆ

“แกจะต้องวิตกอะไรวะ ในวงการพนันและโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เปเรชก็ต้องเป็นต่อ แต่นี่อ้ายหงวนมันบ้าดันต่อไผน ไผนนะมีทางชนะน้อยกว่าเปเรชมาก เพราะเพียงแต่คะแนนไล่เลยกัน เขาก็ต้องตัดสินให้แซมเบี่ยนโลกเป็นฝ่ายชนะ”

นิกรยิ้มออกมาได้

“เออ – แกพูดให้กำลังใจกันอย่างนี้ค่อยยังชั่วหน่อย”

อาเสี้ยเดินมาที่เตียงนอน หยิบซองธนบัตรกับซองบุหรี่ไม้ขีดไฟใส่กระเป๋ากางเกง พอเดินกลับมาหาพล นิกร ก็พอดีนายแพทย์หนุ่มเดินยิ้มกริ่มเข้ามาในห้อง

“ไปเถอะไว้วัย พวกเรา” ดร.ดิเรกพูดเสียงค่อนข้างดัง

“ออกไปยืนที่เฉลียงหลังตึก ได้ยินเสียงคนที่สนามมวยเฮฮาดังแว่วมาจนถึงบ้านเรา เข้าใจว่าคนคงมากมายหลายหมื่น ถ้าเรารีบไปอาจจะได้ดูคู่ต่อสู้กับแสนพลก็ได้”

ครั้นแล้วสี่สหายต่างพากันออกไปจากห้องนอนของอาเสี้ยกิมหงวนเพื่อรีบเดินทางไปยังสนามมวยลุมพินี

อีกครั้งหนึ่งที่ประวัติศาสตร์แห่งกีฬามวยของประเทศไทยได้ถูกบันทึกลงไปว่า แฟนมวยไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ คน ได้ประชุมกันคับคั่งที่สนามมวยเวทีลุมพินี เพื่อชมการชกมวยชิงแชมป์โลกระหว่าง ไผน กิงเพชร ผู้ทำชิงกับ ปาสกาล เปเรช นับตั้งแต่ ๑๓.๐๐ น. เศษ นักนิยมมวยต่างหลังไหลเข้าไปในสนามเพื่อเลือกหาที่นั่งเหมาะ ๆ แฟนมวยเหล่านี้มีความรู้สึกในเรื่องชาตินิยมอย่างแรงกล้า ทุกคนต้องการมาเชียร์ไผน ถึงแม้แสงแดดจะร้อนแรงกล้า ถึงแม้อากาศกลางเดือนเมษายนจะร้อนอบอ้าวเหมือนนั่งอยู่ในเตาอบ แต่แฟนมวยหรือที่ถูกรเรียกว่าแฟนไผนก็ได้ย่อท้อหลายร้อยคนอุตุส่าห์เดินทางมาจากหัวหินอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของไผน

ก่อน ๑๖.๐๐ น. สนามมวยลุมพินีก็เบียดเสียดเหยียดยันกันจนหาที่ว่างไม่ได้ เว้นแต่ที่นั่งชั้นพิเศษ ๖๐๐ บาท ซึ่งมีผู้จองไว้ และเจ้าของที่นั่งล้วนแต่เป็นผู้มีเงิน ไม่จำเป็นจะต้องรีบร้อนมาให้เสียเวลา เพราะรู้อยู่แล้วว่าอย่างไรก็ต้องได้ดูการชกชิงแชมป์โลกแน่ ๆ ซึ่งการแข่งขันจะเริ่มต้นในเวลา ๑๙.๓๐ น.

คณะพรรคสี่สหายมาถึงสนามมวยในเวลาประมาณ ๑๙.๒๐ น. ซึ่ง อุดุลย์ ศรีโสธร กับแสนพล บางยี่ขัน

กำลังฟาดปากกันอุตลุดคล้ายกับเป็นศัตรูคู่อาฆาตกันมาแต่ชาติก่อน เสียงปี่ชวาและกลองแขกดังเจื้อยแจ้ว ยั่วยุอารมณ์นักมวยทั้งสองให้ฮึกเหิม แต่แล้วพอเจ้าหน้าที่เดินบัตรพาสี่สหายตรงมาที่เก้าอี้หน้าเวทีด้านเหนือตามที่จองไว้ แสนพล บางยี่ขัน ก็ลงไปนอนแอ้งแม้งฟังกรรมการนับ ๑ ถึง ๑๐ เสร็จแล้วกรรมการห้ามมวยก็ชูมือ อุดุลย์ เป็นฝ่ายชนะ ส่วน แสนพล พี่เลี้ยงของเขาขึ้นมาบนเวทีช่วยกันประคองลงไป

พล นิกร กิมหงวน และ ดร.ดิเรก ต่างสำรวจมกิริยาให้สุภาพเรียบร้อย ทุกคนยิ้มให้เจ้าคุณ
ปัจจุบันนี้ ๆ และคุณหญิงวาดและสีนางซึ่งนั่งเรียงรายแถวหน้าเพื่อน พลทุดตัวลงนั่งข้างนั้นทา ดร.
ดิเรก นั่งข้างพล ถัดไปนิกรและอาเสี้ยกิมหงวนนั่งซ้ายสุดติดกับฝรั่งชาวยุโรปคนหนึ่ง ซึ่งนั่งอยู่กับ
ภรรยาของเขา

คนดูเริ่มจ้อกแจ้กจอบแจเตรียมชมมวยคู่สำคัญของรายการนี้ เวลาแห่งการรอคอยได้ผ่าน
ผ่านไปอย่างล่าช้า มวยสามสี่คู่ที่ชกกันไปแล้ว ไม่เรียกร่องศรัทธาจากแฟนมวยเท่าใดนัก ทุกคน
อยากดูแต่ไผนกับเปเรชตะบันหน้ากัน

ในที่สุด ปาสกาล เปเรช เสือร้ายแห่งอาเณตินาผู้ครอบครองมงกุฎแชมป์โลกปลาย
เวท กับ ไผน กิงเพชร ขวัญใจของคนไทยก็ปรากฏตัวขึ้นท่ามกลางเสียงตบมือให้ร้องของแฟนมวย
รอบสนาม เปเรชก้าวขึ้นสู่เวทีก่อนในท่าทางกระปรี้กระเปร่า แต่ใบหน้าเคร่งขรึมยกมือโบกให้คนดู
รอบสนามตามแบบฉบับของเขา

เสือร้ายอาเณตินาสวมเสื้อคลุมสีดำ แฟนมวยที่คิดว่าไผนคงชนะชกถึงเลใจเสียแล้ว เพราะท่าทาง
ของเปเรชไม่ใช่ย่อย เหมือนกับเสื้อดำที่ปราดเปรียวน่าเกรงขาม

แต่แล้ว ไผน กิงเพชร ก็ก้าวขึ้นสู่เวทีอย่างสง่าและองอาจ ท่วงทีของไผนบอกว่าสมบูรณ์
เต็มที่ เขาสวมเสื้อคลุมสีกรมท่า ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสแสดงความมั่นใจในตนเอง แฟนมวยตบมือ
ให้ร้องเกรียวกราวเมื่อไผนยกมือไหว้ตามแบบของไทยเรา

“ไผน...ไผน วันนี้องชนะนะ เอ้า – เฮ...ยิ้มหน่อยไผน น็อคให้ได้นะครึบ คนไทยต้อง
ไว้ฝีมือ”

เสียงตะโกนเชียร์ไผนดังอยู่ตลอดเวลา กรรมการห้ามมวย คือ นายลอเรนโซ ทอเรนซ์ ชาว
อาเณตินา ได้ขึ้นมาบนเวที แล้วเรียกนักมวยทั้งสองและพี่เลี้ยงมาพบกัน แนะนำกติกาบางอย่าง
ให้ทราบตามระเบียบแล้วตรวจดูผ้าพันมือซึ่ง นายเนต แฟลเชอร์ ได้ตรวจรับรองและเซ็นชื่อไว้บน
หลังมือนักมวยทั้งสองแล้วแต่ต้องตรวจดูตามธรรมเนียม เพราะเกรงว่านักมวยคนใดคนหนึ่งจะเล่น
ไม่ซื่อเอาสนับยัดไว้ในถุงมือ

นักมวยทั้งสองต่างแยกไปเข้ามุมของตนพี่เลี้ยงได้สวมนวมให้ซึ่งเป็นนวมขนาด ๖ ออนซ์
บางมาก ขณะนี้อาจารย์วงศ์ หิรัญเลขา กับ นายเนต แฟลเชอร์ หรือ ลุงเนต ต่างประจำหน้าที่แล้ว
คือเป็นกรรมการให้คะแนนในการตะบันหน้ากันระหว่างนักมวยผู้ยิ่งใหญ่ทั้งสอง

๑๙.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถได้เสด็จมาถึง
สนามมวย

เมื่อเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีดังกังวานขึ้น เสียงจ้อกแจ้กจอบแจ้ก็เงียบกริบลงทันที
ประชาชนไม่ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ คนต่างลุกขึ้นถวายความเคารพ พอจบเพลงจึงนั่งลงตามเดิม ไผน
ของเราทุดตัวลงนั่งหมอบกราบถวายบังคมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คนดูตบมือให้เกียรติ

โผนอีก “ไม่ว่าโผนจะทำอะไร เคลื่อนไหวอย่างไร แฟนมวยทั้งหลายต่างก็นิยมชมชื่นมีศรัทธาในตัวเขา

สุภาพบุรุษชาวยุโรปในวัยกลางคน ซึ่งนั่งเก้าอี้เหล็กอยู่ติด ๆ กับгимหงวน แสดงท่าทีเชียร์เปเรชจนออกนอกหน้า เขาอธิบายให้เมียของเขาฟังว่าโผนไม่มีทางเอาชนะเปเรชได้เลย แต่ภรรยาสาวสวยของเขาขัดคอว่า ถ้าไม่มีทางชนะโผนจะขึ้นชกกับเปเรชหาหอกอะไรกัน เมื่อถูกขัดคอเช่นนั้น นักทัศนาจรชาวฝรั่งเศสผู้มีนามว่า มองสิเออร์ยาแดง ก็ลอบคืบคานมาตามของเขาแล้วหันมามองหน้าгимหงวน ซึ่งสบตากับเขาพอดี

“ท่านสุภาพบุรุษ คุณก็คงมีความคิดเหมือนกับผมไม่ใช่หรือ?” เขากล่าวกับเสียงหงวนเป็นภาษาอังกฤษ

เสียงหงวนทำหน้าตื่น ๆ

“คุณหมายความว่าอะไรครับ?”

“หมายความว่านักมวยไทยคนนี้ไม่มีทางชนะเปเรชได้”

อาเสี้ยวจูปากมองดูนักทัศนาจรชาวฝรั่งเศสอย่างเคือง ๆ

“คุณจะรองสักเท่าใด ถ้าผมต่อนักมวยไทยสองเอาหนึ่ง?”

มองสิเออร์ยาแดงหัวเราะก๊าก

“สองเอาหนึ่ง คุณพูดตลกหรือเปล่า?”

“ตลกกะผีอะไร ผมพูดจริง ๆ”

มองสิเออร์ยาแดงยื่นมือให้เสียงหงวน

“ผมรอง ๕๐,๐๐๐ บาท”

“ตกลง” гимหงวนรับคำแล้วบีบมือแน่น

นักทัศนาจรชาวฝรั่งเศสหันมายิ้มกับภรรยาของเขา

“ที่รัก ฉันพนันกับสุภาพบุรุษที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ฉัน ๕๐,๐๐๐ บาท เขาต่อนักมวยไทยถึงสองเอาหนึ่ง ถ้าเราได้แสนบาทฉันจะพาเธอไปเที่ยวประเทศญี่ปุ่นด้วยนะมาเรีย”

เสียงระฆังยกแรกดังกังวานขึ้นแล้ว สองเสือปราดเข้าไปพบกันกลางเวที คนดูเงยบกริบแทบทุกคนเอาใจช่วยโผน กลัวว่าโผนจะเพลี่ยงพล้ำเสียที่แชมเปียนโลก บางคนก็ร้องตะโกนให้โผนระวังตัวอย่าประมาทคู่ต่อสู้

ถึงแม้ว่าน้ำหนักตัวของเปเรชจะมากกว่า โผนของเราก็กว้างกว่าและแขนยาวกว่า โผนเป็นฝ่ายเปิดฉากการชกก่อนด้วยหมัดหนึ่งสอง คือ แยกซ้ายและตามด้วยขวาถูกหน้าเปเรชแต่ไม่หนักนัก นิกอร์ร้องตะโกนสุดเสียง

“เปเรช บุคซีโว้ย”

คุณหญิงวาดชะโงกหน้าหันไปมองดูหลานชายจอมทะเล้นของท่าน แล้วยกมือชี้หน้านิกกรอย่างเด็ดดาล

“หนูณโณไว้ย! ไม่ใช่หนูณเปเรช!”

นิกกรทำหน้าเหมือนจะร้องไห้

“โอ้ – ก็ผมเล่นพนันข้างเปเรชไว้สิครับ”

คนดูรอบสนามเริ่มโห่ร้องบ้างประปราย เปเรชปล่อยแย็บขวาถูกหน้าโณได้ทีหนึ่ง สองเสือต่างเต็นฟูตเวิร์กอย่างคล่องแคล่ว ยกนี้ดูเหมือนเป็นการลงขันเชิงกันมากกว่า ต่างฝ่ายไม่ได้แสดงฝีมือหรือลวดลายอะไร ตอนกลางยกแย็บซ้ายของโณอันรวดเร็วเหมือนลิ่งงูเห่า ได้พุ่งออกไปถูกตั้งจุมูกเปเรชค่อนข้างแรง เสือร้ายอาเยนตีนาปราดเข้าชกด้วยหมัดฮุคซ้ายเต็มเหนี่ยว แต่โณหลบหมัดดินระเบิดของยักษ์แควระได้อย่างหวุดหวิด ขวัญใจชาวไทยถอยออกไปบ้างหลอกให้เปเรชติดตาม เมื่อเปเรชปราดเข้าทะลวงด้วยหมัดซ้ายขวา โณยกแขนกันเอาไว้และชกตอบสกัดตามลำตัว เปเรชกันไว้ได้ พอดีระฆังหมดยกประชาชนนับหมื่นส่งเสียงพิมพ์่าทั่วสนาม เสือร้ายอาเยนตีนาไม่น่ากลัวอะไรนัก การชกในยกที่ ๑ คะแนนของโณนำไปเล็กน้อย อย่างไรก็ตามนักพนันยังเชื่อว่า ชัยชนะจะต้องเป็นของ ปาสกาล เปเรช แน่นนอน

คุณหญิงวาด กับ เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๔ ต่างคุยกันจ้อ ท่านทั้งสองกับสิ่งนางเอาใจช่วยโณเต็มที่ ระหว่างที่พี่เลี้ยงกำลังให้น้ำน่านมวของตน มองสิเออร์ยาแดง นัดทัศนากจรได้ยกมือตบปากอาเสี่ยกิมหงวนเบา ๆ แล้วกล่าวว่า

“ท่านสุภาพบุรุษ โปรดอย่าเข้าใจว่าผมดูถูกคุณเลย ถ้าหากว่าผลของการชกปรากฏว่าเปเรชได้รับชัยชนะ คุณมีเงินสดแสนบาทที่จะจ่ายให้ผมแล้วหรือ ผมบอกเสียก่อนว่าถ้าจ่ายเช็คผมต้องขัดข้อง เพราะเช็คในเมืองไทยไม่มีใครจะมีตัวเงินในธนาคาร”

อาเสี่ยทั้งฉิวและทั้งขัน

“ขอโทษ คุณซื้ออะไร?”

“ผมคือมองสิเออร์ยาแดง คุณเรียกผมสั้น ๆ ว่ายาแดงก็ได้”

เสี่ยหงวนพยักหน้ารับทราบ

“ขอบคุณมาก ผมชื่อ กิมฮวน มหาเศรษฐีหมายเลข ๑ ของประเทศไทย คุณไม่ต้องวิตกว่าผมจะไม่มีเงินจ่ายให้คุณ ถ้าผลการชกปรากฏว่านักมวยไทยแพ้ ผมจะพาคุณไปเอาเงินสดแสนบาทที่บ้านผม”

“โอ – ดีทีเดียว มิสเตอร์กิมหงวน ขอขอบคุณท่านมาก เราเล่นพนันกันอย่างสุภาพบุรุษโดยเอาเกียรติของเราเป็นประกัน”

เสี่ยหงวนหัวเราะ

“ถูกแล้วครับ สำหรับผมคุณไวใจได้ ว่าแต่คุณเออะ มองสิเออร์ยาแดง คุณมีเงินสด ๕๐,๐๐๐ บาท อยู่ในกระเป๋าเรียบร้อยแล้วหรือ?”

สุภาพบุรุษเชื้อสายนโปเลียนยิ้มแห้ง ๆ

“ถ้าผมพกเงินตั้ง ๕๐,๐๐๐ บาทมาดูมวยผมก็บ้าเต็มทน อย่างไรก็ตาม ถ้านักมวยไทยชนะ ผมก็มีเงินที่จะจ่ายให้คุณตามที่เราพนันกันไว้”

การสนทนาสิ้นสุดลงเมื่อเสียงระฆังเริ่มยกที่ ๒ ดังกังวานขึ้น

“แก๊ง”

โผน กับ เปเรซ ซึ่งต่างฝ่ายต่างกำลังยืนต้นอยู่ก็ปราดเข้าหากันทันที นิกรร้องตะโกนหนุนเปเรซเสียงแจ้ว

“เอาเลยเปเรซ ชิวเล่นไว้ตั้งสองหมื่นนะโว้ย”

คนดูแถววงใช้ดีต่างหัวเราะครืน เข้าใจว่านิกรพุดเล่นสนุก ๆ เปเรซพอจะรู้ชั้นเชิงของโผนบ้างแล้ว เขาปราดเข้าชกซ้ายขวาติด ๆ กันหลายครั้ง ซึ่งเป็นหมัดชูดของแชมเปียนโลก นิกรลุกขึ้นกระโดดตัวลอย แต่แล้วก็ไม่ทราบจะทำอะไรที่ทำให้นิกรหวัคะมาไปข้างหน้าจนเกาะขอบเวทีซ้ายของเปเรซถูกหน้าโผนดังขาด ขวัญใจของเราทนหมัดเปเรซได้ พอได้โอกาสก็แย็บซ้ายถูกหน้าแชมเปียนโลกอย่างจัง หมัดแย็บของโผนยั่วโทะสะเปเรซให้เดือดดาล

เสื่อร้ายอาเยนตินาเหวี่ยงหมัดซ้ายขวาเข้าใส่โผนอย่างรวดเร็ว โผนไม่ยอมถอย ยืนปักหลักแลกหมัดกับเปเรซ พยายามเข้าวงในต่อย້องและล่าตัวจนกระทั่งกรรมการเข้ามาแยก คนดูโห่ร้องเชียร์โผนเกรียวกราว เสียงหวงร้องตะโกนหนุนโผนจนแทบคอหอย

“หนักเข้าไปโผน เอาเลยโผน ๆ ๆ ๆ”

การตะบันหน้าเพื่อแย่งเข็มขัดแชมเปียนโลกในยกที่ ๒ เพิ่มความเข้มข้นและดุเดือดขึ้นแล้ว แต่พอใกล้จะหมดยกโผนก็ถอยฉะ เสื่อร้ายอาเยนตินารุกประชิดติดพัน เขาชกหมัดชูดทั้งซ้ายและขวาหลายครั้ง แต่ละหมัดถ้าถูกโผนของเราก็คงหัลบสนิท แต่โผนหลบหมัดหรือป้องปิดไว้ได้เมื่อโผนชกวงในต่อย້องและชายโครงเปเรซ กรรมการชาวอาเยนตินาก็รีบเข้าห้ามและสั่งให้แยกจากกัน ขวัญใจชาวไทยจดมวยอย่างรัดกุมเต็มไปด้วยความระมัดระวังตัวไม่ประมาทคู่ต่อสู้ เขาชกด้วยสมองและชั้นเชิง ส่วนกำลังใจนั้นไม่ต้องพูดถึง ต่อให้เปเรซโตเท่าหลวงพ่อดิวัดอินทร์ ๆ โผนก็ต้องสู้ตาย

ครั้งหนึ่ง สองเสื่อผละจากกันโดยกรรมการไม่ได้แยก เปเรซอัปเปอร์คัทซ้ายถูกชายโครงขวาของโผนได้ที่หนึ่งเสียงดังบ๊าบ แต่โผนก็สามารถชกถูกหน้าเปเรซอย่างจัง ๆ เสียงดังขาด เมื่อแชมเปียนโลกบุกเข้ามาอีก แย็บซ้ายของโผนก็พุ่งออกไปถูกหน้าเสื่อร้ายอาเยนตินาอีกหนึ่งที คราวนี้เปเรซคงจะโมโห เขาก็พุ่งใส่โผนทันที ขวัญใจของคนไทยหลบหมัดดินระเบิดของเจ้ายักษ์แคะได้ทุกหมัดแล้วล่าถอยหลอกให้ไล่

คุณหญิงวาดตื่นตื่นใจจนลืมตัว ท่านมีเลือดรักชาติ และมีความรู้สึกเรื่องชาตินิยมอย่างรุนแรง คุณหญิงยอมรับว่ามวยคู่นี้สนุกอย่างเข้าไส้ เมื่อท่านแลเห็นโฉมถอยจะท่านก็โมโหจนตัวสั่น แล้วคุณหญิงก็ลุกขึ้นวิ่งไปเกาะขอบเวทีร้องตะโกนบอกโผนตามความรู้สึกของท่าน

“พ่อหลานชาย อย่าถอยชี่ สู้ตายคาเวทีเลย เข้าและศอกเก็บไว้ทำไม ตะ – ตะมันเข้าไปวันนี้ป่าเชียร์ชาติใจไปเลย”

คนคูริงใช้ดีทางด้านนั้น ต่างหัวเราะกันท้องคัดท้องแข็งไปตามกัน เจ้าคุณปัจจุบันนี้ กวักมือเรียกคุณหญิงวาดเสียงลั่น

“มานี่ คุณหญิง มานี่เถอะครับ วัว – ชายหน้าเขาแยะ”

คุณหญิงวาดเดินยิ้มแห้ง ๆ กลับมานั่งที่เก้าอี้เหล็กตามเดิม

“เชียร์หน้อยไม่ได้หรือคะเจ้าคุณ ดิฉันเป็นคนไทย โผนก็เปรียบลูกหลานดิฉันคนหนึ่ง ดิฉันต้องเชียร์เต็มที คนไทยต้องชนะ คนไทยจะต้องเป็นขามเป็อนโลกในวันนี้”

เจ้าคุณปัจจุบันนี้ หูเหาะหือ ๆ

“แซมเป็อนครับ ไม่ใช่ขามเป็อน คุณหญิงจะเชียร์ยังงี้ไม่มีใครห้าม คนไทยทุกคนเขาจะเชียร์โผนยังงี้ก็ไม่มีใครห้ามทั้งนั้น แต่อย่าลุกเดินไปที่เวทีเชียร์ครับ ชายหน้าเขา”

คุณหญิงชักฉิว

“ทำไมจะต้องชายหน้า การแสดงความรักเพื่อนร่วมชาติของเราอย่างนี้นะหรือคะ ดิฉันไม่ขึ้นไปเชียร์บนเวทีก็ดีแล้ว อ้าว – หมดยกแล้ว เฮ้อ – พ่อโผนนี่แกยังงั้นนะ ไม่รู้จักตะมันบ้าง มัวแต่เดินยึก ๆ ตั้งหน้าตั้งตาแต่จะต้อยทำเดียว เอาศอกเหวี่ยงโครมเดียวเปเรชมันก็เลือดทะลักเท่านั้นเอง”

นวลละออซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ คุณหญิงวาดผลอดตัวหัวเราะคิกแล้วกระซิบกระซาบกับคุณหญิงว่า

“เขาสู้แบบมวยสากลคะ ทำและศอกเข้าใช้ไม่ได้”

“อ้าว – แล้วทำไมไปตกลงชกแบบมวยสากลกับเขา เราเป็นคนไทยเราก็อชกแบบมวยไทยของเรา มันฝรั่งมันก็ชกแบบมวยฝรั่ง ถ้าชกกันอย่างอ่าวโผนต้องได้เป็นแซมเป็อนโลกแน่ ๆ”

พุดจบคุณหญิงวาดก็มองขึ้นไปบนเวที “เออเนาะ พ่อโผนนี่แกไม่เลวเลยนะแม่นวล เจ้าประคุณเอ๋ยขอให้ชนะทีเถอะ ดูหน้าดูตาของโผนคล้าย ๆ กับนายขนมต้มนะคะเจ้าคุณ”

เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ทำหน้าชอบกล

“คุณหญิงเคยเห็นนายขนมต้มหรือครับ แกตายไปตั้งหลายร้อยปีแล้ว?”

คุณหญิงวาดลืมหือตาโหลง

“ปู่ไ้ – เจ้าคุณก็...นายขนมต้มทำงานอยู่สำนักพระราชวัง ปลูกบ้านเล็ก ๆ อยู่หลังบ้านเราไงล่ะคะ”

ท่านเจ้าคุณถอนหายใจเฮือกใหญ่

“อ้อ – ผมนี่กว่านายขนมต้มนักมวยชื่อดังในสมัยกรุงศรีอยุธยา”

เสียงระฆังยกที่ ๓ ดังกังวานขึ้น

“แก๊ง”

ปาสกาล เปเรซ เสือร้ายแห่งอาเณตินากับขวัญใจชาวไทย เดินออกจากมุมของตนทันที การชกทั้ง ๒ ยกที่ผ่านมาคะแนนของโผนนำหน้าไปแล้ว แต่จะต้องสู้กันอีกถึง ๑๓ ยกทั้งยกนี้ ถ้าหากว่าไม่มีการน็อกเอาท์หรือเทคนิคเกิ้ลน็อกเอาท์

ยกที่ ๓ เริ่มต้นโดยไม่มีการจดจำอง เปเรซได้รับคำสั่งจากผู้จัดการมวยของเขาให้บุกตะลุย ยักษ์แควะแห่งอเมริกาได้ขยับจะชกขวาแต่แล้วก็หยุดซ้ายเต็มเหนี่ยว โผนหลบลงต่ำสายศีรษะไปมา เมื่อเปเรซชกด้วยหมัดขวาซึ่งเป็นหมัดเหวี่ยงหรือสวิง โผนก็หลบได้ฉีกแล้วสกัดด้วยหมัดอัปเปอร์ คัทซ้ายถูกท้องเปเรซค่อนข้างแรง แฟนมวยตบมือเป่าปากกระหึ่มเท่าห้องตะโพนหนุนโผน เปเรซเป็นฝ่ายบุก แต่ถูกแยบซ้ายของโผนหน้าหลายต่อหลายครั้ง เปเรซลองเข้าคดลูกวงในสองสามครั้ง แต่โผนชกได้รวดเร็วและป้องกันตัวได้ดีกว่า เปเรซใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดเพื่อจะคว้าขวัญใจของชาวไทยด้วยหมัดซ้ายอันเกรียงไกรของเขา เขาปล่อยหมัดชุดอีกครั้ง เมื่อโผนถอยไปทางมุมน้ำเงิน ซ้ายของเปเรซลดแขนโผนถูกหน้าโผนสั้นไปเหมือนกัน แต่โผนก็ชกหมัดตรงขวาถูกคางเปเรซได้ที่หนึ่งเล่นเอาเปเรซเข้าอ่อนแอเห็นถนัดและถึงกับล่าถอย

โผนปราดเข้าชกด้วยหมัดหนึ่งสอง เปเรซชวนเซออกไป และเมื่อโผนรุกประชิด เสือร้ายอาเณตินากับโผนก็ยืนแลกหมัดกันอยู่กลางเวทีอย่างดุเดือด ใบหน้าของเปเรซและโผนสั้นสะท้านไปด้วยกัน มันเป็นการต่อสู้อย่างสมศักดิ์ศรีของผู้ครองมงกุฎแชมป์เวิลด์และผู้ที่ทำชิ่งอย่างที่เรียกกันว่าถึงใจพระเดชพระคุณ

เมื่อโผนกับเปเรซเข้าคดลูกวงในกันสักครู่ กรรมการห้ามมวยก็เข้ามาแยก ทำให้การต่อสู้อคลาศความเข้มข้นลงทันที แยบซ้ายของโผนถูกหน้าเปเรซอีก และแล้วก็ถูกอีก หมัดสวิงขวาและสุคซ้ายของเปเรซแหวกอากาศวิวดวาด และครั้งหนึ่งขวาของโผนกระแทกหน้าเปเรซอย่างถนัดถนี่ คนดูให้ร้องพร้อม ๆ กัน ยักษ์แควะยิ่งบุกก็ยิ่งถูกหมัดแยบจนหน้าแดงกล้า คะแนนของโผนนำลิ่วแลเห็นชัด ๆ

คุณหญิงวาดกับเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ และสีนางร้องตะโกนเชียร์โผนจนเสียงแหบเสียงแห้ง อาเสี้ยกิมหงวนตีปึกพับ ๆ ร้องเรียกโผนตลอดเวลา เขามั่นใจอย่างยิ่งว่าชัยชนะจะต้องเป็นของโผนแน่ ๆ และเงิน ๑๒ ล้านจะต้องหลั่งไหลมาสู่กระเป่าเขา พวกนักธุรกิจที่รองเปเรซไว้คนละหลายแสนหรือบางคนตั้งล้านจะกระเป่าแพบไปตามกัน บางคนอาจจะถึงกับผูกคอตายก็ได้

ยักษ์แควะแห่งอเมริกาได้พยายามหลบลงต่ำเพื่อหาโอกาสเข้าประชิดตัวโผน และหลับโผนด้วยซुकซ่าย แต่โผนรู้เท่าทัน จึงหลบหลีกหมัดซुकของเปเรชไว้ได้ อย่างไรก็ตามโผนก็ถูกชกอย่างจังระหว่างปากครึ่งจุมูกครึ่งแลเห็นถนัด พวกเขาต่างประเทศตบมือร้องไห้กัน แต่คนไทยเสียบกริบไปตามกัน

อาเสี้ยกิมหงวนร้องตะโกนสุดเสียง

“อย่าถอยโผน แลกหมัดกับมัน ยอมตายดีกว่าแพ้”

โผนคงได้ยินเสียงกิมหงวน ขวัญใจชาวไทยยืนแลกหมัดกับเสือร้ายอาเณตินาทันที ทั้งสองถูกหมัดของอีกฝ่ายหนึ่งหน้าสั้นไปมา การชกดุเดือดยิ่ง แฟนมวยทั้งสองฝั่งต่างตบมือตีตื้นกันอย่างสนุกสนาน เปเรชหลบลงต่ำยกแขนปิดป้องหมัดของโผน นายลอเร็นโซกรรมการห้ามมวยปราดเข้ามาแยกคู่ต่อสู้ แล้วตักเตือนเปเรชที่หลบต่ำเกินไป ยักษ์แควะพยักหน้ารับคำกรรมการห้ามมวยซึ่งเป็นคนชาติเดียวกับเขา เมื่อนายลอเร็นโซอนุญาตให้ชกกันต่อไป เปเรชก็ปรีเข้ามาหาโผนทันที เขาถูกแย็บซ้ายของโผนอีก ริมฝีปากบนแตกปลิ้น ไบหน้าแดงระเรื่อด้วยพิษหมัดแลเห็นถนัด เปเรชเข้าชกวงใน แต่โผนของเรวางในดีกว่า อัปเปอร์คัทซ้ายขวาของโผนทำให้เสือร้ายอาเณตินาล่าถอยเปิดโอกาสให้โผนบุกรุกได้

นิกรปองปากร้องตะโกนเชียร์เปเรชเสียงลั่น

“เฮ้ย – ผู้เข่าซ้ายเปเรช อาเณตินาสู้ตาย ว่า - หนุ่ก็ไม่ขึ้น เข้า - หน้าหงายไปเลย”

ต่างฝ่ายต่างชกกันอย่างดุเดือดไม่มีการจด ๆ จ้อง ๆ ให้เสียเวลา ตอนปลายยกโผนถอยจะอีก คอยแย็บซ้ายรบกวนคู่ต่อสู้ เปเรชชกอากาศควัดวาด บางทีก็ติดแขนโผน แฟนมวยที่เอาใจช่วยโผนต่างก็สบายใจแล้ว การชกของโผนบอกให้รู้ว่าโผนต้องชนะแน่ ๆ โผนทำให้คนดูชื่นใจไปตามกัน ลืมความเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียที่มานั่งชมรมานอนอยู่ในสนามมวยตั้งแต่บ่าย

โผนค่อย ๆ ถอยกลับไปยังมุมของตนเมื่อใกล้จะหมดยก โดยสังเกตท่าทีของกรรมการรักษาเวลา ยักษ์แควะชกหนึ่งสองและตามด้วยหมัดซुकซ่าย ซึ่งเป็นการชกอย่างรวดเร็วที่สุด แต่โผนหลบหลีกหมัดอันตรายได้อย่างน่าดู เขาแย็บซ้ายถูกหน้าเปเรชได้อีกทีหนึ่ง พอตีระฆังหมดยกผู้ตัดสินกระโดดเข้ามาแยก โผนอยู่ที่มุมของเขาด้วยความเฉลียวฉลาด ส่วนเปเรชต้องเดินกลับไปยังมุมของตน

ท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนคนดู คุณหญิงวาดลุกขึ้นยืนแล้วเดินเข้ามาหานายแพทย์หนุ่ม

“พ่อดิเรก เธอแลกที่นั่งกับอาเถอะ อาอยากนั่งใกล้อัยกร หนั้นได้สักที่มันเชียร์เปเรช ถ้ายกต่อไปมันเชียร์เจ้าเปเรชอีก อาจะเอาเลือดหัวอัยกรออกสักแผลหนึ่ง”

ดร.ดิเรกหัวเราะหึ ๆ

“เชิญสิครับ” แล้วเขาก็ลุกขึ้นเดินไปนั่งข้างเจ้าคุณบัจฉริก ๆ พ่อตาของเขา

คุณหญิงวาดทุดตัวลงนั่งระหว่าง พล นิกร ท่านกล่าวถามลูกชายสุดที่รักของท่านว่า
“แกเชียร์ใครวะพล?”

“โอ้ – คุณแม่ ไม่น่าจะถามผมเลย” พลพูดยิ้ม ๆ “ผมก็ต้องเชียร์โผนนะซีครับ คุณแม่
”

“อ้อ – ดีมาก เราเป็นคนไทยเราก็กต้องเชียร์คนไทย แม่นะตะโกนหนุนพ่อโผนจนเสียงแห้ง
ไปหมดแล้ว” พุดจบคุณหญิงวาดก็ค่อย ๆ หันหน้ามาทางนายจอมทะเล้น “แกเป็นคนชาติอะไร
วะ อ้ายกร?”

นิกรยิ้มแห้ง ๆ รู้สึกว่าคุณหญิงวาดกำลังจะโจมตีเขา

“ผมหรือครับ ชาติไทยครับ ชาติไทยภายใต้ธงไตรรงค์ แดง ขาว น้ำเงิน ขาว แดง”

“เปล่า – ฉันไม่ได้ถามเรื่องธง ฉันถามเรื่องชาติกำเนิดของแกเท่านั้น เมื่อแกเป็นคนไทย
โหงเสือกไปเชียร์เปเรช?”

นิกรกลืนน้ำลายเอื้อง

“ไม่เชียร์ยังงี้ล่ะครับ อ้ายหงวนมันต่อโผนสองเอาหนึ่ง ผมเลยรองเปเรชไว้สองหมื่น”

“อ้อ – อูตริเล่นการพนัน เอละ ถึงแม้แกจะถือหางเปเรชแกก็จะเชียร์เปเรชอีกไม่ได้ เข้าใจ
ไหม?”

“ทำไมครับ?”

“หมั่นไส้ล่ะซีโว้ย!” คุณหญิงวาดพุดเสียงลั่น “ไม่เชื่อก็ลองดู ถ้าแกไม่เจ็บตัวก็อย่านับถือ
ฉัน แกต้องเชียร์โผนเข้าใจไหม? หรือถ้าแกไม่อยากเชียร์ก็นั่งเฉย ๆ” พุดจบคุณหญิงวาดก็เปิด
กระเป๋าเงิน ซึ่งเป็นกระเป๋าหนังจระเข้ ออก หยิบถ้ำยาดมออกมาใส่ให้นายจอมทะเล้น

“แกช่วยหน่อยเถอะวะอ้ายกร เอาถ้ำยาดมของอาไปให้พ่อโผนที ถ้าเขาเหนื่อยมาก ๆ
มีท่าทีจะเป็นลม บอกพ่อโผนเถอะ ยาดมของอาวิเศษนัก”

นิกรพุดเสริมขึ้นเบา ๆ

“พอดมเข้าไปชกนัยน์ตาตั้ง”

คุณหญิงวาดสะดุ้งโหยง

“ใครบอกแกละ ยาดมตะหวักตะบวยที่ไหนกันวะ ดมเข้าไปแล้วชกตาตั้ง ถ้ายังงั้นเขา
เรียกว่ายาพิษ ไม่ใช่ยาดม แกช่วยเอาไปให้พ่อโผนหน่อยซี”

นิกรทำหน้าที่ชอบกล

“เก็บเสียเถอะครับ ผมคิดว่าคุณอาที่นั่งดูมวยเฉย ๆ ดีกว่า อย่าไปยุ่งกับโผนเลยทำให้ใจ
วอกแวกเปล่า ๆ นักมวยนะเขาไม่ใช่ยาดมหรือครับ”

“อ้าว ถ้าเผื่อเป็นลมล่ะ จะทำอย่างไร?”

“ก็ใส่เปลหามลงมานะซีครับ”

เสียงระฆังบอกยกใหม่ดังกังวานขึ้น ยกที่ ๕ เริ่มต้นแล้ว เปเรชปราดออกมาจากมุมของ เขาในท่าทางกระหึ้นกระหือรือ เหมือนกับว่าเขาอาฆาตพยาบาทโผนมาหลายปีแล้วและเพิ่งจะ พบตัวโผนที่นี่ เสือร้ายแห่งอาเยนดินาปริ้เข้าชกโผนทันทีด้วยหมัดแย็บขวาแต่ก็ชกไม่ถึงหน้าโผน โผนถอยออกไปเล็กน้อย

เมื่อเปเรชบุกเข้ามาก็เจอแย็บซ้ายของโผนอย่างถนัดถนี่เรียกเสียงเฮฮาจากคนดู ยกซ์ แคระจ้องมองดูขวัญใจชาวไทยราวกับจะกินเลือดกินเนื้อ ปราดเข้าชกซ้ายขวาติด ๆ กัน โผนแลก หมัดกับเปเรชอีก แฟนมวยตบมือกระที่บเท้าให้ร้องลั่น ทั้งสองเกาะกอดกัน ต่างฝ่ายต่างพยายาม ชกต้องและลำตัวของอีกฝ่ายหนึ่ง โผนต่อกลางต่อจบด้วยหมัดสั้น กรรมการห้ามมวยโค้งโค้ง มองดูและเดินรอบ ๆ เมื่อเห็นยกซ์แคระกัมตัวลงหลบหมัดต่ำเกินไปเขาก็เข้ามาแยกคู่ต่อสู้

นายลอเรนโซได้เตือนเปเรชอีกครั้งหนึ่งที่หลบต่ำมากผิดกติกา แล้วเตือนโผนที่ใช้มือซ้าย เหนี่ยวคอคู่ต่อสู้ ต่อจากนั้นก็ให้ชกกันต่อไป การต่อสู้ทวีความเข้มข้นดุเดือดขึ้นตามลำดับ ข้างภาพหนังสือพิมพ์ถือโอกาสถ่ายภาพตลอดเวลาและกล้องถ่ายภาพยนตร์ ๑๖ ม.ม.กล้องหนึ่งก็ได้บันทึกการต่อสู้ไว้อย่างละเอียดทุกยก

ครั้งหนึ่งโผนถูกชกหน้าด้วยหมัดขวาดังขาด นิกรบมือหัวเราะชอบใจ แล้วแผลอตัวร้อง ตะโกนสุดเสียง

“เอาให้อยู่เปเรช บุกซีโว้ย”

คุณหญิงวาดยกมะ هنگข้างขวาเงื้องขึ้นเขกลงบนกลางกบาลนายจอมทะเล้นเสียงดังโป๊ก

“กล้าดีก็เชิญเชียร์ แกมีปากแกهنุนเปเรช ฉันมีมะ هنگฉันเขกกบาลแก กว่าจะครบ ๑๕ ยก กบาลแกไม่น่วมก็ลองดู”

โผนใช้วิธีถอยฉาก เขารู้ว่ามวยขนาดเปเรชนั้นคือเสือร้าย ถ้าเขาจะมูมานะบุกตะลุยรุกได้ การหลวมตัวหรือเปิดช่องว่างเพียงเสี้ยววินาทีอาจจะทำให้เขาถูกน็อคเข้าที่ได โผนจึงต้องชกอย่าง ระมัดระวังตัว ใช้หมัดแย็บเก็บคะแนนและหยุดยั้งการบุกของเปเรช การถอยจะทำให้คะแนนของ โผนทั้งแซมเปียนโลกไปไกล หมัดแย็บเก็บซ้ายของโผนดีมาก ปาสกาล เปเรช แก่ไม่ตก ถึงเข้าคูลูก วงในก็ถูกขวาของโผนกระเด็นออกไป

เมื่อแลเห็นเปเรชถูกหมัดโผนอย่างจังเช่นนั้น นิกรก็ลืมนึกถึงเรื่องการพนัน เขาตบมือ กระที่บเท้าร้องตะโกนเชียร์โผนลั่น

“น็อคเลยโผน น็อคมันเลย”

คุณหญิงวาดหันมายกมะ هنگเขกศีรษะนายจอมทะเล้นอีกทีหนึ่ง แล้วเอ็ดตะโรหลานชาย ของท่าน

“นี่แน่ะ ยูให้น็อค”

“ปู่โธ” นิกรเสียงเขี้ยวกับคุณหญิงวาด “ผมหนุ่มโนนแท้ ๆ ยังเชกบาลผมอีกหรือครับ”

คุณหญิงวาดลื้มตาโพล่ง

“หนุ่มโนนรี ขอโทษทีไฉย อันนี้กว่าแกหนุ่มเปเรชให้เนื้อคโผนเสี่ยอีก เอาซี...เซียร์โผน หน้อยอ้ายกร”

นิกรร้องเป็นเพลงเซียร์โผนทันที แต่แกเ็นอ์ร้องเสี่ยใหม่

“โผน ๆ ๆ เปเรชจะแข็งอย่างไร ถ้าโผนมีชัยผมเสี่ยสองหมื่น”

“เฮ้ย!” คุณหญิงวาดดู “ลำบากนักก็นั่งดูเฉย ๆ ไม่ต้องเซียร์ไฉย!”

การต่อสู้เป็นไปอย่างดุเดือด ระหว่างเสี่ยอาเอนตินากับสิงห์หนุ่มจากไทยแลนด์ ถึงแม้โผน เป็นฝ่ายล่าถอย แต่เปเรชก็ทำอะไรไม่ได้ ซ้ำยมหาประลัยแหวกอากาศวิตวาด มงกุฎแซมเปี่ยนโลก ของยักษ์แคะคลอนแคลน โผนแย็บซ้ายถูกหน้าเปเรชอีกหลายทีจนกระทั่งปลายยกเสี่ยอ้ายอาเอน ตินาปราดเข้ารั้วหมัดซ้ายขวาต้อนโผนเข้ามุม แต่โผนก็ใช้ชั้นเชิงหลบหลีกออกมาได้ ต่างฝ่ายต่าง แลกหมัดกันคนละทีพอตีระฆังหมดยก

“แก๊ง”

กรรมการห้ามมวยเข้าแยกคู่ต่อสู้ออกจากกัน พี่เลี้ยงทั้งสองฝ่ายรีบขึ้นมาบนเวทีประคอง นักมวยกลับไปยังมุมของตน ทั้งเปเรชและโผนยังสดชื่นแข็งแรง แต่ใบหน้าของเปเรชบวมดูเพราะ ถูกหมัดแย็บ นัยน์ตาข้างขวาหรือเล็กน้อย

อาเสี่ยกิมหงวนหันมามองดูหน้ามองซีเออร์ยาแดงนักทัศนาศรชาวฝรั่งเศสซึ่งนั่งสลิมสลือ อยู่ข้าง ๆ เขา เสี่ยหงวนแกลั้งสัพยอกว่า

“คุณจะทำเงินเดิมพันจาก ๕๐,๐๐๐ บาท เป็นแสนบาทหรือมากกว่านั้นก็ได้นะครับ คุณยาแดง”

มองซีเออร์ยาแดงทำหน้าที่ยิ้มครึ่งแหย

“เฮ้ะ เฮ้ะ เห็นจะไม่เพิ่มละครับ เहांนี้ผมก็แยแล้ว ผมยอมรับว่าผมดูถูกฝีมือคนไทยมาก เกินไป ไม่นึกว่าโผนจะเก่งกาจเช่นนี้”

อาเสี่ยหัวเราะชอบใจ

“ผมยังไม่อยากคุยอวดคุณหรือคุณยาแดง เอาไว้ให้การชกผ่านพ้นไปเสียก่อน แล้วคุณก็ จะรู้เองว่าโผนของเราควรเป็นแซมเปี่ยนโลกหรือไม่” พูดจบกิมหงวนก็หันมาทางนิกร “งไฉย คะแนนของเปเรชนำลิว ไม่ใช่หรือ?”

นิกรค้อนปะหลับปะหลืออก

“น่ากะหอกอะไรละ ๕ ยกชนะโผนเพียงยกเดียวเท่านั้น อือ – โผนนี้เขาแน่จริง ๆ ไฉย”

อาเสี้ยกิมหงวนอมยิ้ม พลังกล่าวว่า

“แต่ผู้ที่ปั่นใฝนขึ้นมา คือคุณทองทศ อินทรทัต ถ้าไม่ได้ทำนุนี้ การชกชิงแชมป์โลกในคืนนี้ก็เกิดขึ้นไม่ได้ คุณทองทศยอมเสียสละทุกอย่างเพื่อให้ใฝนได้เป็นแชมป์โลก”

นิกรว่า “เป็นการกระทำที่น่าสรรเสริญมาก ว่าแต่แกเถอะ แกก็เป็นมหาเศรษฐีมีเงินนับร้อยล้าน แกจะช่วยโอบอุ้มนักมวยไทยให้เป็นแชมป์โลกสักคนไม่ได้หรือ เช่น สนอง ร.ส.พ. เป็นต้น นายคนนี่หมัดหนักเหมือนยัดดินระเบิด ถ้าหากว่าได้ผู้อุปการะที่มีน้ำใจสปอร์ต และมีหลักฐานมั่นคงอย่างคุณทองทศแล้ว ก็น่าในอนาคตอันใกล้สนองของเราจะได้เป็นแชมป์โลกรุ่นแบนตั้มเวทแน่ ๆ เวลาที่กำลังอาละวาดอยู่ที่ญี่ปุ่น ล่อนักมวยญี่ปุ่นฝีมือดีดิงยอกกระรอกไปหลายคนแล้ว”

ก่อนที่กิมหงวนจะพูดอะไร เสียงระฆังบอกยกใหม่ก็ดังขึ้น

“แก๊ง”

ยกที่ ๖ เริ่มแล้ว สองเสือปราดเข้าหากัน เปเรชเป็นฝ่ายเข้าทำก่อน แอ็บชวาแล้วตามด้วยฮุกซ้ายแต่ใฝนหลบทันถอยออกห่างและแอ็บซ้ายถูกหน้าเปเรชอีก ยักษ์แคะยกมือขวาขึ้นลูบจมูกปรีเข้าชกใฝนอีกด้วยหมัดชูดของเขา ใฝนถูกหมัดซ้ายที่ใบหน้าหนึ่งที แต่แล้วใฝนก็แก้คืนได้ด้วยหมัดตัววัด การชกของเปเรชในยกนี้รู้สึกว่าย่น้อยลง แต่อาจจะเป็นกลศึกของเขาหลอกให้ใฝนเข้าใจผิดคิดว่าเขาหมดแรงก็ได้ ใฝนของเราเต็มไปด้วยความระมัดระวังตัว เขาชกด้วยสมองและชั้นเชิงอันเฉลียวฉลาดของเขา แอ็บซ้ายของใฝนถูกหน้าเปเรชอีกหลายที

ครั้งหนึ่งเมื่อแชมป์โลกถูกหมัดแอ็บอย่างจัง เขาก็โมโหปราดเข้าเตะลูมบอนใฝนด้วยหมัดฮุกซ้าย แต่ใฝนหลบหมัดอย่างคล่องแคล่ว แล้วใฝนก็ยืนปักหลักกลางเวทีแลกหมัดกับยักษ์แคะอย่างดุเดือด เสียงตบมือให้ร้องดังกึกก้องไปทั่วสนามมวย เปเรชกับใฝนต่างเข้าคูลูกวงในกันพยายามล้างท้องและชกล้ำตัวอีกฝ่ายหนึ่งจนกระทั่งกรรมการห้ามมวยเข้ามาแยกออกจากกัน

เปเรชปรีเข้ามาชกใฝนอีก หมัดซ้ายขวาของเสือร้ายอาเยนตินาแหวกอากาศวี๊ดวาด ใฝนสัปดาห์การบุกด้วยหมัดอัปเปอร์คัท เล่นเอาเปเรชตัวอแลเห็นถนัดแต่ก็มูมานะเตะลูมบอนใฝนด้วยคัคต์ศรีของแชมป์โลก เขาชกและชกอย่างรวดเร็วมุ่งหวังจะคว้าใฝนทั้ง ๆ ที่เขารู้ว่าเขาได้มาพบกระดุกขัฒมันขึ้นบ่อเริ่ม ใฝนแอ็บซ้ายและถอยไปรอบ ๆ เวที นาน ๆ ก็ปราดเข้ารั้วหมัดชูดเล่นเปเรชบ้าง ประชาชนคนดูตบมือให้ร้องเกรียวกราวตลอดเวลา

นิกรลืมนึกถึงเรื่องเงินที่เขาพนันกับกิมหงวนแล้ว นายจอมทะเล้นร้องตะโกนหนุนใฝนเพื่อนร่วมชาติของเขาจนเสียเหงื่อถึงกับไอแค้น ๆ

“เอา หน้าเข้าไปใฝน สู้ตาย”

เสียงเชียร์ของเพื่อนร่วมชาติทำให้ขวัญใจชาวไทยมีกำลังใจเข้มแข็งและฮึกเหิม เขาใช้หมัดตัวตั้งซึ่งเป็นหมัดขวาของเขากระแทกหน้าเปเรชได้ทีหนึ่งแฟนมวยโห่ร้องลั่น เมื่อนักมวยทั้งสองเข้ากอดกันกรรมการห้ามมวยก็เข้ามาแยกออก

เสื้อร้ายอาเณตินาแสดงอารมณ์ร้ายออกมาให้เห็นเมื่อกรรมการให้ชกกันต่อไป เขาก็เข้าชกโดนทันที ช້ายมหาประลัยแหวกอากาศวีด โผนตอบด้วยแย็บซ้ายถูกหน้าเปเรชอย่างงาม ๆ ต่างคนต่างล่อหลอกและโต้ตอบกันจนระฆังตีหมดยก โผนกับเปเรชตะมื่อกันแล้วกลับไปเข้ามุมของตน

ผู้จัดการสมองใสของเปเรชให้น้ำเปเรชพลาฟูดพลาฟ

“ทำไมนายไม่น็อกเขา?”

เปเรชถอนหายใจลึก ๆ

“นี่คือยังไงเล่า หมอนั่นไวยังกะลึงลม กันชกวีดหลายหมัด ชกผิด ๆ หลายทีทำให้เหนื่อยเต็มทน”

“เวลาเข้าคอกเขาศอกกระแทกหน้านายโผนบ้างซี แต่อย่าให้กรรมการเห็นเดี๋ยวจะถูกไล่งลง เก่งให้เหมาะ ๆ โป๊กเดียวเท่านั้นโผนก็หน้าแตก”

เปเรชสั่นศีรษะช้า ๆ

“แกท่าจะลืมนึกไปว่า โผนเป็นคนไทยและชกมวยไทยได้ดีเท่ามวยสากล ขึ้นเอาศอกจิ้มหน้าเขา เขาก็คงเอาศอกให้กันกินบ้าง แกก็เห็นแล้วว่ามวยไทยมันดูเด็ดจนน่ากลัวเพียงใดนี่ ถ้าหากว่ากันชกกับเขาตามแบบมวยไทย กันก็ถูกหามลงเวทีไปตั้งแต่ยกหนึ่งแล้ว”

ผู้จัดการที่เป็นเพื่อนที่ดีของเสื้อร้ายอาเณตินายกมือตบศีรษะแซมเปียนโลกอย่างสัพยอก

“ลูกขึ้นเถอะ ยกนี้บุกแหลกเลยเพื่อน พยายามน็อกโผนให้ได้เพื่อรักษาเข็มขัดแชมป์ของแกไว้”

“อโหระ กันจะคว่ำโผนในยกนี้แหละ”

ยกที่ ๗ เริ่มแล้ว เสียงระฆังดังกังวานลั่น

“แก๊ง”

โผนกับเปเรชผละออกจากมุมของตนทันที ยกนี้ผู้สื่อข่าวชาวมวยในประเทศญี่ปุ่นและนายอะไรคนหนึ่งที่เป็นคนบงการแต่มีชีวิตอยู่ได้ด้วยอาศัยนักมวยไทยเป็นเครื่องมือหาเงิน ได้พยากรณ์ว่าโผนจะปราศัยหรือถูกน็อกเอาที่ในยกนี้ ซึ่งคำพยากรณ์ทำทำจะเป็นจริงขึ้นมาแล้ว

เปเรชปราดเข้าชกอย่างดุเดือดที่สุด รัวหมัดซ้ายขวาเข้าใส่ โผนแทบตั้งตัวไม่ติด โผนถูกชกจัง ๆ สองสามที แต่โผนสามารถทนน้ำหนักหมัดของแซมเปียนโลกได้ โผนเป็นฝ่ายรับและล่าถอยเกือบหนึ่งนาที พวกชาวต่างประเทศตบมือโห่ร้องลั่น มองซิเออร์ยาแดงถึงกับลุกขึ้นยืนกระโดด

โลดเต้นร้องตะโกนหนุ่ยอย่างลื้มตัว คณะพรรคสี่สหายเงี้ยบกริบโดยเฉพาะอาเสี้ยกิมหงวนถึงกับ
ใจลอยยกหูหรือด้านที่ติดไฟขึ้นดู

อย่างไรก็ตามด้วยธาตุแท้ของนักสู้ โผนได้หลบตั๋ยกแขนป้องปิดพายุหมัดของเปเรชไว้ได้
แล้วชกวงในจนกระทั่งกรรมการห้ามมวยเข้ามาแยกออกจากกัน เปเรชเข้าทำอีก โผนล่าถอยและ
ใช้หมัดแย็บซ้ายป้องกันตัว ยักษ์แคะแห่งอาเณตินาปรีเข้าใส่โผนอีก รั้วหมัดสุดซ้ายขวาอย่าง
แคล่วคล่องว่องไว ซ้ายของเปเรชถูกโผนแก้มขวาของโผนจัง ๆ หนึ่งที ทำให้โผนชวนเซไปเล็กน้อย
เปเรชบุกรุกไล่ สุดซ้ายของเขาแหวกอากาศหลายต่อหลายครั้ง โผนแย็บหน้าเปเรชได้ทีหนึ่ง ถึงแม้
ยกนี้คะแนนจะเป็นของเสื่อร้ายแห่งอาเณตินา แต่คะแนนของโผนก็ยังนำอยู่ การป้องกันตัวของ
โผนดีมาก หมัดดินระเบิดของเปเรชผิดพลาดเป้าหมายหรือถูกกันไว้ได้หมด โผนล่าถอยไปรอบ ๆ
เวที ใช้หมัดแย็บซ้ายสกัดเปเรช เจ้าหนุ่มเปเรชต่อซ้ายขวาสุดลูด

เจ้าคุณปัจฉิมนี้ ๆ หายใจไม่ทั่วท้องเลย ท่านหันมาพูดกับ ดร.ดิเรกด้วยเสียงหนัก ๆ เต็มไป
ด้วยความห่วงใยโผน “แย้โว้ย! ยกนี้โผนเป็นรองเขา”

ดร.ดิเรกยิ้มเล็กน้อย

“ก็โผนชนะมาตั้ง ๕ ยกแล้วครับคุณพ่อ เปเรชไม่ใช่ นักมวยธรรมดาครับ เขาเป็นแชม
เปี้ยนโลก”

“นั่นนะซี ว่า – โผนถอยใหญ่ สงสัยคงจะถูกชกที่ท้องตอนต้นยกนี้” แล้วท่านเจ้าคุณก็ร้อง
ตะโกนลั่น “อย่าถอยอ้ายหลานชาย ชกมัน...ยังงั้น เจอแย็บซ้ายเข้าให้แล้ว”

นักมวยทั้งสองเข้าคดลวงในกันอีก พอดีเสียงระฆังหมดยกตั้งขึ้น กรรมการรีบเข้าแยก
ทันที โผนเดินกลับมาเข้ามุมของเขาอย่างสบาย ไม่มีท่าที่วาบอบซ้ำหรือเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลีย
ส่วนเปเรชดูซีมีไปบ้าง หมัดซ้ายอันลือชื่อของเขาเคยสั่งได้ แต่การชกครั้งนี้สั่งไม่ได้เสียแล้ว

มองซิเออร์ยาแดงนักทศนาจรชาวฝรั่งเศส มีสีหน้าชุ่มชื้นขึ้นอย่างผิดปกติ เขายกมือจับ
แขนกิมหงวนเขย่าเบา ๆ แล้วพูดยิ้ม ๆ

“ผมเคยดูเปเรชชกกับ ซาดาโอะ ยาโออิต้า มาแล้วที่กรุงโตเกียว ยกแรก ๆ เปเรชอ้อมมือ
ให้อย่างนี้แหละคุณ ตอนหลัง ๆ ก็ปล่อยฝีมือเต็มที่ปล่อยยาโออิต้าลงไปนอนนับสิบ ผมมั่นใจว่าผมคง
ได้รับเงินแสนบาทจากคุณแน่ ๆ”

กิมหงวนชักฉิวก็แก้งพูดทำลายขวัญว่า

“คุณยังรู้จักนักมวยไทยน้อยเกินไป ความจริงโผนจะน็อกเปเรชก็คงจะน็อกได้ไม่เกินยก
สอง ที่ยังไม่น็อกก็เพราะอยากให้คุณดูได้นาน ๆ คือเลี้ยงไว้ดูเล่น คุณรู้ไหมว่านักมวยคนไหนใน
โลกที่จะน็อกโผนได้?”

มองซิเออร์ยาแดงหน้าตื่น

“ใครกันครับ?”

อาเสี้ยมยั้มแค้น ๆ

“คางและขาตะไกรของโผนทำด้วยเหล็กครับ ของเดิมถอดออกเอาเหล็กใส่แทน ซีโครงก็เปลี่ยนเป็นเหล็ก ศัลยแพทย์ในเมืองไทยได้ช่วยเหลือนักมวยไทยคนนี้”

มองซีเออร์ยาแดงเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง

“ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย”

“แต่มันเป็นไปแล้วคุณยาแดง คางและซีโครงของโผนทำด้วยเหล็กถ้าไม่ใช่กระดูก”

มองซีเออร์ยาแดงเม้มปากแน่น

“อย่างไรก็ตาม ถ้าเปเรชชกถูกท้องจ้ง ๆ โผนของคุณก็คงอยู่หมัด”

อาเสี้ยมยั้มแค้น

“เป็นไปได้ คุณรู้หรือเปล่าว่า นักมวยไทยคนนี้ได้ฝึกความทรหดอดทนมาหลายปีแล้ว เขาให้นักมวยค่ายเดียวกันเอาสาเกต้าข้าวกระทุ้งลั่นปีมาทุกวัน บางวันก็ยื่นท้องให้พวกนักมวย ผลัดกันตุงเขา”

“ว่า” มองซีเออร์ยาแดงคาง “ถ้ายังงั้นผมก็แพ้นันคุณนะซี หากเป็นจริงตามที่ว่าคุณาแดงไม่มีทางสู้เลย”

กิมหงวนหัวเราะชอบใจ

“ผมไม่อยากจะพูดคุณเลยว่า นักมวยไทยคนนี้ลายมือขาด น้ำหนักหมัดยิ่งกว่านักมวยรุ่นเฮฟวีเวท วัตต์วัตต์ ๆ ถูกโผนชกเบา ๆ เท่านั้นกันจ้าเบาเลย แม้กระทั่งสิงโต เจอหมัดขวาของโผนยังวิ่งหนี”

มองซีเออร์ยาแดงทำตาโตเท่าไข่ห่าน

“สิงโต...ไลออนนะหรือครับ?”

“เปล่าคุณ สิงโตเป็นชื่อนักมวยในคณะกึ่งเพชรคนหนึ่ง”

เสียงระฆังยกที่ ๙ ดังขึ้นแล้ว ประชาชนคนดูทั้งสนามส่งเสียงจ๊อกแจ๊กจ้อแจ๊ก โผนกับเปเรชต่างปราดเข้าหากัน เปเรชคงจะรู้ว่าคะแนนของเขาเป็นรองโผนจึงเปิดฉากการชกอย่างดุเดือดโดยไม่จำเป็นจะต้องใช้ชั้นเชิงอะไร นอกจากปล่อยหมัดซ้ายขวาวอย่างรวดเร็ว โผนป้องปิดหรือหลบหมัดได้อย่างน่าชม เขาใช้วิธีถอยระยะ คือสู้พลาถอยพลาถ ถ้าย้ายของโผนกระแทกหน้าเจ้าหนูมออาเนตินาได้หลายครั้ง ยักษ์แคะมะทะลุดันปล่อยหมัดสุดหวังจะคว่ำโผน แต่แล้วตัวเองก็ถูกขวาของโผนถึงกับหัวชุน เรียกเสียงเฮฮาจากคนดูรอบสนาม หมัดสุดซ้ายของเปเรชเฉียดหน้าโผนอยู่ไปมา โผนแย็บและแย็บเก็บคะแนนเรื่อยไป เปเรชชกวิวัฒนาผิดหมด

เมื่อเข้าคูลวงใน แชมเปียนโลกมักจะก้มตัวลงต่ำเกินไป แต่ก็ทำไผ่ไม่ได้ ไผ่กันหมัดอัปเปอร์คัทได้ทุกหมัด ขวัญใจของชาวไทยต่อสู้อย่างสุขุมเยือกเย็น เมื่อซ้ายของเปเรชถูกหน้าไผ่อย่างจังแทนที่ไผ่จะโกรธเขากลับยิ้มอย่างใจเย็น

“ไผ่ ๆ ๆ”

คนดูให้ร้องตะโกนหนุนตลอดเวลา เปเรชยอมรับสารภาพกับตัวเองว่า ไผ่ กิงเพชร เป็นคู่ต่อสู้ที่แข็งแกร่งที่สุด ทำให้ความหนักใจให้แก่เขาอย่างยิ่ง การชกผิดพลาดเป้าหมายทำให้เปเรชอ่อนแรงลง เขาไม่ใคร่จะเดินฟุตเวิร์ก เขาถึงแต่จะปล่อยหมัดซ้ายน็อกเอาต์ไผ่เท่านั้น ส่วนไผ่เดินสลับเท้าไปมาอย่างคล่องแคล่ว เมื่อเปเรชบุกเข้ามาก็แยบซ้าย บางทีก็ปล่อยหมัดขวาออกไปบ้าง เปเรชพยายามทุกประการที่จะคว้าไผ่ให้ได้ เขาชกซ้ายขวาตลอดเวลาไผ่ป้องกันดีหลีกเลี่ยงได้ การชกในยกนี้คล้ายความดุเดือดไปบ้างเพราะทั้งสองฝ่ายชกถูกกันไม่จัง และไม่มีการแลกหมัดกันเลย

ในปลายยกนั่นเอง เลือร้ายอาเณดินาก็เจอหมัดแยบซ้ายของไผ่อีกทีหนึ่ง ทำให้เขาเดือดดาลปราดเข้าใส่ไผ่อย่างโมโห ต่างเข้าคูลวงในกันหมายชกต่อและลำตัวของอีกฝ่ายหนึ่งจนกระทั่งกรรมการห้ามมวยเข้ามาแยกออก

คราวนี้ไผ่เข้าทำก่อน คือปราดเข้าแยบซ้ายและตามด้วยหมัดตรงขวา แต่เปเรชหลบเสียทัน เมื่อนักมวยทั้งสองเข้าออกกันอีก ระวังสัญญาณหมดยกก็ตั้งขึ้น

“แก๊ง”

แฟนมวยต่างตบมือให้เกียรติแชมเปียนโลกและรองแชมเปียน สองเสือกกลับมาดมของตน คุณหญิงवादคุยกับนิกรเสียงลั่น

“แหง ๆ อย่างนี้เรียกว่าแหงแฮะ” คุณหญิงवादพูดเสียงหัวเราะ

นิกรทำตาปริบ ๆ “อะไรครับ แหงแฮะ?”

“ก็ไผ่ชนะนะซี อ้ายเซ่อ”

นิกรอดหัวเราะไม่ได้

“ถ้าไผ่รอดจากถูกน็อกเอาต์ชกกันครบ ๑๕ ยก ไผ่ก็ต้องชนะเต็ม ถูกแล้วครับ ๘ ยกที่ผ่านมาคะแนนไผ่นำแล้ว”

คุณหญิงवादชะโงกหน้ามองดูเสียงหวนแล้วพูดยิ้ม ๆ

“ว่าไง พ่อหวน ถ้ารวย ๑๒ ล้านต้องให้แหวนเพชรอาหนึ่งวงนะจะบอกให้”

“ตกลงครับ ผมซื้อให้น้อยวงละสองแสน”

“อี อี” คุณหญิงวาดหัวเราะชอบใจ “พูดแล้วอย่าลืมคำนี้จะบอกให้ แกเป็นคนโง่คดีเหลือเกินที่กล้าต่อโผนตั้งสองเอาหนึ่ง หลวงนิติธรรม ๆ รองไว้ด้านห้าแสน คงนอนเอามือก่ายหน้าผากไปหลายวัน”

นิกรพูดเสริมขึ้น

“บางทีก็เห็นจะต้องเอาเท้าช่วยก่ายด้วยครับ ถ้าเป็นผมเสียเงินตั้งล้านครึ่งผมคงฆ่าตัวตายแน่นอน”

คุณหญิงวาดอมยิ้ม

“แกพนันกับพ่อหงวนไว้สองหมื่นไม่ใช่หรือ?”

นายจอมทะเล้นหัวเราะหน้าเป็นตามเคย

“ไม่ถึงหรอกครับ”

กิมหงวนพูดเสริมขึ้นทันที

“อย่าโกหกผู้ใหญ่ไว้ย อ้ายกร” แล้วเขาก็ชะงักหน้ามาพูดกับคุณหญิงอย่างนอบน้อม “สองหมื่นบาทถูกแล้วครับ ผมต่อโผนสองหมื่น อ้ายกรมันถือหางเปเรชไว้สองหมื่น”

คุณหญิงวาดพยักหน้ารับทราบ

“ดี สมน้ำหน้า แทนที่จะถือหางโผนกลับไปถือหางเปเรช อ้ายกรเสียเงินสองหมื่นคงกินไม่ได้นอนไม่หลับไปหลายวัน”

นิกรมองดูคุณหญิงวาดอย่างขบขัน

“๔๐๐ บาทครับ ไม่ใช่ ๒๐,๐๐๐ ผมเอาใบละร้อยปะไว้ข้างหน้าและข้างหลังปีกละ ๒ ฉบับ ใส่ในของมันเป็นกระดาษธรรมดา แต่มีขนาดเท่าธนบัตรใบละร้อยบาท”

อาเสียวทำคายน แล้วร้องอะอะเอ็ดตะโร

“อ้ายกร! แกต้มฉัน”

นิกรหัวเราะชอบใจ

“ไม่ใช่ต้มไว้ย ตอนวางเงินกันทำไมแกไม่ตรวจดูเสียให้รอบคอบก่อน การพนันชั้นต่อมันก็ต้องมีเล่ห์เหลี่ยมด้วยกันทั้งนั้น”

เสียงระฆังยกที่ ๙ ดังขึ้นแล้ว

“แก๊ง”

นักมวยทั้งสองต่างเดินเข้าไปหากันกลางเวที ยักษ์แควะแห่งอเมริกาได้เหวี่ยงหมัดตะลุมพุกขวาและซ้ายทักทายโผน ขวัญใจชาวไทยบึ้งปิดไว้ได้ชกตอบสกัดลำตัวแล้วถอยตะเปเรชได้ทราบจากพี่เลี้ยงของเขาว่าคะแนนของโผนเหนือกว่ามากก็พยายามเรียกคะแนนคืน แต่ซ้ายมฤตยูของเขาผิดพลาดเป้าหมาย มิน่าซ้ายยังถูกโผนแย็บซ้ายถูกหน้าอีกหลายที เมื่อเปเรชชก

ดูเด็ดโดนก็ชกดูเด็ดเช่นเดียวกัน คราวนี้แชมเปียนโลกถูกหมัดขวาของโผนจนหน้าสั้น แล้วหมัดขวาของโผนอีกนั้นแหละที่กระแทกถูกขอบตาซ้ายของเปเรซแตกในระหว่างที่คลุกวงในกัน

เสียงไชโยให้ร้องของแฟนมวยทั้งสนามดังขึ้นสนั่นหวั่นไหวเมื่อเลือดของเปเรซไหลปรึออกมา แชมเปียนโลกหลังเลือดแล้ว คราวนี้เขาชกอย่างบ้าเลือด เป็นการชกอย่างเด็ดเดี่ยวที่สุดในชีวิตการชกมวยของเขา แต่กรรมการห้ามมวยรีบเข้ามาแยกและยื่นขวางนักมวยทั้งสอง นายลอเรนโซตำหนิโผน หาวว่าโผนใช้ศีรษะชนเปเรซจนขอบตาซ้ายแตก ความจริงคนดูทั้งสนามเห็นชัด ๆ ว่าเปเรซถูกหมัดเสยของโผนซึ่งเป็นหมัดขวา แต่ด้วยมารยาทของนักมวยที่ดี โผนไม่ได้เถียงกรรมการห้ามมวยเลย คนดูบางคนคืออาสาเสียกิมหงวนร้องตะโกนโหวก ๆ เพราะไม่พอใจ

“ถูกหมัดไวย ไม่ใช่เอาหัวโขก ตาเหล่หรือยังงั้นวะ?”

กรรมการห้ามมวยให้นักมวยทั้งสองฟาดปากกันต่อไป ชาวอาเณตินานั้นมีนิสัยใจคอคล้าย ๆ คนไทย ยิ่งเห็นเลือดก็ยิ่งมูทะลุจุดันแทนที่จะเสียขวัญเหมือนคนชาติอื่น แชมเปียนโลกจ้องมองดูโผนราวกับจะกินเลือดกินเนื้อ ปราดเข้าไปโผนเหมือนพยัคฆ์ร้ายที่เข้าต่อสู้กับพวกศัตรูของมัน ขวาของโผนซึ่งเป็นหมัดครึ่งสวิงครึ่งฮุก ถูกปากครึ่งจุมูกครึ่งของเปเรซดังขาด โผนยื่นปากหลักมันไม่ยอมล่าถอยอีกแม้แต่ก้าวเดียว ยกนี้ทำความตื่นเต้นสนุกสนานให้แก่ประชาชนคนดูเหลือที่จะกล่าว เปเรซกับโผนแลกหมัดกันอูตลุด โผนชกซ้ำที่แผลของเปเรซได้หลายที ในที่สุดทั้งสองก็เกาะกอดกันจนกรรมการห้ามมวยมาแยกออก

โดยเฉพาะยกนี้ คะแนนของโผนนำลิว ยกนี้แคะเริ่มชกปะปะไม่มีการยกแขนขึ้นการ์ดพยายามใช้ฮุกซ้ายให้เป็นประโยชน์ แต่แล้วก็ถูกแย็บซ้ายของโผนจนหน้าตาแดงกล้า พอร์ซังหมดยก เสียงตบมือให้ร้องก็ดังขึ้นอีก แฟนมวยต่างหวังกันว่า คงจะได้เห็นโผนคาดเข็มขัดแชมเปียนโลกรุ่นปลายเวทีในชั่วโมงนี้ ซึ่งการต่อสู้ผ่านไปแล้ว ๙ ยก เหลืออีกเพียง ๖ เท่านั้น ถ้าคิดเป็นเวลาต่อสู้ก็เหลือเพียง ๑๘ นาที การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะน็อคเอาท์กันนั้นก็เห็นจะยากมาก โผน กิ่งเพชร คงชนะคะแนนมากกว่า

ระหว่างที่เลี้ยงให้น้ำ เปเรซมีอาการเศร้าซึมไป ผู้จัดการของเขาซึ่งเป็นพี่เลี้ยงคนหนึ่ง ได้ใช้ยาหม่องอาเณตินาตราจิงจก ๒ หาง ทาบาดแผลให้ ทำให้เลือดหยุดทันที

“แกชกยังงั้นวะเปเรซ ไหงเอาหน้าไปรับหมัดเขาละ ตอนกลางยกกันนึกว่าแกเสร็จเสียแล้ว?”

เปเรซสั่นศีรษะซ้ำ ๆ

“แยไวย ชกไม่มีใครออก ไม่รู้ว่าเป็นยังไง?”

“ก็แกไม่มีใครซ้อมนี่หว่า บอกให้ซ้อมที่สนามมวยราชดำเนิน ดันไปซ้อมซ้อมที่บ้านเจ้หนอมชอยกลาง”

“โอ้...ซัอมที่ราชดำเนินคนดูแยะไว้ย ที่ชอยกลางเจียบดี คะแนนของกันดีขึ้นบ้างไหม ผู้จัดการ?”

“โน ยกที่แล้วมาคะแนนเป็นของโผน แกจะชนะเขาได้ทางเดียวเท่านั้น คือแกจะต้องน็อค เอ้าท์เขาให้ได้”

เปเรชลุกขึ้นยืนเดินเท้าไปมา

“กันจะพยายาม กันรู้ดีว่าถ้ากันเสียตำแหน่งให้เขา กันกลับไปอาเณตินาจะไม่มีใครสนใจ กันเลย”

ผู้จัดการยกมือตอบว่าเขา

“แกก็เป็นเสียร้ายคนหนึ่ง พยายามฮุคซ้ายให้ถูกคางเขาที่เดียวเท่านั้น มิสเตอร์โผนก็ต้องลงเปล”

เปเรชขบกรามกรอด ยกหมัดขวาชกฝ่ามือข้างซ้ายติดกันสองสามที แล้วพึมพำออกมาเบาๆ

“กันสู้ตายไว้ย ผู้จัดการ”

“ยังงั้น แกต้องชนะและชนะเรื่อย ๆ ไป ถ้าแกแพ้กันก็แยกไปด้วย”

ที่เลี้ยงอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชามวยให้เปเรชกล่าวกับเปเรชว่า “อย่าไปนึกว่าคะแนนน้อยยกว่าเขา จงพยายามชกจนสุดความสามารถ แพ้หรือชนะเป็นเรื่องของกีฬา แซมเบียนทุกคนอยู่เพื่อรอการพ่ายแพ้”

เสียงระฆังในยกใหม่ดังขึ้นอีก

“แก๊ง”

ยกที่ ๑๐ เริ่มแล้ว เทรนเนอร์และอาจารย์ของเปเรชพูดถูกแล้ว แซมเบียนทุกคนดำรงตำแหน่งอยู่เพื่อรอความพ่ายแพ้ แต่เสียร้ายอาเณตินาคิดว่ายังก่อน เขาจะแพ้กู้ต่อผู้เหมือนกัน แต่ผู้ที่เขาพ่ายแพ้ต้องไม่ใช่โผน ดังนั้นยักษ์แควะจึงเปิดฉากบุกตะลุยโผนทันที หมัดซ้ายและขวาของเปเรชไม่ผิดอะไรกับตะลุยมุกหรือค้อนเหล็ก แต่โผนก็สามารถหลบหลีกหรือป้องกันไว้ได้ ความไม่ประมาททำให้โผนถอยจะเหมือนเช่นเคย แอ็บซ้ายของโผนถูกหน้าเปเรชอีก เสียแต่พยายามมูมานะบุกทะลวงรุกไล่โผนไปรอบ ๆ เวที หมัดตวัดสั้นของโผนถูกปลายคางเปเรชอีกทีหนึ่งเสียงดังชัด คนดูให้ร้องเกรียวกราว ทั้งสองเข้าประชิดกันและชกวงในกัน ตอนนี้องปรากฎว่าชอบตาซ้ายของโผนแตกโลหิตไหลทะลักออกมา เมื่อโผนผละออกเขาก็ถูกฮุคซ้ายของเปเรชอย่างจัง แต่หมัดของเปเรชไม่มีน้ำหนักพอที่จะคว่ำโผนได้แล้ว โผนแอ็บและแอ็บซ้ายเรื่อย ๆ ไป ไม่แสดงอารมณ์ร้ายหรือโมโหโทโสและไม่สนใจกับบาดแผลที่ชอบตาซ้าย แฟนมวยทั้งสนามเจียบกริบ ต่างใจไม่ได้เกรงว่าโผนจะเปลี่ยงพล้ำเสียที่แซมเบียนโลกผู้จัดเจนเวทีและทรหดอดทนกว่าโผน

คณะพรรคสี่สหายและท่านผู้ใหญ่มากมาย ๗ ของเขาต่างนั่งหน้าจ้อยไปตามกัน คุณหญิง วาดทำหน้าเหมือนกับจะร้องไห้

“โอ พ่อคุณ ถูกเขาชกหน้าแตก สู้กับเขาแบบมวยฝรั่งมันก็เป็นอย่างนี้แหละ ถ้าเป็นมวย ไทยเปเรชมันก็คงแพ้ไปนานแล้ว”

อย่างไรก็ตาม ในปลายยกนั่นเอง แสบซ้ายของโผนก็เปิดแผลขึ้นที่คิ้วขวาของเปเรช นักมวยทั้งสองต่างเลือดไหลอาบหน้า ผลัดกันรุกผลัดกันรับจนระฆังตีหมดยก

แฟนมวยส่งเสียงจ๊อกแจ๊กจ๊อแจทั้งสนาม การต่อสู้หน้าพระที่นั่งของนักมวยคู่นี้ดูเด็ด ที่สุด นับแต่ยกที่ ๑ คะแนนของโผนยังนำอยู่ตามเคย อาเสียวิมหงวนถอนหายใจอย่างโล่งอก เมื่อ ได้ยินเสียงระฆังตีหมดยก กิมหงวนหันมาพูดกับนิกรเบา ๆ

“ยกนี้ โผนแย่น้อยไว้ย แต่ไม่เป็นไร เปเรชชนะเพียง ๓ ยกเท่านั้น โผนชนะตั้ง ๗ ยกแล้ว ถ้าเปเรชนี่โคโผนไม่ได้ โผนก็ได้คาดเข็มขัดแชมป์โลกแน่นอนหลังจากชกกันครบ ๑๕ ยกแล้ว ”

นิกรว่า “บาดแผลของโผนมากหรือน้อยก็ไม่รู้ แกว่าโผนถูกหมัดเปเรชใช้ไหม?”

อาเสียวิมหงวน

“กันเห็นเปเรชเอาหัวชนวะ?”

นิกรเห็นพ้องด้วย

“นั่นนะซี กันก็เห็นอย่างนั้น ยก ๑๑ นี้เปลี่ยนเป็นการต่อสู้แบบมวยไทยสักยกก็คงจะดีไม่น้อย กันต่อโผน ๑๐ เอา ๑ เลย ”

คุณหญิงวาดยกมือเขย่าแขนนิกรหลานชายของท่าน

“เจ้านิกร แกเอายานี้วิ่งขึ้นไปให้พี่เลี้ยงพ่อโผนบนเวทีหน่อยเถอะ ซี่ผึ้งตราตาเถรคู่ของอา ในอับนี้วิเศษนัก แผลกำลังเลือดออกทาบู่บเลือดหยุดทันที”

นิกรทำหน้าชอบกล

“ว่า – อย่าเลยครับ พี่เลี้ยงโผนกำลังเคร่งเครียด ผมขึ้นไปยุ่งกับเขา เขาก็ถีบผมตกลง มาจากเวทีเท่านั้นเอง”

คุณหญิงวาดจู้ปาก

“เขาจะทำอย่างนั้นได้หรือ เราคนไทยด้วยกันก็ต้องหวังดีต่อกัน เร็ว – รีบเอาไปให้เขาเร็ว ๆ ก่อนที่ระฆังจะตีบอกยกใหม่”

นายจอมทะเล้นสิ่ว

“ไม่เอาละครับ ผมขายหน้าเขา ประเดี๋ยวคนดูเขาจะฮาป่าผม”

คุณหญิงวาดผลุดลุกขึ้นยืน

“กูไปเองก็ได้วะ” พุดจบท่านก็เดินกระพืดกระพืดไปจากที่นั่น แต่เพราะท่านแต่งกายแบบสุภาพสตรีบรรดาศักดิ์ จึงไม่มีใครสนใจกับคุณหญิงวาด คุณหญิงวาดเดินเข้ามาเกาะขอบเวทีทางมุมโผน แล้วกล่าวกับพี่เลี้ยงโผนคนหนึ่ง

“คุณ – คุณคะ เอาขี้ผึ้งนี้ใส่แผลห้ามเลือดให้พ่อโผนหน่อยซี”

พี่เลี้ยงของโผนยิ้มเล็กน้อย

“ขอบคุณครับคุณป้า เราใส่ยาเรียบร้อยแล้วครับ”

“อ้อ – ดีแล้ว ฉันเป็นห่วงเหลือเกิน อ้า – พ่อหลานชายเอ๊ย ชกตี ๆ นะพ่อนะ ยังไงก็ต้องแย่งเข็มขัดนายเปเรซให้ได้ ป้าเชียร์พ่อโผนเต็มที่อยู่ใหม่ โผน – พวกเรานั่งอยู่ที่ลิงไช้รี้ตั้งหลายคนเห็นไหม?”

โผนยิ้มอ่อนโยน พี่เลี้ยงอีกคนหนึ่งพูดแทนโผนว่า

“ขอบคุณนะครับ”

เสียงระฆังเริ่มยกที่ ๑๑ ดังขึ้นแล้ว คุณหญิงวาดวิ่งเหยาะ ๆ กลับไปนั่งดูตามเดิม เสือร้ายแห่งอาเยนตินากับขวัญใจชาวไทยปราดออกจากมุมของตนทันทีโดยไม่มีการรื้อ

ยกที่ ๑๑ เปเรซบุกตะลุยตามแบบฉบับของเขา คนดูร้องตะโกนให้โผนสู้ตาย โผนแย็บซ้ายและอัปเป๋อรัทส์กัดการบูกของเปเรซ เจ้าหนูมัจฉาของเข็มขัดแชมป์โลกปล่อยหมัดชุดเข้าใส่โผนเพื่อหวังเผด็จศึก หมัดซ้ายของเปเรซถูกแผลที่ขอบตาของโผนอย่างจังทำให้เลือดทะลัก

คุณหญิงวาดหันมาร้องบอกนิกกรด้วยเสียงสั่นเครือ

“โอ๊ย – อาดูไม่ไหวแล้ว เป็นลมดีกว่า”

แล้วแล้วคุณหญิงวาดก็ฟุบตัวเข้าหานายจอมทะเล้น นิกกรใจหายประคองกอดท่านไว้ แต่มวยกำลังปะทะกันอย่างดุเดือดจึงไม่มีใครสนใจ นิกกรู้สึกรำคาญเต็มทนก็ยกมือชี้เอาจุดคุณหญิงวาดตามปกติคุณหญิงซี้จี้จ้อยอยู่แล้ว พอถูกชี้ก็กลายเป็นลมหัวเราะคิก ยกกระเป่าหนึ่งจะเซ่ฟาดกบาลนิกกรทันที

“นี่เนาะ คนกำลังเป็นลมเสียอีกจี้บั้นเอวได้”

นิกกรหัวเราะหึ ๆ

“ดูมวยซีครับคุณอา มวยกำลังสนุก”

คุณหญิงวาดสิ้นศรัทธา

“ดูยังไม่ไหว ต่อยกันเลือดแดงเทือกไปทั้งหน้า โธ่ถึงเอ๊ย ไม่ได้มีเรื่องโกรธเคืองอะไรกันสักนิดชกกันได้ชกกันดี โอ๊ย – รู้ยังจี้ไม่ยกมาดู นี่เขายังจะต่อยกันอีกก็ยกวะอ้ายกร?”

นิกกรอมยิ้ม

“อีก ๓๐๐ ยกครับ”

“ไอ้โฮ ทำไมถึงต่อยกันมากนัก?”

“ก็มวยชิงแชมป์โลกนี่ครับ ต้องต่อยกันนานหน่อย ถ้าเป็นมวยงานวัดก็ชกกันเพียงสามสี่ยกเท่านั้น อย่างข้าพวงนี้ ๓ โมงเช้าก็ต่อยกันเสร็จครับ”

“เออ – แล้วพอโดนแกจะเอาเรี่ยวแรงที่ไหนมาสู้ฝรั่งมัน?”

“โดนแกกินเลือดแรดครับ”

“อ้อ – จริงสินะ ห้างเทวกรรมขายยาเกี่ยวกับแรด ประสาทนอแรด ยาบำรุงกำลังเลือดแรดอะไรเหล่านี้”

นักมวยทั้งสองตะบันหน้ากันอย่างดุเดือด ท่ามกลางเสียงโห่ร้องของแฟนมวยอื้ออึงทั้งสนาม โผนถอยจะเรื่อย ๆ พอได้โอกาสก็ชกลำตัวเปเรชและเข้าคอกวงใน แอ็บซ้ายของโผนถูกหน้าเปเรชสังสะเทือนทุกครั้ง อย่างไรก็ตามแชมป์โลกชาวอาเณตินาได้พยายามทุกประการที่จะคว้าโผนด้วยหมัดดินระเบิด คือ หมัดฮุกซ้ายอันเกรียงไกรของเขา แต่ก็ไม่เป็นผลเพราะโผนหลบหลีกหรือป้องกันไว้ได้ทุกครั้ง ยักษ์แควระชกถูกอากาศบ่อย ๆ โผนคงเรียกคะแนนด้วยหมัดแอ็บและอัปเปอร์คัทกระทัดรัดทุกยก ซึ่งการชกในยกนี้คะแนนของโผนก็เหนือกว่าเปเรชตามเคย

มูมนักพนันต่อโผนสองเอาหนึ่งเสมอเป็นแพ้แต่ก็หาคนรองได้ยากเต็มทน เพราะการต่อสู้ชิงแชมป์โลกเหลืออีกเพียง ๔ ยกเท่านั้นถ้าเปเรชคว้าโผนด้วยการน็อคเอาท์ไม่ได้ โผนก็จะได้ครองมงกุฎแชมป์โลกแน่นอน ระหว่างที่พี่เลี้ยงให้น้ำ เปเรชนั่งเหงาหงอยผิดปกติ เขาต่อว่าผู้จัดการของเขาเบา ๆ ว่า

“ไหนแกบอกว่าคนไทยชกมวยสากลไม่เป็นยังไงล่ะ?”

ผู้จัดการสวมองใสยิ้มแห้ง ๆ

“ใจเย็น ๆ น้า แกชนะมามากแล้ว ก็ควรรู้จักกับคำว่าแพ้เสียบ้าง โอกาสที่จะแก้มือยังมีที่อเมริกาอีก ๓ เดือนข้างหน้า หรือถ้าแกขี้เกียจจรีเทิร์นแม้ชกก็พยายามน็อคโผนให้ได้ภายใน ๔ ยกนี้”

ยักษ์แควระถอนหายใจเบา ๆ จ้องตาเขม็งมองดูโผน ท่าทีของโผนเต็มไปด้วยความมั่นใจในชัยชนะ โผนกำลังยื่นเกาะเชือกเวทียึดตัวขึ้นลงแล้วเดินชอยเท้าทั้งสองข้าง

ยกที่ ๑๒ พอร์ชังบอกยกดั่งขึ้น สองเสือกก็ออกจากมุมของตนทันที แชมป์โลกเป็นฝ่ายเข้าทำก่อน มีชั้นเชิงกลยุทธ์อยู่เท่าใดก็นำออกมาใช้จนหมดสิ้น โผนถอยจะตามเคย บางขณะก็เข้าชกสกัดการบุกของคู่ต่อสู้ ขวของโผนถูกหน้ายักษ์แควระอย่างจังสองสามครั้งและหมัดเสยของโผนทำให้เปเรชอ่อนลงไป แฟนมวยตะโกนหนุนเชียร์โผนตลอดเวลา เพชรน้ำหนึ่งของคุณทองทศตะบันหน้าเปเรชด้วยหมัดแอ็บซ้ายได้อย่างแม่นยำ การชกของแชมป์โลกกลายเป็นความดุเดือดลงมาก หมัดซ้ายเกือบจะไม่มีพิษสง โผนหลอกปล่อยบ้างและบุกบ้างเก็บคะแนนไว้เรื่อย ๆ

เสียร้ายอาเณตินาพยายามเข้าคลุกวงในแต่โดนชกวงในได้ดีกว่า โผนชกท้องและชายโครงเปเรชได้หลายที จนกระทั่งกรรมการห้ามมวยเข้ามาแยก คราวนี้เปเรชมานะกัดฟันบุกตะลุย โผนอีก โผนสกัดด้วยแย็บซ้ายได้ผลเช่นเคย อาเสียกิมหงวนร้องตะโกนเชียร์โผนตลอดเวลา มองซีเออร์ยาแดงหน้าจ๋อย และขณะนี้มาตามมาเรียกำลังโกรธเขามากที่เขาเล่นพนันมวยกับเสียหงวนตั้ง ๕๐,๐๐๐ นักทศนาจรชาวฝรั่งเศสกำลังคิดว่า เขาควรจะทำอย่างไรดีจึงจะดำเนินหนี้ไปได้

ปลายยกนั่นเอง หมัดตรงขวาของโผนก็ชกถูกใบหน้าของแซมเบียนโลกอย่างจัง ถ้าหากว่าเป็นนักมวยคนอื่นถูกเข้าเช่นนี้ก็ถึงนอนเปลแนนอน แต่เปเรชคือจอมทรหด เขาทนผิดมนุษย์ หมัดของโผนเพียงแต่ทำให้เขาผะหง่าไปเท่านั้น โผนปราดเข้าชกซ้ำ เปเรชหลบลงต่ำเกาะกอดคู่ต่อสู้ไว้ พอดีระฆังหมดยกดังกังวานขึ้น

อาเสียกิมหงวนยิ้มให้ชาวฝรั่งเศสคู่พันของเขา

“คุณยังหวังใหม่ครับว่า อีก ๓ ยกที่เหลืออยู่นี้ โผนจะถูกร็อกเอาไว้?”

มองซีเออร์ยาแดงสิ้นศรัทธา

“ไม่หวังหรอกคุณ ขณะนี้ถึงคุณต่อมวยไทยร้อยเอาหนึ่งผมก็ไม่รองแม้แต่บาทเดียว เปเรชแพ้นะ ๗”

เสียหงวนยิ้มน้อยยิ้มใหญ่

“ถ้าเช่นนั้น ถ้าโผนชนะคุณจะให้ผมตามไปเอาเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทที่โรงแรมที่คุณพักอยู่ใช่ไหม?”

มองซีเออร์ยาแดงทำตาแดง ๆ เหมือนกับจะร้องไห้

“มิสเตอร์กิมหงวนที่รัก ก่อนที่ผมจะเล่นพนันกับคุณ ผมมั่นใจในตัว ปาสกาล เปเรช มากเกินไป เพราะเห็นว่าเขาเป็นแซมเบียนโลก ความจริง – ผมขอสารภาพกับคุณอย่างลูกผู้ชายว่าผมมีเงินสดอยู่ไม่ถึงหมื่น ดราฟท์ของผมที่ส่งมาจากฝรั่งเศสเป็นเงินหมื่นปอนด์สเตอร์ลิงก็ยังไม่ถึง คุณจะขัดข้องไหมถ้าผมจะทำเป็นไบบีมเงินให้คุณไว้ก่อน?”

เสียงระฆังบอกยกใหม่ดังขึ้นแล้ว

ยกที่ ๑๓ เปเรชสู้ตาย เขาปราดเข้าชกโผนอย่างดุเดือด รั้วหมัดซ้ายขวาวอย่างรวดเร็ว มุ่งหวังจะร็อกเอาไว้ขวัญใจชาวไทยให้ได้ เขารู้ว่ามังกุแซมเบียนโลกของเขาจะต้องหลุดลอยไปสู่มือโผนแน่นอน เว้นแต่เขาจะคว้าโผนได้

การชกในยกนี้ดุเดือดและเข้มข้นยิ่ง ท่ามกลางเสียงโห่ร้องของแฟนมวยรอบสนาม เปเรชชกโผนเหมือนกับจะไม่ยอมให้โผนตั้งตัวติด แต่แล้วขวาของโผนก็ถูกหน้าเปเรชอย่างถนัดใจ ทั้งโผนและเปเรชต่างถูกหมัดคนละหลายทีแลเห็นถนัด เปเรชชกโผนวงในถูกแผลเก่าทำให้เลือดของโผนไหลทะลัก โผนเข้าคลุกวงในชกล้ำตัวและท้องเปเรชได้หลายที เมื่อกรรมการแยกออก เปเรชก็

ปราดเข้าไปใฝ่ใญ่อย่างดุเดือด หมัดยักษ์แควะแหวกอากาศวิเวก ไผ่ชกวงในได้ดีกว่าแชมเปียนโลก แต่กรรมกรรีบเข้าแยกเร็วเกินไป ปลายยกนี้เองมีการแลกหมัดกันอีกครั้งหนึ่ง แฟนมวยให้ร้องเกรี้ยวกราวจนกระทั่งระฆังตีหมดยก

อาเสี้ยกิมหงวนหันมาทางนักทัศนาจรชาวฝรั่งเศส

“ที่คุณพูดกับผมเมื่อคืนนี้ไม่ตกลงครับคุณยาแดง เมื่อคุณแพ้พนันคุณก็ต้องจ่ายเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทให้ผมในวันนี้ ผมเชื่อว่าชาวฝรั่งเศสคงไม่เหลวไหลหรือบิดพลิ้วด้วยประการหนึ่งประการใด เราพนันกันโดยเอาเกียรติของสุภาพบุรุษเป็นประกัน ถ้าผมแพ้คุณผมก็ต้องพาคุณไปบ้านผมจ่ายเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทให้คุณโดยดี”

มิสเตอร์หรือมองซีเออร์ยาแดงเม้มปากแน่น เขาหนี้อึ่งไปสักครู่แล้วกล่าวว่า

“ผมรักเกียรติของผมยิ่งชีวิต เขาเถอะครับเงินของผมจะมาถึงในราววันที่ ๒๐ เดือนนี้ แต่ระหว่างที่ผมยังไม่สามารถจะชำระหนี้การพนันให้คุณได้ ผมจะให้คุณยึดภรรยาผมไว้เป็นประกัน ซึ่งคุณมีสิทธิ์ที่จะทำอย่างไรกับเมียผมได้ทุกอย่าง”

เสี้ยหงวนลืมหันตาโพล่ง ข้าเสี้ยมองดูมาตามมาเรียภรรยาสาวสวยของมองซีเออร์ยาแดง แล้วกิมหงวนก็ยิ้มเอียงอาย

“แะะ แะะ อย่าล้อเล่นนะ คุณยาแดง”

“เปล่า – ผมพูดจริง ๆ เราไม่ใช่เพื่อนกัน ผมจะพูดสัพพยอกหรือพูดล้อเล่นกับคุณได้อย่างไร เพื่อให้คุณมั่นใจว่าเงิน ๕๐,๐๐๐ นี้จะไม่สูญ ผมยินดีให้คุณยึดเมียผมไว้เป็นประกันจนกว่าผมจะเอาเงินมาได้คืนไป ผมได้ตกลงกับมาเรียเรียบร้อยแล้ว”

อาเสี้ยทำท่ากระดากกระเดื่อง

“แล้วภรรยาของคุณเขาโอ.เค.หรือครับ?”

“ครับ – เขาเห็นใจผม แต่เขาก็ตำผมเสียพอแรงที่ผมพนันมวยกับคุณโดยไม่ปรึกษาหารือกับเขาเสียก่อน ตกลงกันตามนี้นะครับ”

“แะะ แะะ ผมไม่ขัดข้อง ผมรับรองว่าผมจะให้การรับรองภรรยาของคุณอย่างสมเกียรติทีเดียว และคุณไม่จำเป็นจะต้องรีบร้อนเอาเงินมาได้ก็ได้”

เสี้ยหงวนยกใหม่ดิ่งขึ้นแล้ว

ยกที่ ๑๔ แฟนมวยตบมือกระทืบเท้าพร้อม ๆ กัน แล้วร้องเชียร์โผนแซ่ดไปหมด เสือร้ายอาเยนตินากับโผนขวัญใจชาวไทยปราดออกจากมุมทันที เปเรชบุกเข้าต่อยก่อนด้วยศักดิ์ศรีของแชมเปียนโลก เขาแหย็บขวาแล้วตามด้วยสุคซ้าย โผนหลบลงต่ำและชกตอบ ระหว่างที่เข้าวงในกันนั้น หมัดขวาของโผนกระแทกหน้ายักษ์แควะอย่างจ้องมองเห็นถนัดว่าเปเรชถึงกับทรุด โผนไม่ยอมถอยและไม่มีความจำเป็นอะไรที่เขาจะต้องอ้อมแรงอีกแล้ว

โผนชกซ้ายขวาคล่องแคล่ว เปเรชถูกหมัดของโผนหลายที่ทำท่าเหมือนจะล่องกลับบ้าน แพนมวยให้ร้องกันแข็งแรงแตลอดเวลา การชกในยกนี้คะแนนของโผนนำลิ่ว แชมเปียนโลกชกวีตวาดแบบเหวี่ยงแห เขาเสียขวัญเสียกำลังใจแล้วเพราะรู้ว่าคะแนนของคู่ต่อสู้เหนือกว่า ความหวังที่จะน็อคเอาท์โผนก็หมดหวังเสียแล้ว เพราะน้ำหนักหมัดของเขาไม่หนักพอที่จะคว่ำโผนได้ เปเรชชกด้วยวิญญูณของนักสู้ ชกเพื่อศักดิ์ศรีของเขา ถึงแม้จะปราชัยก็ต้องสู้ให้ถึงที่สุด เขาพยายามชกซ้ำแผลที่ขอบตาซ้ายของโผนจนได้ เลือดของโผนไหลทะลักออกมาอีก แต่เลือดไทยคือเลือดของนักสู้ โผนรีบเก็บคะแนนตอนเข้าวงในชกล้ำตัวเปเรชได้หลายทีจนกระทั่งกรรมการเข้ามาแยกออก

กิมหงวนดูมวยไม่รู้เรื่องแล้ว เขาชะโงกหน้ามองดูมาตามมาเรีย สาวสวยร่างอวบอัดในวัย ๓๐ ปี ใบหน้างามมีเสน่ห์แบบผู้หญิงฝรั่งเศส หล่อจนสวมเสื้อกระโปรงชุดสีเขียว ส่วนหัวส่วนโค้งเป็นที่น่าพิศมัยยิ่งนัก มองซิเออร์ยาแดงแลเห็นอาเสียจ้องมองดูกรรยาของเขาเช่นนั้นก็กล่าวเตือนกิมหงวนเบา ๆ

“ดูมวยซิครับ”

เสียงหงวนผินหัวเราะ

“เฮ้ะ เฮ้ะ ผมดูมา ๑๓ ยกแล้ว แต่เมียคุณผมยังไม่ได้อุ้มก๊ยก คุณพูดแล้วอย่ากลับคำนะครับ”

นายยาแดงหัวเราะ

“ชาวฝรั่งเศสต้องรักษาวาจาจริงจังเสมอ เป็นอันว่ามวยเลิกคุณรับเมียผมไปอยู่กับคุณได้เลย อ้อ – บอกผมเสียก่อนว่าผมจะติดต่อกับคุณได้ที่ไหน?”

กิมหงวนว่า “โรงแรมสี่สหาย บางกะปิครับ ผมเป็นเจ้าของโรงแรมนั่นเอง ผมจะพาภรรยาคุณไปไว้ที่นั่น”

“อ้าว – ทำไมคุณไม่พาไปไว้ที่บ้านคุณ?”

“ไม่ได้หรอกครับ เมียผมขี้หึง ประเดี๋ยวตบเมียคุณแน่”

เสียงระฆังหมดยกดังขึ้นแล้ว เปเรชกับโผนต่างกลับมายังมุมของตน แพนมวยทั้งหลายตบมือเกรียวกราว ผลของการชกในยก ๑๔ คะแนนเป็นของโผนตามเคย คนดูไม่ต่ำกว่าสามหมื่นต่างอยากให้การชกสิ้นสุดลงเร็ว ๆ เพื่อจะได้เห็นกรรมการห้ามมวยชুমือโผน และอยากเห็นขวัญใจชาวไทยคาดเข็มขัดแชมเปียนโลก แต่ขณะนี้นิกขของเรากำลังนั่งหลับกรนเสียงเบา ๆ คุณหญิงวาดได้ยินเสียงกรนก็หันมามองดูหลานชายจอมทะเล้นของท่าน

“อู๋ยตาย หนวกหูออกอย่างนี้มันยังหลับได้”

แล้วคุณหญิงวาดก็ยกมือจับแขนซ้ายนิกขเย่า “เฮ้ย มาดูมวยหรือมานอนวะ?”

นิกรสะดุ้งเฮือกตกใจตื่นล้มตาโพลง ทำหน้าเล็กเล็กเคี้ยวปากจิบ ๆ แล้วหันมาถามเสี่ย
หงวน

“ใครแพ้วะ?”

อาเสี่ยหัวเราะ

“ยังไม่รู้ว๊าย ยกนี้แหละเป็นยกสุดท้าย จะได้อู่อี้อีก”

นิกรพยักหน้ารับทราบ พอสบตากับโผนนิกรก็โบกมือให้

“ตั้งใจดี ๆ นะคุณโผน ยกนี้ได้คาดเข็มขัดแซมเป็ยนโลกแน่ ถ้าเปเรชมันไม่ยอมให้ ผมจะ
ซื้อให้คุณ”

ยกสุดท้ายเริ่มแล้ว พอสิ้นเสียงระฆัง เสือร้ายแห่งอาเณตินากับสิงห์หนุ่มแห่งไทยแลนด์
ก็เดินเข้าไปหากันและสัมผัสมือกันตามธรรมเนียม แฟนมวยเริ่มต้นให้ร้องตะโกนหนุนโผนอีก สอง
เสือปราดเข้าตะลุมบอนกันทันที ทั้งโผนและเปเรชเหวี่ยงหมัดหุ้มนวมเข้าใส่กันโดยไม่มีการจด ๆ
จ้อง ๆ ให้เสียเวลา ขวาของโผนชกถูกแผลขอบตาซ้ายของแซมเป็ยนโลก ทำให้โลหิตไหลทะลัก
ออกมาอีก แต่หมัดสุดท้ายของยักษ์แคะก็ทำให้ขอบตาซ้ายของโผนบวมออกมาแลเห็นถนัด เปเรช
พยายามหลบหลีกไม่ยอมชกวงในกับโผน ขวาและซ้ายของเปเรชเฉียดใบหน้าของโผนอย่างน่า
หวาดเสียว แต่แล้วโผนก็สกัดการบุกของเปเรชด้วยหมัดตรงขวา ทำให้แซมเป็ยนโลกผงะหน้าชวน
เซออกไป โผนตามติดชกซ้ำ สุกขวาของโผนเฉียดคางเปเรชไปเพียงนิดเดียว

ครั้งหนึ่งทั้งสองแลกหมัดกันอุตุตุเป็นที่ชอบใจของพระเดชพระคุณแฟนมวยทั้งหลาย
โผนรุกประชิดติดพันเข้าชกวงใน ถึงแม้เปเรชก้มต่ำเกินไปขวาของโผนก็กระแทกขาตะไกรข้างซ้าย
ของเปเรชได้อย่างจัง โผนแก้งทำเป็นถอย เมื่อแซมเป็ยนโลกบุกเข้าไปก็เจอแย็บซ้ายของโผนเต็ม
รัก

การชกยกสุดท้ายดูเดือดน่าชมมาก โผนชกได้แม่นยำกว่าเปเรช ซึ่งเปเรชมักจะชกถูก
อากาศเสียโดยมาก โผนไม่ยอมถอยอีกแล้ว เขายืนขัดหมัดกับเปเรชกลางเวทีจนกระทั่งเปเรช
เกาะกอดเอาไว้ กรรมการห้ามมวยจึงเข้ามาแยกออก

เมื่อกรรมการอนุญาตให้ชกกันต่อไป เปเรชก็ปราดเข้าชกโผนด้วยหมัดขวาและตามด้วย
หมัดสุดท้ายอันลือชา โผนก้มศีรษะหลบหมัดแซมเป็ยนโลกอย่างน่าดูแล้วชกตอบ ทำให้เสือร้ายอา
เณตินาต้องล่าถอย เปเรชถูกหมัดขวาของโผนหลายทีแฟนมวยตบมือให้ร้องราวกับสนามมวยจะ
ถล่มทะเลาย แย็บซ้ายของโผนรบกวนใบหน้ายักษ์แคะเรื่อย ๆ ซ้ายมหาประลัยของเปเรชหมดฤทธิ์
แล้ว

ในที่สุดเสียงระฆังหมดยกก็ดังขึ้น คีคิงแซมเป็ยนโลกระหว่างผู้ครอบครองกับผู้ทำชิง
สิ้นสุดลงเพียงเท่านี้ นักมวยทั้งสองต่างโผล่เข้ากอดกันด้วยน้ำใจนักกีฬาแล้วกลับไปเข้ามุมของตน
พี่เลี้ยงรีบสวมเสื้อคลุมให้นักมวยของเขา ซึ่งขณะนี้กรรมการกำลังรวมคะแนน

เสียงจ๊อกแจ๊กจอยของแฟนมวยดังอยู่ตลอดเวลา ชื่อของโผนถูกตะโกนเรียกไม่ขาดระยะ โผน... โผน... โผน...

สักครู่หนึ่งกรรมการผู้มีเกียรติคนหนึ่งก็ประกาศผลการแข่งขันให้ประชาชนทราบโดยเครื่องกระจายเสียง

“ท่านทั้งหลายโปรดสงบเสียงเพื่อฟังผลการตัดสิน”

แฟนมวยทั้งสนามเงียบกริบ ทุกคนใจเต้นระทึกใจไปตามกัน กรรมการได้ประกาศคะแนนของนักมวยทั้งสองต่อไป

“มิสเตอร์ลอเรนโซ ทอเรนท์ กรรมการห้ามมวยชาวอาเจนตินาให้คะแนนโผน ๑๔๓ คะแนน ปาสกาล เปเรซ ๑๔๕ คะแนน”

แฟนมวยหลายหมื่นคนนั่งนิ่งเฉย พิธีโอบอ้อมของสนามมวยได้หยุดพูดวันระยะไปครู่หนึ่งแล้วประกาศว่า

“ส่วนมิสเตอร์เน็ต แฟลเชอร์ ให้โผน ๑๔๖ คะแนน เปเรซ ๑๔๐ คะแนน”

เท่านั้นเอง เสียงตบมือกระทืบเท้าเป่าปาก เสียงไชโยให้ร้องก็ดังขึ้นทั้งสนามจนแทบแก้วหู พิธีโอบอ้อมต้องขอร้องให้คนดูสงบเสียง เพื่อฟังผลการตัดสินของกรรมการให้คะแนนอีกคนหนึ่ง

“ท่านทั้งหลาย นายวงศ์ หิรัญเลขา ให้คะแนนโผน ๑๔๗ คะแนน ปาสกาล เปเรซ ๑๓๗ คะแนน”

คราวนี้สนามมวยแทบจะพังทลายด้วยเสียงให้ร้อง ไม่มีปัญหาอะไรอีก ชัยชนะเป็นของโผนแน่นอน แฟนมวยลุกขึ้นกระโดดโลดเต้นดีใจในชัยชนะของโผน เมื่อกรรมการห้ามมวยจับมือซ้ายของโผนชูขึ้นเหนือศีรษะประกาศชัยชนะ แฟนมวยก็ยิ่งตะเบ็งเสียงไชโยให้ร้องจนแทบจะไม่ว่าอะไรเป็นอะไร

คนไทยทุกคนที่อยู่ในสนามมวยเวทีลุมพินี ต่างตื่นตื่นยินดีเหลือที่จะกล่าว เขาตบมือให้ร้องจนเสียงแหบเสียงแห้ง ชัยชนะของโผน กิ่งเพชร เป็นชัยชนะที่สะอาด ชนะด้วยฝีมือและชั้นเชิงที่เหนือกว่าเปเรซ

บัดนี้เข็มขัดแชมป์โลกได้หลุดจากเอว ปาสกาล เปเรซแล้ว ๗พลฯ พล.อ.ถนอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรี ได้ขึ้นไปบนเวทีคาดเข็มขัดแชมป์โลกให้โผน ท่ามกลางเสียงไชโยให้ร้องของแฟนมวย ต่อจากนั้นแชมป์โลกคนใหม่ก็ลงจากเวที เข้าเฝ้าถวายตัวต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

เสียงให้ร้องดังอยู่ไม่ขาดระยะเป็นเวลาเกือบครึ่งชั่วโมง ไม่มีใครสนใจกับมวยที่ขึ้นมาชกกันใหม่ ทุกคนร้องเรียกแต่ โผน ๆ ๆ เด็กหนุ่มลูกหัวหินผู้นี้ได้เป็นแชมป์โลกผู้ยิ่งใหญ่แล้วด้วยความอุปการะของ คุณทองทศ อินทรทัต ผู้บุกเบิกทางให้โผน เข็มขัดแชมป์โลกคาดอยู่ที่เอวโผนก็เพราะนักธุรกิจผู้นี้ ซึ่งได้ทุ่มเททุกอย่างเพื่อโผน

โผน กิ่งเพชร นักมวยไทยที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างดุเหมาว่าต้องปราชัย ปาสดกาล เปเรซ อย่างยับเยิน ได้พิสูจน์ตัวเองแล้วว่า ยักษ์แคระผู้เสียมงกุฎแชมป์โลกให้เขา ก็เป็นมนุษย์เดินดินเช่นเดียวกับเขา และมีมือของเปเรซไม่พิเศษไปกว่าเขาเลย

อาเสี้ยกิมหงวนตื่นเต้นดีใจเหลือที่จะกล่าวเท่าที่เขาได้เงิน ๑๒ ล้านบาท กิมหงวนผลุนผลันไปเยี่ยมโผนที่ห้องพักนักมวยเพื่อแสดงความยินดี เมื่อเขากลับมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถก็เสด็จพระราชดำเนินกลับไปแล้ว ประชาชนนับหมื่นหลังไหลตามเสด็จออกไปจากสนามมวย ซึ่งเจ้าคุณปัจฉิม ๙ คุณหญิงวาดและสืงนางก็ถือโอกาสกลับในตอนนั้น

มวยคูใหม่เป็นมวยไทย แต่เกือบจะไม่มีใครสนใจดูเลย เพราะศรัทธาของแฟนมวยอยู่ที่โผนกับเปเรซเท่านั้น

อาเสี้ยกิมหงวนเดินเข้ามาทูลดวลลงนั่งระหว่างนิกรกับมองซีเออร์ยาแดง นักทัศนศาสตร์ฝรั่งเศษนั่งหน้าเก้าอี้ข้างภรรยาของเขา พอสบตากับกิมหงวนเขาก็กล่าวว่า

“ผมจะกลับละครับมิสเตอร์กิมหงวน ผมขอถือโอกาสนี้มอบภรรยาของผมให้คุณไว้เลย”

อาเสี้ยยิ้มอาย ๆ

“ขอบคุณมาก คุณจะมาได้เมียของคุณเมื่อไหร่呢?”

“คงไม่เกินวันที่ ๒๐”

เขาพูดเสียงเครือเหมือนกับจะร้องไห้แล้วหันมาทางเมียรักของเขา มองซีเออร์ยาแดงมองดูหล่อนด้วยความเศร้าเสียตาย “ที่รัก เราจะต้องจากกันชั่วคราว ระหว่างที่เธออยู่กับมิสเตอร์กิมหงวน เธอก็คงจะได้รับความยุ่งยากเดือดร้อนใจบ้าง แต่เป็นของธรรมดา”

มาตามมาเรียกค้อนเขา แล้วพูดภาษาฝรั่งเศสอย่างคล่องแคล่ว

“ไปเถอะ อย่าเป็นห่วงฉันเลย ฉันเต็มใจและพอใจที่จะอยู่กับสุภาพบุรุษผู้นี้ เพราะรู้สึกว่าเขาใจดีกว่าคุณ”

“โถ - ไหงพูดยั้งงี้ละทูนหัว ฉันไปละนะ”

หล่อนยื่นมือให้เขาจับ

“สวัสดิ์ค่ะ ไม่มีอะไรที่คุณจะต้องเป็นห่วงฉัน ครั้งหนึ่งที่เคย คุณกู้เงินจากมหาราชาองค์หนึ่งแสนรูปีแล้วให้พระองค์ยึดตัวฉันไว้เป็นประกันตั้งเดือน ฉันยังอยู่กับมหาราชาองค์นั้นอย่างสบาย”

มองซีเออร์ยาแดงลุกขึ้นยืน แล้วเปลี่ยนสายตามาทักกิมหงวน

“ลาก่อน มิสเตอร์กิมหงวน สงสารเมียผมบ้างนะคุณ”

อาเสี้ยก้มหน้าหาวเราะแทบแยะ ยกมือจับมือชาวฝรั่งเศสบีบแน่น

“นั่งลง นั่งลงก่อนคุณยาแดง”

มองซีเออร์ยาแดงทรวดตัวลงนั่งบนเก้าอี้เหล็กตามเดิม

“มีอะไรที่คุณจะพูดกับผมอีกหรือ?”

กิมหงวนยิ้มเล็กน้อย “ถามจริง ๆ เถอะนะคุณยาแดง คุณรักเมียคุณมากไหม?”

ชาวฝรั่งเศสขมวดคิ้วเข้าหากัน

“โอ – ไม่น่าถามผมเลย ผมรักราวกับชีวิตของผมทีเดียว แต่ผมรักเกียรติของผมมากกว่า ไม่อยากให้คุณประณามว่าผมโกงคุณ เมื่อผมยังไม่สามารถจะจ่ายเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทให้คุณได้ ผมก็ต้องยอมให้คุณยึดเมียผมไว้เป็นประกัน”

อาเสียมองดูมองซีเออร์ยาแดงด้วยความพอใจ

“แปลว่า ถึงอย่างไรคุณก็ต้องจ่ายเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทให้ผม?”

“แน่นอนครับ คนอย่างผม เสียชีวิตดีกว่าเสียสัตย์ ผมไม่เคยโกงใครครับ ที่ปารีสผมเป็นผู้มีเกียรติในวงสังคมคนหนึ่ง ฉะนั้นผมขอรับรองว่าในราววันที่ ๒๐ ผมจะนำเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทมาชำระให้คุณแน่นอน ยังไง ๆ คุณก็สงสารเมียผมบ้างนะครับ”

เสี่ยวหงวนยกมือขวาตบ่าซ้ายนักทัศนาศรชาวฝรั่งเศสค่อนข้างแรง

“คุณยาแดง ผมเห็นใจคุณมาก คุณเป็นสุภาพบุรุษผู้มีเกียรติ การที่คุณยอมสละเมียของคุณเป็นประกัน ทำให้ผมรู้ว่าคนอย่างคุณไม่โกงผมและไม่โกงใครแน่ ๆ แต่คนไทยเรานับถือพุทธศาสนา การล่วงละเมิดภรรยาผู้อื่นนั้นบาปครับ ศาสนาของเรามีข้อห้ามไม่ให้ประพฤติเช่นนั้น”

มองซีเออร์ยาแดงผินหัวเราะ

“แต่ผมยินยอมนี้คุณ และเมียผมเขาก็ไม่ขัดข้อง”

เสี่ยวหงวนโบกมือ

“ผมเป็นสุภาพบุรุษคนหนึ่ง ผมไม่เลวพอที่จะทำเช่นนั้น ถึงแม้คุณจะยินยอมพร้อมใจก็ตาม เป็นอันว่าเงินพนันมวดย ๕๐,๐๐๐ บาทผมยกให้ คุณพามาตามของคุณกลับไปได้แล้ว หรือจะนั่งดูมวดยต่อไปก็ตามใจ”

มองซีเออร์ยาแดงลืมหูลิง

“คุณยกหนี้ให้ผม?”

“ครับ”

“โอ – ขอบคุณมากครับ ผมจะไม่ลืมหูลิงของคุณเลย”

พูดจบเขาก็หันมาทางเมียรักของเขา “มาเรีย กลับที่พักของเราเถอะ สุภาพบุรุษผู้นี้ใจดีเหลือเกิน ยกหนี้ ๕๐,๐๐๐ ให้ฉันแล้ว”

“อ้าว” มาเรียอุทาน “ฉันก็หมดหวังได้ไปอยู่กับเขานะซี แหม – น่าเสียดายจริง”

มองซิเออร์ยาแดงทำตาเขียวกับเมียเขา สองสามีภรรยาต่างลุกขึ้นอำลาгимหงวนแล้วพากันเดินออกไปจากที่นั่น อาเสี่ยгимหงวนหัวเราะชอบอกชอบใจ เขาหันไปมองดู ดร.ดิเรกกับพลซึ่งกำลังมองดูมวยไทยตามรายการคู่ นั้น

“เฮ้ – กลับกันทีไวย์พวกเรา ไปหาอะไรกินกันก่อน แล้วดีก ๗ แวะไปเยี่ยมเฒ่าเฒ่าที่ค่ายกึ่งเพชร”

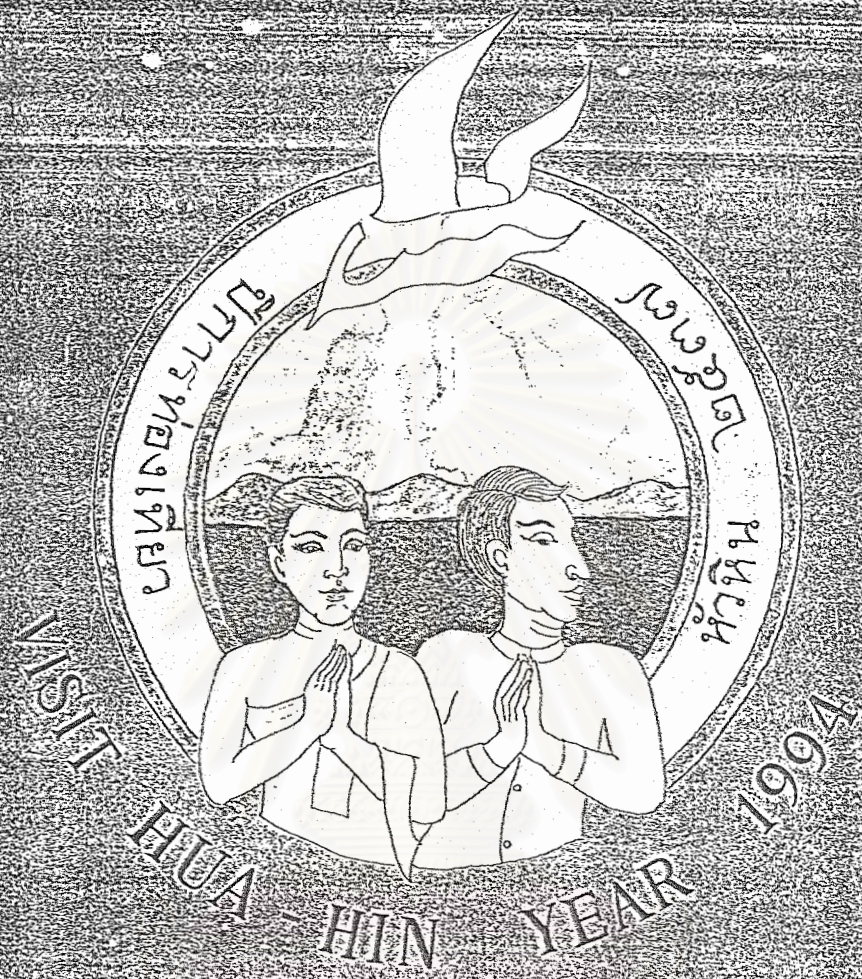
สี่สหายต่างลุกขึ้นเดินออกไปตามช่องทางท่ามกลางความสับสนของคนดู ซึ่งกำลังหลั่งไหลออกไปจากสนามมวย แฟนมวยทั้งหลายยังโงะจันกันนในชัยชนะของเฒ่า ซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นแชมป์โลกไปแล้ว

“เพียง – ขอคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในโลกนี้ จงดลบันดาลให้เฒ่า กึ่งเพชรได้ชัยชนะอีกครั้งหนึ่ง ในการชกแก้มือของปาสกาล เปเรซ ในเดือนกรกฎาคมนี้ ที่ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา เฒ่าคงจะได้เป็นมิ่งขวัญของชาวไทยตลอดไป”

จบปริวรรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพสัญลักษณ์ ปีท่องเที่ยวฮัวฮิน 2537

ปีท่องเที่ยวฮัวฮิน   และถิ่นเมืองขลุง
ทะเลสวยร่มกมวุดัง   พระราชวังงดงาม

ความหมาย - นก คือ สัญลักษณ์ของเสรีภาพ มีอิสระสามารถบินไปที่ใดก็ได้ โดยไม่มีขอบเขตจำกัด
 ดั่งนักท่องเที่ยวทั่วไป ที่สามารถจะเดินทางไปที่ท่องเที่ยว ได้ในททหนทุกแห่งอย่างมีอิสระ
 เสรีภาพ และมีคามสุขใจ
 ผู้หญิงและผู้ชายไหว้ หมายถึง เครื่องหมายแห่งการต้อนรับ ความยินดี ยะธาภรณ์ไทย
 ทั้งรอบและหญิง ซึ่งให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนด้วยหัวใจไมตรี
 นกบินอยู่เหนือผู้หญิง ผู้ชายยกมือไหว้ คือ การที่ประชาชนให้ความสำคัญนักท่องเที่ยวมาก
 ให้เกียรติให้ความยกย่อง คือ เขาคิดว่าสำคัญที่มาเยือนเมืองท่องเที่ยวจะต้องยื่นมือ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววิไลพร สาคริก เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2522

- จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
- จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวาริชวิทยา ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการ แสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย